

Kultur, Miljø & Erhverv

Team Miljø
Skelbækvej 2
DK-6200 Aabenraa
Tlf.: 73 76 76 76

Dato: 06-09-2013
Sagsnr.: 10/39717
Dok.nr.: 172
Kontakt: Tina Ketelsen
Direkte tlf.nr.: 73 76 78 64
E-mail: tket@aabenraa.dk

Digital annonce
Aabenraa Kommunes hjemmeside

Miljøgodkendelse af husdyrbruget Tågholm og miljøgodkendelse af biogasanlægget Tågholmvej 2, 6230 Rødekro

Aabenraa Kommunes Team Miljø & Team Natur har den 6. september 2013 meddelt miljøgodkendelse af husdyrbruget Tågholm og miljøgodkendelse af biogasanlægget Tågholmvej 2, 6230 Rødekro, jf. § 12, stk. 2 i husdyrbrugloven¹ og efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven².

Miljøgodkendelsen omfatter en årlig produktion på:

Etape 1:

- 18.400 prod. slagtesvin (32 – 107 kg)
- Svarende til 511,10 DE

Etape 2:

- 19.699 prod. slagtesvin (32 – 107 kg)
- Svarende til 547,19 DE

Miljøgodkendelsen omfatter de nuværende stalde og gødningsopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner med følgende ændringer:

- Ændring af gulvtype til stald ST-50870 (etape 2) og ST-50871 (etape 1) til
- 1 gastæt silo med en højde på 12 m og med et rumindhold på 1.000 m³
- Udvidelse af eksisterende biogasanlæg til at behandle mere end 30 t/dag.

Miljøgodkendelsen kan i sin helhed ses nedenstående.

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af:

- Afgørelsens adressat
- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer

² Lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 om lov om miljøbeskyttelse med senere ændringer

- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87.

En klage skal være skriftlig, og den skal sendes til Aabenraa Kommune, Team Miljø, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa eller til landbrug@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune skal, hvis Kommunen vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Afgørelsen annonceres offentligt tirsdag den 10. september 2013 på Aabenraa Kommunes hjemmeside www.aabenraa.dk. En eventuel klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest tirsdag den 8. oktober 2013, der er dagen for klagefristens udløb, og inden for normal kontortids ophør kl. 15:00.

Der kan i øvrigt henvises til miljøgodkendelsens afsnit 13 "Klagevejledning".

Venlig hilsen

Tina Ketelsen

Miljøgodkendelse af husdyrbruget Tågholm og miljøgodkendelse af biogasanlægget Tågholmvej 2, 6230 Rødekro

§ 12

Lovbekendtgørelse nr. 1486
af 4. december 2009 af lov
om miljøgodkendelse mv. af
husdyrbrug med senere ændringer

§ 33

Lov om miljøbeskyttelse jf.
lovbekendtgørelse nr. 879 af
26. juni 2010.

Godkendelsesdato:
6. september 2013

**Aabenraa Kommune
Kultur, Miljø & Erhverv
Team Natur og Team Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76**

Indholdsfortegnelse

Datablad	4
1 Resumé og samlet vurdering	6
1.1 Revurdering af miljøgodkendelse samt ansøgning om miljøgodkendelse	6
1.2 Ikke teknisk resumé	7
1.3 Offentlighed	9
1.4 Meddelelse af miljøgodkendelse.....	10
2 Vilkår	12
2.1 Generelle forhold	12
2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	13
2.3 Husdyrhold, staldanlæg og drift.....	13
2.4 Gødningsproduktion og – håndtering.....	15
2.5 Biogasanlæg	16
2.6 Forurening og gener fra husdyrbruget	19
2.7 Påvirkninger fra arealerne	20
2.8 Husdyrbrugets ophør	21
2.9 Egenkontrol og dokumentation.....	21
2.10Vilkår fra 2002	22
3 Generelle forhold	23
3.1 Beskrivelse af husdyrbruget.....	24
3.2 Meddelelsespligt	24
3.3 Gyldighed	24
3.4 Retsbeskyttelse	24
3.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	25
4 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	26
4.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.....	26
4.2 Placering i landskabet	28
5 Husdyrhold, staldanlæg og drift	32
5.1 Husdyrhold og staldindretning	32
5.1.1 Generelt	32
5.1.2 BAT staldteknologi	33
5.2 Ventilation	37
5.3 Fodring	37
5.3.1 Generelt	37
5.3.2 BAT foder.....	38
5.4 Opbevaring og håndtering af foder.....	40
5.5 Rengøring af stalde.....	40
5.6 Energi- og vandforbrug	41
5.6.1 Generelt	41
5.6.2 BAT energi- og vandforbrug	42
5.7 Spildevand samt tag- og overfladevand	43
5.8 Kemikalier og medicin	44
5.9 Affald.....	45
5.9.1 Generelt	45
5.9.2 BAT affald	46
5.10Olie.....	46
5.11Driftsforstyrrelser og uheld	47
5.11.1 Generelt	47
5.11.2 BAT driftsforstyrrelser og uheld.....	47
6 Gødningsproduktion og –håndtering	49
6.1 Gødningstyper og –mængder	49

6.2	Opbevaring af flydende husdyrgødning.....	49
6.2.1	Generelt	49
6.2.2	BAT opbevaring af husdyrgødning	50
6.3	Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost	50
6.4	Biogasanlæg	51
6.4.1	Beskrivelse af biogasanlægget og driften af anlægget.....	51
6.4.2	VVM-screening af biogasanlægget	53
6.5	Anden organisk gødning	55
6.6	Håndtering og udbringning af husdyrgødning	56
6.6.1	Generelt	56
6.6.2	BAT håndtering og udbringning af husdyrgødning	56
7	Forurening og gener fra husdyrbruget	58
7.1	Lugt.....	58
7.2	Fluer og skadedyr.....	61
7.3	Transport	61
7.4	Støj	62
7.5	Støv.....	64
7.6	Lys	64
7.7	Ammoniak – generel reduktion.....	65
7.8	Ammoniak – individuel reduktion.....	65
8	Påvirkninger fra arealerne	74
8.1	Udbringningsarealerne	74
8.1.1	Arealanvendelse	77
8.1.2	Aftalearealer.....	78
8.2	Beskyttet natur	78
8.3	Nitrat til grundvand	80
8.4	Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande	81
8.5	Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande	82
8.6	Natura 2000	84
8.7	Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)	89
9	Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT)/renere teknologi.....	92
10	Alternative muligheder og 0-alternativet.....	95
11	Husdyrbrugets ophør.....	96
12	Egenkontrol og dokumentation.....	97
13	Klagevejledning.....	98
14	Bilag	100

Datablad

Titel:	Miljøgodkendelse af husdyrbruget "Tågholm" på Tågholmvej 2, 6230 Rødekro. Revurderingen og ændring af miljøgodkendelse meddeles i medfør af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. § 41 og § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer. Miljøgodkendelse af gårdbiogasanlæg på Tågholmvej 2, 6230 Rødekro. Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af § 33 i lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 og bekendtgørelse nr. 1454 af 20. december 2012 om godkendelse af listevirksomheder med senere ændringer, listepunkt J 205.
Godkendelsesdato:	6. september 2013
Ansøger:	Michael Torp Sangild, Tågholmvej 2, 6230 Rødekro
Telefonnr.:	7466 6598
Mobilnummer:	2048 6598
E-mail:	msangild@taagholm.dk
Ejer af ejendommen:	Michael Torp Sangild, Tågholmvej 2, 6230 Rødekro, 2048 6598
Kontaktperson:	Michael Torp Sangild, Tågholmvej 2, 6230 Rødekro, 2048 6598
Husdyrbrugets navn:	Tågholm
Ejendomsnr.:	5800008480
Matr.nr. og ejerlav:	3, 4a og 4b, Kassø, Hjordkær
CVR nr.:	19258831
CVR/p nr.:	1001646994
CHR nr.:	48084
Biaktiviteter:	Biogas: gårdanlæg placeret på Tågholm
Andre ejendomme:	Kassøvej 53
Miljørådgiver:	Ulla Pallesen, LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa, 7436 5043, upa@landbosyd.dk
Tilsynsmyndighed:	Aabenraa Kommune
Sagsbehandler, miljø:	Lene Kragh Møller
Kvalitetssikring, miljø:	Lars Paulsen
Sagsbehandler, natur:	Tina Hjørne
Kvalitetssikring, natur:	Torben Hansen
Sagsnr:	10/39717, dok. 171

Høring:

Tønder Kommune

Øvrige afgørelser:

Tilladelse efter § 10 på Kassøvej 53, 6230 Rødekro. Meddelt den 5. januar 2011

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Revurdering af miljøgodkendelse samt ansøgning om miljøgodkendelse

Aabenraa Kommune har taget miljøgodkendelsen fra 30. januar 2002 af svineproduktionen på "Tågholm", Tågholmvej 2, 6230 Rødekro op til revurdering jf. husdyrbruglovens § 41. Den tilladte årlige produktion er på 420 søer og 4.500 stk. slagtesvin (7,5-114 kg), i alt 320 dyreenheder (DE). Siden er dyreholdet ændret til 10.200 stk. smågrise (7-30 kg) og 10.000 stk. slagtesvin, svarende til 336 DE (VVM-afgørelse fra den 19 marts 2004). Det tilladte dyrehold er senest den 5. marts 2012 ændret til 10.750 prod. slagtesvin (32-107 kg), svarende til 298,6 DE på Tågholmvej 2.

I tilknytning til driftsanlægget på Tågholmvej 2 er en stald beliggende (ST-50989), men denne stald hører til ejendommen Kasseøvej 53, 6230 Rødekro. Aabenraa Kommune vurderer, at denne stald er teknisk og forureningsmæssigt forbundet med anlægget på Tågholmvej 2 og derfor meddeles der godkendelse for det samlede anlæg. Stalden, som hører til ejendommen på Kassøvej 53 har et dyrehold på 6.188 prod. slagtesvin (32-107 kg), svarende til 171,9 DE. Det samlede dyrehold i nudrift er 16.938 prod. slagtesvin (32-107 kg), svarende til 470,5 DE.

I forbindelse med revurderingen af miljøgodkendelsen fra 2002 har Michael Torp Sangild ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af svineproduktionen på ejendommen "Tågholm" beliggende Tågholmvej 2, 6230 Rødekro. Ansøgningen er indsendt til kommunen gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem. I ansøgningssystemet er der beregninger af bl.a. lugtgener, overholdelse af afstand og ammoniakbelastning, som hverken landmanden eller kommunen kan ændre.

Ansøgning er oprindelig indsendt den 14. september 2010, seneste revision af ansøgning er med skema nr. 17488, version 12 indsendt til Aabenraa Kommune den 27. august 2013 og gereret i www.husdyrgodkendelse.dk den 27. august 2013. Ansøgningen fremgår af bilag 1.

Det fremgår af husdyrbrugloven, at husdyrbrugslovens bestemmelse først får virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelse af anlægget, jf. § 103, stk. 1 på husdyrbrug, som er etableret inden husdyrbruglovens ikrafttrædelse. Endvidere finder lovens regler anvendelse på bestående husdyrbrug, som er omfattet af en miljøgodkendelse efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven, hvor kommunalbestyrelsen finder grundlag for revurdering af husdyrbrugets miljøgodkendelse, jf. § 103, stk. 3. Første gang der meddeles godkendelsen efter § 11 og § 12 i husdyrbrugloven skal godkendelsen omfatte hele anlægget og bedriftens arealer, jf. § 103, stk. 2.

Ansøgningen vedrører renovering af to stalde samt en udvidelse af produktionen af slagtesvin i de eksisterende stalde. Det betyder en stigning af antallet af dyr, fra 16.938 prod. slagtesvin (470,49 DE) i nudrift til 19.669 prod. slagtesvin (547,19 DE) i ansøgt drift.

Ansøger planlægger en udvidelse opdelt i 2 etaper.

Etape 1: Udvidelse af produktionen i stald ST-50989 og ST-50869 samt ændring af gulvtype i stald ST-50871, så de lever op til gældende lovgivning i 2015, i alt 511,1 DE (18.400 prod. slagtesvin 32-107 kg).

Etape 2: Udvidelse af produktionen i stald ST-50871 og ST-50870, ændring af gulvtype i stald ST-50870, så det lever op til gældende lovgivning i 2015, i alt 547,19 DE (19.699 prod. slagtesvin 32-107 kg). Etablering af gastæt silo med en højde på 12 m og en kapacitet på 1.000 m³.

Renoveringen forventes at foregå løbende fra starten af 2013 og til slutningen af 2014. Det forventes, at den ene stald renoveres i etape 1, mens den anden stald renoveres i etape 2. Spalterne udskiftes løbende på sektionsniveau, så det ikke er nødvendigt med en sanering af hele stalden, hvilket er grunden til at renoveringen strækker sig over forholdsvis lang tid.

Sammen med udvidelse af slagtesvineproduktionen på ejendommen søges der om miljøgodkendelse af ejendommens gårdbiogasanlæg efter Miljøbeskyttelseslovens § 33. Gårdbiogasanlægget kommer i forbindelse med udvidelse af dyreholdet op over 30 tons tilført biomasse per dag, der sker ingen bygningsmæssige udvidelser af gårdbiogasanlægget i forbindelse med udvidelsen af kapaciteten.

Ansøger ønsker anlægget godkendt i en selvstændig miljøgodkendelse.

Aabenraa Kommunes vurdering af gårdbiogasanlægget er dog, at det må betragtes, som en biaktivitet til Tågholm's egentlige produktion af slagtesvin. Det er ikke muligt at adskille især lugt og støj fra aktiviteterne på Tågholm's slagtesvineproduktion og Tågholm's gårdbiogasanlæg. Derfor er godkendelserne af slagtesvineproduktionen og gårdbiogasanlægget samlet i nærværende miljøgodkendelse af den samlede bedrift.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Svineproduktionen på Tågholmvej 2, 6230 Rødekro udvider **fra** de nuværende 16.938 prod. slagtesvin svarende til 470,49 DE **til** 19.699 prod. slagtesvin svarende til 547,19 DE, i de eksisterende stalde. Samtidig udvides produktionen i biogasanlægget fra under 30 t/dag tilført biomasse til over 30 t/dag tilført biomasse. Godkendelse af biogasanlægget sker i forbindelse med godkendelse af husdyrproduktionen.

Biogasanlægget modtager 99,83 DE anden organisk gødning og 547,19 DE husdyrgødning fra husdyrproduktionen på Tågholmvej 2, så er der samlet tilføres 647,02 DE til biogasanlægget. Der er i alt 462,16 ha udbringningsarealer, hvor 385,42 er ejet arealer og 76,74 er forpagtet arealer.

Alle ejendommens ejede og forpagtede arealer ligger i robuste områder.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Udvidelsen sker i eksisterende stalde. Der vil blive opført en ny kornsilø, i forbindelse med de eksisterende kornsiløer.

Landskabelige værdier

Ejendommen ligger i Aabenraa Kommune, tæt på hovedvejen mellem Rødekro og Bolderslev (nr. 175/179). Der er ca. 97 m fra staldene til nærmeste nabo, Tågholmvej 3, som ejes af ansøger. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Kassøvej 47, som ligger ca. 850 m nordøst for staldanlægget.

Alle bygninger er eksisterende og ligger på begge sider af Tågholmvej. Flere steder er anlægget skjult af beplantning. Ejendommen ligger i et landskab der er en mellemting mellem det østjyske og det vestjyske. Området er ikke specielt kuperet og der er få naturelementer. Markerne er store og ofte kun adskilt af et enkelt læhegn eller en grøft.

Lugt, støv og støj

Udvidelsen sker i de eksisterende stalde. Nærmeste nabo, Kassøvej 47, ligger ca. 850 meter fra staldanlægget og den beregnede geneafstand for lugt til enkeltbeliggende beboelser i landzone er 507 meter. Samlet bebyggelse bliver udløst af Kassøvej 43, som ligger ca. 990 m fra staldanlægget. Der ligger ingen byzone, sommerhusområder eller udpegede lokalplan boligområder inden for 1000 m fra produktionen.

Ved levering af foder kan der forekomme støv, men dette foregår i foderlade og det vurderes, at det ikke giver gener udenfor husdyrbruget. Herudover kan der opstå støv ved

levering af produkter til biogasanlægget. Det stilles vilkår om fast overdækning på de 3 gyllebeholdere.

Der kan forekomme støj i forbindelse med blanding af foder og ved indblæsning af foder i siloerne, samt ved transporter til og fra ejendommen. Desuden kommer der støj fra ventilationen. På grund af afstand til nærmeste nabo, vurderes det ikke at udgøre en væsentlig gene.

Transport til og fra ejendommen

Udvidelsen af husdyrbruget vil bl.a. medføre, at antallet af transporter øges fra ca. 1.221 til ca. 1.347 årligt. Hvoraf de 360 transporter vedrører biogasanlægget.

Idet transporterne ikke kommer til at gå gennem et tættere bebygget område vurderes, at ændringen i antallet af transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der findes ingen arealer med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget, og det nærmeste Natura 2000 område er Tinglev Sø og Mose, Ulvemosen og Terkelsbøl Mose, der ligger ca. 6,5 km syd for anlægget.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Hvad angår fosfor, viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt – der er et fosforoverskud på 5,2 kg P/ha i ansøgt drift. Det gør sig ligeledes gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Udbringningsarealerne er placeret uden for områder, der er sårbare for nitratudvaskning. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 75 kg N/ha. Nitratudvaskningen overholder planteavlsliveauet ved etablering af 17 % ekstra efterafgrøder.

En del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Her viser beregningerne, at udvaskningen er under 50 mg N/l i ansøgt drift.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald mv. Det betyder, at udvidelsens virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som ikke væsentlige.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

På baggrund af de aktuelt gældende BAT – teknikker er der foretaget en systematisk vurdering af, om det eksisterende og fremtidige husdyrbrug i nødvendig omfang bringer BAT i anvendelse.

Vurderingen er baseret på en gennemgang, hvor de anvendte metoder er sammenstillet med de BAT – betragtninger, som bør gøres gældende jf. aktuelle BREF – noter, teknologiblade og vejledende emissionsgrænseværdier.

Det er på den baggrund kommunens vurdering, at der med de valgt løsninger for renoivering af stalde, udvidelse, samt fremtidig drift, er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Ansøger anvender BAT indenfor:

- Vand og energi, da der bl.a. anvendes vandtildeling med bideventiler, iblodsætning inden vask, lavenergi-lysstofrør og lavenergi-varmepærer.
- Foder, da der foderkorrigeres vedrørende råprotein pr. FE til alle slagtesvin i begge etaper. Der anvendes således optimerede blandinger, således foderforbruget reduceres mest muligt.
- Management, da der bl.a. laves mark- og gødningsplan, beredskabsplan osv.

- Staldindretning, renovering af staldgulvet i de to stalde med fuldspalte gulve til drænet gulv med spalter (33/67).
- Opbevaring af gødning, da der bl.a. anvendes gyllebeholdere som kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, beholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt, og hvor tre af de fire gyllebeholdere overdækkes med fast overdækning.
- Udbringning af gødning, da der bl.a. ikke køres på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, al gylle på vårsæd nedfældes og der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov.
- Affald, da det sorteres og afhændes til godkendt modtager

Alternative løsninger

Udvidelsen sker i eksisterende stalde. Der bygges ingen nye stalde, men gulvet i de to ældste stalde vil blive renoveret, så de lever op til lovgivningen for slagtesvin i 2015, hvor fuldspalter bliver forbudt. Hvis ikke de to stalde bliver renoveret, vil de være ulovlige fra 2015. Det kunne være et alternativ at bygge nyt, men dette ønsker ansøger ikke.

Vurdering

Aabenraa Kommune har vurderet, at den ændrede miljøpåvirkning, der kommer, som følge af ændringen af husdyrbruget, ikke påvirker lokalområdet væsentligt, og at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af den nuværende produktion i det eksisterende anlæg på husdyrbrugt, ikke opfylder lovkravene gældende fra 2015.

Aabenraa Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Aabenraa Kommune vurderer, at biogasanlægget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra anlægget, og at det efter udvidelse kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

1.3 Offentlighed

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge 42, 2010 i Lokal - Bladet Budstikken, Aabenraa for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Aabenraa Kommune har ikke modtaget henvendelser angående anmodning om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Museum Sønderjylland – arkæologi Haderslev blev 6. oktober 2010 orienteret om ansøgningen.

En orientering om udkast til miljøgodkendelse blev den 26. juni 2013 sendt til ansøger, naboer og andre berørte, samt foreninger og organisationer til kommentering. Modtagere fremgår af listen over klageberettigede i afsnit 13 "klagevejledning". Der var en frist på 6 uger til at fremsende kommentarer. Ansøgningsmaterialet og udkast til miljøgodkendelse blev den 28. juni lagt på Aabenraa Kommunes hjemmeside.

Aabenraa Kommune har modtaget kommentarer til udkast til miljøgodkendelse.

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentlig annonceret på Aabenraa Kommunens hjemmeside tirsdag den 10. september 2013, og afgørelsen bliver fremsendt til klageberettigede listet i afsnit 13 "Klagevejledning".

1.4 Meddelelse af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommunes Team Miljø & Team Natur meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af husdyrbruget og efter § 33 i lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 om miljøbeskyttelse til drift af biogasanlægget på Tågholmvej 2, 6230 Rødekro.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion på:

Etape 1:

- 18.400 prod. slagtesvin (32 – 107 kg)

Svarende til 511,10 DE.

Etape 2:

- 19.699 prod. slagtesvin (32 – 107 kg)

Svarende til 547,19 DE

Miljøgodkendelsen meddeles også til:

- Ændring af gulvtype til stald ST-50870 (etape 2) og ST-50871 (etape 1) til
- 1 gastæt silo med en højde på 12 m og med et rumindhold på 1.000 m³
- Udvidelse af eksisterende biogasanlæg til at behandle mere end 30 t/dag.

Det skal oplyses, at denne miljøgodkendelse ikke omfatter byggetilladelse eller andre tilladelser/afgørelser efter anden lovgivning end efter husdyrbrugloven og Miljøbeskyttelseslovens § 33.

Godkendelsen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget og driften af biogasanlægget på Tågholmvej 2, 6230 Rødekro.

Miljøgodkendelsen meddeles:

- på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger,
- efter § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer
- efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 og bekendtgørelse nr. 1454 af 20. december 2012 med senere ændringer om godkendelse af listevirksomhed, listepunkt J 205 og
- i henhold til de fastsatte vilkår.

VVM-screening:

- af etablering af biogasanlæg efter lov om planlægning, jf. § 3 stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1510 af 15. december 2010 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget eller biogasanlægget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune.

Husdyrbruget og biogasanlægget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser og Aabenraa Kommunes regulativer – også selv om disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt

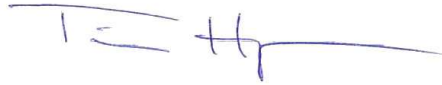
- heller ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer, og
- ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Den 6. september 2013

Lene Kragh Møller
Miljøsagsbehandler
Kultur, Miljø & Erhverv
Team Miljø

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 82 35
landbrug@aabenraa.dk

Tina Hjørne
Naturesagsbehandler
Kultur, Miljø & Erhverv
Team Natur

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 72 84
landbrug@aabenraa.dk

2 Vilkår

Det fremgår af husdyrbrugloven, at husdyrbruglovens regler finder anvendelse på bestående husdyrbrug, der er omfattet af en miljøgodkendelse efter § 33 i lov om miljøgodkendelse fra det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen finder grundlag for at revurdere husdyrbrugets godkendelse, jf. husdyrbruglovens § 103, stk. 3. Det fremgår endvidere af husdyrbrugloven, at første gang, der meddeles godkendelse efter § 12 i loven, skal godkendelsen omfatte hele anlægget og bedriftens arealer, jf. husdyrbruglovens § 103, stk. 2.

I denne sag skal godkendelsen fra 2006 revideres. Derudover skal de bygningsmæssige udvidelser og ændringer samt de produktionsmæssige ændringer vurderes. Det er Aabenraa Kommunes vurdering, at husdyrbruget består af ét samlet anlæg, og at det ikke er muligt at adskille de diffuse emissioner og aktiviteter m.v. fra de bestående og de nye dele af anlægget.

Aabenraa Kommune har derfor fundet det rigtigst at foretage en gennemskrivning af vilkårene stillet i miljøgodkendelsen fra 2002.

Den gennemførte revidering har medført, at 22 af de tidligere 46 stillede vilkår er blevet ophævet, da vilkårene omfatter forhold, der følger af de generelle regler eller anden lovgivning, jf. nedenstående vilkår 97 De øvrige 24 vilkår er blevet gennemskrevet. Følgende vilkår er stillet i miljøgodkendelsen fra den 20. januar 2002 er blevet gennemskrevet (fra (godkendelsen fra 2002) / til (henviser til nedenstående vilkår)): (3/1), (6/1), (9/21), (10/21), (15/25), (16/24), (17/24), (18/24), (23/92), (25/24), (28/23), (29/23), (32/24), (34/26), (36/77), (38/15), (40/81), (41/81), (42/81), (43/81), (44/92), (45/82) og (46/92).

Biogasanlæg med en kapacitet for tilførsel af råmaterialer, herunder affald og/eller husdyrgødning, på over 30 tons pr. dag er bilag 2 virksomhed, jf. bekendtgørelse nr. 1454 af 20. december 2012 om godkendelse af listevirksomhed (listebekendtgørelsen). Hvis godkendelsen vedrører en listevirksomhed, der er omfattet af et eller flere afsnit i bilag 5 om standardvilkår i bekendtgørelse nr. 486 af mej 2012 om godkendelse af listevirksomhed, erstatter standardvilkårene de krav, der er nævnt i § 22, stk. 1, nr. 1 og 4-10. Godkendelsesmyndigheden indsætter disse standardvilkår i godkendelsen, jf. § 32, stk. 1 i listebekendtgørelsen. Godkendelsesmyndigheden kan undtagelsesvist fastsætte ændret eller yderligere vilkår end standardvilkårene for bilag 2-virksomheder, jf. § 32, stk. 3 i listebekendtgørelsen. Jf. § 52, stk. 2 i listebekendtgørelsen ophæves bekendtgørelse nr. 486 af 25. maj 2012 om godkendelse af listevirksomheder. Dog finder § 1, stk. 5, § 7, stk. 6, §§ 17 og § 18 samt bilag 5 forsat anvendelse.

Biogasanlæg med en kapacitet for tilførsel af råmaterialer på over 30 tons pr. dag findes på bilag 5 i bekendtgørelse nr. 486 af 25. maj 2012 om godkendelse af listevirksomheder.

Gårdbiogasanlægget på Tågholmvej 2 har ikke luftrensning, og i stedet for en gasfakkel er der et gasfyr. Standardvilkårene fra bilag 5 er tilrettet de faktiske forhold på gårdbiogasanlægget på Tågholmvej 2.

2.1 Generelle forhold

Beskrivelse af husdyrbruget

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 17488, version 12, som er indsendt den 27. august 2013 og genereret fra www.husdyrgodkendelse.dk den 27. august 2013 og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.

2.Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles skriftligt til Aabenraa Kommune.

Gyldighed

3.Den samlede miljøgodkendelse bortfalder, såfremt etape 1 ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Etape 2 bortfalder, såfremt den ikke udnyttet inden 5 år fra denne afgørelses meddelelse. Godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Såfremt afgørelsen bliver påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet skal fristen på henholdsvis 2 års og 5 års fristen regnes fra det tidspunkt, hvor klagesagen bortfalder, eller hvor Natur- og Miljøklagenævnet træffer afgørelse medmindre, at Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Bygge- og beskyttelseslinier

4.Dræn skal afskæres min. 15 m fra staldbygninger.

2.3 Husdyrhold, staldanlæg og drift

Husdyrhold og staldindretning

5.Dyreholdets omfang og sammensætning samt fordeling i de enkelte staldafsnit må på årsplan ikke overstige/ændres i forhold til nedenstående tabel dog med mulighed for fleksibilitet som angivet i vilkår 6. Ved ændringer i dyreenhedsomregningsfaktorer er det antallet af individer, som gælder.

Etape 1

Stald Nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/ alder	Sti-pladser/ antal dyr	DE
ST-50989	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	1.519 / 6.380	177,22
ST-50869	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	1.519 / 6.380	177,22
ST-50870	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	672 / 2.802	77,83
ST-50871	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	680 / 2.838	78,83
I alt					511,10

Etape 2

Stald Nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/ alder	Sti-pladser/ antal dyr	DE
ST-50989	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	1.519 / 6.367	176,86
ST-50869	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	1.519 / 6.367	176,86
ST-50870	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	833 / 3.491	96,97
ST-50871	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	829 / 3.474	96,50
I alt					547,19

6. Driftsherren skal underrette Aabenraa kommune om besætningens størrelse efter 2 og 5 år, og når besætningen er nået op på 547,19 (max) DE.
7. Produktionen kan gennemføres med en variation på +/- 5 kg i ind- og afgangsvægten, dog således at årsproduktionen ikke overstiger 511,1 DE i etape 1 og 547,19 DE i etape 2.
8. Slagtesvineproduktionen skal foretages jævnt fordelt hen over året.
9. Stald ST-50870 skal renoveres til drænet gulv og spalter (33/67) i etape 2
10. Stald ST-50871 skal renoveres til drænet gulv og spalter (33/67) i etape 1
11. Det skal sikres, at spalterne altid er funktionsdygtige, således at gødning og urin hurtigt fjernes fra gulvet og ledes til gødningskanalerne. Kontrol skal ske minimum 1 gang i døgnet.
12. Der skal etableres overbrusningsanlæg i staldene, så det sikres at grisene afsætter gødning på spaltearealet.

Ventilation

13. Ventilatorer skal serviceres og renholdes med de for det konkrete anlægs vejledende intervaller og specifikationer med henblik på driftssikker funktion.

Fodring

14. Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 55.030 kg N pr. år i etape 1 og mindre end 58.915 kg N pr. år i etape 2.
"N ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$(((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr. FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst})), \text{ hvor afgangsvægt} = \text{slagtevægt} \times 1,31.$$

Rengøring af stalde

15. Staldene skal rengøres og desinficeres efter hvert hold slagtesvin. Dato for rengøring skal noteres i driftsjournalen, samtidig kontrolleres spalternes funktionsdygtighed.

Energi- og vandforbrug

16. Vask af stald skal foregå med vaskerobot/højtryksrensere.
17. Elforbruget skal mindst registreres en gang årligt. Elforbruget skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
18. Hvis elforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over 367.500 kWh/år, skal der indenfor 3 måneder fra sidste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så elforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal fremvises ved tilsyn.
19. Vandforbruget til dyreholdet skal registreres mindst en gang årligt. Vandforbruget skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
20. Hvis vandforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over 11.120 m³, skal der inden 3 måneder fra sidste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så vandforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.

Spildevand samt tag - og overfaldevand

21. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllebeholder.

Kemikalier og medicin mv.

22. Gødningsstoffer, kemikalier, foderstoffer m.v., skal opbevares, således at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer hvis der måtte ske udslip.

23. Farligt affald skal opbevares i egnede beholdere, der er mærket, så det tydeligt fremgår, hvad beholderne indeholder.

Affald

24. Affald skal opbevares og håndteres, som beskrevet i tabel 16.

25. Opbevaringspladsen til døde dyr skal placeres, som vist på bilag 1.4.

Olie

26. Opbevaring af dieselolie skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund så spild kan opsamles, og sådan at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

27. Tankning af diesel fra stationær tank skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

28. Olie- og fedtprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

29. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning.

Driftsforstyrrelser og uheld

30. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af eventuelt spild.

31. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejderne.

32. Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen.

2.4 Gødningsproduktion og – håndtering

Opbevaring af flydende husdyrgødning

33. Overdækningen af gyllebeholdere skal lukkes igen umiddelbart efter endt omrøring og udkørsel. Skader på den faste overdækning skal repareres, således at overdækningen altid er helt tæt.

34. Virksomheden skal mindst 1 gang om måneden tilse, at den faste overdækning på beholdere med biomasse og væskefraktion slutter tæt og er tilstrækkelig vedligeholdt. Datoen for eftersynet skal indføres i driftsjournalen.

Anden organisk gødning

35. Bedriftens arealer må tilføres organisk materiale fra bedriftens biogasanlæg.

Håndtering og udbringning af husdyrgødning

36. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

37. Der må ikke etableres og anvendes fast pumpeudstyr på gyllebeholderne.

38. Pumpeudstyr må ikke kunne fjernbetjenes.

39. Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal der senest den 1. oktober 2013 etableres en støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder, hvor påfyldning af gylle ved gyllebeholderne finder sted. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.

40. Traktordrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, fx ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved kraftoverførselsakslen. Traktoren skal aflåses eller helt frakobles pumpeudstyret.

2.5 Biogasanlæg

Generelt

41. Ved ophør af virksomhedens drift skal virksomheden træffe de nødvendige foranstaltninger for at udgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. En redegørelse for disse foranstaltninger skal fremsendes til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder før driften ophører.
42. Hvor der i vilkårene er anvendt betegnelsen "befæstet areal" menes en fast belægning, der giver mulighed for opsamling af spild og kontrolleret afledning af nedbør. Hvor der i vilkårene anvendes betegnelsen "tæt belægning" menes en fast belægning, der i løbet af påvirkningstiden er uigennemtrængelige for de forurenende stoffer, der håndteres på arealet.

Indretning og drift

43. Der skal på virksomheden foreligge driftsinstruktioner, der beskriver:
  - hvordan personalet skal forholde sig i forbindelse med modtagelse og håndtering af biomassen, således at væsentlige udslip af biomasse og biogas forebygges.
  - hvilke procedurer, der glæder for kontrol og vedligeholdelse af gasfyret.
44. Virksomheden må kun modtage biomasse fra køretøjer med tank, lukket container eller kasse, eller via rørsystemer, bortset fra energiafgrøder, der kan modtages fra andre køretøjer.
45. Omlastning af pumpbar biomasse skal ske i et lukket system. Dog er udslip af fortrængningsluft ved påfyldning af køretøjer tilladt.
46. Biomasse og væskefraktion skal opbevares i tanke og beholdere, der er lukkede eller forsynet med tætsluttende fast overdækning i form af beton, teltoverdækning eller lignende. Energiafgrøder kan dog opbevares i uden-dørs stakke.
47. I tanke og beholdere med pumpbar ikke-afgasset biomasse skal der ved aflæsning og opbevaring af biomasse i den respektive tank eller beholder være en vedvarende indadgående luftstrøm i tanken eller beholderne med henblik på at forebygge emission af lugt til omgivelserne.
48. Rengøring af køretøjer skal ske inden døre med lukkede porte, døre og vinduer
49. Anlægget må ikke give anledning til lugt-, støv- eller fluegener uden for virksomhedens område, der er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
50. Anlægget skal være forsynet med et gasfyr til afbrænding af biogas ved driftsforstyrrelser og i nødsituationer. Gasfyret skal være forsynet med alarm, som giver besked til ansvarlige driftsleder. Driftslederen er ansvarlig for at sætte gasfyret i gang. Gasfyret skal mindst kunne forbrænde den dimensionsgivende biogasproduktion opgjort pr. time. Gasfyret skal kontrolleres og vedligeholdes i overensstemmelse leverandørens anvisninger
51. Gaskondensatbrønde skal være lukkede og forsynet med vandlås.
52. Modtagetanke skal være tilsluttet en overfyldningsalarm, som kan registreres derfra, hvor aflæsning af biomasse foregår.
53. Anlægget skal være forsynet med et alarmanlæg, som alarmerer personale uden for normal arbejdstid i tilfælde af unormale driftsforhold.
54. Virksomheden skal underrette tilsynsmyndigheden, inden der påbegyndes planlagte reparationer, tømning af tanke og beholder for bundfald eller andre forhold, der kan medføre biogas- eller lugtudslip fra anlægget.
55. Ved utilsigtede biogas- eller lugtudslip skal tilsynsmyndigheden underrettes hurtigst muligt.
56. Spild af biomasse på anlægget skal straks opsamles

Affald

57. Spild af brændstof, olie eller kemikalier skal straks opsamles. Alt opsamlet spild af brændstof, olie og kemikalier, inkl. opsugningsmateriale, skal op-

- bevares og bortskaffes som farlig affald. Der skal til enhver tid forefindes opslugningsmateriale på virksomheden
58. Opsamlingsområder som sumpe, spildbakker, opsamlingskar og lignende skal tømmes efter behov. Opsamlingsområderne skal til stadighed kunne rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i områder, jf. vilkår 65.
59. Farlige affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærket, så det tydeligt fremgår, hvad beholderne indeholder.

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand

60. Beholdere og tanke til biomasse, væskefraktion, produktionsspildevand samt biofiltre skal være udført af bestandige og for fugtighed vanskeligt gennemtrængelige materialer. Beholderne skal kunne modstå påvirkninger forbundet med brugen, herunder fyldning, omrøring, tømning og overdækning.
- Af- og pålæsning af biomasse fra beholdere eller tanke til køretøjer må kun finde sted på dertil indrettet omlæsningsareal, jf. vilkår 62.
- Beholdere og tanke skal være i god vedligeholdelsesstand. Utætheder skal udbedres så hurtigt, som muligt efter at de er konstateret.
- Beholdere og tanke, der er hævet over jordoverfalden, skal stå på et fundament med en tæt opsamlingsrende- eller beholdere, der kan opsamle eventuel udsivning fra tanke eller samlinger ved tank.
61. Oplag af stakke af biomasse og fiberfaktion fra afgasset biomasse skal placeres på pladser, som er udført i bestandige og for fugtighed vanskeligt gennemtrængelige materialer, der kan modstå påvirkningerne fra køretøjer og redskaber ved flytning og tømning og fra oplaget. Overfladevand fra oplagspladsen eller saft fra oplaget skal ledes til en tæt opsamlingsbeholder, og overfladevand fra omliggende arealer eller tagvand må ikke kunne løbe ind på oplagspladsen.
- Oplagspladsen skal enten være afgrænset med sidemure, der kan tilbageholde oplaget eller være placeret mindst 2 meter inde på pladsen og således, at der ikke er risiko for, at oplaget vælter uden for oplagspladsen.
62. Omlæsningsarealerne skal være udført af bestandige og for fugtighed vanskeligt gennemtrængelige materialer, der kan modstå påvirkningerne fra køretøjer og redskaber ved fyldning og tømning og fra den oplagrede biomasse. Arealerne skal indrettes således
- at køretøjer, der leverer og afhenter biomasse, kan være på pladsen
  - at biomasse, der spildes i forbindelse med omlastning, holdes inden for pladsen, og
  - at overfladevand fra pladsen ledes til en tæt opsamlingsbeholder
63. Rengøring af køretøjer, der har været anvendt i forbindelse med transport af biomasse, må kun ske på befæstet arealer indendørs eller udendørs, jf. vilkår 48, med fald mod opsamlingsbeholder eller afløb, hvorfra der sker kontrolleret afledning.
64. Overjordiske tankes med fyringsolie og motorbrændstof skal sikre mod påkørsel.
- Påfyldningsstudse og aftapningsanordninger for olieprodukter, herunder motorbrændstof, skal placeres inden for konturen af en tæt belægning med kontrolleret afledning af afløbsvandet. Alternativt skal eventuelt spild opsamles i en tæt spildbakke eller grube. En eventuel udendørs spildbakke eller grube skal tømmes, således at regnvand i bunden maksimalt udgør 10 % af spildbakkes eller grubens volumen.
65. Tilsætnings- og hjælpestoffer i form af flydende kemikalier samt farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er placeret under tag og beskyttet mod vejrlig. Opbevaringspladsen skal have en tæt belægning og være indrettes således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, overfladevand og kloak. Området skal

kunne rumme indholdet af den største oplagrede beholder. Ovennævnte krav gælder dog ikke for oplag i tanke omfattet af vilkår 65.

66. Arealer til oplag eller omlæsning af biomasse og til rengøring af materiel til transport af biomasse, sumpe og bassiner samt opsamlingsbeholdere skal være i god vedligeholdelsesstand. Utætheder skal udbedres så hurtigt som muligt efter, at de er konstateret.

Egenkontrol

67. Virksomheden skal kontrollere inspektionsbrønde ved beholdere og tanke med biomasse, væskefraktion og produktionsspildevand for vandets farve og lugt, samt kontrollere opsamlingsrender og – beholder under beholder og tanke, der er hævet over jordoverfladen, for vandets farve og lugt. Kontrol skal udføres mindst 1 gang månedligt. Konstateres der misfarvning eller lugt fra vand i brøndene, skal tilsynsmyndigheden straks underrettes.
68. Virksomheden skal mindst 1 gang om måneden tilse, at den fast overdækning på beholdere med biomasse og væskefraktion slutter tæt og er tilstrækkelig vedligeholdt.
69. Beholdere og tanke til oplagring af biomasse og væskefraktion skal mindst hvert 10. år kontrolleres for styrke og tæthed af en kontrollant, der er autoriseret til at kontrollere beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand, jf. bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand. Resultatet af kontrollen (tilstandsrapporten) skal opbevares på anlægget sammen med dokumentation for eventuelle reparationer, mindst indtil en nyere tilstandsrapport foreligger. Såfremt kontrollen viser, at en beholder eller en tank ikke overholder krav til styrke og tæthed, jf. vilkår 60, eller at der er behov for et supplerende eftersyn baseret på specialviden, behov for brug af specialværktøj eller for at beholderen tømmes, skal tilstandsrapporten indsendes til tilsynsmyndigheden inden 6 uger efter, at kontrollen er foretaget sammen med virksomhedens oplysninger om, hvad der er foretaget eller planlægges på baggrund af rapporten. Tilsynsmyndigheden kan på baggrund af tilstandsrapporten fastsætte krav om supplerende eftersyn.
70. Øvrige tanke (reakortanke, hygiejniseringsstanke m.v.) skal inspiceres indvendigt for utætheder i forbindelse med driftsmæssige tømning, dog mindst hvert 10. år. En dateret beskrivelse af inspektionen og konklusionen på denne skal opbevares på anlægget mindst indtil næste inspektion. Endvidere skal disse tanke kontrolleres for styrke og tæthed mindst hvert 20 år af et uvildigt sagkyndigt firma. Rapporten fra kontrollen indsendes til tilsynsmyndigheden inden 6 uger efter, at kontrollen er foretaget sammen med virksomhedens oplysninger om, hvad der er foretaget eller planlægges foretaget på baggrund af rapporten. Tilsynsmyndigheden kan på baggrund af rapporten fastsætte krav om supplerende eftersyn.
71. Virksomheden skal mindst 1 gang om måneden foretage funktionsafprøvning af gasfyret, jf. vilkår 50.
72. Virksomheden skal mindst 1 gang årligt foretage en visuel kontrol af arealer til oplagring eller omlastning af biomasse samt rengøring af materiel til transport af biomasse og udbedre eventuelle skader.
73. Virksomheden skal mindst 1 gang årligt foretage eftersyn og funktionsafprøvning af overfyldningsalarmer på modtagetanke.
74. Virksomheden skal føre en driftsjournal med angivelse af:
- Dagligt og årligt modtagne mængder og typer af biomasse, som behandles i biogasanlægget.
  - Dato for og resultat af kontrollen med inspektionsbrønde ved beholdere og tanke samt opsamlingsrender og – beholdere under beholdere og tanker, der er hævet over jordoverfladen, jf. vilkår 67.
  - Dato for og resultat af kontrollen med den faste overdækning på beholdere til biomasse, jf. vilkår 68.
  - Dato for og resultat af eftersyn af gasfyret, jf. vilkår 71.

- Dato for og resultat af inspektioner samt eventuelle foretagne udbedringer af arealer til omlæsning af biomasse og rengøring af køretøjer, jf. vilkår 72.
- Dato for og resultat af eftersyn og funktionsafprøvning af overfyldningsalarmer samt eventuelle foretagne udbedringer, jf. vilkår 73.
- Uregelmæssigheder ved driften herunder episoder med overfyldning eller overskumning af tanke, samt med brug af gasfyret.

Driftsjournalen skal opbevares på virksomheden mindst 5 år og skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden.

2.6 Forurening og gener fra husdyrbruget

Lugt

75. Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener fra husdyrbruget og/eller biogasanlægget, der vurderes at være væsentligt større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Eventuelle udgifter hertil afholdes af bedriften.

Det beregnede emissionskoncentrationsbidrag fra husdyrbruget og gårdbiogasanlægget faste lugtkilder må ved enkelt beboelse i landzone ikke overstige 20 LE/m³. grænseværdien er maksimal 99%-fraktilen beregnet som 1 minutsmiddelværdi.

Fluer og skadedyr

76. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Transport

77. Ved transport af gylle eller afgasset gylle ud på offentlige veje/private fællesveje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, så spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal det straks opsamles.

Støj

78. Bidraget fra landbruget med adressen Tågholmvej 2, 6230 Rødekro til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land ikke overskride følgende grænseværdier:

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 - 07.00
Det åbne land	55	45	40

Notationer og principper, der anvendes ved beskrivelse og regulering af ekstern støj fra landbruget, er anført i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved udendørs opholdsarealer ved boliger.

For dagperioden kl. 07.00-18.00 skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

For aftenperioden kl. 18.00 -22.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede time.

For natperioden kl. 22.00 - 07.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede halve time.

Støj fra intern transport på landbrugets område medregnes i landbrugets støjbidrag.

Dog medregnes kun støjbidrag fra transport ved driftsbygninger og i umiddelbar nærhed af disse samt ved gyllebeholdere og ved biogasanlægget.

Ved tilkørsel af foderafgrøder som eksempelvis korn og majs til siloanlæg eller til faste oplagspladser eller ved bortkørsel af gylle/fast gødning i forbindelse med udbringning til mark kan der ses bort fra støjbidraget fra disse aktiviteter.

Støj fra faststående anlæg placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, eksempelvis fast opstillede motorer og vandpumper, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Støj fra mobile anlæg opstillet ved driftsbygninger, eksempelvis fra blæsere på lastvogne med varer til landbruget, skal medregnes i landbrugets støjbidrag, uagtet at anlæggene måtte befinde sig på et køretøj, der ikke hører til landbruget.

Støj fra læsning af svin, uagtet om det foregår ved driftsbygninger eller fra et køretøj eller lign., der er placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Målinger/beregninger til kontrol af, at grænseværdierne er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Dog kan målinger/beregninger kræves højst en gang årligt.

Tilsynsmyndigheden kan kræve, at målinger/beregninger skal foretages af et akkrediteret firma eller laboratorium eller af en certificeret person omfattet af Miljøstyrelsens godkendelsesordning "Miljømåling - ekstern støj".

Udgifterne afholdes af landbruget.

Lys

79. Belysning i staldene skal være slukket mellem kl. 23 og kl. 06, med mindre menneskelig aktivitet er påkrævet i stalden.

2.7 Påvirkninger fra arealerne

Udbringningsarealerne

80. På bedriftens udbringningsarealer må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til et husdyrtryk på 1,4 DE/ha.

81. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 462,16 ha udspretningsareal, som fremgår af kort 3.

82. Der skal foreligge skriftlige aftaler på forpagtninger af mindst 1 års varighed.

Beskyttet natur

83. Der skal etableres en minimum 2 meter bred dyrknings-, sprøjtnings- og gødskningsfri bræmme rundt om eller op til 8 vandhuller (V1-V8), der forekommer på eller op til udbringningsarealerne (mark MS 1-0, MS 10-0, MS 11-0, MS 12-0, HCH 3-0, MS ny 1-1, MS ny 2 og MS ny 5-0, jf. kort 6). Bræmmen måles fra den øverste kronekant, som også inkluderer en evt. omkringliggende sumpvegetation. Bræmmen må gerne slås. I de tilfælde, hvor bestemmelserne i lov nr. 591 af 14. juni 2011 om randzoner med senere ændringer er mere vidtgående end vilkåret, træder lovens bestemmelser i stedet for vilkåret.
84. Der skal etableres en 2 meter bred dyrknings-, sprøjtnings- og gødskningsfri bræmme langs vandløbene, der grænser op til mark MS 24-0, MS 25-0 MS 26-0, MS 41-0, MS 42-0, MS 52-0, MS 52-1 og MS 53-0 samt HCH 3-0, HCH 3-1, HCH 3-2, MS ny 8-1, MS ny 7-1 MS ny 6-1, MS ny 7-2 og MS ny 5-0 (jf. kort 6). I de tilfælde, hvor bestemmelserne i lov nr. 591 af 14. juni 2011 om randzoner med senere ændringer er mere vidtgående end vilkåret, træder lovens bestemmelser i stedet for vilkåret.
85. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til åer, bække, grøfter, dræn eller søer.

Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

86. På ejede/forpagtede arealer skal der hvert år etableres 17 % ekstra efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. De 17 % ekstra efterafgrøder kan helt eller delvist erstattes med reduceret N-kvote, så længe kombinationen af disse virkemidler giver samme effekt som 17 % ekstra efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder, dog kan der ikke vælges alternative virkemidler udover de i dette vilkår nævnte.
87. Ekstra efterafgrøder (ud over de til enhver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder) nævnt under vilkår 86, skal anvendes på de arealer (104,29 ha), der ligger indenfor det nitratfølsomme område.
88. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for andelen af efterafgrøder og tildelt husdyrgødning for de seneste 5 år, f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber. Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.

Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

89. Der må ikke fjernes læhegn og småbeplantninger (herunder også i biologiske korridorer), som kan fungere som rasteplass for bilag IV arter.

2.8 Husdyrbrugets ophør

90. Ved hel eller delvis ophør af virksomheden skal Aabenraa Kommune kontaktes med henblik på vejledning om nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

2.9 Egenkontrol og dokumentation

Generelt

91. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt. Den skal opbevares i mindst 5 år og forevises på Aabenraa Kommunes forlangende. Det kan være gødningsregnskaber, ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen, foderanalyser, fakturaer for indkøbt foder, en-dags foderkontroller, effektivitetskontroller, slagteriafregninger, årsopgørelser fra slagteriet, andre kvitteringer for afsatte og købte dyr, afsnit fra drifts- og skatteregnskaber vedrørende omsætning af foder og dyr samt status dyr og foder.
92. Driftsforstyrrelser og uheld, der vurderes at kunne påvirke natur og miljø skal registreres med dato og beskrivelse i driftsjournalen.

Opbevaring af husdyrgødning

93. Gyllebeholderne skal tømmes mindst én gang om året, hvor de skal gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes. Tidspunktet for gennemgangen skal registreres i driftsjournalen.

Foder og fodring

94. Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- Antal producerede dyr
- Gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt / slagtevægt)
- Foderforbrug pr. kg tilvækst
- Det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEsv i foderblandingerne.

95. N ab dyr skal årligt beregnes for slagtesvinene på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til den anden kommende 15. februar. Første gang indenfor perioden 15. september 2013 til 15. februar 2015.

2.10 Vilkår fra 2002

96. Følgende vilkår stillet i miljøgodkendelsen fra den 20. januar 2002 ophæves: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 30, 31, 33, 35, 37 og 39.

3 Generelle forhold

Husdyrbruget har en miljøgodkendelse fra 2006 efter Miljøbeskyttelseslovens § 33. For husdyrbrug, som er etableret inden husdyrbruglovens ikrafttræden får lovens bestemmelse om tilladelse efter § 10 og godkendelsen efter § 11 og § 12 først virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelser af anlægget, jf. § 103, stk. 1 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer. Desuden finder reglerne i husdyrbrugloven endvidere anvendelse på bestående husdyrbrug, som er omfattet af en miljøgodkendelse efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven på det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen finder grundlag for at revurdere husdyrbrugets miljøgodkendelse, jf. § 103, stk. 3 i husdyrbrugloven. Da udvidelsen af husdyrproduktionen ikke kan adskilles fra den eksisterende produktion, skal der udarbejdes en § 12, stk. 2 i henhold til husdyrbrugloven, og hele virksomheden er dermed godkendelsespligtig.

Biogasanlægget kan ikke adskilles fra husdyrproduktionen på Tågholm især i forhold til bl.a. lugt og støj, derfor er det Aabenraa Kommunes vurdering, at biogasanlægget må betragtes som en biaktivitet til husdyrproduktionen. I henhold til § 2, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringerne skal, hvis der på et husdyrbrug udføres en eller flere biaktiviteter, som er optaget på listerne i bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed bilag 1 og 2, vurderingen omfatter alle forurenende aktiviteter på husdyrbruget. Desuden skal kommunalbestyrelsen træffe samtidige afgørelse om, der kan meddeles tilladelse eller godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 og §§ 10, 11 og 12 i husdyrbrugloven. Biogasanlægget skal godkendes i henhold til § 33 i lovbekendtgørelse 879 af 26. juni 2010 af lov om miljøbeskyttelse, og er optaget på bilag 2 i bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomheder, listepunkt J 205. Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for både husdyrbruget og biogasanlægget.

Kommunen skal i forbindelse med udarbejdelse af en miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven vurdere om ændringen af dyreholdet kan give gener for naboer (lugt, støj, støv osv.), men også om ændringen giver en belastning på miljøet og naturen herunder belastningen med nitrat og fosfor. Naturvurderingen omfatter ændringens påvirkninger af beskyttet natur i henhold til både husdyrbrugloven og naturbeskyttelsesloven, samt EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Desuden skal kommunen vurdere om diverse afstandskrav overholdes, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og kravet om BAT er opfyldt, samt sikre at uheld forebygges.

Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug stiller krav om reduktion af ammoniakemissionen. Kravet afhænger af tidspunktet for indsendelse af ansøgningen. Ansøgninger indsendt første gang i 2010 skal reducere ammoniakemissionen med 25 % i forhold til normaltallet for bedste staldsystem i 2005/2006. Ansøgningen er indsendt først gang den 14. september 2010.

Biogasanlægget er optaget på bilag 2 i bekendtgørelse nr. 1454 af 20. december 2012 om godkendelse af listevirksomheder, listepunkt J 205, og i henhold til § 32 i listebekendtgørelsen skal kommunalbestyrelsen indsætte standardvilkårene i miljøgodkendelsen, når godkendelsen vedrører en listevirksomhed, der omfattet af et eller flere afsnit i bilag 5 i bekendtgørelse nr. 486 af 25. maj 2012 om godkendelse af listevirksomheder. Biogasanlæg med en kapacitet for tilførsel af råmaterialer, herunder affald og/eller husdyrgødning, på over 30 tons pr. dag er omfattet af afsnit 16 på bilag 5.

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse/ændring af det eksisterende husdyrbrug og for biogasanlægget. Vilkår vedrørende driften skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal vilkårene oversættes til et sprog, som de forstår.

3.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Redegørelse

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget og biogasanlægget på Tågholmvej 2, 6230 Røde Kro med ejendoms nr. 5800008480. Ansøger ejer Tågholmvej 2 og Kassøvej 53. Stald ST-50989 ligger på matrikel nr. 4b, som tilhører Kassøvej 53. Produktionen i denne stald er teknisk og forureningsmæssigt forbundet med produktionen på Tågholmvej 2, og er derfor en del af denne miljøgodkendelse.

Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 48084, og virksomhedens CVR nr. er 19258831.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, som fremgår af ansøgningsskema nummer 17488, version 12, genereret og udskrevet den 27. august 2013 fra www.husdyrgodkendelse.dk. Ansøgningen med tilhørende bilag, der bl.a. indeholder den miljøtekniske beskrivelse, er vedlagt som bilag 1.

3.2 Meddelelesespligt

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser eller ændringer i dyreholdet, herunder staldanlæggene, gødningsopbevaringsanlæggene, harmoniarealerne og lignende, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune. Der må ikke ske udvidelse eller ændringer i tilført mængde biomasse eller driften af biogasanlægget, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune.

De anmeldte ændringer vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan udskiftes uden en ny miljøgodkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de godkendte arealer.

3.3 Gyldighed

Den samlede miljøgodkendelse bortfalder, såfremt etape 1 ikke er udnyttet inden 2 år efter den er meddelt. Etape 2 bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år efter den er meddelt. Vilklårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført være opfyldt fra det tidspunkt, hvor godkendelsen udnyttes.

Herefter gælder det, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Afvisninger, der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv., betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

3.4 Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen indtil 6. september 2021.

Aabenraa Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, hvis:

- der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsens meddelelse.

Det samme er tilfældet, hvis:

- der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

3.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2021.

Desuden skal godkendelsen tages op til revurdering, når EU-kommissionen i EU-Tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Revurderingen skal tilrettelægges, så husdyrbruget kan overholde de ajourførte vilkår (på baggrund af BAT-konklusionen) senest fire år efter offentliggørelsen af en BAT-konklusion.

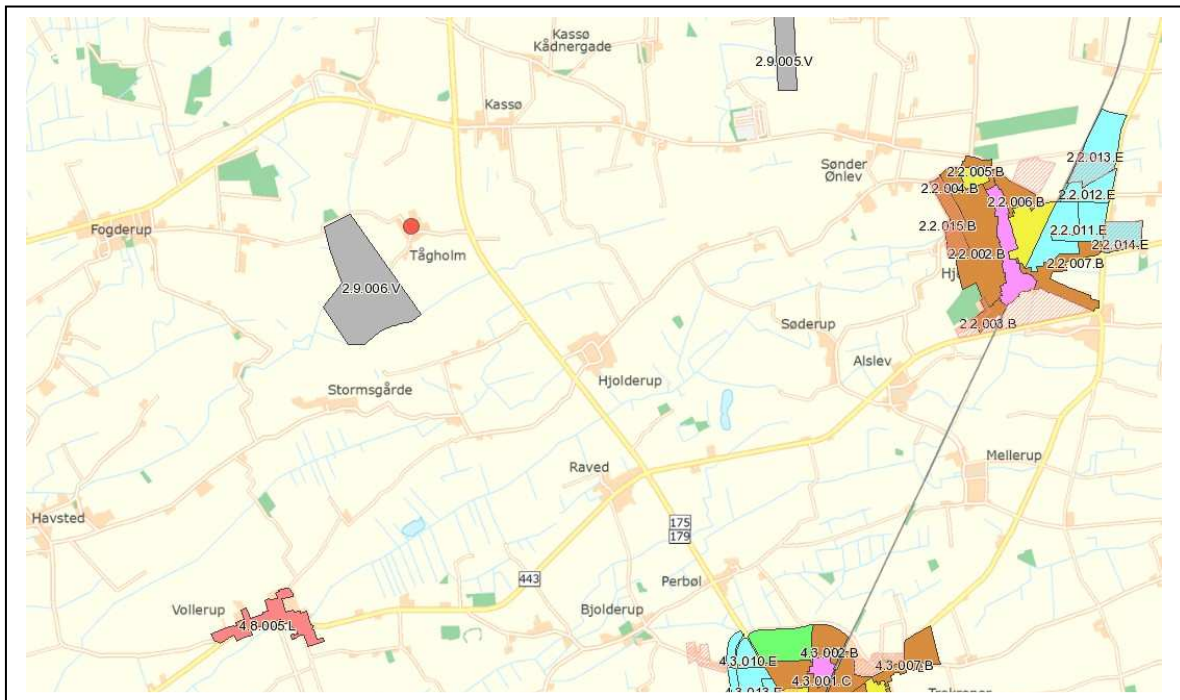
4 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

4.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.

Redegørelse

Afstandene er enten målt fra nærmeste stald/gyllebeholder eller fra det samlede staldanlæg som beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Husdyrbruget og biogasanlægget er beliggende i landzone. Det grå område vest for Tågholm, er udlagt til vindmøleanlæg, området er udlagt på ejendommens arealer.

Tabel 1: Afstandskrav til kommuneplaner/lokalplaner/nabobeboelse

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	4,5 km	Fra Tågholm til fremtidig byzone ved Bolderslev og ved Hjordkær	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	18 km	Fra Tågholm til sommerhusområde nord for Aabenraa fjord.	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	3,3 km	Fra Tågholm til planlagt arealer til blandet bolig og erhverv i Vollerup	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	5,8 km	Fra Tågholm til lokalplan Å 4.3. Fritidsområde ved Arnhøjvej	50 m
Nabobeboelse	97 m	Fra stald ST-50989 til Tågholmvej 3. Beboelsesejendom som ejes af ansøger	50 m

Tabel 2: Afstandskrav – placering af anlæg

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	ca. 45 m	Fra stald ST-50871 til stuehus	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>> 25 m	Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed ligger, i Hjordkær	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	ca. 2,7 km	Fra staldanlægget til vandværk i Fogderup	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	ca. 100 m	DGU.Nr.: 160.1493 Drikkevandsboring på ejendommen	25 m
Vandløb	ca. 350 m	Fra gyllebeholder LA-38857 til beskyttet vandløb vest for ejendommen	15 m
Dræn (rørlagt vandløb)	ca. 3 m	Fra stald ST-50869 til rørlagt vandløb	15 m
Sø	ca. 250 m	Fra gyllebeholder LA-33773 til sø øst for anlægget	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	>> 15 m / ca. 15 m	Der er ingen kendte private fællesveje i nærheden af anlægget / Fra stald ST-50871 til Tågholmvej	15 m
Naboskel	ca. 70 m	Fra stald ST-50989 til matr. Nr. 108 Kassø, Hjordkær (Kassøvej 3)	30 m

Kirkebeskyttelseslinie og kirkeomgivelser

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for "Kirkebyggelinien" eller udpegningen "Kirkelandskaber".

Kystnærhedszonen

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg indenfor udpegningen "Kystnærhedszonen".

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Lavbund og okker".

Skovrejsningsområder

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Strandbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Klitfredningslinie

Der er hverken bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Skovbyggelinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Sø- og åbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Sø- og åbeskyttelseslinier".

Fredede områder, fortidsminder og fortidsmindebeskyttelseslinier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinien for fortidsminder.

Der er ingen arealer inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinien for fortidsminder.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29f fastsat regler om, at der på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra dem ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes.

I henhold til naturbeskyttelsesloven, LBK nr. 1042 af 20/10/2008, må der ikke inden for 100 meter fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven foretages ændringer i tilstanden af arealet, herunder etableres hegn, placeres campingvogne og lignende. Forbuddet gælder ikke for sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme og landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning. Forbuddet gælder endvidere ikke for fortidsminder, der ikke er synlige i terrænet, samt fortidsminder, der er nævnt i bilag 1 til loven.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

Følgende arealer der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger": MS 2-0, MS 3-0, MS 18-0 og MS 22-0.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29a fastsat regler om, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende. For sten- og jorddiger og lignende, der er beskyttet som fortidsminder, gælder alene reglerne om fortidsminder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bygge- og beskyttelseslinjerne er overholdt.

4.2 Placering i landskabet

Redegørelse

Landskabelige værdier

Ejendommen ligger i Aabenraa Kommune, tæt på hovedvejen mellem Rødekro og Bolderslev (nr. 175/179). Der er ca. 97 m fra staldene til nærmeste nabo, Tågholmvej 3, som ejes af ansøger. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Kassøvej 47, som ligger ca. 850 m fra staldanlægget.

Alle bygninger er eksisterende og ligger på begge sider af Tågholmvej. Dog opføres der en ny silo i forbindelse med udvidelsen af landbruget i tilknytning til de øvrige siloer.

Flere steder er anlægget skjult af beplantning. Ejendommen ligger i et fladt terræn der er en mellemting mellem det østjyske og det vestjyske landskab. Området er ikke specielt kuperet og der er få naturelementer. Markerne er store og ofte kun adskilt af et enkelt læhegn eller en grøft.

Tabel 3: Materialevalg

Bygning		Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningmateriale/farver	Anvendelse
ST-50989 (1.1.1)	Stald	1.500 m ²	6 m	30 °	Betonelementer i gule bakkesten og sort eternittag	Slagtesvin
ST-50869 (1.1.2)	Stald	1.500 m ²	6 m	30 °	Betonelementer i gule bakkesten og sort eternittag	Slagtesvin
ST-50870 (1.1.3)	Stald	860 m ²	4,5 / 5,5 m	20 / 25°	Gavl af betonelementer i gule bakkesten og langsider af gule mursten. Taget er gråt eternit	Slagtesvin
ST-50871 (1.1.4)	Stald	690 m ²	5,5 m	25 °	Gule mursten og gråt eternittag	Slagtesvin
LA-33772 (1.1.5)	Gyllebeholder	3.200 m ³	7 m	-	Grå betonelementer og gråt telt	Opbevaring af husdyrgødning
LA-33773 (1.1.6)	Gyllebeholder	3.200 m ³	7 m	-	Grå betonelementer og gråt telt	Opbevaring af husdyrgødning
LA-38857 (1.1.7)	Gyllebeholder	2.550 m ³	7 m	-	Grå betonelementer og gråt telt	Opbevaring af husdyrgødning
9	Udlevering	160 m ²	4,5 m	20 °	Betonelementer i gule bakkesten med sort eternittag	Mellemgang mellem stalde og udlevering
10	Foderlade	750 m ²	5 m	25 °	Gavl af gule mursten, og langsider af røde blikplader. Gråt eternittag	Opbevaring af foder samt blandeanlæg
11	Kartoffellade	715 m ²	4,5 m	20°	Gule mursten med gråt eternittag	Opbevaring af kartofler
12	Garage	220 m ²	6,5 m	35°	Gulkalket mursten med sort tag	Privat
13	Overdækket terrasse	80 m ²	3 m	-	-	Privat
14	Stuehus	220 m ²	6,5 m	40 °	Gulkalket mursten med sorte teglsten	Privat beboelse
15	Kartoffellade	400 m ²	6,5 m	40 °	Gule mursten med sort eternittag	Kartoffelopbevaring, kølerum, kemikalierum
16	Maskinhus	730 m ²	7 m	20 °	Gule mursten med gråt eternittag og blå gavlene	Maskiner og værksted

17	Maskinhus	1.080 m ²	7,5 m	20 °	Gule mursten med gråt eternittag og blå gavlene	Maskiner og værksted
18	Maskinhus	830 m ²	7,5 m	25 °	Røde og hvide blikplader med gråt eternittag	Maskiner
19	Maskinhus	325 m ²	7,5 m	25 °	Røde og hvide blikplader med gråt eternittag	Maskiner
20	Biogasanlæg	325 m ²	7,5 m	25 °	Røde og hvide blikplader med gråt eternittag, samt blå siloer	Beskrevet i ansøgning for biogasanlæg

Udover bygninger og gyllebeholdere er der på ejendommen også en brovægt, 3 eksisterende kornsiloer samt 1 ny kornsilo. Siloerne er beskrevet under foderdelen.

Områder med landskabelig værdi

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kystlandskaber".

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde landskaber".

Uforstyrrede landskaber

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Naturmæssige værdier

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Særlig næringsfattige naturarealer".

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Naturområder".

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Områder med naturinteresser".

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug

Der er ca. 5,6 km til det nærmeste udpegede § 7 areal. Det er et moseområde sydøst for anlægget.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 6,5 km syd for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 98, Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose, herunder fuglebeskyttelsesområde nr. F62, Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 36 km vest for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 89, Vadehavet herunder fuglebeskyttelsesområde nr. F57, Vadehavet. Husdyrbruget ligger i opland til Vadehavet.

Beskyttede naturarealer (§ 3)

Der er ingen bygninger inden for registreringen. Følgende arealer grænser op til eller ligger helt eller delvis inden for registreringen "Beskyttede vandløb": mark nr. MS 6-0, MS 7-0, MS 8-0, MS 9-0, MS 10-0, MS 12-0, MS 15-0, MS 52-0, MS 52-1, MS 43-0, MS 42-0, MS 41-0 og MS 53-0. Følgende arealer grænser op til "Beskyttede søer": mark nr. MS 1-0, MS 11-0, MS 10-0 og MS 12-0. Og følgende areal grænser op til "Beskyttede enge": mark nr. MS 63-0F.

Geologiske værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål", "Planlagte arealer til ferie-fritidsformål" eller "Planlagte arealer til byformål".

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den nye silo kan placeres som ønsket, og at det ikke er nødvendigt med yderligere tiltag.

5 Husdyrhold, staldanlæg og drift

5.1 Husdyrhold og staldindretning

5.1.1 Generelt

Redegørelse

Ud over Tågholm har ansøger også en produktion på Kassøvej 53. Stald ST-50989 ligger på matrikel nr. 4b Kassø, Hjordkær, som hører til Kassøvej 53. Stald ST-50989 er produktionsmæssigt forbundet med staldanlægget på Tågholm, og er derfor en del af miljøgodkendelsen.

Produktionen i staldene er en alt ind/alt ud på sektionniveau. Staldene er indrettet med et almindeligt vakuumsystem. I stald ST-50989 og ST-50869 er der 60 cm gyllekanal og i stald ST-50870 og ST-50871 er der 40-45 cm gyllekanal. I staldene ST-50870 og ST-50871 bliver gulvet ændret til et drænet gulv og spalter (33/67). Ændringen af gulvtypen sker trinvis efterhånden som sektionerne tømmes og rengøres.

Udvidelsen vil foregå i 2 etaper.

Etape 1: Udvidelse af produktionen i stald ST-50989 og ST-50869 samt ændring af gulvtype i stald ST-50871 til drænet gulv og spalter (33/67), så det lever op til gældende lovgivning i 2015, i alt 511,1 DE.

Etape 2: Udvidelse af produktionen i stald ST-50871, ændring af gulvtype til drænet gulv og spalter (33/67) renovering af gulvet i stald ST-50870, så det lever op til gældende lovgivning i 2015 samt udvide produktionen i stald ST-50870, til i alt 547,19 DE. Etablering af gastæt silo med en højde på 12 m og en kapacitet på 1.000 m³.

Ændringen af gulvtypen forventes at foregå løbende fra starten af 2013 og til slutningen af 2014. Det forventes at den ene stald (ST-50871) ændres i etape 1, mens den anden stald (ST-50870) ændres i etape 2. Spalterne udskiftes løbende på sektionniveau, så det ikke er nødvendigt med en sanering af hele stalden, hvilket er grunden til at ændringen af gulvtypen strækker sig over forholdsvis lang tid.

Der er et tilhørende biogasanlæg med status af et gårdanlæg. I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet vil biogasanlægget få tilført mere end 30 tons biomasse om dagen. Derfor vil der sammen med miljøgodkendelsen på Tågholm blive givet miljøgodkendelse af biogasanlægget.

Table 4: Dyreholdet

Etape 1

Stald Nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/ alder	Sti-pladser/ antal dyr	DE
ST-50989	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	1.519 / 6.380	177,22
ST-50869	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	1.519 / 6.380	177,22
ST-50870	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	672 / 2.802	77,83
ST-50871	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	680 / 2.838	78,83
I alt					511,10

Etape 2

Stald Nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/ alder	Sti-pladser/ antal dyr	DE
ST-50989	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	1.519 / 6.367	176,86
ST-50869	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	1.519 / 6.367	176,86
ST-50870	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	833 / 3.491	96,97
ST-50871	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter (33/67)	32-107 kg	829 / 3.474	96,50
I alt					547,19

Vurdering

Driftsherren skal underrette Aabenraa Kommune om besætningens størrelse efter henholdsvis 2 og 5 år, og når ændringen i dyreholdet er sket.

Det er Aabenraa Kommune vurdering, at produktionen kan betragtes som kontinuerlig.

5.1.2 BAT staldteknologi

Redegørelse

Aabenraa Kommune har ved vurderingen af BAT anvendt Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) fra 31. maj 2011.

De vejledende emissionsgrænseværdier for forureningsparameteren ammoniak gælder for hele anlægget. Anlægget skal forstås i overensstemmelse med husdyrgodkendelseslovens definition. Det vil sige, at anlægget omfatter husdyrhold, stald samt lager. Og det omfatter både det eksisterende anlæg og etableringer, udvidelser og ændringer af anlægget.

Emissionsgrænseværdierne er indtil videre kun af vejledende karakter. Det betyder, at det fortsat er Aabenraa Kommunes ansvar at sikre, at der bliver foretaget en vurdering af, hvorvidt ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT, og i den forbindelse fastsætte nødvendige og relevante vilkår herom i miljøgodkendelsen.

Det er Miljøstyrelsens klare opfattelse, at kommunalbestyrelsen har sikret sig, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT ved ansøgninger, der vedrører husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin, såfremt kommunalbestyrelsen foretager sig følgende:

- anvender de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak og i vurderingen i godkendelsen begrundet, hvorfor de af ansøger valgte teknikker og teknologier lever op til, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af BAT, og
- fastsætter vilkår til de teknikker og teknologier, som ansøger har valgt.

Ansøgningen er indsendt før den 10. april 2011.

Indretning af staldene og lageret:

Table 5: Oversigt over staldene – uddrag fra det digitale ansøgningsystem

StaldID	Staldafsnit navn
ST-51869	Slagtesvin 2
ST-51870	Slagtesvin 3
ST-51871	Slagtesvin 4
ST-50989	Slagtesvin 1

Stald ST-50989 (1.1.1)

Redegørelse

Stalden er opført i 2005. Den er indrettet med drænet gulv og spalter med vakuumsystem. Der sker ingen ændringer. Det forventes først at stalden skal renoveres om 15 år. I Etape 1 produceres der 6.380 stk. slagtesvin (32-107 kg), og i etape 2 produceres der 6.367 stk. slagtesvin (32-107 kg) årligt.

Vurdering

Der anvendes foderkorrektion og fast overdækning på gyllebeholdere for at reducere ammoniakemissionen.

Det vurderes, at stalden har en restlevetid, der er længere end retsbeskyttelsesperioden. Der er derfor ikke udarbejdet en plan for renovering af stalden og indførelse af anden BAT-teknologi. Aabenraa Kommune vurderer, at stalden skal betragtes som en eksisterende stald og med de ammoniakemissionsgrænseværdier, der gælder for en slagtesvinestald med drænet gulv og spalter (33/67).

Stald ST-50869 (1.1.2)

Redegørelse

Stalden er opført i 2005. Den er indrettet med drænet gulv og spalter med vakuumsystem. Der sker ingen ændringer. Det forventes først at stalden skal renoveres om 15 år. I etape 1 produceres der 6.380 stk. slagtesvin (32-107 kg), og i etape 2 produceres der 6.367 stk. slagtesvin (32-107 kg) årligt.

Vurdering

Der anvendes foderkorrektion og fast overdækning på gyllebeholdere for at reducere ammoniakemissionen.

Det vurderes, at stalden har en restlevetid, der er længere end restbeskyttelsesperioden. Der er derfor ikke udarbejdet en plan for renovering af stalden og indførelse af anden BAT-teknologi. Aabenraa Kommune vurderer, at stalden skal betragtes som en eksisterende stald med de ammoniakemissionsgrænseværdier, der gælder for en slagtesvine-stald med drænet gulv og spalter (33/67).

Stald ST-50870 (1.1.3)

Redegørelse

Stalden er opført i 1991/96 og 2000/2005. Den er indrettet med fuldspaltegulv med vakuumsystem. Gulvet vil i forbindelse med udvidelsen blive renoveret (etape 2), så gulvet lever op til gældende lovgivning i 2015, dvs. at gulvet bliver ændret til drænet gulv med spalter. I etape 1 produceres der 2.802 stk. slagtesvin (32-107 kg), og i etape 2 produceres der 3.491 stk. slagtesvin (32-107 kg) årligt.

Vurdering

Der anvendes foderkorrektion og fast overdækning på gyllebeholdere for at reducere ammoniakemissionen.

Det vurderes, at udskiftningen af gulvtypen skal betragtes som en eksisterende stald og med de ammoniakemissionsgrænseværdier, der gælder for eksisterende stalde med de emissionsgrænseværdier, der gælder for slagtesvinestalde med delvis drænet gulv og spalter (33/67).

Stald ST-50871 (1.1.4)

Redegørelse

Stalden er oprindelig fra 1958, men er renoveret i 1992. Den er indrettet med fuldspaltegulv med vakuumsystem. Gulvet vil i forbindelse med udvidelsen blive renoveret (etape 1), så gulvet lever op til gældende lovgivning i 2015, dvs. at gulvet bliver ændret til drænet gulv og spalter (33/67). I etape 1 produceres der 2.838 stk. slagtesvin (32-107 kg), og i etape 2 produceres der 3.474 stk. slagtesvin (32-107 kg).

Vurdering

Der anvendes foderkorrektio n og fast overdækning på gyllebeholdere for at reducere ammoniakemissionen.

Det vurderes, at udskiftningen af gulvtypen skal betragtes som en eksisterende stald med de ammoniakemissionsgrænseværdier, der gælder for eksisterende stalde med de emissionsgrænseværdier, der gælder for slagtesvinestalde med delvis drænet gulv og spalter (33/67)

Virkemidler

Der anvendes reduceret tildeling af råprotein til alle slagtesvinene i både i etape 1 og 2. Reduceret tildeling af råprotein er beskrevet og vurderet i afsnit 5.3 om fodring. Desuden har de 2 gyllebeholdere fast og gastæt overdækning, hvor den sidste af gyllebeholderne har fast overdækning. En gastæt overdækning har 25 % lavere ammoniakfordampning end teltoverdækning.

BAT- emmissionsniveau

Det fremgår af Miljøstyrelsens udtaler om krav til anvendelse af BAT, at hensigten ikke er, at virksomheden skal pålægges en bestemt løsning, idet BAT – betragtningen vedrører forureningsniveauet. Ifølge ansøgningen reduceres ammoniakfordampningen ved foderoptimering i begge etaper, samt ved gastæt overdækning af 2 gyllebeholdere.

BAT-niveauet er ved anvendelse af Miljøstyrelsens vejledning er beregnet til 7.882,53 kg N/år i etape 1 og til 8.439,01 kg N/år i etape 2, jf. den efterfølgende tabel.

Tabel 6: BAT-beregninger. Ammoniakemission fra eksisterende og fra det samlede anlæg

	Etape 1	Etape 2
BAT-niveau	7.882,53 kg N	8.439,01 kg N
Gastætte gyllebeholdere	164,00 kg N	182,00 kg N
Korrigerede BAT-niveau	8.046,53 kg N	8.621,01 kg N
Aflæst emissionsværdi	8.222,37 kg N	8.662,64 kg N
Overholdelse af BAT	- 175,84 kg N	- 41,63 kg N
% i forhold til korrigerede BAT-niveau	2,2 %	0,48 %

Tabel 7: Ammoniaktab for etape 1 – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk
Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-152661	SvSI04	2408,03	2744,43	-336,40	-13,97%	0,00	0,00	0,00	2744,43
		3000,37	3419,52	-419,15	-13,97%	0,00	456,37	159,99	2803,16
ST-152662	SvSI01	1320,41	1692,50	-372,09	-28,18%	0,00	0,00	0,00	1692,50
		1320,41	1692,50	-372,09	-28,18%	0,00	225,86	68,87	1397,77
	SvSI04	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-152663	SvSI01	1337,37	1714,25	-376,87	-28,18%	0,00	0,00	0,00	1714,25
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	SvSI04	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-152664	SvSI04	1248,72	1423,17	-174,45	-13,97%	0,00	135,51	69,38	1218,28
		2916,02	3323,39	-407,37	-13,97%	0,00	0,00	0,00	3323,39
Sum	Nudrift	7981,83	9474,57	-1492,73		0,00	0,00	0,00	9474,57
		Ansøgt	8569,87	9954,71	-1384,84		0,00	1274,11	458,23

Tabel 8: Ammoniaktab for etape 2 – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk
Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-51869	SvSI04	2408,03	2744,43	-336,40	-13,97%	0,00	0,00	0,00	2744,43
		3000,37	3419,52	-419,15	-13,97%	0,00	456,37	163,26	2799,89
ST-51870	SvSI01	1320,41	1692,50	-372,09	-28,18%	0,00	0,00	0,00	1692,50
	SvSI04	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		1645,09	1874,91	-229,82	-13,97%	0,00	250,23	89,51	1535,17
ST-51871	SvSI01	1337,37	1714,25	-376,87	-28,18%	0,00	0,00	0,00	1714,25
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	SvSI04	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-50989	SvSI04	1637,08	1865,78	-228,70	-13,97%	0,00	249,01	89,08	1527,69
		2916,02	3323,39	-407,37	-13,97%	0,00	0,00	0,00	3323,39
Sum	Nudrift	7981,83	9474,57	-1492,73		0,00	0,00	0,00	9474,57
		Ansøgt	9282,91	10579,73	-1296,82		0,00	1411,98	505,11

Samlet BAT vurdering

BAT-niveauet er ved anvendelse af Miljøstyrelsens vejledninger beregnet til 7.882,53 kg N/år i etape 1 og 8.439,01 kg N/år i etape 2. Det fremgår, at den samlede ammoniakemission fra anlægget i etape 1 er 8.222,37 kg N/år og af ansøgningskema nr. 17488 version nr. 12 at den samlede ammoniakemission fra anlægget i etape 2 er 8.662,64 kg N/år. De gastætte overdækningerne af gyllebeholderne reducerer ammoniakemissionen med yderligere 164 kg N i etape 1 og 182 kg N i etape 2.

Ammoniakemissionen fra det ansøgt projekt overskrider den vejledende emissionsgrænseværdi. Natur- og Miljøklagenævnet har i afgørelse NMK-132-00295 fra den 31. oktober 2012 stadfæstede en miljøgodkendelse, hvor det konkrete projekt indebar en emission på ca. 2,66 % over den vejledende emissionsgrænseværdi. I etape 1 er emissionen på 2,2 % over den vejledende emissionsgrænseværdi og i etape 2 er emissionen på 0,48 % over den vejledende emissionsgrænseværdi, hvilket er mindre end i den stadfæstede afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet.

Aabenraa Kommune vurderer, at ansøgte projekt anvender BAT ved anvendelse af foderkorrektur for alle slagtesvin på 151,30 g råprotein, hvor normen er 157,60 g råprotein, samt fast overdækning på en gyllebeholder og gastæt overdækning på de 2 andre gyllebeholdere.

5.2 Ventilation

Redegørelse

I alle staldbygningerne er der undertryksventilation. Denne type ventilation er mere strømbesparende end ligetryksventilation. Derudover er alle udsugningerne etableret med Multistep styring. Dette er et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget. Dette giver en årlig strømbesparelse på 40-50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem.

Efter hvert hold slagtesvin vaskes ventilationen i staldafsnittet sammen med det øvrige inventar. Herved fjernes snavs, som kan yde modstand og derved øge el-forbruget.

Lufttydelserne er for det eksisterende og det nye anlæg beregnet ud fra de enkelte staldafsnits dyretype, antal stipladser og antal afkast.

Tabel 9: Ventilation

Stald nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation	Antal afkast (udsugninger)	Højde over tag
ST-50989	Undertryk	194.000 m ³ /time	13	ca. 1½ m
ST-50869	Undertryk	194.000 m ³ /time	13	ca. 1½ m
ST-50870	Undertryk	106.000 m ³ /time	6	ca. 1½ m
ST-50871	Undertryk	106.000 m ³ /time	7	ca. 1½ m

Placeringen af ventilatorerne fremgår af bilag 1.4.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der foretages en effektiv drift, tilsyn og rengøring af ventilationssystemerne. Aabenraa Kommune vurderer ligeledes, at ventilationssystemet ikke giver anledning til gene for de omkringboende med hensyn til støv og støj, idet der ikke etableres nye ventilationsafkast og udvidelsen af dyreholdet sker i eksisterende stalde. Det vurderes heller ikke, at ventilationssystemet giver anledning til væsentlige lugtpåvirkninger, da lugtgenafstandene overholdes.

5.3 Fodring

5.3.1 Generelt

Redegørelse

Der anvendes hjemmeblandet foder på ejendommen. Blandeanlægget står i bygning 10 og der er tale om et vådfodringsanlæg. Der fodres med to forskellige blandinger, i forhold til grisenes alder og vægt.

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved der beregnes på baggrund af normal.

I www.husdyrgodkendelse.dk er det muligt at benytte flere virkemidler for at leve op til 25 % ammoniakreduktionskravet. Der er i ansøgt drift valgt en foderkorrektion ved alle slagtesvinene på 151,3 g råprotein pr. FE både i etape 1 og 2.

Nedenfor ses effekten af foderoptimering som virkemiddel til ammoniakreduktion.

Tabel 10. Effekt af foderoptimering – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / Ansøgt	FE per årsdyr / FE per kg tilvækst / kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Protein % i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årsso / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
ST-51869	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			
ST-51870	SvSI01	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	157,60	4,40			
	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			
ST-51871	SvSI01	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	157,60	4,40			
	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			
ST-50989	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de nuværende og planlagt fodringstiltag ikke sker en øget påvirkning af omgivelserne. Foderstofferne er de samme i nudrift som i ansøgt drift.

5.3.2 BAT foder

Redegørelse

Miljøstyrelse har udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak. Der er redegjort for det under staldafsnittet. Ansøger anvender reduceret tildeling af råprotein til alle slagtesvin i begge etaper som virkemiddel. I teknologibladet "Råprotein i slagtesvinefoder" er der angivet vejledende niveauer for råprotein i BAT-foder.

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normtal. For at opfylde kravet om reduktion af ammoniakudledninger for udvidelsen anvendes der foderkorrektion i begge etaper.

Det er forureningsforebyggende (BAT) at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor, ved at sikre, at foderet indhold af næringsstoffer modsvarer dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige.

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at fodre svin med successivt foder (fasefodring) med lavere samlet protein- og fosforindhold. Der fodres med to blandinger af foder til slagtesvinene i forhold til grisenes alder og vægt, hvorved næringsstofferne er tilpasset netop deres størrelse og behov. Dette giver mulighed for optimal udnyttelse af foderet næringsstoffer, hvorved mængden af uudnyttede næringsstoffer mindskes. På baggrund af dette sikres det, at mængden af ammoniak og udskilt kvælstof og fosfor i gødning og urin holdes på så lavt niveau som muligt.

Det er muligt at reducere råproteinindholdet i foderet til slagtesvinene, idet der anvendes to blander af foder. Der er indtastet 151,30 g råprotein/FE til slagtesvinene i begge etaper, hvilket er et gennemsnit for de to blandinger til slagtesvinene. Dette indgår også i ammoniakberegningerne.

Ansøger har oplyst, at der tilsættes fytase til fodret efter normal praksis. Der anvendes ikke benzoesyre i foderet.

BAT-niveauet for fosfor i etape 1 er beregnet til 10.477,55 kg P/år ved anvendelse af Miljøstyrelsens vejledning (511,10 DE x 20,5 kg P/DE/år = 10.477,55 kg P/år).

Det fremgår af ansøgningen af den samlede fosformængde fra produktionen er 9.752,00 kg P. Hermed er BAT overopfyldt med 725,55 kg P ($10.477,55 \text{ kg P} - 9.752,00 \text{ kg P} = 725,55 \text{ kg P}$).

BAT-niveauet for fosfor i etape 2 er beregnet til 11.217,40 kg P/år ved anvendelse af Miljøstyrelsens vejledning ($547,19 \text{ DE} \times 20,5 \text{ kg P/DE/år} = 11.217,40 \text{ kg P/år}$).

Det fremgår af ansøgningen af den samlede fosformængde fra produktionen er 10.440,47 kg P. Hermed er BAT overopfyldt med 776,73 kg P ($11.217,40 \text{ kg P} - 10.440,47 \text{ kg P} = 776,73 \text{ kg P}$).

Vurdering

Det er forureningsforebyggende (BAT) at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor, ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer modsvarer dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige.

Grundlaget for reduktion i næringsstofforurening er i lovgivningen baseret på, at der kan anvendes differentierede virkemidler, hvoraf fodring er ét. Foderets indhold af råprotein og fosfor har betydning for koncentrationen af næringsstoffer i gødningen og påvirker herved ansøgningskemaets beregninger af emissioner fra stalde og lager.

Det vurderes ud fra beregningerne, at ejendommen overholder BAT for fosfor som angivet i Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgræseværdier opnåelige ved anvendelse af af den bedste tilgængelige teknik (BAT)". Der stilles derfor ikke vilkår om, at fodret skal tilsættes fytase, men der stilles vilkår om, at fosforindholdet i den samlede mængde husdyrgødning produceret i staldene maksimalt må være 20,5 kg P/DE/år fra slagtesvinene.

Ved en foderkorrektur for de enkelte dyregrupper (for ændringer af indholdet af råprotein pr. FE) beregnes kvælstofindholdet ud fra de faktiske produktionsforhold på bedriften i forhold til fodermængde og fodersammensætning samt indgangs- og afgangsvægt. Ved anvendelse af korrektionen dokumenteres der en ændret udskillelse af kvælstof i husdyrgødningen, hvilket igen medfører en ændret ammoniakemission.

Disse ændringer kan således være en forudsætning for opfyldelse af kravene til reduktion af ammoniakemissionen og kvælstof, og der er derfor stillet vilkår til niveauet for korrektionen og til dokumentation af dette.

Miljøstyrelse har udarbejdet Teknologiblade for råprotein og fosforindhold i slagtesvinefoder. Der er fastsat vilkår som anvist i teknologibladet "Råprotein i slagtesvinefoder" for drift og egenkontrol.

Vilkår for drift fastsætter som krav til henholdsvis den totale mængde N af dyr pr. år for slagtesvinene i begge etaper.

Forudsætningerne for beregningerne er følgende:

Tabel 11: Forudsætninger for beregninger og resultat.

	Slagtesvin Etape 1	Slagtesvin Etape 2
FE pr. kg tilvækst	2,87	2,87
Gram råprotein pr. FE	151,30	151,30
Afgangsvægt, kg	107	107
Indgangsvægt, kg	32	32
Antal producerede	18.400	19.699
Beregnet kg N i alt pr år	55.030	58.915

"N ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$N \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = (((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr. FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst})), \text{ hvor afgangsvægt} = \text{slagtevægt} \times 1,31.$$

Formlen ser derved således ud for slagtesvin 32-107 kg:

$$N \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((107 - 32) \times 2,87 \times 151,30/6250) - ((107 - 32) \times 0,0296) = 2,99 \text{ kg N pr. år fra slagtesvin.}$$

Etape 1

Hvilket medfører, at total kg N ab dyr for slagtesvin skal være mindre end 19.699 producerede svin $\times$ 2,99 kg N ab dyr pr. slagtesvin = 55.030 kg N pr. år fra slagtesvin 32-107 kg.

Etape 2

Hvilket medfører, at total kg N ab dyr for slagtesvin skal være mindre end 19.699 producerede svin $\times$ 2,99 kg N ab dyr pr. slagtesvin = 58.915 kg N pr. år fra slagtesvin 32-107 kg.

Aabenraa Kommune vurderer samlet, at det ansøgte projekt opfylder alle krav om BAT.

5.4 Opbevaring og håndtering af foder

Redegørelse

Foder opbevares i indendørs siloer i bygning 10. Eget korn opbevares i udendørs kornsilos, som står i forbindelse med bygning 10. Der er tale om 1 silo med en højde på 15 m og en kapacitet på 570 m³ og 2 siloer med en højde på 12 m og en kapacitet på 1.000 m³. I forbindelse med udvidelsen, ønsker ansøger at opstille en silo mere, også med en højde på 12 m og en kapacitet på 1.000 m³.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den aktuelle foderopbevaring sikrer, at risiko for tilhold af skadedyr samt støvgener mindskes. Der er fastsat vilkår for foderopbevaring.

5.5 Rengøring af stalde

Redegørelse

Der rengøres mellem hvert hold grise. Rengøringen foregår med iblødsætning og derefter højtryksrensere. Der vaskes med varmt vand og staldene desinficeres ikke.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der skal stilles vilkår for hyppighed af og dokumentation for rengøring, samt kontrol af spalternes funktion.

5.6 Energi- og vandforbrug

5.6.1 Generelt

Redegørelse

Samlede energi- og vandforbrug i nudrift og efter ansøgningen (skønnede mængder):

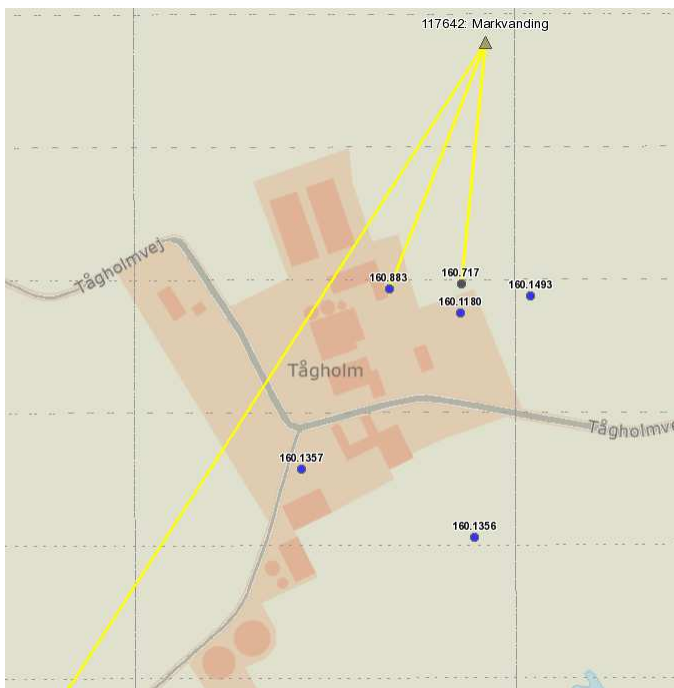
Tabel 12: Energiforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug Efter
Elforbrug	350.000 kWh	367.500 kWh
Opvarmning stuehus	varme fra biogasanlæg	varme fra biogasanlæg
Opvarmning stald	varme fra biogasanlæg	varme fra biogasanlæg

Tabel 13: Vandforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand inkl. vandspild	9.050 m ³	10.500 m ³
Vask af stald, overbrusning, iblødsætning m.v.	420 m ³	500 m ³
Rengøring af markredskaber	20 m ³	20 m ³
Sprøjtning, markbrug	100 m ³	100 m ³
I alt vandforbrug uden markvanding	9.590 m ³	11.120 m ³

Der er stor variation i forbrug af el og vand fra år til år, og forbruget er større end på bedrifter med ren slagtesvineproduktion. Det skyldes til dels biogasanlægget, foderanlægget, korntørring og markvanding. Der er egen boring på ejendommen. Boring med DGU nr. 160.1493 benyttes til drikkevand

Boring med DGU. nr. 160.0717 er ikke sløjfet. Boringerne (DGU nr. 160.0717, 160.0883 og 160.0884) har en samlet indvindingstilladelse til markvanding på 50.000 m³/år frem til år 2021. Boring med DGU nr. 160.1180 har en indvindingstilladelse til markvanding på 50.000 m³/år frem til år 2021. Desuden har boring med DGU nr. 160.1393 en vandindvindingstilladelse til markvanding på 5.000 m³/år frem til år 2015.

Der er en boring (DGU nr. 160.1105) på et forpagtet areal med til indvindingstilladelse til markvanding på 18.600 m³/år frem til 2015.

Vurdering

Aabenraa Kommune har taget udgangspunkt i følgende nøgletal for el og vand i henhold til vurderingen af energi- og vandforbruget for det ansøgte projekt.

Nøgletal, jf. Håndbog i svinehold 2008:

- ca. 60 kWh pr. 20 producerede standardslagtesvin
- ca. 0,6 m³ vand pr. producerede standardslagtesvin

På baggrund af ovenstående nøgletal er det årlige elforbrug for produktionen af 19.740 slagtesvin beregnet til ca. 59.220 kWh el og det årlige vandforbrug er beregnet til 11.844 m³ vand.

I forhold til det skønnede energiforbrug, skal der tages højde for forskelle fra år til år, pga. vanding af arealerne. Derudover bruger biogasanlægget også en del strøm. Derfor er det ikke muligt at sammenligne standardtallene med det ansøgte. I staldene og i stuehuset benyttes varme fra biogasanlægget til opvarmning, hvilket mindsker brugen af olie. Vandforbruget ligger under normtallene.

5.6.2 BAT energi- og vandforbrug

Redegørelse

Lyset i staldene er tændt efter behov og styres automatisk.

I alle staldbygninger er der undertryksventilation, som er mere strømbesparende end fx ligetryksventilation. Der er p.t. ikke planer om at udskifte ventilationen i staldene. Bliver der behov for det, vil der blive valgt et strømbesparende system, såfremt det er foreneligt med ventilationsbehovet i stalden. Efter hvert hold slagtesvin vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Alle udsugningskorstene styres med det strømbesparende MultiStep styring (temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget), hvilket giver en årlig strømbesparelse på 40 – 50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vandbesparelse opnås ved drikkenipler som sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten).

Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med rent vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug). Vandforbruget måles ikke som sådant, men tjekkes løbende (ca. en gang om måneden). Staldene kontrolleres dagligt, og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Vurdering

Det er Aabenraa Kommunens vurdering, at regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget ikke er relevant, hvis der anvendes drikkesystemer, hvor det maksimale flow passer til de forskellige dyrs drikkehastighed, og som afbryder vandtilførslen, når dyrene ikke drikker.

Der anvendes ikke lavenergibelysning, men det er oplyst, at energibesparende modeller vil blive valgt ved udskiftning. Kommunen finder, at der herved er truffet tilstrækkelige forholdsregler til at spare på energien.

Aabenraa Kommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne foranstaltninger til reduktion af energi- og vandforbrug lever op til BAT-kravene i EU's BREF-note. Der stilles vilkår om, at der skal føres egenkontrol med energi og vandforbrug, samt at det løbende overvejes at indføre ressourcebesparende tiltag.

5.7 Spildevand samt tag- og overfladevand

Redegørelse

Spildevand fra driftsbygningerne består af:

- vaskevand
- vand fra overbrusningsanlæg
- drikkevandsspild

Sanitært spildevand

- stuehuset

Tag- og overfladevand

- driftsbygninger
- befæstede arealer
- stuehuset

Rengøring af marksprøjte foregår i marken og på Kassøvej 53.

Tabel 14: Spildevand

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	1.700 m ³	2.000 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskeplads, vaskevand	20 m ³	20 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Tagvand	6.600 m ³	6.600 m ³	Dræn og videre til rørlagt vandløb	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	170 m ³	170 m ³	Septiktank og videre til dræn	Bundfældning

Afløbsforholdene fremgår af bilag 1.7.

Mængderne af vand til rengøring af stalde, drikkevandsspild og vand til overbrusning er skønnet ud fra kapacitetsberegningens normaltal.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelses regler.

I spildevandsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1448 af 11. december 2007) defineres spildevand som alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse samt befæstede arealer. Tag- og overfladevand defineres som regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer, som ikke indeholder andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller har en væsentlig anden sammensætning.

Nedsivning eller udledning direkte til vandløb af overfladevand, som kan være forurenet fra driften, kræver tilladelse efter bekendtgørelsens kapitel 12. Der gøres derfor opmærksom på, at nye arealer ikke må tilsluttes eksisterende afledning eller ny afledning, inden der er meddelt tilladelse efter spildevandsbekendtgørelsen.

Idet det i øvrigt vurderes, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra driftsmæssigt spildevand, finder kommunen ikke anledning til at stille videre krav i nærværende afgørelse.

5.8 Kemikalier og medicin

Redegørelse

Tabel 15: Kemikalier og medicin

Type	Opbevaringssted	Maksimalt oplagret mængde
Pesticider	Kemikalierum i bygning 15	ca. 500 l. Omkring 14 dage i foråret.
Smøreolie og fedtprodukter	Værksted i bygning 16 og 17	ca. 400 l (3 tønder)
Handelsgødning	Maskinhus i bygning 19	ca. 70 tons. Omkring 14 dage i foråret.
Medicin	I køleskab i stalde	Til 30 dages forbrug

Vask af sprøjten foregår i marken, samt på vaskeplads på Kassøvej 53.

På ejendommen er der udarbejdet procedure for håndtering af kemikalier og indrettet specielt kemirum, der skal sikre korrekt håndtering og opbevaring af kemikalier.

Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte op-sugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der uanset dette og ved vilkår bør sikres mod forurening fra oplag af olier og kemikalier. Der stilles derfor vilkår om, at olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

5.9 Affald

5.9.1 Generelt

Redegørelse

Farligt affald skal anmeldes til Kommunen. Anmeldelsen skal omfatte oplysninger om affaldstype (EAK-kode), samt affaldets mængde, emballering, sammensætning og egenskaber. Tabel 14 er ikke en anmeldelse af farligt affald. Desuden skal al farligt affald sorteres i separate beholdere og afleveres til godkendte modtagere som skal kunne dokumenteres overfor Kommunen. Opbevaring og bortskaffelse af affald skal altid ske efter Kommunens regulativer.

Tabel 16: Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Mængder pr. år	EAK-kode
Farligt affald			
Spildolie	Bygning 16	-	13.02.08
Olietromle	Bygning 16	ca. 2 tromler	15.01.04
Olie- og brændstof-filtre	Bygning 16	ca. 5 filtre	16.01.07
Spraydåser	I stalde	ca. 50 stk.	16.05.04
Kanyler i særlig beholder	I stalde	ca. 2 beholdere	18.02.02
Tomme medicinglas	Industricontainer	ca. 200 glas	Afhængig af indhold / 15.01.07
Andet affald:			
Tom emballage (papir/pap)	Dagrenovation	Afhentes ugentligt	15.01.01
Bigbags af PE-plast	Industricontainer	Afhentes hver 14 dag	15.01.02
Jern og metal	Ved brovægten, bygning 26	Afhentes efter aftale	02.01.10

Affald skal opbevares og bortskaffes efter Aabenraa Kommunes regulativer.

Ved transport af affald skal transportør (ansøger eller andre) sikre, at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, og at den ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

Døde dyr opbevares på en plads ved bygning 18. De ligger på spalter, og er beskyttet mod direkte sollys. Dyrene er altid overdækket og pladsen er ikke synlig fra vejen. Daka afhenter dyrene og afhentning skal tilmeldes pr. telefon. Placering af døde dyr fremgår af bilag 1.4.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at de valgte metoder til opbevaring og bortskaffelse af affald er i overensstemmelse med kommunens regulativer.

Der stilles vilkår om at døde dyr opbevares på plads til døde dyr. Kommunen vurderer herudover, at kommunens regulativer fastsætter tilstrækkelige krav til opbevaring, håndtering og bortskaffelse af erhvervsaffald og farligt affald.

5.9.2 BAT affald

Redegørelse

Under afsnit 5.9.1 er redegjort for håndtering, opbevaring og bortskaffelse af affald.

Vurdering

Som et led i udførelse af godt landmandskab, anses korrekt tilrettelæggelse af bortskaffelse af produkter og spild for BAT, jf. BAT – grundlaget (EU's BREF-note for intensiv fjerkræ- og svineproduktion over en vis størrelse). Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen (i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand).

5.10 Olie

Redegørelse

Ved afmelding af gamle olietanke og anmeldelse af ny olietank, samt hvis der er spørgsmål om de specielle krav til plasttanke og olietanke på husdyrbruget, så kontaktes kommunens ansvarlige for olietanke på miljoe@aabenraa.dk

Ændring i ejendommens tankforhold skal anmeldes til kommunen. Skemaet til dette findes på kommunens hjemmeside under borger/natur og miljø/miljø/olietanke.

Alle tanke står på fast bund uden afløb. Tankene er på ben og der er påfyldningsalarm.

Tabel 17: Olietanke

Olietanke	Aktiv/ afblændede	Placering	Volumen	Årgang	Tanknr.	G.nr.
Olietank til dieselolie	Aktiv	Bygning 19	2.500 l	2001	119876	5023
Olietank	Aktiv	Bygning 20	1.800 l	2001	119173	5313

Placeringen af bedriftens olietanke fremgår af bilag 1.4.

Vurdering

Olie- og dieseltankene er omfattet af olietankbekendtgørelsen (aktuelt: Bekendtgørelse nr. 1321 af 21.december 2011 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, herefter kaldet olietankbekendtgørelsen), som fastlægger reglerne for tankenes indretning, drift, vedligeholdelse og sløjfning med henblik på at sikre mod forurening.

Kommunen fører tilsyn efter bekendtgørelsen med at reglerne overholdes.

Aabenraa Kommune finder, at der ved vilkår bør sikres mod forurening fra oplag af olie. Der stilles derfor vilkår om, at olie skal opbevares således, at det ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

5.11 Driftsforstyrrelser og uheld

5.11.1 Generelt

Redegørelse

Ved overpumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholdere aktiveres en kontakt på el-pumpen. Der er desuden en hovedafbryder i stalden, som slukkes efter overpumpning. Der er ligeledes en timer på pumpen, som slukkes automatisk efter en halv time. Det tjekkes løbende, om der er plads i gyllebeholderne før overpumpning. Forbeholderen er placeret i et niveau i forhold til gyllekanalerne, så det ikke er muligt at få overløb fra forbeholderen. Der er ingen faste rør eller pumper til overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn. Der er heller ikke spjæld mellem forbeholder og gyllebeholder.

Skulle uheldet være ude og en gyllebeholder bryder sammen eller overfyldes ved en fejl, og gyllen løber ud på marken syd for gyllebeholderne, vil en del af gyllen kunne løbe til grøft vest for gyllebeholderne. I dette tilfælde vil grøften kunne blokeres. Herefter vil oppumpning af forurenede vand vha. slamsuger iværksættes. Ansøger vurderer, at der er ekstrem lille sandsynlighed for, at dette vil ske. Gyllebeholderne er omfattet af tiårsbeholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende. Der er sidst foretaget kontrol af alle beholdere i 2006. Beholdere der endnu ikke er 10 år gamle, blev kontrolleret på samme tid.

I forbindelse med fx sygdomsudbrud med efterfølgende restriktioner over for svineflytninger eller slagteristrejke kan der ske en midlertidig ophobning af dyr på ejendommen. Dette vil bevirke, at lugtemissionen fra staldene bliver større end normalt. Denne situation forventes at forekomme meget sjældent.

Der er ingen afløb på det gulv, hvor olietankene er opstillet. Tankene er på ben og har påfyldningsalarm.

De andre olieprodukter og spildolie på ejendommen opbevares i værksted, og der er ingen afløb.

Der er en beredskabsplan fra 2007 med kontaktoplysninger. Den vil blive opdateret så forholdsregler i forbindelse med uheld med gylle, brand mv. er beskrevet. Det er driftsherrens ansvar, at medarbejderne er bekendt med indholdet af beredskabsplanen.

Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden, Aabenraa Kommune på tlf. 73 76 76 76.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at en beredskabsplan kan give et godt overblik over relevante installationer og oplag mv. på ejendommen, samt anvisninger for handling, som vil kunne reducere forureningsomfanget i tilfælde af uheld.

Kommunen finder, at det bør sikres ved vilkår, at der til stadighed forefindes en opdateret beredskabsplan for ejendommen. Der stilles derfor vilkår om dette, og at beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Kommunen finder endvidere, at det ved vilkår bør sikres mod forurening fra oplag af olier og kemikalier. Der stilles derfor vilkår om, at olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

5.11.2 BAT driftsforstyrrelser og uheld

Redegørelse

Det er BAT at udarbejde en beredskabsplan. Beredskabsplanen skal som udgangspunkt følge Skov- og Naturstyrelsens skabelon.

Vurdering

Udarbejdelse af beredskabsplan opfattes af kommunen som værende BAT, idet udarbejdelsen af planen gør, at man får vurderet og gennemtænkt forskellige former for procedurer ved diverse uheld således at evt. skader ved uheld kan minimeres. Der er derfor sat vilkår om, at beredskabsplanen skal ajourføres årligt.

6 Gødningsproduktion og -håndtering

6.1 Gødningstyper og -mængder

Redegørelse

Tabel 18: Produceret husdyrgødning og modtaget organisk affald

Dyretype	Gødningstype	Mængde Efter	
		Flydende m ³	Fast
Slagtesvin	Flydende	10.228	-
Affald	Organisk affald til biogasanlæg	1.875	-
Sum		12.103	-

6.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning

6.2.1 Generelt

Redegørelse

Gyllebeholder LA-33772, LA-33773 og LA-38857 ligger samlet. De er alle ca. 4 meter dybe og ca. 2 m over terræn. De er alle dækket af telt, som giver en samlet højde på ca. 7 m. Beholder LA-33772 og LA-3373 er en gastæt overdækning. De er af grå betonelementer, der er dykket indløb, intet spjæld, ingen pumpe eller fast rør til overpumpning af gylle. Der er ingen afskærmende beplantning omkring beholderne, men de kan ikke ses fra Tågholmvej.

Gyllebeholder LA-35585 tages ud af drift i ansøgt drift.

Der er foretaget 10 års beholderkontrol på alle ansøgers gyllebeholdere i 2006.

Tabel 19: Opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning og biomasse

Anlæg	Kapacitet i m ³	Pumpe-anlæg	Fabrikat	Opført år	Over-dækning	% før	% efter
Gyllebeholder LA-33772	3.200	Ingen	Lundsby	2003	Gastæt telt	35	36
Gyllebeholder LA-33773	3.200	Ingen	Lundsby	2006	Gastæt telt	35	36
Gyllebeholder LA-38857	2.550	Ingen	Perstrup	1992	Telt	28	28
Gyllebeholder LA-38858	1.440	Ingen	Muleby	1998	Flydelag	2	0
I alt	10.390					100	100

I www.husdyrgodkendelse.dk er der indtastet 100 % af gødningen bliver opbevaret på ejendommen. Dette er ikke tilfældet, da en del bliver kørt til Kristian Krogh's beholder og en del køres til beholderen på matr. nr. 17a Kassø, Hjordkær. Det betyder, at beregningen i www.husdyrgodkendelse.dk er en worst case beregning i forhold til N-tabet fra lageret.

Kapacitetsberegning:

Ud over gyllebeholderne på Tågholm, ejer ansøger en beholder på 2.000 m³ på matr.nr. 17a Kassø, Hjordkær, som benyttes som buffer. Ansøger har også en opbevaringsaftale med Kristian Krogh på 1.700 m³. Derudover er der ca. 750 m³ opbevaringskapacitet i kanalerne, så den samlede opbevaringskapacitet på Tågholmvej 2 er 9.700 m³.

Husdyrgødning og organisk affald:	
19.699 slagtesvin a' 0,52 ton gylle pr. år	10.228 ton
70 m ² vaskeplads a' 0,7 m ³ /m ² regnvand pr. år	49 m ³
20 m ² vaskevand	20 m ³
Organisk affald	<u>1.875 ton</u>
I alt	12.172 m ³

Kapacitet på Tågholm: 9.700 m³ (med kanaler og forbeholdere)
Der 9,6 mdr. opbevaringskapacitet.

Derudover er der mulighed for opbevaring i gyllebeholderen på matr. nr. 17a Kassø, Hjordkær (2.000 m³) og i beholder ved Kristian Krogh (1.700 m³): 13.400 m³

Gyllebeholder LA-33772 og LA- 33773 er en del af biogasanlægget. Det betyder, at gyllen bliver pumpet fra biogasanlægget til gyllebeholderne, når gyllen er afgasset, men at afgasningsprocessen stadig er i gang. Den sidste gas bliver ført tilbage til biogasanlægget. Derfor er disse gyllebeholdere overdækket med et gastæt telt, hvilket betyder, at de tilbageholder 25 % mere ammoniak end en normal teltoverdækning gør.

Der skal foretages daglige tjek og løbende service af gyllebeholderne efter behov.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der ned 9,6 måneders opbevaringskapacitet på husdyrbruget. Der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet, og at husdyrbruget opfylder kravet til opbevaring af flydende husdyrgødning, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen. Desuden er der mulighed for opbevaring i gyllebeholderen på matr.nr. 17a Kassø; hjordkær og aftale om opbevaring hos Kristian Krogh.

6.2.2 BAT opbevaring af husdyrgødning

Redegørelse

BAT med hensyn til gødningsopbevaring er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

For hver gyllebeholder er der tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- dobbelte ventiler til alle ventiludgange
- lageret tømmes årligt og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholderens bund og vægge er tætte
- at der ingen spjæld er, men alt overpumpes vis neddykket rør
- at gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- at beholderen er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning)/fast overdækning i form af telt eller gastæt telt
- at gyllebeholderne kontrolleres ved 10 års beholderkontrol

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den beskrevne indretning og drift sammen med de stillet vilkår lever op til BAT-niveauet og sikrer en miljømæssig korrekt opbevaring af husdyrgødningen. Det oplyste overholder i øvrigt gældende regler på området.

6.3 Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost

Redegørelse

Der produceres eller opbevares hverken fast husdyrgødning, dybstrøelse eller kompost på husdyrbruget.

6.4 Biogasanlæg

6.4.1 Beskrivelse af biogasanlægget og driften af anlægget

Redegørelse

Biogasanlægget er et eksisterende gårdbiogasanlæg, som er etableret sydvest for den egentlige ejendom, hvor anlægget er samlet tæt på gyllebeholderne, som en naturlig integreret del af landbrugsvirksomheden.

Anlægget er i drift i døgnet rundt (under normale forhold) Den væsentligste gene er støj. Støjkloderne er motor/generator og nedkøler. Der er ingen væsentlige lugtgener i forbindelse med den daglige drift, da hele processen foregår i lukkede tanke.

Der forventes én daglig transport til anlægget med lastbil i gennemsnit på hverdage (ingen tilkørsel lørdage og søndage). I forbindelse med udbringning af den afgassede husdyrgødning i foråret vil der være en øget transport over en kortere periode på 4-6 uger. Der forventes øget transportstøj fra traktor i denne forbindelse.

Husdyrgødningen pumpes via trykledning fra buffertanken ved staldene til afgang i reaktoren. Gyllebeholderne ved biogasanlægget bruges som lagertanke efter afgang. Dog sker den sidste afgang i de 2 af de 3 tanke, som er samlet sydvest for hovedejendommen.

Produktionskapacitet

Beskrivelse af anlægget:

1. 400 m³ fortank
2. 800 m³ reaktortank- lodret ståltank med centerplaceret røreværk, varmesystem og ind- og udpumpningssystem
3. 2 * 50 m³ fedttanke.
4. 500 m³ gaspose anbragt i maskinhus
5. Biologisk biogasrensningsanlæg. H₂S-fjernelse fra biogassen
6. 330 kW motor/generator, indbygget i bulderhus med alle nødvendige komponenter samt el- og processtyring for motor-generatoren og reaktorens drift.
7. 50 m³ akkumuleringstank
8. En 300 kW kedel + gasfyr + skorsten

Biomasse grundlag:

Bedriftens gylleproduktion (uden vandspild) er på ca. 10.228 m³.

Gylle/maveindhold fra slagteriet på ca. 1.875 m³.

Filterjord på ca. 600 tons

Andet fedtholdigt affald ca. 250 tons

I alt ca. 12.953 m³

Det giver en daglig kapacitet på ca. 35,5 m³ om dagen.

Systematisk beskrivelse af procesforløbet

Biogasanlægget omsætter organiske biomasser (gylle og fedtholdigt affald) til energi (el og varme) og et gødningsprodukt (afgassede husdyrgødning). Omsætningen finder sted under anaerobe forhold i en lukket reaktortank på 800 m³.

Under den anaerobe nedbrydning dannes biogas bestående af metan (CH₄, 55 – 65 %) og kuldioxid (CO₂, 35 – 45 %). Herudover er der et mindre indhold af svovlbrinte (H₂S) og frit kvælstof (N₂) samt spor af ammoniak.

Biogassen har en brændværdi på ca. 23 MJ/Nm³.

Gyllen fra fortanken pumpes ind i reaktoren i portioner 10 gange dagligt. Fedtet opbevares ved 60 °C og doseres direkte i reaktortanken i portioner 10 gange dagligt. Biomassen udrådnes ved 52 °C i reaktortanken på 800 m³, med en opholdstid på ca. 20 dage. Biomassen fortsætter afgangningen i opbevaringstankene så den sidste rest af energi udnyttes.

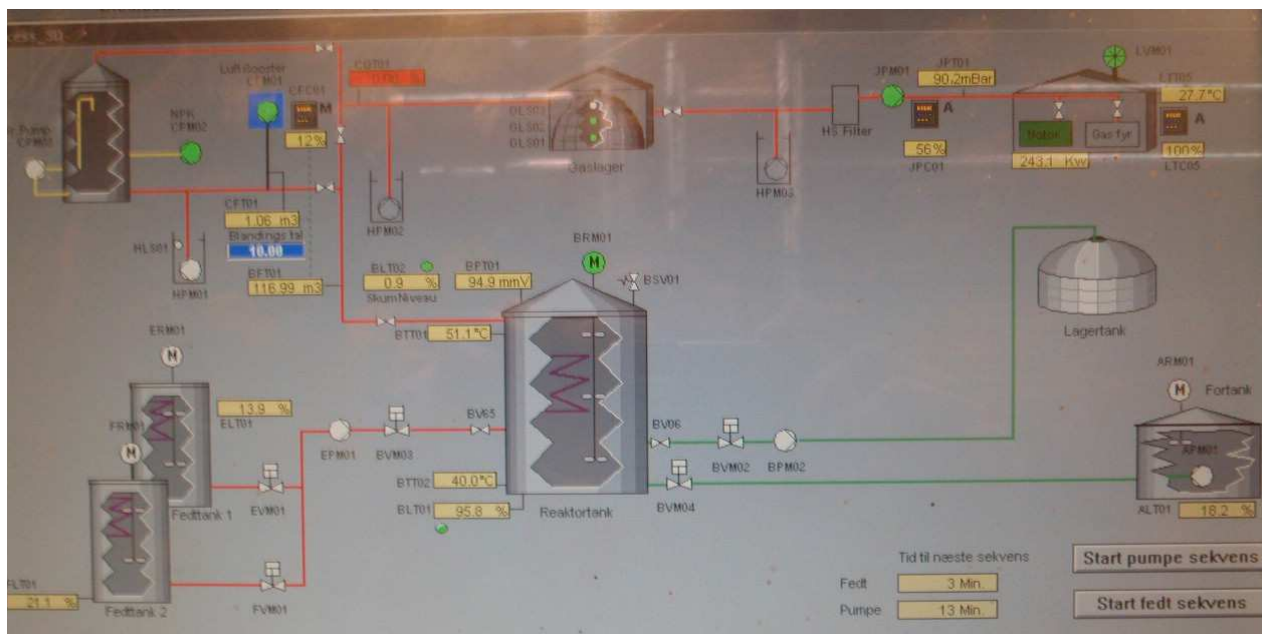
Biogassen føres fra reaktoren til gaslageret. Undervejs passerer den det biologiske svovlrensningssystem. Undervejs afkøles gassen hvorved vanddamp kondenserer. Kondensvandet opsamles og pumpes til udkørselstanken. Gassen ledes fra gaslager til motoren ved hjælp af gasblæser.

Biogassen bliver afbrændt og producerer el og varme. Varmen bruges til processen og til bedriftens stalde, korn tørning og stuehuse. Strømmen sælges til nettet. Den afgassede gylle/biomasse anvendes til gødning på bedriftens arealer samt tilhørende gylleaftagere.

Energien fra biogasanlægget erstatter hovedsaglig energi baseret på fossile brændsler, som er forurenende. Derfor producerer anlægget CO₂ neutral energi. Anlægget erstatter et forbrug på over 75.000 liter fyringsolie.

Kraftvarmeanlægget består af en 330 kW gasmotor/generator, som indbygget i et lyd-dæmpet teknikhus med alle nødvendige komponenter, så som el og processtyring, overvågningsudstyr over anlægget mm. Styreenheden er en PLC styring, hvor alle sikkerhedsfunktioner og sætpunkter er tilgængelige. Styreenheden er tilkoblet telefon/net, så evt. alarmer og andre driftsforstyrrelser hurtigt kan afhjælpes.

Kedlen er en 300 kW kedel, som bruges til afbrænding af biogas, når motoren har driftsstop og i forbindelse med servicebesøg mm.

Oplysninger om mulige driftsforstyrrelser og uheld

Procestanke (reaktortanken):

Reaktortanken er udlagt med en høj grad af sikkerhed for at undgå driftsforstyrrelser. Ind- og udpumpningsrør er udstyret med elektrisk motorventil styret med el-actuator, som åbner og lukker under ind- og udpumpning og forhindrer tilbageløb af biomasse fra reaktoren.

Reaktortanken er monteret med radar niveautransmitter (min. og max. niveauekontrol) der over PLC styringen aktiverer ind og udpumpningen fra tanken. PLC styringen er programmeret til at afpasse pumpernes pumpetider i forhold til hinanden således, at der opretholdes et fast væskniveau i tankene under drift.

Til sikring mod overløb eller overskumning, er der indskudt en mekanisk niveaubryder i tanktoppen, der automatisk afbryder tilpumpning og aktiverer udpumpning fra tanken indtil væskestanden falder. Der gives samtidig alarm for transmitter fejl og registrering i styretavlen.

Reaktortanken er udstyret med en tryk/vakuum (500 mmVs/-50 mmVS) ventil der beskytter tank mod over/undertryk.

Der er udarbejdet et egenkontrolprogram for anlægget med et afkrydsningsskema over vigtige processer. De fleste processer gennemgås hver hverdag mens enkelte funktioner tjekkes ugentligt. Der er ophængt brandslukningsmateriel mm, og ligeledes er der en liste med vigtige telefonnumre såsom læge, diverse montører, mm.

Kraftvarmeanlæg:

Alle driftsparametre styres, overvåges og registreres. Hvis der opstår alvorlige problemer med motoren, så den producerede gasmængde ikke kan anvendes i motoren, er anlægget forsynet med et gasfyr til afbrænding af overskudsgas.

Gaslager:

Gaslageret er forsynet med trykmåler, som overvåger fyldning af gasposen og styring af anvendelse af biogassen. Trykmåleren kan også anvendes til kontrol af gasposens tæthed. Endvidere er gasposen udstyret med en overtryks sikkerhedsventil.

Styrings- og overvågningssystem:

Anlægget er forsynet med et styrings- og overvågningssystem med alarm på vigtige funktioner. Ved alarm aktiveres tlf-modem, som kontakter den ansvarlige driftsleder pr tlf.

6.4.2 VVM-screening af biogasanlægget

Redegørelse

Formålet med VVM (Vurdering af Virkninger på Miljøet) er, at sikre, at der gennemføres en vurdering af virkningerne på miljøet, som grundlag for beslutning om at give eller afslå tilladelse til anlægstyper, som kan påvirke miljøet væsentligt.

Biogasanlæg (anlæg til bortskaffelse af affald) er opført, som punkt 12 b på bilag 2 i bekendtgørelse nr. 1510 af 15. december 2010 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkninger på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.

En VVM-screening skal afklare om projektet medfører væsentlige miljøpåvirkninger. Den efterfølgende screening er gennemført i overensstemmelse med de kriterier, der er anført i bilag 3 i VVM-bekendtgørelsen.

VVM-bekendtgørelsens bilag 3 er vist i tabel 20 og 21. Tabellerne giver et overblik over, hvilke miljø- og planmæssige kriterier der eventuelt kan udløse VVM-pligt. Tabel 20 vedrører projektets karakteristika og geografiske placering. Tabel 21 omfatter den potentielle miljøpåvirkning og angiver således, om og hvordan projektet må antages at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet.

Tabel 20: VVM-screening

Kan anlægget få en væsentlig indvirkning på miljøet med hensyn til følgende kriterier? (Svares ja skal forholdene nøjere vurderes, jf. tabel 21)	Ja	Nej	Beskrivelse af det vurderede og begrundelse for ja/nej
1. Anlæggets karakteristika			
a. Anlæggets dimensioner		x	
b. Kumulation med andre projekter		x	
c. Anvendelsen af naturressourcer		x	
d. Affaldsproduktion	x		Under forgasningen kommer der afgasset gylle.
e. Forurening og gener	x		Der kan opstå lugt- og støjgener under anlæggets drift.
f. Risikoen for uheld, navnlig under hensyntagen til de anvendte stoffer og teknologier	x		Der kan opstå uheld ved levering af produkter til forgasning og i forbindelse med pålæsning af afgasset gylle fra anlægget.
2. Anlæggets placering. Den miljømæssige sårbarhed i de geografiske områder, der bliver berørt af anlægget			
a. Nuværende arealanvendelse		x	
b. Naturressourcernes relative rigdom, kvalitet og regenereringskapacitet i området		x	
c. Det naturlige miljøes bæreevne med særlig opmærksomhed på:			
1. Vådområder		x	
2. Kystområder		x	
3. Bjerg- og skovområder		x	
4. Reservater og naturparker		x	
5. Vadehavsområdet		x	
6. Områder, der er registreret, beskyttet eller fredet ved national lovgivning, EF-fuglebeskyttelsesområder og – habitatområder		x	
7. Områder, hvor de fastsatte miljøkvalitetsnormer allerede er overskredet		x	
8. Tætbefolkede områder		x	
9. Vigtige landskaber set ud fra et historisk, kulturelt, arkæologisk, æstetisk eller geologisk synspunkt		x	

punkt 1d, Affald fra forgasning af gylle

Affaldsproduktionen fra afgasning af gylle, bestående af afgasset gylle, som anvendes til gødning af bedriftens arealer. Mængden forventes at blive 15.071 ton pr. år svarende til 42.525 kg N pr. år og 8.410 kg P pr. år. Der er lavet aftaler for den del af gødningen der ikke kan udsprede på egne arealer. Al gyllen afsættes derfor som gødning.

Der er stillet vilkår om, at affald skal bortskaffes i overensstemmelse med Aabenraa Kommunes erhvervsaffaldsregulativ. Dette sikrer, at affaldet bortskaffes på en miljømæssig optimal måde.

punkt 1e, Lugt- og støjgener

Driften af biogasanlægget kan give anledning til udsendelse af lugtstoffer og udsendelse af støj.

Der er taget højde for lugt og støj i anlæggets opbygning og lugt opfanges ved at aflede det igennem biogasanlægget.

Støjende motorer er placeret indendørs og landbrugets støjvilkår i afsnit 2.6 omfatter alle aktiviteter på landbruget. Støjvilkåret sikrer, at anlægget ikke udsender støj i et sådant omfang, at der kommer gener hos nabobeboelser.

Punkt 1f, Risikoen for uheld, navnlig under hensyntagen til de anvendte stoffer og teknologier

Specielt i forbindelse med håndtering af gylle og andre affaldsstoffer der tilføres biogas-anlægget er der risiko for spild. Derfor er der stillet vilkår om, at der i forbindelse med flytning af gylle enten anvendes kran med tilbagesug eller, at der etableres påfyldningsplads med opsamling af spild. Og at der ved påfyldningsstuds til påfyldning af gylle/maveindhold fra slagteriet etableres opsamlingsplads til opsamling af spild fra tankvognen.

Samtidig bliver der stillet vilkår om, at der sker en afskærmning eller afskæring af grøfter indenfor 100 meter fra gyllebeholderne.

Tabel 21: Potentielle miljøpåvirkning og væsentligheden af de miljøpåvirkninger.

Kendetegn ved den potentielle miljøpåvirkning. Det angives med kryds hvis det, jf. ja'erne fra tabel 20, vurderes, at anlægget kan få en væsentlig indvirkning på miljøet i relation til påvirkningens:	1d Affald og forgasning af gylle	1e Lugt- og støjgener	1f Risikoen for uheld, navnlig under hensyntagen til de anvendte stoffer og teknologier
• Omfang (geografisk område og antal personer, der berøres)	Nej	Nej	Nej
• Grænseoverskridende karakter	Nej	Nej	Nej
• Grad og kompleksitet	Nej	Nej	Nej
• Sandsynlighed	Nej	Nej	Nej
• Varighed, hyppighed og reversibilitet	Nej	Nej	Nej

Sammenfatning og konklusion

VVM-screeningen viser at biogasanlægget ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt. Aabenraa Kommune konkluderer derfor, at biogasanlægget ikke er VVM-pligtigt.

Screeningsresultatet kan ændres, hvis projektet eller andre forudsætninger ændres.

Udsendelse af lugtstoffer fra biogasanlægget til omgivelserne er vurderet sammen med lugten fra hele husdyrbruget.

Udsendelse af støj fra biogasanlægget til omgivelserne reguleres ligeledes af vilkår i den endelige godkendelse, da der er angivet grænseværdier for landbrugets samlede bidrag til støjniveauet i omgivelserne.

Biogasanlæg er ikke omfattet af pligt til udarbejdelse af kommuneplantillæg med VVM-redegørelse, efter § 3 stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1335 af 6. december 2006 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) efter lov om planlægning.

Aabenraa Kommunes afgørelse vil blive offentliggjort på Aabenraa Kommunes hjemmeside, og afgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet, jf. afsnit 12 "klagevejledning".

6.5 Anden organisk gødning

Redegørelse

I forbindelse med biogasanlægget bliver der tilført anden organisk gødning. Denne organiske gødning består dels af gylle/maveindhold fra slagteriet i Blans og filterjord bestående af filterjord og fedt fra Chr. Hansen A/S. I biogasanlægget bliver alle disse materialer blandet med husdyrgødningen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med miljøgodkendelsen af biogasanlægget er taget højde for anlæggets påvirkninger og risici. Og at disse produkter kan modtages til afgasning på anlægget.

6.6 Håndtering og udbringning af husdyrgødning

6.6.1 Generelt

Redegørelse

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Det er maskinstation, der står for udbringning af gylle. På arealer med vintersæd køres ud med gyllevogn med slæbeslanger. På alle andre arealer køres gyllen ud med nedfælder. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud med slæbeslanger på veletablerede afgrøder eller med nedfælder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne. Det medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøderne og dermed en større udvaskning.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer, og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløb med krav om bræmmer.

Udbringning sker normalt kun på hverdage.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig.

6.6.2 BAT håndtering og udbringning af husdyrgødning

Redegørelse

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som er række tiltag.

En del af disse er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

F.eks.:

- udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage,
- udbringningsmetoder (f.eks. ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- udbringningstidspunkter, der sikre optimal optagelse i planter,
- nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer inden for 6 timer,
- maksimale mængder husdyrgødning pr. ha samt
- krav om efterafgrøder
- Det er BAT, i henhold til BREF, at minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvand ved at afbalancere mængden af gødning med afgrødens krav, samt tage hensyn til de pågældende markers karakteristika.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den beskrevne håndtering og udbringning er BAT, idet der laves en gødningsplan og således tages hensyn til afgrødens behov og arealernes karakteristika. Der tages ved udbringning hensyn til vejrforhold m.v. og terrænhældning mod vandløb, og med de stillede vilkår er det vurderet, at håndtering og praksis er i overensstemmelse med gældende lovgivning og retslinier, samt at der arbejdes på at undgå uheld, udslip og påvirkninger af miljøet.

7 Forurening og gener fra husdyrbruget

7.1 Lugt

Redegørelse

Lugten stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

Lugtgener fra staldanlæg vurderes på grundlag af beregninger i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk, hhv. ny beregningsmodel for lugt og "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", udgivet af Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne, maj 2002. Vurderingen tager udgangspunkt i den længste geneafstand beregnet efter de to modeller.

Geneafstanden for lugt beskriver den afstand fra stalden, hvor der kan forekomme så meget staldlugt, at det karakteriseres som "væsentlige lugtgener". Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt, jf. Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. I vejledningen er anført vejledende lugtgrænsseværdier for de i boks 3 anførte områdetyper.

Beskyttelsesniveauet for lugt fra husdyrbruget omfattet af husdyrbrugslovens § 12 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. I bilaget er genekriterierne til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og til eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde angivet. Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktiske afstand, skal der give afslag.

I www.husdyrgodkendelse.dk er alle stalde indtegnet og 1) den nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftsherren, 2) den nærmeste samlede bebyggelse og 3) det nærmeste eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde markeret. It-ansøgningsystemet beregner geneafstandene og de gennemsnitsafstande. Lugtgeneafstandene er beregnet som fuld besætning, hvor alle de eksisterende og nye staldeaftsnit indgår i beregningerne.

Den nærmeste nabo uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftsherren er til Kassøvej 47. Afstanden fra hjørne til hjørne er ca. 827 m. Samlet bebyggelse er Kassø. Der er ca. 4,5 km til nærmeste byzone (Bolderslev), når der måles fra hjørne til hjørne. Der gøres opmærksom på, at beregningerne i nedenstående tabel er baseret på et centerpunkt i en driftsbygning frem for hjørne, hvilket medfører en længere afstand.

Som det fremgår af tabellen herunder er alle afstandskrav til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone overholdt. Resultatet af lugtberegningerne ses i nedenstående tabel.

Tabel 22: Resultat af lugtberegning fra it-ansøgning

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregningsmodel	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller	0	Ny	1209,69	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2
fremtidig byzone							gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	936,65	936,65	840,33	1041,44	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	507,27	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

"0,00" i tabellen betyder, at geneafstanden er større end 1,2 x geneafstanden og er ikke opgivet i tabellen fra ansøgningskemaet.

Tabel 23: Afstand til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk Byzone

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-51869	4672,47	Ja	Nej
ST-51870	4613,17	Ja	Nej
ST-51871	4549,49	Ja	Nej
ST-50989	4682,67	Ja	Nej

Samlet bebyggelse

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-51869	1006,94	Nej	Ja
ST-51870	1039,87	Nej	Ja
ST-51871	1109,41	Nej	Ja
ST-50989	1039,71	Nej	Ja

Enkelt bolig

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-51869	861,71	Nej	Nej
ST-51870	904,25	Nej	Nej
ST-51871	980,64	Nej	Nej
ST-50989	889,99	Nej	Nej

Som det fremgår af tabellen herover er alle afstandskrav til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone overholdt.

Der er ikke andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, hvorfor kravene til geneafstanden i forbindelse med godkendelsen ikke skærpes. Den beregnede geneafstand forøges, hvis der indenfor 300 meter fra byzone og lignende samt samlet bebyggelse eller 100 meter fra nabobebyggelse findes andre staldanlæg på andre ejendomme, hvor der produceres mere end 75 DE. Er der ikke andre staldanlæg anvendes geneafstandene uændret.

Anlæg

Lugt stammer primært fra staldene og fra husdyrgødning i staldene og gyllebeholderne. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med biogasanlæg, pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning. Lugt generne forsøges dog minimeret ved bl.a. at rengøre jævnlige i staldene, så der ikke opstår uhygiejniske forhold. Døde dyr håndteres efter gældende regler, og døde dyr afhentes senest 24 timer efter, at dødsfald er konstateret.

Lugtgeneafstandene til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone beregnes derfor fra de enkelte bygninger.

Tabel 24: Lugtemission fra de enkelte dyregrupper – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk Lugtemission fra produktioner

StaldID	Kode for staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udegående	Lugt fra produktion (LE)	Lugt fra produktion (OU)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt emission fra produktion (LE)	Faktisk lugt emission fra produktion (OU)
ST-51869	SvSI04	6367,00	1519,00	105,57	0,00	15835,58	47506,72	0,00%	15835,58	47506,72
ST-51870	SvSI01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00
	SvSI04	3491,00	833,00	57,89	0,00	8684,02	26052,08	0,00%	8684,02	26052,08
ST-51871	SvSI01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00
	SvSI04	3474,00	829,00	57,62	0,00	8642,32	25926,98	0,00%	8642,32	25926,98
ST-50989	SvSI04	6367,00	1519,00	105,57	0,00	15835,58	47506,72	0,00%	15835,58	47506,72

Håndtering og udbringning af husdyrgødning

Der sker ikke omrøring af gyllebeholdere, undtaget lige før udbringning, og gylleudbringning sker normalt kun på hverdag.

De tre store gyllebeholdere har fast overdækning, der effektivt begrænser ammoniak-emissionen, bortset fra i forbindelse med omrøring og tømning kan der være lugtgener.

Vurdering

Beskyttelsesniveauet for lugt fra husdyrbrug, omfattet af husdyrbruglovens § 12 er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. I bilaget er genekriterierne til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og til eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde angivet. Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktiske afstand, skal der gives afslag.

Den korrigerede geneafstand er geneafstanden, hvor der er korrigeret for bl.a. vindretning og eventuel kumulation med andre husdyrbrug > 75 DE. Den indeholder desuden en korrektion baseret på en bortscreening af staldafsnit, der er placeret længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Den vægtede gennemsnitsafstand er en beskrivelse af den reelle afstand mellem staldafsnittene og omboende. Den vægtede gennemsnitsafstand beregnes kun for de staldafsnit, der ikke er bortscreenet ved at ligge længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Der er ikke andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, hvorfor kravene til geneafstanden i forbindelse med godkendelsen ikke skærpes. Den beregnede geneafstand forøges, hvis der indenfor 300 meter fra byzone og lignende samt samlet bebyggelse eller 100 meter fra nabobebyggelse findes andre staldanlæg på andre ejendomme, hvor der produceres mere end 75 DE. Er der ikke andre staldanlæg anvendes geneafstandene uændret.

Hovedreglen er, at såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktuelle afstand skal der gives afslag. Der dog en undtagelse til hovedreglen der siger, at der i enkelte tilfælde kan meddeles godkendelse f.eks. hvis den ansøgte husdyrproduktion medfører uændrede eller færre lugtgener end den eksisterende produktion samtidig med at afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand. Aabenraa Kommune vurderer, at anlægget er omfattet af undtagelsen, jf. også IT-ansøgningssystemets beregninger.

Det teoretisk beregnede konsekvensområde for husdyrbruget, inden for hvilket lugt kan registreres uden at lugten af den grund vurderes at være til gene, for ejendommens lugtimmission er beregnet ved anvendelse af formlen $1,6 * (LE/s^{0,6})$. For det ansøgte projekt er konsekvensområdet for lugtemission beregnet til 1.043 m.

De tre store gyllebeholdere har fast overdækning og lugten her fra forventes at være mindre end lugten fra en gyllebeholder med flydelag. Det er derfor kommunens vurdering, at lugten fra gyllebeholderne ikke vil være til gene for naboerne.

Når gyllen omrøres og udbringes, kan der være lugtgener. Det er kommunens vurdering, at ansøger med de beskrevne procedurer taget tilstrækkeligt hensyn til de naboer, der kunne blive generet mest.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 4/1985, begrænsning af lugtgener fra virksomheder anbefales det, at lugtkoncentrationen ikke bør overskride 5-10 LE/m³ uden for virksomhedens skel i boligområder. I industriområder og deciderede åbne landområder kan denne koncentration i visse tilfælde lempes med en faktor 2-3.

I FMK-vejledningen fra 2002 er staldlugtgenekriterierne sat til henholdsvis 1, 3 og 10 LE/m³ for byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig. Lugtberegningerne i husdyrgodkendelse.dk for husdyrbruget viser, at lugtgenekriterierne er overholdt ved beregninger (ny model), som i denne sag er mere restriktive end FMK-vejledningen.

Lugtemissionen fra biogasanlægget kendes ikke, men lugtemission fra husdyrbruget og biogasanlægget vurderes at have kumulative effekt. Aabenraa kommune har vurderet, at den samlet lugtemission fra husdyrbruget og gårdbiogasanlægget maksimalt må være 20

LE/m³ ved nabobeboelse ved enkelt bolig i landzone vil være acceptabel. Det er ligeledes Kommunens vurdering, at den samlet lugtemission fra husdyrbruget og gårdbiogasanlægget er under 20 LE/m³ ved enkelt bolig i landzone.

Aabenraa Kommune vurderer samlet, at godkendelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for nabobeboelserne, samlet bebyggelse og byzone, da genekriterierne er overholdt. Det kan dog ikke afvises, at naboerne indenfor det beregnede konsekvensområde på 1.043 m kan opleve lugtgener fra anlægget og fra håndteringen af husdyrgødningen.

Aabenraa Kommune fastsætter vilkår om, at såfremt der skulle opstå væsentlige lugtgener for de omkringboende, der forventes at være væsentligt større, end det kan forventes i følge ansøgningen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Og at eventuelle udgifter hertil skal afholdes af bedriften.

7.2 Fluer og skadedyr

Redegørelse

Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for agroøkologi. På nuværende tidspunkt benytter ansøger en fluegift, men måske vil der indsættes rovfluer.

Ansøger har et privat firma (Nomus A/S) til at foretage rottebekæmpelse. Kasser med gift tilses ca. 5 gange årligt samt ved henvendelse. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres.

Opbevaring af foder sker i lukkede siloer, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af foder sker på en sådan måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Aabenraa Kommune vurderer endvidere, at ejendommens håndtering af husdyrgødning og rengøring af anlægget er med til at reducere antallet af fluer mest muligt.

7.3 Transport

Redegørelse

Til- og frakørsel sker ad Tågholmvej, som er offentlig vej. Fra Tågholmvej til biogasanlægget er det privatvej, som ejes og bruges af ansøger. En stor del af transporterne vil komme via Hellevad-Bovvej, hvor der ikke er andre ejendomme inden husdyrbruget. Transporterne sker typisk i dagtimerne på hverdage.

Der vil ske en lille stigning i antallet af transporter. Det vil hovedsageligt skyldes, at en del af husdyrgødningen vil blive transporteret med lastbil til de aftalearealer, der ligger langt væk. Der vil ikke ske en stor stigning af transporter med dyr, da lastbilerne blot vil være mere fyldte.

Der vil i forbindelse med markarbejde forekomme transporter i aftentimerne og nattetimerne. Evt. flytning af gylle vil ikke ske i sommermånederne, al transport af dyr sker i dagtimerne og foder bestilles normalt til levering på almindelige ugedage i dagtimerne.

Tabel 25: Transporter

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel
Foder	26	-	Lastbil	26	-	Lastbil
Sækkevare, samt bigbags	12	-	Lastbil	12	-	Lastbil
Dieselolie	12	-	Lastbil	12	-	Lastbil
Levering af smågrise	104	-	Lastbil	104	-	Lastbil
Afhentning af slagtesvin	104	-	Lastbil	130	-	Lastbil
Afhentning af døde dyr	75	-	Lastbil	75	-	Lastbil
Affald	78	-	Lastbil	78	-	Lastbil
Husdyrgødning	420	25 t	gyllevogn	450	25 t	gyllevogn
Husdyrgødning	30	33 t	Lastbil	100	33 t	lastbil
Biogasanlæg	360	-	Lastbil	360	-	Lastbil
Transporter i alt	1221			1347		

Interne transportveje fremgår af bilag 1.4 og transportvej for gylletransporter vises på bilag 1.6.

Herudover forekommer transport med mindre biler og personbiler, herunder f.eks. dyrlæge, inseminør, ydelseskontrol mv.

Vurdering

Der vil komme en stigning af transporter stigningen svarer til en stigning på 10 %, samtidig med at dyreholdet stiger med 16 %. Kommunen finder, at der er taget nogle initiativer for at mindske generne for naboerne fra transporterne.

Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af Husdyrloven, hvorefter der ikke kan stilles vilkår til trafik / kørsel på offentlig vej. Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet efter færdselslovens regler. Ansøger opfordres til kun at transportere gylle gennem byområder på hverdage i tidsrummet kl. 8.00-18.00.

Der stilles vilkår om, at mest mulig kørsel til markerne skal ske uden kørsel på offentlig vej, samt til omfang og udførsel af transport.

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige støj-, støv- og lugtgener i forbindelse med transport til og fra ejendommen.

7.4 Støj

Redegørelse

Ud over transportstøj, forekommer der støj fra levering af foder, foderanlægget, ventilationsanlægget, gyllepumpning og udlevering af grise.

Intern transport sker hovedsagelig indenfor normal arbejdstid, men i spidsbelastninger (høst og udkørsel af gylle) kan der forekomme kørsel udenfor normal arbejdstid.

Tabel 26: Støjklider

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På alle stalde	Døgnet rundt
Foderhåndtering	Fodersiloer ligger i bygning 10, og lastbiler bakker ind i laden.	ca. 2 gange i måneden
Blandekar	Bygning 10	4 gange/døgn
Kompressor	Bygning 10	Efter behov, ca. 4 timer/døgn
Lastbiler m.v.	Ind- og udlevering af dyr ved samtlige stalde	I dagtimerne

Støjkliderne fremgår af bilag 1.4.

Vurdering

I Kommuneplan 2009 for Aabenraa Kommune er der i Hovedstrukturdelen anført følgende i afsnittet 7.1 Landbrug:

7.1 Landbrug

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at landbrug drives på en sådan måde, at der tages størst mulig hensyn til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistoriske interesser

at landbrugets bygningsmasse placeres hensigtsmæssigt i forhold til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistorie.

I afsnittet 6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter er anført følgende:

6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at forebygge og begrænse forurening i form af støj, støv og lugt m.v. fra virksomheder og trafik.

Kommunen er i Kommuneplanen opdelt i 4 geografiske områder med udgangspunkt i bymønsteret.

De 4 områder benævnes Øst, Nord, Syd og Vest.

Landbruget Tågholmvej 2, 6230 Rødekro er beliggende i Det åbne land, Nord og har driftsarealer beliggende i det samme område.

Kommuneplanen fastsætter for planens område Det åbne land, Nord ikke retningslinjer for støjbelastning, der er til hindring for udvidelsesmulighederne for landbruget.

Denne miljøgodkendelse regulerer støjudsendelse fra ejede og forpagtede arealer. Støjudsendelse fra arealer med gødningsudbringningsaftaler reguleres i forhold til ejeren af disse arealer.

Landbrugets driftsbygninger på adressen Tågholmvej 2, 6230 Rødekro er beliggende i Det åbne land, Nord.

Udsendelse af støj fra driftsbygningerne og området i umiddelbar nærhed af disse vil være uden betydning for de i kommuneplanen beskrevne planlagte områder, eksempelvis boligområder, erhvervsområder, sommerhusområder, lokalbyer, landsbyer.

Afstanden til boliger i lokalbyen Hjordkær (planområde 2.2) er større end 4900 meter, og afstanden til landsbyen Vollerup (planområde 4.8.005.L) er større end 3500 meter.

På disse afstande kan der ikke fås støjgener fra aktiviteter ved driftsbygningerne.

Afstanden fra driftsarealer til lokalbyen Hjordkær (planområde 2.2) er større end 2500 meter, og afstanden til landsbyen Vollerup (planområde 4.8.005.L) er større end 2300 meter.

Aabenraa Kommune vurderer, at der på disse afstande ikke fås støjgener fra aktiviteter på driftsarealerne.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget skal planlægge flest mulig støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særlig agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden, herunder fra mobile støjkluder. For at sikre mulighed for indgreb stilles vilkår om, at kommunen kan stille krav om, at beregning / måling af husdyrbrugets støjbelastning i omgivelserne udføres på husdyrbrugets bekostning.

7.5 Støv

Redegørelse

Støvgener kan opstå ved håndtering af foder og halm og i særlige tilfælde fra trafik til og fra husdyrbruget.

Der er etableret en støvpose ifbm. Kværnen. Den nye silo fyldes ved hjælp af en elevator, og dette giver derfor ikke anledning til støv ved indblæsning.

Det er oplyst, at der ikke forventes aktiviteter på bedriften, som kan medføre støvgener.

Vurdering

Nærmeste nabobeboelse, som ikke ejes af ansøger, er beliggende ca. 827 m fra nærmeste stald. Det er Kommunens vurdering, at den ansøgte ændring ikke vil medføre væsentlige ændringer af husdyrbrugets støvpåvirkning.

Aabenraa Kommune vurderer, at støvgener fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Kommunen finder, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb overfor gener, hvorfor der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til støvgener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.

7.6 Lys

Redegørelse

Der er lys ved udlevering og i gårdsplads. Ved udlevering skal lyset tændes og slukkes manuelt. I gårdspladsen er der automatisk tænd og sluk.

Lyset i staldene vil være slukket mellem kl. 23 og 06 med mindre at menneskelig aktivitet er påkrævet i staldene.

Der vil være lys ved biogasanlægget tidligst fra kl. 07.00 om morgenen og ind til det bliver lyst. Ellers vil der kun være tændt lys, hvis der efterses noget ved driftsstop eller lignende. Belysningen består af en halogenlampe, som er opsat på hushjørnet. Lampen stråler nedad og vil ikke gerere naboer.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den ansøgte udvidelse ikke vil medføre væsentlig forøgelse af husdyrbrugets lysfrembringelse, og at ejendommen kan drives, uden at dette medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne. Kommunen finder dog, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb heroverfor, hvorfor der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til lyspåvirkning, som tilsynsmyndigheden finder væsentlig.

7.7 Ammoniak – generel reduktion

Redegørelse

Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af husdyrbrugslovens § 12 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. For ansøgninger fremsendt i 2010 gælder det, at det generelle krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/2006 er 25 %.

Det vigtigste tiltag for at nedbringe ammoniakfordampningen er foderkorrektion for alle slagtesvinene samt overdækning af gyllebeholderne. Der henvises til afsnit 5.1 for en detaljeret beskrivelse af de enkelte tiltag.

Tabel 27: Resultaterne fra beregningerne af den generelle ammoniakemission fra husdyrgdkendelse.dk med almindelige teltoverdækninger og 151,30 g råprotein (etape 1)

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Grovfoderrationen for kvægproduktionen på anlægget er baseret på min. 40 % græs	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfyld kravet	-982,01 kgN/år

Ammoniaktab i nudift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	6004,70
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	1740,73
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	476,94
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Tabel 28: Resultaterne fra beregningerne af den generelle ammoniakemission fra husdyrgdkendelse.dk med almindelige teltoverdækninger og 151,30 g råprotein (etape 2)

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Grovfoderrationen for kvægproduktionen på anlægget er baseret på min. 40 % græs	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfyld kravet	-374,32 kgN/år

Ammoniaktab i nudift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	4678,60
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	3478,93
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	505,11
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Vurdering

Med det valgte staldsystem og de valgte virkemidler er det generelle ammoniakreduktionskrav på 25 % overholdt. Den årlige ammoniakemission fra anlægget er 982,01 kg N/år i etape 2 mindre end krævet i forhold til bedste staldsystem.

7.8 Ammoniak – individuel reduktion

Produktionen på Tågholmvej 2 medfører dannelse af husdyrgødning (gylle, fast gødning), som indeholder store mængder af næringsstoffer (kvælstof, fosfor m.fl.), der ved uhenigtsmæssig behandling vil kunne tilføres naturområder og vandmiljøet.

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udslip af luftbåren kvælstof (ammoniakfordampning).

Det fremgår af ansøgningen, at den ansøgte udvidelse vil give anledning til en meremission af ammoniak på -812 kg N/år, altså et fald i forhold til nudriften, og at husdyrbru-

gets samlede emission herved bliver på 8.663 kg N/år (for etape 1 er meremissionen og den samlede emission hhv. -1.252 kg N/år og 8.222 kg N/år).

Kvælstof og fosfor er begrænsende næringsstoffer for mange økosystemer. Når et naturområde belastes med ekstra næringsstoffer (eutrofieres), fører det til ændret artssammensætning, fordi konkurrencestærke og kraftigt voksende plantearter (som f.eks. *stor nælde*, *blåtop* og *vild kørvel*) bliver begunstiget på bekostning af lavtvoksende og konkurrencesvage plantearter (såkaldte nøjsomhedsarter).

Eutrofieringen kan blive så kraftig, at naturtypernes tålegrænse bliver overskredet. Resultatet bliver, at flere af de karakteristiske nøjsomhedsarter forsvinder, og naturtypernes tilstand ændres.

Selv små ekstra tilførsler af næringsstoffer kan på sigt føre til ændret artssammensætning.

Eutrofiering af naturområder kan ske i form af direkte tilførsel af gødning eller indirekte i form af f.eks. kvælstofdeposition fra luften eller jordfygning fra marker.

Eutrofiering af naturligt næringsfattige arealer såsom visse overdrev, heder og moser bevirker således, at plantevæksten ændrer sig og bliver kraftig og tæt. Derved forsvinder et stort antal lave og lyskrævende plantearter, og temperaturen ved jordoverfladen falder ("mikroklimaet" ændrer sig). Det medfører, at arter, som kræver et varmt mikroklima (dagsommerfugle, mange biller og andre insekter), forsvinder.

Naturarealer på ejendommen

Følgende naturarealer har Aabenraa Kommune besigtiget og/eller analyseret ud fra kort og luftfoto:

- Alle arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor/på udbringningsarealerne
- Alle arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor en radius af 1 km fra anlægget (Tågholmvej 2)

Naturarealerne omfatter 1 mose og 8 vandhuller. Arealerne er beskrevet i afsnittet "§ 3 natur" nedenfor.

Naturtyperne er alle beskyttede i henhold til § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Baggrundsbelastningen i området er på ca. 17-19 kg N/ha pr. år (*Atmosfærisk deposition 2011. NOVANA, Faglig rapport nr. 30, 2012 og <http://www2.dmu.dk/Pub/SR30.pdf>*).

Husdyrlovens § 7

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod eutrofiering med ammoniak må den luftbårne ammoniakdeposition (nedfald) fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. (lovbekendtgørelse nr. med senere ændringer af 04.12.2009) ikke øges, hvis afstanden er mindre end 300 meter (bufferzone I). Er afstanden mellem anlæg og § 7-området mellem 300 meter og 1.000 meter, må merbelastningen af ammoniak i naturområdet ikke overskride 0,3-0,7 kg N/ha/år (afhængig af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE, der ligger nærmere brugt og § 7 naturområdet end 1.000 meter (bufferzone II)).

De naturområder, der er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., er:

- 1) Højmose
- 2) Lobeliesø
- 3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 4) Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder

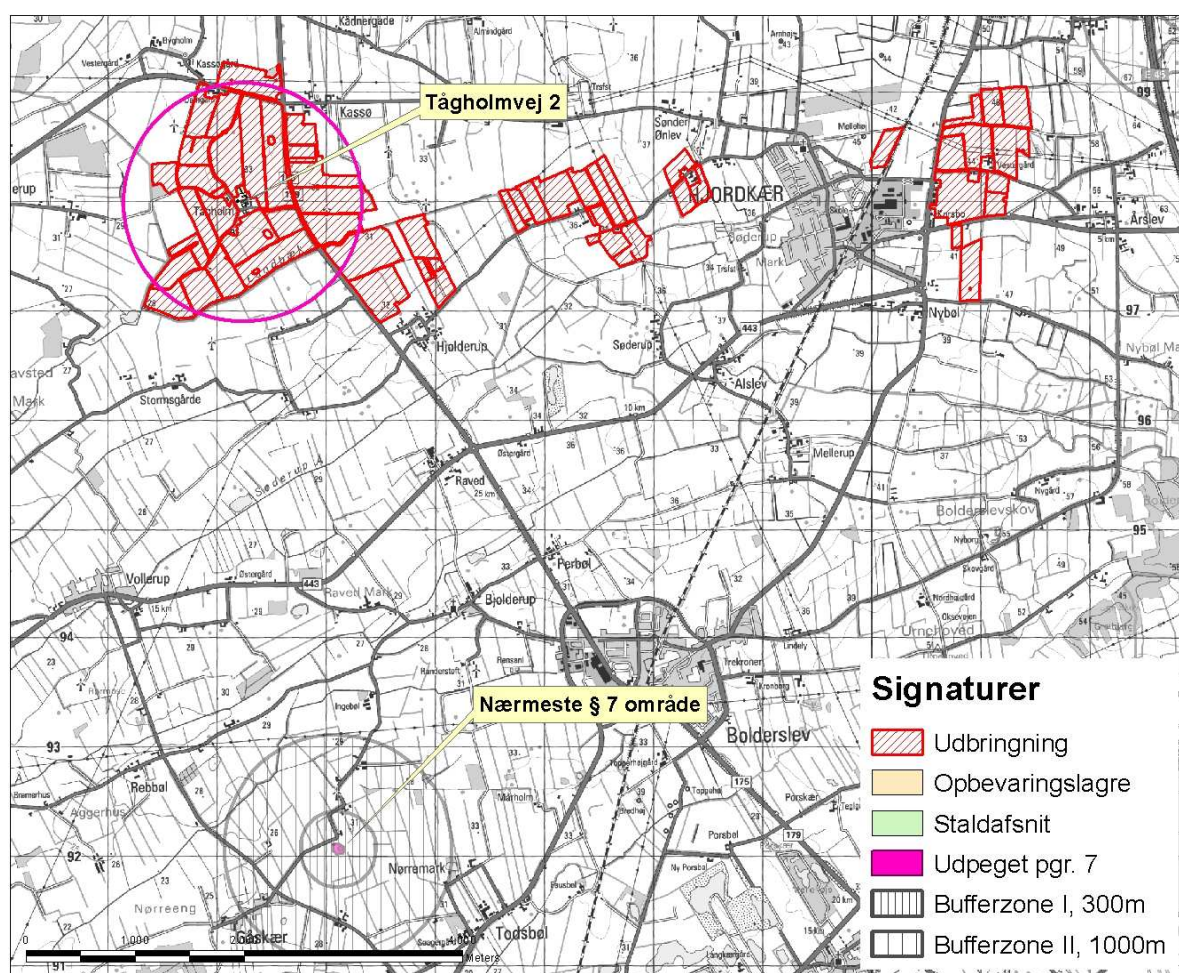
- 5) Hede, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 6) Overdrev, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kommunen skal foretage en konkret vurdering af, om beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt til at sikre naturområderne den fornødne beskyttelse. Vurderes det ikke at være tilfældet, kan kommunen stille forureningsbegrænsende vilkår, som rækker ud over ovennævnte fastsatte beskyttelsesniveauer.

Redegørelse (arealer omfattet af husdyrlovens § 7)

Der ligger ingen naturområder, som er omfattet af Husdyrlovens § 7, indenfor 1.000 meter fra anlægget, jf. kort 1.

Nærmeste § 7 område er en mindre højmosen ca. 5,8 km syd for anlægget på Tågholmvej 2. Ammoniakdepositionen fra Tågholmvej 2 er 0,0 kg N/ha/år til mosen. Merdepositionen er 0,0 kg N/ha/år. Dette er ens for etape 1 og etape 2.

Kort 1. Naturområder omfattet af Husdyrlovens § 7, med bufferzoner. Den lyserøde cirkel angiver 1.000 meter zonen omkring anlægget.

Vurdering (arealer omfattet af husdyrlovens § 7)

Med en beregnet merdeposition på 0,0 kg N/ha/år og en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år til § 7 mosen 5,8 km syd for anlægget, vurderer kommunen, at depositionen fra Tågholmvej 2 er så lav, at det ikke har nogen målbar negativ effekt på mosens naturtilstand, jævnfør teknisk notat (Opdatering af beregningssystem til estimering af ammoniakafsætning fra husdyrbrug til brug for kommunernes administration af den kommende

lov om godkendelse af husdyrbrug – DMU, afdeling for atmosfærisk miljø, december 2006).

På den baggrund stilles der ikke vilkår i forhold til anlæggets ammoniakemission til § 7 naturområder, hverken for etape 1 eller etape 2.

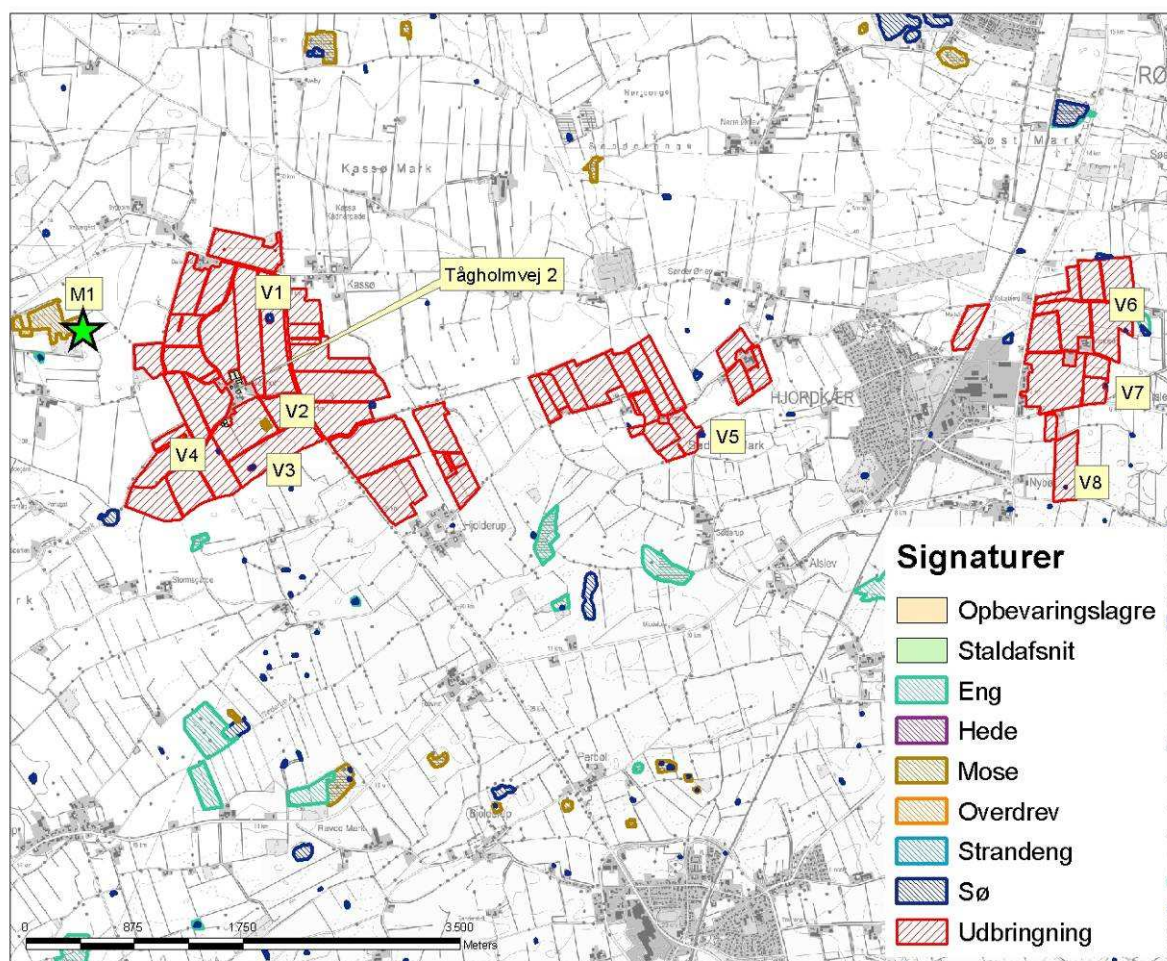
§ 3 natur

Jf. Husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end ovennævnte "§ 7-areal", som kan blive påvirket af ammoniakemissionen fra Tågholmvej 2.

Desuden gælder det jf. Naturbeskyttelseslovens § 3, at tilstanden af visse naturarealer ikke må ændres, når de har et vist areal, naturindhold m.m.

Endelig gælder ifølge kommuneplanens udpegning af særligt næringsfattige naturarealer, at der på eller i nærheden af disse arealer ikke må ske etablering eller udvidelse af husdyrbrug eller andet, som i væsentlig grad forringer den biologiske mangfoldighed, og der skal foretages en konkret vurdering af, om påvirkningen af naturarealerne er uacceptabel høj.

Redegørelse (arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3)

Kort 2. Naturområder omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 (mose M1 og vandhullerne V1-V8) i forhold til anlæg og udbringningsarealer. Den grønne stjerne viser, hvortil der er lavet ammoniakdepositionsberegning.

Nedenfor er gennemgået de arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, der ligger i nærheden af ejendommens anlæg og/eller ligger i tilknytning til ejendommens udbringningsarealer (jf. kort 2).

Område M1

Mose M1 (besigtiget den 28.10.2010)	
Naturtype/undertype	Hedemose
Lokalitetsbeskrivelse	Skovtilvokset mose med mere åbne områder, som har karakter af hedemose/våd hede (billede 1). Der er fundet arter, der indikerer god naturtilstand, bl.a. tormentil, smalbladet mangeløv og dunbirk. Dette medvirker til, at naturarealet vurderes at have en god naturtilstand.
Lokalisering i forhold til anlæg	Mosen ligger ca. 1.200 meter nordvest for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Mosen ligger ca. 400 meter vest for de nærmeste udbringingsarealer.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	Merdeposition: 0 kg N/ha/år Totaldeposition: 0,3 kg N/ha/år (N-depositionen er ens i etape 1 og 2)
N-tålegrænse	10-20 kg N/ha/år
Baggrundsbelastning	17-18 kg N/ha/år
Betydning som levested for bilag IV-arter	Området kan fungere som rastested for bilag IV arter (herunder padde og markfirben).
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	Området er udpeget som biologisk korridor i kommuneplanen.
Fredning	Ingen fredede arealer.
Vurdering	<p>Det vurderes med baggrund i den vegetation, der findes på arealet, at mosen er næringsfølsom. Det vurderes også, med baggrund i at merdepositionen er 0 kg N/ha/år og totaldeposition er 0,3 kg N/ha/år, at værdierne ligger langt under den værdi, som MST i den digitale vejledning har meldt ud skulle være acceptabel og uden målbar negativ effekt (<i>en merbelastning på mindre end 1 kg ammoniak pr. hektar pr. år udgør i udgangspunktet ikke et væsentligt merbidrag, og kan derfor ikke medføre en tilstandsændring af et konkret § 3-område. Dette fordi merbelastningen i denne situation er så lav, at det ikke er muligt biologisk at påvise, at det ansøgte dermed har nogen effekt på området.</i>)</p> <p>Derfor vil ammoniakemissionen fra det ansøgte ikke have nogen negativ effekt på mosens naturtilstand, heller ikke på længere sigt, og der stilles ikke vilkår til anlæggets ammoniakemission (hverken for etape 1 eller etape 2).</p>

Billede 1. Mose M1. Et af de mere åbne partier af mosen.

Område V1-V8 samt yderligere vandhuller indenfor 1.000 meter fra anlægget

Vandhuller (V1-V8 samt yderligere vandhuller indenfor 1.000 meter fra anlægget) (besigtiget den 3.11.2010 og den 3.7.2012)	
Naturtype/undertype	Vandhuller i agerlandet
Lokalitetsbeskrivelse	<p>5 mindre vandhuller beliggende indenfor 1.000 meter fra anlægget samt yderligere 4 vandhuller beliggende længere væk fra anlægget i forbindelse med udbringningsarealerne.</p> <p>8 af vandhullerne er besigtiget (V1-V8), det niende er vurderet ud fra luftfoto (2010 kort) ud fra den begrundelse, at de er meget ens mht. størrelse, vegetation og næringsforhold.</p> <p>Vandhullerne er eutrofierede, og vegetationen i og omkring vandhullerne er næringselskende arter som agertidsel, stor nælde, pil og dunhammer. Vegetationen i vandhul V5 består af dunhammer, gul iris, lysesiv, svømmende vandaks samt enkelte positivarter for naturtypen vandhul, nemlig vejbred skeblad og almindelig sumpstrå (billede 2 viser V4 og V5).</p> <p>Vandhullernes naturtilstand vurderes på baggrund af vegetationen som moderat – ringe (V5 vurderes dog på baggrund af positivarterne til at have en god naturtilstand).</p>
Lokalisering i forhold til anlæg	Vandhullerne er beliggende i en afstand op til 7 km fra anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Vandhullerne V1-V8 ligger omgivet af eller op til husdyrbrugets udbringningsarealer (se kort 2).
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	<p>V1</p> <p>Merdeposition: 0 kg N/ha/år</p> <p>Total deposition: 2,1 kg N/ha/år (etape 1: 2,0 kg N/ha/år)</p> <p>V2</p>

	<p>Merdeposition: 0 kg N/ha/år</p> <p>Total deposition: 1,4 kg N/ha/år (etape 1: 1,4 kg N/ha/år)</p> <p>V3</p> <p>Ligger i samme retning som V2 og V4 men længere væk, derfor er der ikke regnet på depositionen.</p> <p>V4 (billede 2)</p> <p>Merdeposition: 0 kg N/ha/år</p> <p>Total deposition: 0,6 kg N/ha/år (etape 1: 0,6 kg N/ha/år)</p> <p>Der er ingen merdeposition til vandhullerne, da husdyrbruget har en lavere ammoniakemission i ansøgt drift end i nudriften.</p> <p>Resten af vandhullerne omkring anlægget og i forbindelse med udbringningsarealerne (herunder V5-V8) modtager mindre N deposition end de ovenfor nævnte vandhuller. Derfor er der ikke beregnet N deposition til disse.</p>
N-tålegrænse	De fleste søer og vandhuller i agerlandet er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder end ammoniakdeposition. Derfor er det ikke relevant at have en tålegrænse opgivet.
Baggrundsbelastning	17-19 kg N/ha/år
Betydning som levested for bilag IV-arter	Generelt har de små vandhuller stor betydning som både leve- og rastesteder for Bilag IV arter (herunder stor vandsalamander og spidssnudet frø). Undtagelser kan dog være de vandhuller, der er så tilgroet i pil, at de er helt skyggede.
Natura 2000 område	Ikke relevant.
Kommuneplan/regionplan	Næringspåvirkede vandhuller i agerlandet er lavt prioriterede.
Fredning	Ingen fredninger.
Vurdering	<p>Vandhullerne er næringsberigede. Vegetationen i og omkring vandhullerne indikerer et højt næringsindhold i jord/vand. Der er ved besigtigelsen ikke fundet positiv arter for naturtypen sø/vandhul, hvilket sammen med den eutrofierede tilstand medvirker til, at kommunen vurderer, at der ikke er det store potentiale for vandhullerne til opnåelse af en god naturtilstand. En undtagelse er dog vandhul V5, hvor tilstanden vurderes god.</p> <p>Det vurderes også, med baggrund i at merdepositionen er 0 kg N/ha/år, at værdierne ligger langt under den værdi som MST i den digitale vejledning har meldt ud skulle være acceptabel og uden målbar negativ effekt (<i>en merbelastning på mindre end 1 kg ammoniak pr. hektar pr. år udgør i udgangspunktet ikke et væsentligt merbidrag, og kan derfor ikke medføre en tilstandsændring af et konkret § 3-område. Dette fordi merbelastningen i denne situation er så lav, at det ikke er muligt biologisk at påvise, at det ansøgte dermed har nogen effekt på området</i>).</p>

Derfor vil ammoniakemissionen fra det ansøgte ikke ændre vandhullernes naturtilstand i negativ retning, heller ikke på længere sigt.

Hovedkilden til næringsberigelse af vandhullerne vurderes at være overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand, der løber på jordoverfladen til vandhullerne, dels som næringsberiget overfladevand, der løber til vandhullet via rodzonen fra dyrkede arealer.

Derfor stilles der vilkår om overholdelse af dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmmer rundt om 8 vandhuller (V1-V8, jf. kort 2), der forekommer på eller op til udbringningsarealerne. Bræmmen måles fra den øverste kronekant, som også inkluderer en evt. omkringliggende sumpvegetation. Bræmmen må gerne slås. I de tilfælde, hvor bestemmelserne i lov nr. 591 af 14. juni 2011 om randzoner med senere ændringer er mere vidtgående end vilkåret, træder lovens bestemmelser i stedet for vilkåret.

Ifølge Lov om Randzoner må der omkring vandhuller over 100 m² i en randzone på op til 10 meter ikke foretages gødsning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning. På den baggrund vurderes det, at tilførslen af overfladevand fra de dyrkede arealer mindskes i forhold til nudriftssituationen og dermed ikke ændrer naturtilstand i negativ retning pga. markdriften, dermed har bilag IV arter også mulighed for raste- og ynglested omkring vandhullerne.

Billede 2. Vandhul V4 (venstre) og V5 (højre).

Vurdering (arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3)

Vandløb

Vandløbene i området vurderes ikke at blive påvirket af luftbåren ammoniak fra anlægget, idet den tilførte mængde fra luften er meget begrænset i forhold til den mængde næringsstof, der udledes fra dyrkede arealer, jf. afsnit 8.2 og 8.4.

Natura 2000

Kommunen skal vurdere, om produktionen vil være i overensstemmelse med EF-habitatdirektiv-forpligtelserne. Det omfatter bl.a. at produktionen ikke medfører negative påvirkninger af de arter og naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget i internationale naturbeskyttelsesområder, og forholdene for arter omfattet af direktivets bilag IV må ikke forringes.

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 6,5 km syd for anlægget. Området er Natura 2000 område nr. 98, Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose, herunder fuglebeskyttelsesområde nr. F62, Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose. Tættest på anlægget er Ulvemosen og Terkelsbøl Mose.

Vurdering

Jævnfør teknisk notat fra DMU (2006) er depositionen af kvælstof negligerbar, når afstanden fra kilden er over 3 km.

Det er derfor på den baggrund Aabenraa Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke i målbar grad vil påvirke udpegningsgrundlaget for habitat- og fuglebeskyttelsesområdet, da ammoniakdepositionen fra Tågholmvej 2 er negligerbar i forhold til baggrundsbelastningen. Desuden er ammoniakemissionen mindre i ansøgt drift end i nudriften.

Der stilles derfor ikke forureningsbegrænsende vilkår i forbindelse med ammoniakemissionen fra Tågholmvej 2 til Natura 2000 områder.

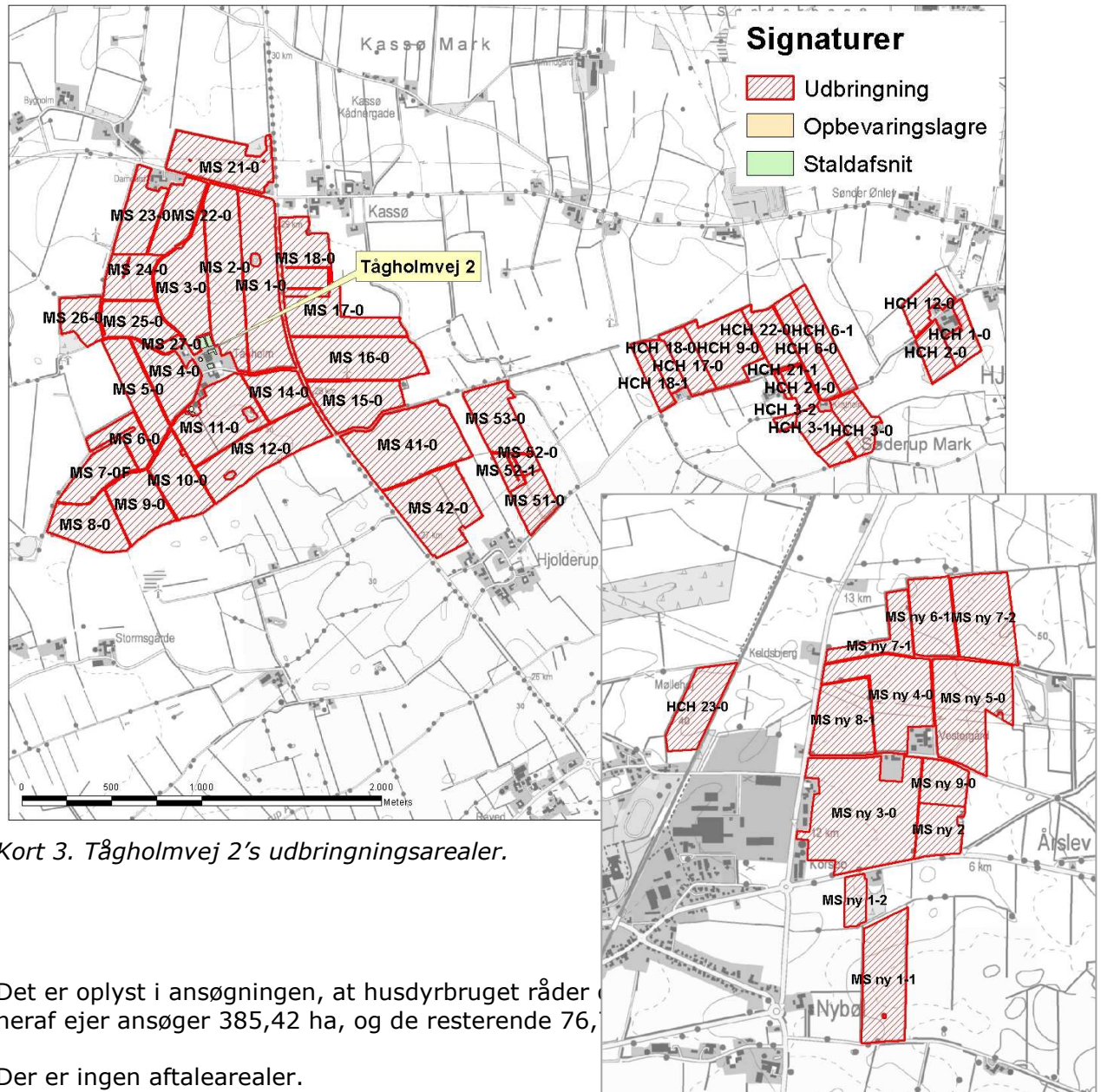
Redegørelse og vurderinger vedr. arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter) findes i afsnit 8.7.

8 Påvirkninger fra arealerne

8.1 Udbringningsarealerne

Redegørelse

Miljøgodkendelsen omfatter de udbringningsarealer, der fremgår af ansøgningens afsnit 4.1 (se bilag 1). Placeringen af udbringningsarealerne fremgår af oversigtskort herunder. Alle udbringningsarealer ligger i Aabenraa Kommune.

Tabel 29: Oversigt over ejede og forpagtede udbringningsarealer.

Ejede arealer		
Adresse	Udbringningsareal ha	Antal DE og Gødningstype
Tågholmvej 2, 6230 Rødekro	385,42	539,59 DE Afgasset biomasse
Forpagtede arealer		
Adresse	Udbringningsareal ha	
Klintvej 11 st. th., 6230 Rødekro	76,74	107,44 Afgasset biomasse
I alt	462,16 ha	

Det ejede/forpagtede harmoniareal er 462,16 ha til udbringning af 647,02 DE med 61.926 kg N og 12.382 kg P fra Tågholmvej 2.
Der udbringes 1,4 DE/ha (harmonital, DE_{reel}).

Ændringer af udbringningsarealerne skal anmeldes senest den 1. august til Aabenraa Kommune, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er sårbare.

Særlige forhold i den pågældende ansøgning

Tågholmvej 2 har et biogasanlæg, og der ansøges om udvidelse af dette. Der tilføres 99,83 DE anden organisk materiale (slagteriaffald) til biogasanlægget, hvilket sammen med husdyrbrugets egen produktion af svinegylle (547,19 DE) giver 647,02 DE, der efter afgasning returneres til ejendommens udbringningsarealer.

Jordbund og dræning

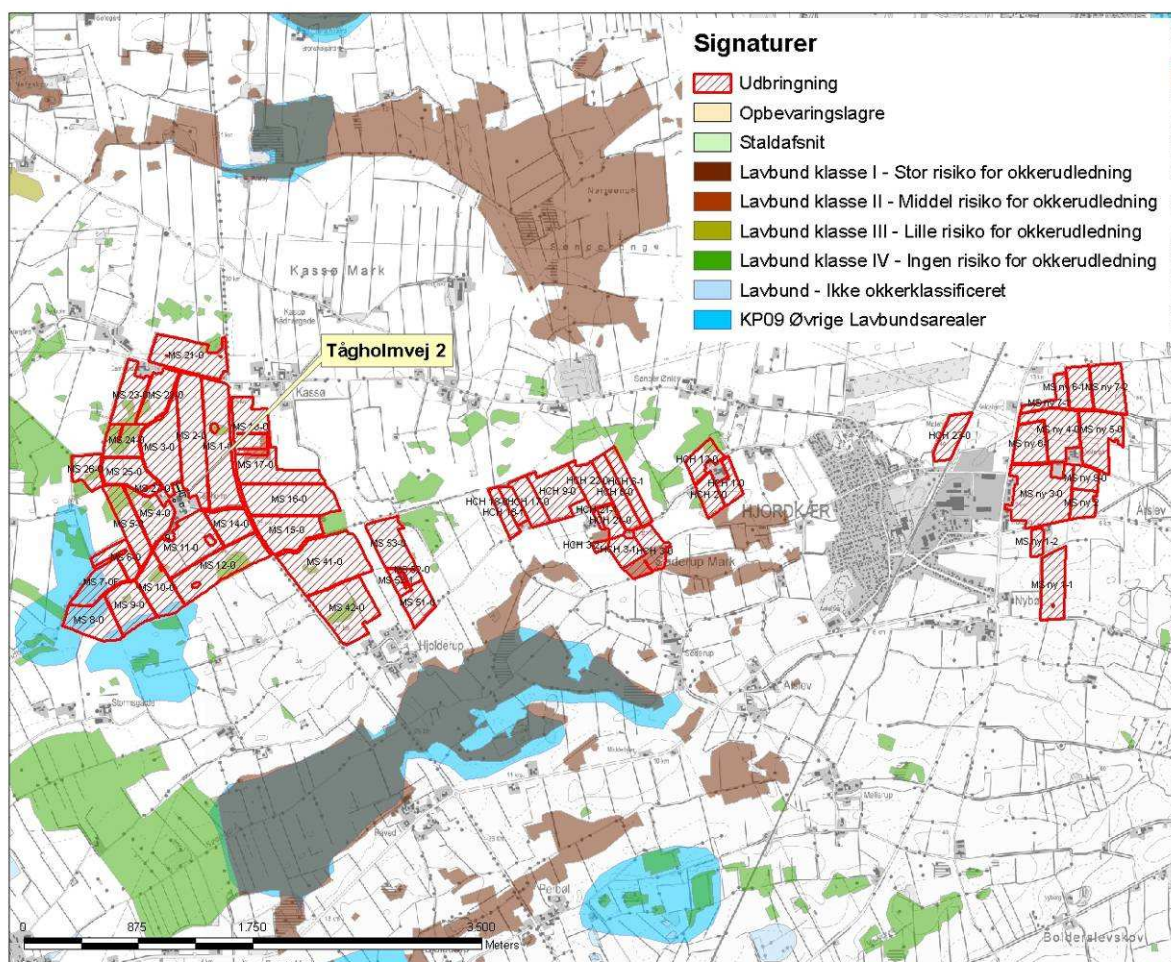
Ifølge ansøgningen består jordbunden af grovsandet jord (JB1), lerblandet sandjord (JB4) og sandblandet lerjord (JB6) samt på et enkelt areal lerjord (JB7). Udbringningsarealerne er jf. ansøgningen opgivet som ikke drænet, og en del af arealerne vandes.

Lavbundsarealer

Et enkelt af udbringningsarealerne ved Tågholmvej 2 (mark HCH 3-0) er delvist lavbundsareal i lavbundsklasse I (stor risiko for okkerudledning). Enkelte af udbringningsarealerne er delvist lavbundsarealer i lavbundsklasse IV (ingen risiko for okkerudledning). Jf. kort 4.

Okkerforurening er et problem i de vestløbende sønderjyske vandløb. Problemet skyldes udvaskning af jernforbindelser i jorden i forbindelse med dræning af landbrugsarealer og tidligere tiders reguleringer (udretning) af vandløbene for at forbedre afvandingen. Okkerudvaskningen finder især sted i vinterhalvåret, og lokalt kan der ske okkerforurening ved oprensning af grøfter og vandløb eller rensning (spuling) af drænsystemer. Uddybning af vandløb og grøfter forøger okkerudvaskningen og er sammen med intensivering af grødeskæring ikke ønskelig, hvor vandløbet ligger i "Naturområder" eller "Områder med naturinteresser" (udpegninger i Kommuneplan 2009 for Aabenraa Kommune).

På de ejede udbringningsarealer og på de forpagtede udbringningsarealer i/ved Tågholmvej 2 er der lavbundsarealer udpeget som "Øvrige lavbundsarealer" (dele af mark MS 7-0F, MS 8-0, MS 9-0, MS 10-0 og MS 12-0). På "Øvrige lavbundsarealer" kan der ved vandstandshævning genskabes områder med stor natur- og miljømæssig værdi. Udpegningen af lavbundsarealer har ingen betydning for, om områderne fortsat kan drives jordbrugsmæssigt eller for mulighederne for at opføre nødvendige landbrugsbygninger.

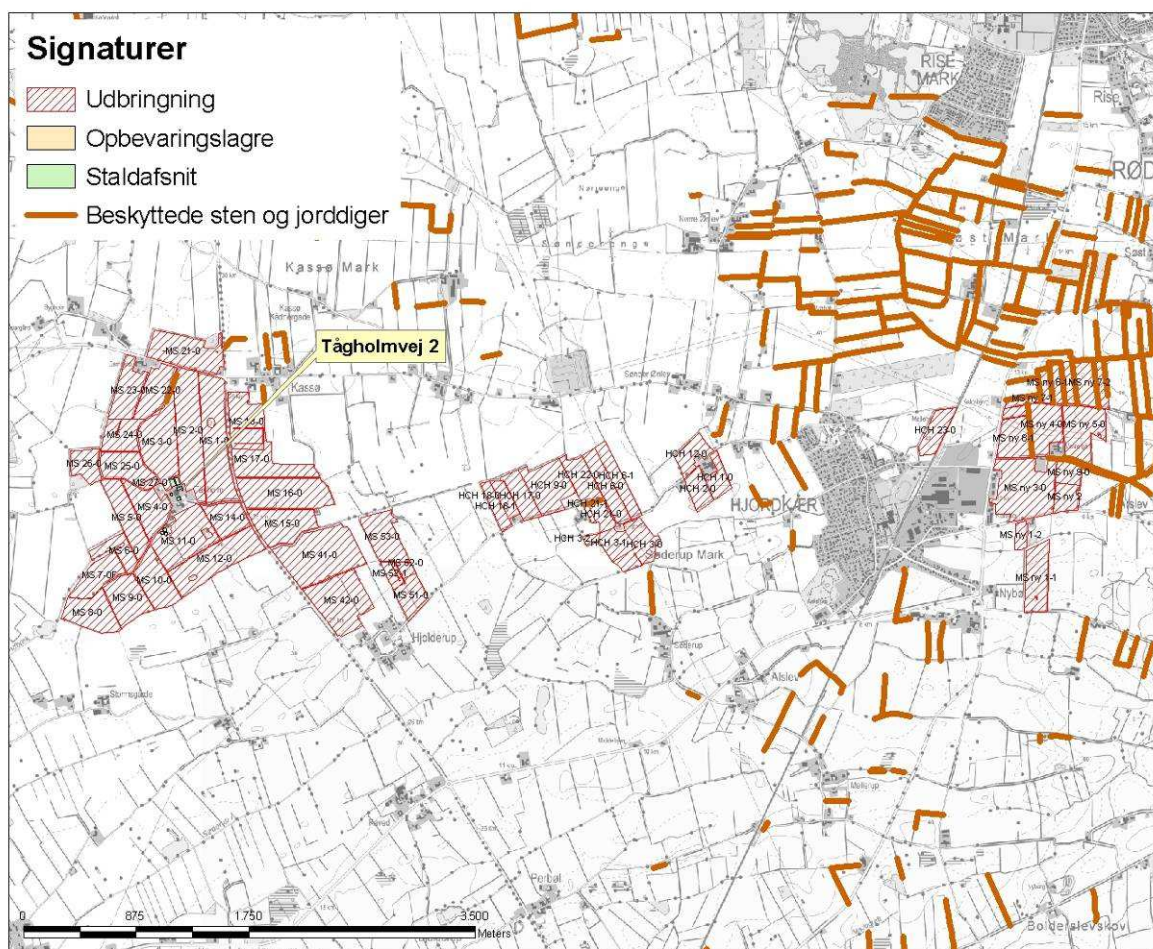
Kort 4. Udbringningsarealerne i forhold til lavbundsclassificeringen.

Beskyttede sten- og jorddiger og andre fredninger

Der er et beskyttet sten- og jorddige mellem mark MS 22-0 og MS 3-0 og MS 2-0. Der er et beskyttet dige langs nordsiden af mark HCH 21-1 og HCH 21-0. Der er yderligere en del beskyttede diger omkring mark MS ny 6-1, MS ny 7-2, MS ny 7-1, MS ny 4-0, MS ny 5-0 og MS ny 9-0, jf. kort 5.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29a fastsat regler om, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende. For sten- og jorddiger og lignende, der er beskyttet som fortidsminder, gælder alene reglerne om fortidsminder.

Der er generelt mange sten- og jorddiger i området. Disse er hovedsageligt placeret i markskel og langs kanten af skove og lysåbne naturområder.

Kort 5. Beskyttede sten- og jorddiger.

Vurdering

Aabenraa kommune vurderer, at udbringningsarealet på 462,16 ha ejede/forpagtede arealer harmonerer med husdyrholdet og er tilstrækkeligt til at opfylde harmonikravene.

8.1.1 Arealanvendelse

Redegørelse

På arealerne, der har jordbundstypen JB1, grovsandet jord, JB4, lerblandet sandjord eller JB6, sandblandet lerjord er anvendt sædskifte S4 og S2 svarende til referencesædskiftet.

Der anvendes referencesædskifte svarende til standardsædskiftet på arealerne, hvilket betyder, at der er taget højde for den værst tænkelige situation. Der er altså ikke risiko for større udvaskning af nitrat til overfladevand og grundvand eller fosforoverskud, end de her angivne, hvis der anvendes andre sædskifter end referencesædskiftet.

Ved udbringning af husdyrgødning på ubevoksede arealer nedbringes det hurtigst muligt og inden 6 timer.

Al udbringning på græs og sort jord skal ske ved nedfældning.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at sædskiftekravene er overholdt.

8.1.2 Aftalearealer

Der er ingen aftalearealer tilknyttet Tågholmvej 2's produktion og udbringning af husdyrgødning.

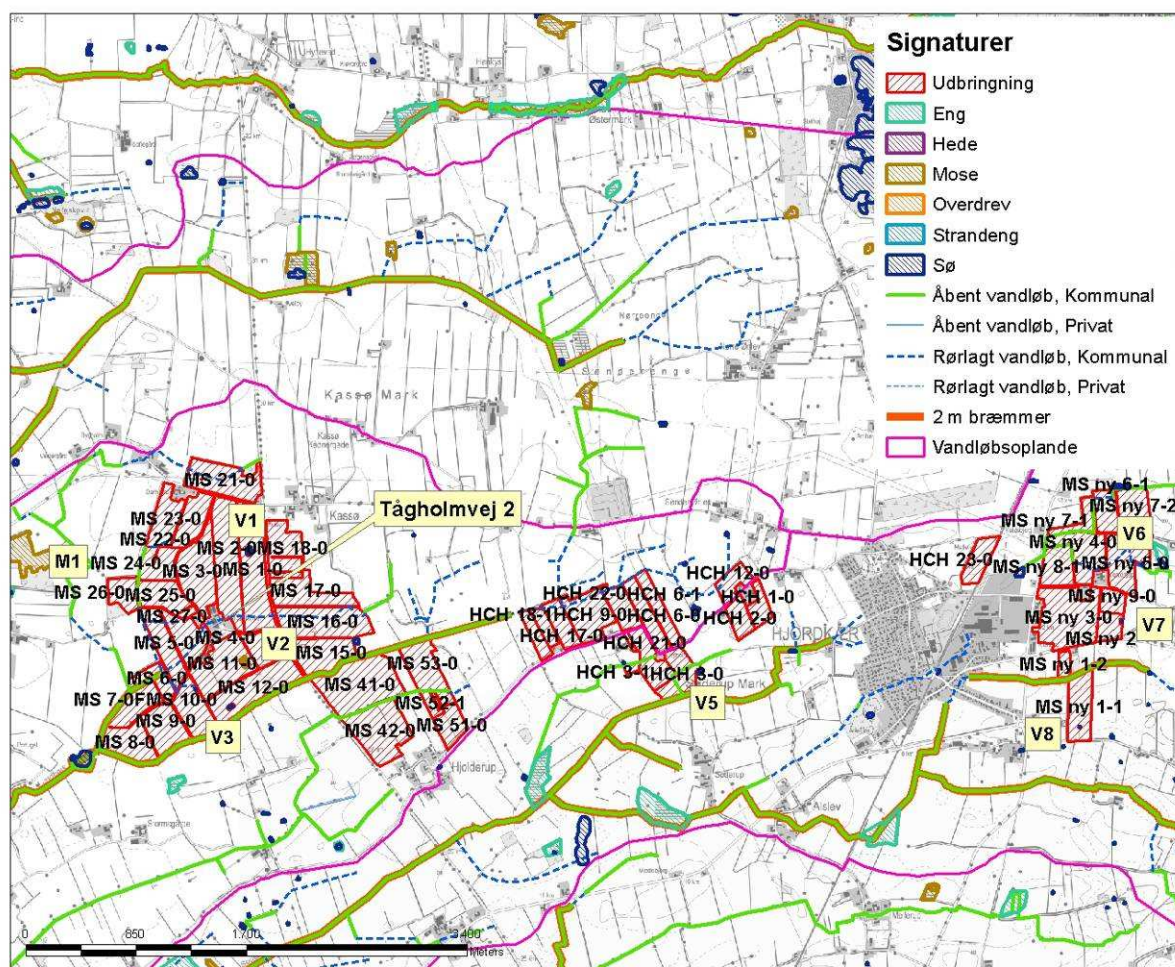
8.2 Beskyttet natur

Foruden påvirkningen med ammoniak fra husdyrbrugets anlæg kan naturen også påvirkes fra ejendommens udbringningsarealer. Det kan f.eks. være påvirkning af tilstødende naturarealer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning pga. tilførsel af næringsstoffer gennem diffusion i jordfasen, atmosfærisk deposition eller overfladeafstrømning af næringsstoffer.

Ifølge Miljøstyrelsen kan der ved udbringning ske påvirkninger på over 1 kg N/ha/år ved atmosfærisk afsætning i op til 100 m fra markkanten (jf. MST's skrivelse "Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug af 6. juli 2009"). Af Miljøstyrelsen vurderes det ikke muligt for kommunerne at beregne en randpåvirkning af udbragt husdyrgødning ved udvaskning af kvælstof og fosfor. Det vil dog være muligt at foretage en konkret vurdering af risikoen for overfladeafstrømning. Vurderes risikoen stor, kan der fastsættes krav om bræmmer eller lignende.

Redegørelse

For overskuelighedens skyld er alle naturarealer beskrevet samlet i afsnit 7.8.

Kort 6. Viser placeringen af beskyttet natur, beskyttede vandløb og udbringningsarealer samt hvilke naturarealer, der er besigtiget/vurderet (M1 og V1-V8).

Udbringingsarealerne (ejede og forpagtede) ligger samlet i tre "klumper" hhv. omkring ejendommen og øst for ejendommen. Ejendommens ejede eller forpagtede arealer ligger i opland til Rudbøl Sø, som er målsat, og en del af arealerne (mark MS 6-0, MS 7-0F, MS 8-0, MS 9-0, MS 10-0, MS 12-0, MS 15-0, MS 24-0, MS 25-0 MS 26-0, MS 41-0, MS 53-0, MS 52-0, MS 52-1 og MS 42-0 samt HCH 3-0, HCH 3-1, HCH 3-2, MS ny 1-1, MS ny 1-2, MS ny 8-1, MS ny 7-1 MS ny 6-1, MS ny 7-2 og MS ny 5-0) grænser direkte op til vandløb, der er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3 (jf. kort 6). Ingen af udbringingsarealerne skråner stejlt ned mod vandløbene.

Bedriftens arealer afvander til to vandløbsoplande, Lundbæk og Søderup Å. Lundbæk og Søderup Å er begge en del af Grønå og Vidå systemet og afvander til Rudbøl Sø og Vadehavet.

Tabel 30: Målsatte vandløb, der afvander Tågholmvej 2's udbringingsarealer.

Vandløb	Målsætning	Status for målsætning	DVFI (Stationsnr.)
Lundbæk	Faunaklasse 5	Ikke opfyldt pga. ringe fysiske forhold, regulering, okker, spildevand og hårdhændet vedligeholdelse	424-1460 (2003) DVFI 4 (Noget forringet biologisk vandløbskvalitet)
Tilløb til Søderup Å	Faunaklasse 5	Ikke opfyldt pga. ringe fysiske forhold, regulering, okker og hårdhændet vedligeholdelse	424-3250 (2007) DVFI 4 (Noget forringet biologisk vandløbskvalitet)

Vurdering

Vandløb og målsatte søer

Vandløbene er følsomme overfor øget udledning og tilførsel af sand og næringsstoffer fra omkringliggende landbrugsarealer. Generelt er vandløbene præget af tidligere regulering, hårdhændet vedligeholdelse og okker. Lundbæk er desuden påvirket af spildevand fra spredt bebyggelse og dambrug. Ingen af de to vandløb har opfyldt målsætningen om god økologisk tilstand.

For

- at sikre de beskyttede vandløb mod øget udvaskning af næringsstoffer, overfladeafstrømning af gødning og næringsstoffer samt øget sandvandring, som vil påvirke eksempelvis laks og snæbels (bilag IV-art) leve- og ynglesteder blandt andet ved tilsanding af gydegrus,
- at sikre anvendeligheden af vandløbene som spredningskorridorer for områdets dyre- og planteliv, samt for at sikre leve- og rastesteder for bilag IV-arter (herunder eksempelvis padder)
- at beskytte habitatområderne Grønå, Vidå, Rudbøl Sø og Vadehavet

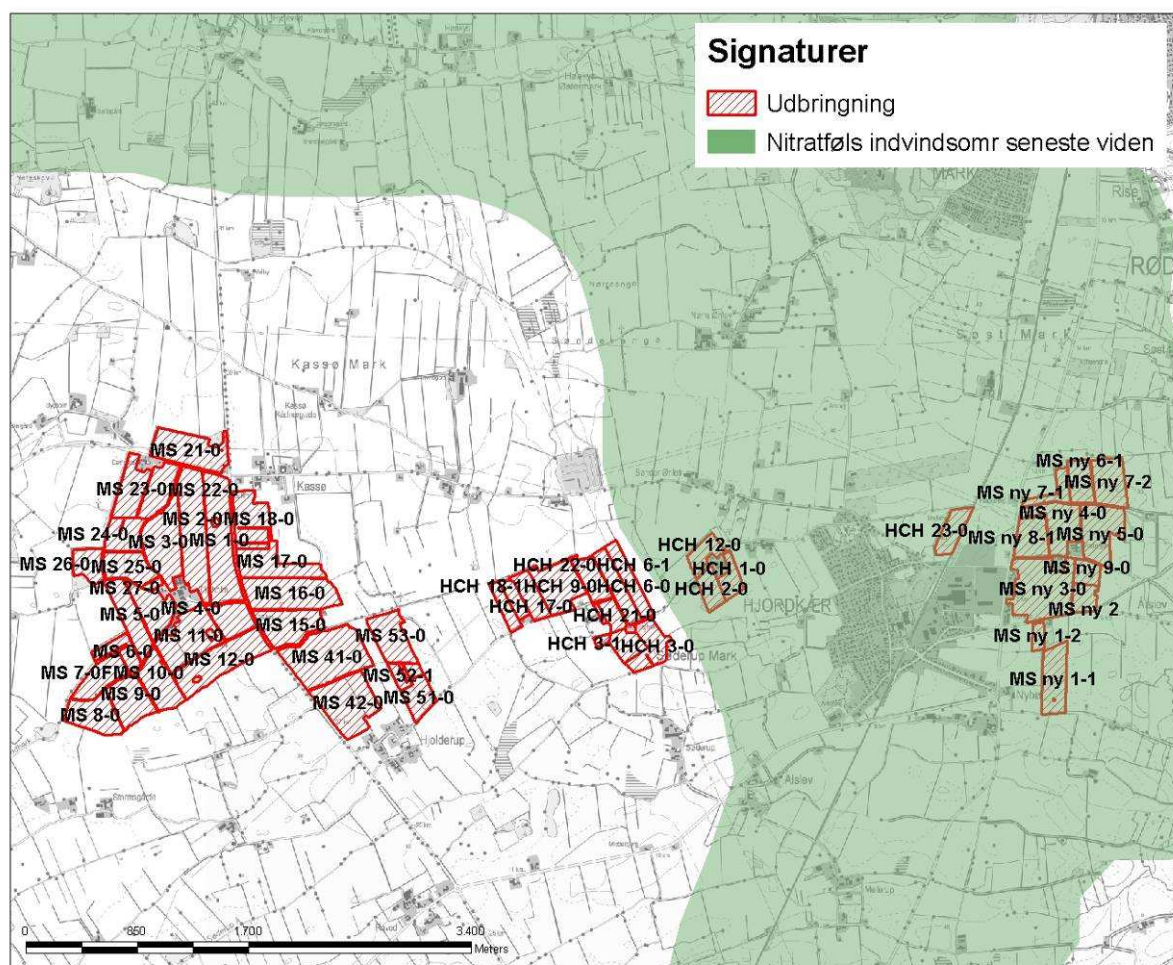
stilles der vilkår om 2 meter dyrkningsfri bræmmer langs de beskyttede vandløb, der grænser op til ejendommens udbringingsarealer, og som ikke i forvejen er pålagt 2 meter bræmmer jf. vandløbslovens § 69.

På følgende marker skal der etableres 2 meter dyrknings-, sprøjte- og gødningsfri bræmmer op til de beskyttede vandløb: mark MS 24-0, MS 25-0 MS 26-0, MS 41-0, MS 42-0, MS 52-0, MS 52-1 og MS 53-0 samt HCH 3-0, HCH 3-1, HCH 3-2, MS ny 8-1, MS ny 7-1 MS ny 6-1, MS ny 7-2 og MS ny 5-0 (jf. kort 6).

8.3 Nitrat til grundvand

Redegørelse

Bedriften har 104,29 ha udbringningsarealer beliggende inden for nitratfølsomme indvindingsområder (den østligste fjerdedel af arealerne, jf. kort 7).

Kort 7. Placering af udbringningsarealer i forhold til nitratfølsomme indvindingsområder.

Der er i det pågældende område ikke udarbejdet en indsatsplan. Derfor kan der ifølge Husdyrloven ikke tillades nogen merbelastning med nitrat, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen.

Beregningerne i ansøgningssystemet viser ved det valgte standard og referencesædskifte, at nitratudvaskningen fra rodzonen i ansøgt drift ligger på 44 mg nitrat per liter, hvilket er under 50 mg nitrat pr. liter og svarer til et fald på 1-4 mg nitrat pr. liter i forhold til nudrift. Kravet om, at der ikke sker nogen merbelastning i ansøgt drift, er dermed overholdt.

En nitratudvaskning på 44 mg nitrat pr. liter er basis for de vurderinger, der er foretaget. Da der i ansøgningen er valgt samme standard- og referencesædskifte, kan der ikke umiddelbart stilles vilkår til sædskiftet, idet sædskifte ikke er valgt som virkemiddel til at nedbringe nitratudvaskningen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af beregningerne i ansøgningssystemet, at kravet om ingen merbelastning af nitrat til grundvand i eftersituationen (ansøgt drift) er overholdt.

8.4 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

Kvælstof, herunder nitrat, der føres til overfladevand, stammer hovedsageligt fra gødskningen på landbrugsarealer. En del af den tilførte kvælstof optages ikke af afgrøden på marken men siver igennem rodzonen til det øvre grundvand eller løber via dræn og grøfter til vandløb, søer og i sidste ende til havet.

Undervejs omdannes en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser til luftformigt kvælstof via en proces kaldet kvælstofreduktion. Hvor stor kvælstofreduktionen er, afhænger af jordbundstypen (reduktionspotentiallet), og hvor hurtigt nitraten føres til vandløb eller søer. På drænedede arealer føres nitrat væsentligt hurtigere til vandmiljøet end på udrænedede arealer, hvor det skal føres via grundvandet til vandmiljøet. Når kvælstoffet er nået ud i vandløbene, er reduktionen meget lav, ca. 2 %. Dvs. at størstedelen af den kvælstof, der føres til vandløb, ender i havet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*). Føres vandet gennem søer, sker der en yderligere reduktion på gennemsnitlig 400 kg N/ha søbund.

Når nitrat kommer ud i vandmiljøet, påvirker det naturen ved, at det bruges af planterne som næringsstof og giver en større planteproduktion af sump- og undervandsplanter samt alger, der i høje koncentrationer giver uklart vand. Normalt anses kvælstof i vandløbene ikke for at have stor betydning for levevilkårene for planter, fisk og andet dyreliv. Her er det som regel andre faktorer, fx de fysiske forhold, der er mere afgørende for plante- og dyrelivet (*Næringsstoffer - arealanvendelse og naturgenopretning, Temarapport fra DMU 13/1997*). En reduktion i udvaskning af kvælstof (og andre næringsstoffer) vil dog utvivlsomt føre til en mindre grødevækst og en mindre produktion af organisk stof i vandløbet, hvilket vil forbedre miljøtilstanden og leveforholdene for dyrelivet samt give mindre tilførsel af organisk stof og næringsstoffer til søer og havet. Kraftig grødevækst kan reducere iltindholdet i vandløbet med deraf negativ virkning på dyrelivet til følge.

Redegørelse

Udbringningsarealerne afvander via Lundbæk og Søderup Å til Grønå og videre til Vidå, Rudbøl Sø og Vadehavet.

Vandløbene er beskrevet nærmere i afsnit 8.2 under "vandløb og målsatte søer"

Ingen af bedriftens udbringningsarealer eller aftalearealer ligger indenfor områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3.

Tabel 31: Tabellen viser udvaskningen og merudvaskningen til overfladevand fra Tågholmvej 2, hhv. ukorrigeret og korrigeret for reduktion.

Det ansøgte	Ukorr./korr.
Reduktion, pct. 76-100	
Areal til udspreddning i alt, ha	462,16
Planteavlsniveau, kg N/ha/år (uden anvendelse af husdyrgødning)	75,6
Udvaskning fra rodzonen (ansøgt), samlet, kg N/ha/år	75/18
Udvaskning fra rodzonen (nudrift), samlet, kg N/ha/år	82,9/19,9
Merudvaskning fra rodzonen (ansøgt i forhold til nudrift), husdyrgødning, kg N/ha/år	-7,9/-1,9
Merudvaskning fra rodzonen (ansøgt i forhold til nudrift), husdyrgødning, kg N/år	-3.651/-876

Arealerne ligger i et område, hvor N-reduktionsprocenten i jordbunden er mellem 76 og 100 procent, dvs. at 76-100 % af det udledte kvælstof i jorden vil blive nedbrudt/fjernet fra jorden, før det ender i overfladevandsrecipienten.

Der er i ansøgningssystemet beregnet en udvaskning af N til overfladevand på 75 kg N/ha/år. Udvasningen ligger lige under planteavlsniveau med 10 % efterafgrøder. Med det høje reduktionspotentiale i området betyder det, at der reelt vil udvaskes maksimalt 18 kg N/ha/år fra rodzonen til recipienten.

Udledning af N i nudrift er efter korrektion for reduktionspotentiale på 19,9 kg N/ha/år. Dvs. at der efter udvidelsen årligt udledes ca. 1,9 kg N mindre per ha end i nudriften. Totalt betyder det en mindre udledning på ca. 876 kg N/år til overfladevand.

En udvaskning, der holdes under planteavlsniveau (75,6 kg N/ha/år), er opnået ved hjælp af følgende virkemiddel:

- 17 % ekstra efterafgrøder,

Husdyrgødning fra produktionen udbringes på 462,16 ha ejet/forpagtet areal. Ifølge ansøgningen er ingen af de ejede eller forpagtede arealer drænedede.

Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er overholdt ved harmonikravet, reduktionspotentialet er højt, og arealerne afvander til et Natura 2000 område (Vadehavet), som ikke afkaster nitratklasser. Vurdering af næringsstoffer i forhold til Vadehavet/Natura 2000 vandområder findes i afsnit 8.6.

Vurdering

Arealerne vurderes at være robuste mht. jordbundstype, lavbund, terrænhældning m.m. Bedriftens udbringningsarealer ligger alle udenfor nitratklasserne 1 – 3 (reduktionsprocenten er 76-100 %). Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er overholdt.

Da det vurderes, at der ikke sker forøget udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealer i forhold til førsituationen og med henvisning til afsnittet om "Beskyttet natur" – "Vandløb og målsatte søer", vurderes det, at beskyttede vandløb og søer ikke vil ændre tilstand i negativ retning på baggrund af udvidelsen af produktionen på Tågholmvej 2.

Udbringningsarealerne har i nudriften også fået tilført husdyrgødning.

Da manglende opfyldelse af målsætningen i Lundbæk og Søderup Å ikke skyldes udledning af næringsstoffer fra overfladevand men nærmere dårlige fysiske forhold (jf. afsnit ovenfor om "Beskyttet natur" – "Vandløb og målsatte søer"), er der således ikke grundlag for at stille skærpede vilkår til begrænsning af kvælstofudvasningen alene i forhold til opfyldelse af målsætningen for Lundbæk og Søderup Å.

Herudover vurderes det, at vilkårene i afsnittet om beskyttet natur (afsnit 8.2) er tilstrækkelige til at sikre øvrige vandhuller og naturarealer mod næringsstoffer fra overfladevand.

Beregning af udvasningen er forudsat at gødningsmængderne i ansøgt drift fastholdes.

8.5 Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande

Hovedparten af fosfortab fra landbrugsarealer sker fra kuperede marker i omdrift langs vandløb og fra drænedede lavbundsarealer. Også hvor jordens P-tal (mængden af opløst fosfor i jordvandet) er højt, kan der være et stort fosfortab. Humusjords evne til at binde fosfor er særlig dårlig, mens jern i oxideret form kan binde fosfor. Derfor er risikoen for udvaskning af fosfor stor på lavbundsarealer bestående af humusjord med begrænset jernindhold, dvs. på lavbundsarealer som ikke er omfattet af okkerklasse I.

I Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug af 31.03 2009 er der fastsat beskyttelsesniveauer i forhold til fosforoverskud gældende kun for husdyrbrugsprojekter med udbringningsarealer, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor.

Kortværket, der angiver disse Natura 2000 områder, omfatter ikke oplandene til Natura 2000 søtyper, som klassificeres som sårbare recipienter.

Kravet til fosforoverskud på udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor, afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænedede lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder. Fosforoverskud må ikke øges på lavbundsarealer, der er drænedede/grøftede, og som ikke har et højt indhold af jern.

Der stilles ikke krav til fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget. Beregninger af fosforoverskud omfatter ikke tilført fosfor i handelsgødning.

De øvrige landbrugsarealer, som ligger uden for oplande til et fosforoverbelastet Natura 2000 vandområde, beskyttes jf. lovgivningen kun via harmonireglerne.

I forhold til sårbare naturområder med særlig lokal eller regional værdi (f. eks. målsatte søer, grusgravssøer, fjorde) udenfor Natura 2000 områder kan kommunen, hvis det vurderes nødvendigt, skærpe beskyttelsen.

Redegørelse

Udbringningsarealerne består af grovsandet jord, lerblandet sandjord eller sandblandet lerjord, og enkelte af markerne (jf. kort 4) er lavbundsarealer i lavbundsklasse I eller IV (stor eller ingen risiko for okkerudledning). Ingen arealer er ifølge ansøgningen drænet. Der er på ingen af arealerne stort terrænfald mod vandløb eller vandhuller.

Der tilføres årligt 12.382 kg fosfor til markerne i ansøgt drift. Ifølge ansøgningen får arealerne derved et fosfor overskud på 5,2 kg P/ha.

Da det ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, må vurderingen af, om der er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, baseres på en vurdering af "worst case" situationen (jf. MST's digitale vejledning).

Ejendommens arealer ligger i oplandet til Rudbøl Sø.

Oplandet til Rudbøl Sø er ca. 110.000 ha
Udbringningsarealerne udgør af oplandet 462,16 ha

Rudbøl Sø	
Husdyrbrugets oplandsareal	462,16 ha
Overskud pr. ha	5,2 kg P/ha
% forøgelse i godkendelsesperioden (5,2*8/2000)*100	2,1 %
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget (1*462,16*0,02)	9,6 kg
Belastning af søen	
Ha landbrugsareal (0,2 kg P/ha)	88.000 ha
Ha udyrket areal (0,08 kg P/ha)	22.000 ha
Øvrige kilder	-
Samlet belastning (0,2*88.000+0,08*22.000)	19.360 kg
Husdyrbrugets del (9,6/19.360)*100	0,05 %

Regnet som eksempel i MST's elektroniske husdyrvejledning
(<http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering> Konkret vurdering af påvirkning af overfladevande med fosfor 5)

Det er antaget i forhold til nitratpåvirkningen af vandområder, at en påvirkning af nitrat ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på un-

der 5 % (1 % for lukkede bassiner, som søer kan sammenlignes med) af den samlede påvirkning. Hvis det antages, at grænsen for, at der kan ses en påvirkning, er den samme for fosfor som for nitrat, vil der ikke for Tågholmvej 2 skulle foretages en reduktion af overskuddet eller ske tiltag, der hindrer en øget belastning af Rudbøl Sø.

Vurdering

For at sikre overfladevand mod øget udvaskning via overfladeafstrømning af fosfor, stilles vilkår om, at der ikke må etableres afvandringsrender på udbringningsarealer til afledning af vand.

Aabenraa Kommune finder ikke, at der i den konkrete sag er yderligere særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Bedriftens arealer er hverken drænedede eller kuperede med fald mod vandløb og søer. Fosforbelastningen til den målsatte sø, Rudbøl Sø, er beregnet til at være minimal (jf. ovenstående skema).

8.6 Natura 2000

Redegørelse

Bedriftens arealer ligger i oplandet til Lundbæk og Søderup Å, som afvander til Grønå og videre til Vidåsystemet. Vidåsystemet indeholder Vidåen og fuglebeskyttelsesområde F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen samt Habitat- og Fuglebeskyttelsesområde F57 og H78 Vadehavet, samt Ramsarområde 27.

Vadehavet er angivet som sårbart Natura 2000 område, jf. miljøstyrelsens kortværk.

Udledningen af kvælstof m.m. fra husdyrbrugets udbringningsarealer skal i hht. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 1. maj 2007) vurderes i forhold til, om det vil skade udpegningsgrundlaget for de ovenfor nævnte habitat og fuglebeskyttelsesområder.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet H78 Vadehavet, H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkøgen, F60 Vidå, Tøndermarsken og saltvandssøen, F57 Vadehavet og Ramsarområdet 27 indeholder følgende naturtyper og arter:

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- 3150 Næringsrig sø
- 3260 Vandløb

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- Snæbel
- Flodlampret
- Bæklampret
- Dyndsmørling
- Odder

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H78

• 1110 Sandbanke	• 2250 Enebærklit
• 1130 Flodmunding	• 2310 Visse-indlandsklit
• 1140 Vadeblade	• 2330 Græs-indlandsklit
• 1150 Lagune	• 3130 Søbred med småurter
• 1160 Bugt	• 3140 Kransnålalge-sø
• 1170 Rev	• 3150 Næringsrig sø
• 1310 Enårig strandengsvegetation	• 3160 Brunvandet sø
• 1320 Vadegræssamfund	• 3260 Vandløb
• 1330 Strandeng	• 4010 Våd hede
• 2110 Forklit	• 6210 Kalkoverdrev

- 2120 Hvid klit
- 2130 Grå/grøn klit
- 2140 Klithede
- 2160 Havtornklit
- 2170 Grårisklit
- 2180 Skovklit
- 2190 Klitlavning
- 6230 Surt overdrev
- 6410 Tidvis våd eng
- 7150 Tørvelavning
- 7230 Riggær
- 9190 Stilkege-krat
- 91D0 Skovbevokset tørvemose

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H78:

- Havlampret
- Bæklampret
- Flodlampret
- Stavsild
- Laks
- Snæbel
- Marsvin
- Odder
- Gråsæl
- Spættet sæl

Fuglearter der indgår i udpegningsgrundlaget for F60 og F57:

• Rørdrum	• Hvid stork	
• Rørhøg	• Engsnarre	• Lysbuget knortegås
• Hedehøg	• Pibesvane	• Sandløber
• Mosehornugle	• Sangsvane	• Sandterne
• Spidsand	• Lille kobbersneppe	• Strandskade
• Skeand	• Blåhals	• Dværgmåge
• Pibeand	• Brushane	• Sortand
• Grågåås	• Hjejle	• Stor regnspove
• Kortnæbbet gåås	• Strandhjejle	• Edderfugl
• Bramgåås	• Plettet rørvagtel	• Dværgterne
• Almindelig ryle	• Klyde	• Havterne
• Sortterne	• Fjordterne	• Splitterne
• Islandsk ryle	• Gravand	• Hvidklire
• Hvidbrystet præstekrave	• Krikand	• Rødben
	• Mørkbuget knortegås	

Flere af arterne og naturtyperne er sårbare overfor næringsberigelse af deres levesteder. F.eks. er snæbel i Vidåsystemet følsomme overfor sandvandring og næringsberigelse af vandløbet, idet det kan medføre en skadelig effekt på deres gydepladser, hvis iltindholdet nedsættes og bunden belægges med et slam/sandlag.

Højt næringsindhold i åvandet, der føres til Rudbøl Sø, kan medføre en hurtigere tilgroning af Magisterkog og Rudbøl Sø sammenlignet med en ren naturtilstand i oplandet, hvilket giver dårligere leveforhold for bl.a. rørdrum (baisanalyse for H90 og Natura 2000 plan).

Rudbøl sø er A₁ målsat, der er en målsætning med skærpede krav, som anvendes, hvis særlige naturværdier ønskes bevaret. Målsætningen er ikke opfyldt ifølge vandplan for vanddistrikt 4.1.

Ifølge basisanalysen for H78 og F57 Vadehavet er den internationale målsætning om, at Vadehavet skal være et "ikke næringsbelastet område" ikke opfyldt pga. de høje kvælstofkoncentrationer. "Opfyldelsen af målsætningen vil som minimum kræve en reduktion

af næringsbelastningen med 50 % for kvælstof og 80 % for fosfor i forhold til niveauet i begyndelsen af 1989-90, som oprindeligt fastlagt i vandmiljø-handlingsplanen. Dette mål er endnu ikke nået for den sønderjyske del af det danske vadehav. Det vil derfor være nødvendigt fortsat at reducere især det diffuse bidrag for at nå de internationale, nationale og regionale mål. Det er desuden vigtigt at reducere den atmosfæriske næringsbelastning gennem en indsats overfor kilderne hertil" (Basisanalyse for vanddistrikt 50, Del 2 (s. 37 og 39)).

Ifølge Naturstyrelsens hjemmeside (<http://www.naturstyrelsen.dk/Vandet/Vandplaner/>), under beskrivelsen af naturområdet N89 Vadehavet, beskrives de væsentligste trusler mod naturtyperne og arterne i området som værende bl.a. næringsstofbelastningen, intensiv landbrugsdrift, tilgroning og afvanding.

I vandplanen er tilstanden i Vadehavet angivet som moderat til dårlig, hvor Lister Dyb er angivet som ringe. Årsagen skyldes for højt indhold af klorofyl (næringsstoffer). For at opnå målopfyldelse kræves mindst at tilstanden er god.

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Aabenraa Kommune skal bemærke, at der jf. Miljømålsloven for hvert vanddistrikt skal udarbejdes en basisanalyse, en statslig vandplan med tilhørende indsatsprogram samt kommunale handleplaner, der skal beskrive hvordan vandplan og indsatsprogram skal realiseres for overfladevand, grundvand og Natura 2000 områder.

Ved gennemførelse af den nødvendige indsats skal det sikres, at der opstår god natur- og miljøtilstand. I vandplan for vanddistrikt 4.1 Kruså/Vidå og hovedopland 1.10 Vadehavet forventes det, at tidsfristen for målopfyldelse udskydes til efter 2015 pga. usikkerhed og manglende viden. Fastlæggelse af indsatskrav udskydes derfor til Vandplan 2015. Der må dog ikke gives tilladelse til øget forurening, der kan være til hindring for opnåelse af god tilstand i vandmiljøet.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

I Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug er der fastlagt "afskæringskriterier" for skadevirkning af nitratudvaskning til overfladevande, som skal bruges ved vurdering af om ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven vil kunne påvirke vandområder, herunder Natura 2000 vandområder negativt.

Afskæringskriterierne hviler på flere forudsætninger.

Dels støttes kriterierne af konklusionerne i en DMU rapport (faglig rapport 787, 2010), som konkluderer, at enhver forøgelse af kvælstofudvaskningen vil have en negativ effekt på et følsomt Natura 2000-vandområde, men at der selv i særligt følsomme områder efter 1 år ikke kan registreres en negativ effekt (mindsket sigtddybde) ved en øget tilførsel af kvælstof på op til 5 %. Kriterierne støttes også af den forudsætning, at et ikke-stigende antal af dyr i et opland kombineret med husdyrbrugslovens beskyttelsesniveau netto fører til en reduktion af kvælstofudvaskningen.

Afskæringskriterierne udelukker ikke, at en tilladelse eller godkendelse kan medføre en begrænset merudledning, men vil sikre, at der ikke sker en skade på et kystvandsområde, og kriterierne vil udelukke at der godkendes husdyrproduktioner, der kan hindre, at den samlede nitratudvaskning fra husdyrbrug i det enkelte opland på sigt vil falde.

Et projekt for husdyrbrug skal overholde de samlede afskæringskriterier for ikke at kunne have en skadevirkning på et Natura 2000 vandområde, og afskæringskriterierne skal

dermed sikre, at projektet overholder Habitatdirektivets artikel 6 (tidligere nævnt). Det vil sige at kriterierne skal sikre både, at et projekt i kumulation med andre planer eller projekter og et projekt i sig selv ikke vil kunne påvirke et internationalt beskyttet vandområde negativt.

Afskæringskriterierne lægges både til grund for vurderingerne, når et ansøgt projekt vil betyde en øget udvaskning, og når et ansøgt projekt vil medføre en mindsket udvaskning i efter-situationen.

Det første afskæringskriterium (*pkt. 1*) fastlægger, at et projekt i kumulation med andre planer eller projekter ikke vil kunne bevirke en negativ påvirkning i et vandområde, hvis antallet af DE i et opland ikke er steget siden 2007.

Miljøstyrelsen har i februar 2012 udgivet en samlet opgørelse af antallet af DE på kystoplandsniveau, som viser den hidtidige årlige udvikling i husdyrtrykket fordelt på oplande med start fra 1. januar 2007. Opgørelsen er baseret på data fra Det centrale Husdyrbrugsregister (CHR) og vil blive opdateret én gang årligt.

Jf. den elektroniske vejledning skal kommunerne anvende denne årlige opgørelse (baseret på CHR) af antal DE i kystoplandet til vurdering af om afskæringskriterium pkt. 1 er overholdt.

Miljøstyrelsen vælger opgørelser fra CHR valgt frem for opgørelser fra gødningsregnskaber, uanset at gødningsregnskaber giver et mere reelt udtryk for, hvor meget kvælstof der udbringes i et kystopland og dermed påvirkningen af kystrecipienten, fordi CHR giver et hurtigt udtryk for antallet af DE i et opland uden forsinkelse, og fordi det i højere grad er udviklingen, der er interessant frem for den faktiske påvirkning. Opgørelser baseret på gødningsregnskaber er op til 2 år forsinkede.

Natur og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068) giver udtryk for, at hvis antallet af DE i et kystopland viser sig at være stigende siden 2007, vil det ansøgte medføre en øget kvælstofudvaskning uanset, at det fastlagte beskyttelsesniveau er overholdt, og projektet kan derfor som udgangspunkt ikke godkendes.

Det ansøgte kan kun godkendes, når udvaskningen af nitrat reduceres så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til planteavlbrug, jf. Miljøstyrelsens notat af 14. marts 2011. Det kan opnås på flere måder: reduceret gødningsnorm, flere efterafgrøder, ændret sædskifte, afbrænding af husdyrgødning, separering af husdyrgødning og afsætning til godkendt biogasanlæg med eksport af den faste del til forbrænding eller ud af vandoplandet.

Det andet afskæringskriterium (*pkt. 2A*) fastsætter, at et projekt i sig selv ikke vil kunne påvirke et vandområde, når den eksisterende og ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 % af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder i det aktuelle opland, dog må andelen ikke være mere end 1 % (*pkt. 2B*), hvis vandområdet er karakteriseret som et lukket bassin og/eller et meget lidt eutrofieret vandområde.

Vurdering

Vidå udmunder i Lister Dyb tidevandsområde i Vadehavet. Lister Dyb er karakteriseret som et sårbart vandområde og er omfattet af afskæringskriteriet pkt. 1 og 2A, dvs. at en skadesvirkning på vandområdet ifølge den elektroniske vejledning kan udelukkes hvis antallet af dyreenheder jf. CHR i oplandet ikke er steget siden 2007 og hvis projektet i sig selv udgør mindre end 5 % af den samlede udledning af kvælstof til vandområdet.

Afskæringskriterie 2A: Kan projektet i sig selv medføre en skadesvirkning på Natura 2000 vandområdet pga. nitratudvaskning?

Aabenraa Kommune har beregnet udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne til Tågholmvej 2 og sammenlignet med den samlede udvaskning fra det dyrkede areal i oplandet til Lister Dyb. Beregningsresultatet fremgår af tabel 32.

Tabel 32: Beregning af kvælstofudvaskning til Lister Dyb.

Generel udvaskning	
Opland til Lister Dyb	162.423 ha ¹
Dyrket areal i oplandet til Lister Dyb	130.052 ha ²
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægning)	76-100 % (middel 87,5 %)
Standardudvaskning fra rodzonen*	74,2 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrkede arealer i oplandet til Lister Dyb (74,2*0,125*130.052)	1.206.232 kg/år
Udvaskning fra udyrkede arealer i oplandet til Lister Dyb (10*0,125*32.371)	40.464 kg/år
Udvaskning i opland	1.246.696 kg/år
Udvaskning fra det ansøgte husdyrbrug	
Reduktion som ovenfor	87,5 %
Udbringningsarealer i Lister Dyb	462,16 ha
Planteavlsniveau, kg N/ha/år (Fra tabel 31)	75,6
Udvaskning fra rodzonen (ansøgt), husdyrgødning, kg N/ha/år (Ukorr./korr. – fra tabel 31)	75/18
Udvaskning fra rodzonen (nudrift), husdyrgødning, kg N/ha/år (Ukorr./korr. – fra tabel 31)	82,9/19,9
Merudvaskning fra rodzonen (ansøgt i forhold til nudrift), husdyr- gødning, kg N/ha/år (Ukorr./korr. – fra tabel 31)	-7,9/-1,9
Merudvaskning fra rodzonen (ansøgt i forhold til nudrift), husdyr- gødning, kg N/år (Ukorr./korr. – fra tabel 31)	-3.651/-876
Udvaskning fra rodzonen (bidrag fra husdyrbruget)	-0,6 kg N/ha/år**
Samlede påvirkning af Lister Dyb (0,125*462,16*(-0,6))	-35 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Lister Dyb	0 %

* Standardudvaskning er 78 kg N/ha/år for sandjord og 47 kg N/ha/år. Fordelingen mellem sand- og lerjorde er ca. 88/12 i dette opland. Standardudvaskningen fra udyrkede arealer er sat til 10 kg N/ha/år.

** Udvaskningen fra 1,4 DE/ha er beregnet til 75 kg N/ha/år, hvilket ligger en smule under planteavlsniveau (S1/S3 sædskifte) med 10 % efterafgrøder (75,6 kg N/ha/år).

^{1,2} Kilde: MKN 130-00166.

Det fremgår af beregningerne i tabel 32, at det ansøgte husdyrbrug vil bidrage med 0 % af den samlede udvaskning til Lister Dyb, Vadehavet. I henhold til Miljøstyrelsens afskæringskriterier, som siger, at husdyrbruget ikke må bidrage med over 5 % af den samlede nitratudvaskning til Lister Dyb, vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke i sig selv har en skadevirkning på det aktuelle Natura 2000 område.

Afskæringskriterie 1: Kan projektet i sammenhæng med andre projekter og planer påvirke Natura 2000 området væsentligt pga. nitratudvaskning?

Miljøstyrelsen har stillet landsdækkende data til rådighed over det samlede antal DE (fra CHR) i alle kystoplande fra 2007 med fremtidige årlige opfølgninger. Den aktuelle opgørelse viser udviklingen fra 2007 til og med 2011. Der er i oplandet til Lister Dyb sket en stigning på 3,9 % (opgjort ved lineær regression) i antal DE i tidsrummet.

Aabenraa Kommune henholder sig til Miljøstyrelsens vejledning, der som udgangspunkt siger, at kun de oplysninger, der fremgår af Miljøstyrelsens oversigt fra CHR, lægges til grund for vurderingen af udviklingen i dyreholdet i oplandet, når oplandet er så stort som Vadehavet.

Jf. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, NMKN-133-00068, skal husdyrbruget reducere udvaskningen til et niveau på linje med et planteavlsbrug, nærmere defineret som udvaskningen ved valg af et planteavlssædskifte, hvis husdyrholdet i oplandet er stigende. Nævnet har således tiltrådt, at vurdering og regulering af kvælstofudvaskningen skal ske på grundlag af forskellen mellem udvaskningen i ansøgt drift og udvaskningen i en drift uden brug af husdyrgødning – den såkaldte "planteavlsmodel". Ifølge nævnet bevirker det, at i sager, hvor dyreholdet er stigende i det pågældende opland, skal kvælstofudvaskningen fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte svarende til jordtyperne (S1 eller S3). Dette "fiktive" udvaskningsniveau skal dermed fastlægges på samme måde, uanset hvilken dyreart husdyrgødningen stammer fra.

Da antallet af DE i oplandet til Lister Dyb er steget med 3,9 % siden 2007, har Tågholmvej 2 skullet vise, at nitratudvaskningen ligger under eller på niveau svarende til et planteavlsbrug. Nitratudvaskningen for et planteavlsbrug er beregnet til 75,6 kg N/ha/år, og Tågholmvej 2's nitratudvaskning ligger jf. ansøgningen på 75 kg N/ha/år.

Det vurderes derfor samlet for nitrat og fosfor,

- at husdyrbruget ikke i sig selv påvirker Vadehavet med 5 % eller mere af den samlede N-udvaskning,
- at husdyrbruget ikke i sig selv påvirker Vadehavet med 1 % eller mere af den samlede P-udvaskning (vurderes med baggrund i beregningen i afsnit 8.5 til Rudbøl Sø, der har et mindre opland end Vadehavet)
- at husdyrbruget har indarbejdet virkemidler (17 % ekstra efterafgrøder) til at nedbringe nitratudvaskningen til et niveau svarende til et planteavlsbrug.

Der stilles vilkår til de virkemidler, der er benyttet til at nedbringe N-udvaskningen til planteavlsliveau (17 % ekstra efterafgrøder, jf. afsnit 8.4 ovenfor).

Bedriften vurderes dermed på baggrund af ovenstående hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter at kunne påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt.

8.7 Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af de bilag IV arter, hvor projektområdet ligger indenfor eller i nærheden af artens naturlige udbredelse. Der er søgt efter registreringer indenfor de seneste 10 år i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, *Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*, og naturdatabaser på www.naturdata.dk. Der er i databaserne ingen registreringer af de pågældende arter i eller omkring projektets udbredelsesområde.

Redegørelse

Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindelig udbredt over det meste af landet. Den har haft en tilbagegang i de sydøstlige dele af Danmark, men der er ikke længere dokumentation for en tilbagegang i de øvrige dele af landet. Den er derfor vurderet ikke truet i Danmark.

Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhuller gennem øget belastning med næringsstoffer eller dræning og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Arealerne i projektområdet er landbrugsjord i omdrift, og arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen. Vandhullerne i eller grænsende op til udbringningsarealerne skal være omgivet af dyrkningsfri bræmmer (hvis vandhullet er min. 100 m² skal det være omgivet af randzoner), målt fra vandhullets øverste kant (kronen).

Kommunen vurderer, at dyknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmmer vil yde vandhullerne beskyttelse mod næringsstoffer tilført via overfladeafstrømning og sikre padderne skjul i den tid, yngelen forlader vandhullet. Derfor vurderes det, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning (oprensning kræver tilladelse fra kommunen) af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Bræmmer langs vandløb bruges af padder dels som spredningskorridorer og ledelinier mellem ynglesteder og dels som rasteområder udenfor yngletiden. Beskyttede vandløb skal derfor være omgivet af 2 meter udyrkede bræmmer (eller randzoner) for at sikre vandløbet som spredningskorridor og rasteområde for området padder og andre dyrearter.

Løgfrø. Løgfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark og er i tilbagegang. Det er muligt, at løgfrøen fortsat er i så stærk tilbagegang på landsplan, at den skal klassificeres som truet. Men der er for få pålidelige data om bestandsudviklingen til at afgøre dette sikkert. Løgfrøen foretrækker lysåbne vandhuller i omgivelser med let jord, hvor den kan grave sig ned om dagen. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Stor Vandsalamander. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, hvorfor den er vurderet ikke truet, dog er den fåtallig i Jylland vest for israndslinien. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand men kan uden for yngletiden opholde sig i dybere vandhuller og vandhuller med forurenede vand. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l.

På den baggrund vurderes det, at den store vandsalamander kan forekomme i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Udsætning af fisk vil også være skadeligt, da fiskene æder salamanderens æg og yngel.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø (se ovenfor), at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Markfirben. Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Selv om markfirben fortsat synes at gå lidt tilbage, er der ikke dokumentation for en kraftig tilbagegang. Den vurderes derfor ikke truet i Danmark. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter, overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskrånninger.

Det vurderes, at markfirben kan leve på flere lokaliteter i området, herunder på sten- og jorddiger. Trusler mod arten er næringsberigelse af levesteder, der medfører øget tilgroning og tættere vegetation, der forringer yngle og rastemulighederne for markfirben.

Flagermus. Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er artsafhængige og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn.

Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men med baggrund i at arealerne er landbrugsjord i omdrift, og at arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger af flagermusarterne.

Odder. Odderen er nu udbredt helt ned til den dansk-tyske grænse i større vandløb og søer. Det må derfor formodes, at den forekommer i vandløbssystemerne i Aabenraa Kommune. Det vurderes, at vandløb og grøfter i projektområdet vil være velegnede som levesteder. Odderen er med sikkerhed observeret i Vidå-systemet.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som butsnudet frø, grøn frø, lille vandsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under bilag IV padderne ovenfor.

Bjergsalamander er opført på den danske rødliste som sjælden og næsten truet. Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akuttruede, sårbare eller sjældne i den danske natur. Listen revideres løbende. Ingen af de øvrige paddearter, der kan forekomme i projektområdet eller markfirben har status af truet i Danmark jf. den seneste revision af rødlisten i 2003-2008. Spidssnudet frø, butsnudet frø, løvfrø, løgfrø, grøn frø, skrubtudse og stor – og lille vandsalamander er dog opført på gullisten 1997 som opmærksomhedskrævende. Gullisten er en oversigt over plante- og dyrearter, der er i tilbagegang i Danmark.

Blandt pattedyrene er både odder og ni flagermusarter fredede og opført på rødlisten fra 1997. Listen er under revision og opdatering mangler stadig.

Vurdering

Kommunen har ikke registreret planter og dyr, omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udspretningsarealer, men vurderer, at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området.

Kommunen vurderer, under forudsætning af at vilkårene i afsnit 8.2 overholdes, at driften af arealerne ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter eller andre fredede eller rødlistede arter.

Læhegn og småbeplantninger (herunder også i biologiske korridorer) må ikke fjernes, da det er/kan være rasteområder for bilag IV arter.

9 Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT)/renere teknologi

Redegørelse

Et af hovedformålene med lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er at fremme anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT = Best Available Techniques), herunder renere teknologi.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i IPPC-direktivet¹, hvorefter fremgår følgende:

I direktivets artikel 2, nr. 11, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som: "det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Der forstås ved:

"teknik": både den anvendte teknologi og den måde, hvorpå anlæg konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned.

"tilgængelig": udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i den relevante industrisektor på økonomisk og teknisk mulige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i den pågældende medlemsstat eller ej, når blot driftslederen kan disponere over teknikken på rimelige vilkår.

"bedste": mest effektiv teknik til opnåelse af et højt generelt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en udvidelse eller ændring².

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må anses i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT er generaliseret i den forstand, at vurderingen foretages i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt i den pågældende industrisektor, jf. direktivets artikel 2, nr. 11.

BAT skal i alle tilfælde anvendes med henblik på at nedbringe den samlede, miljømæssige belastning af omgivelserne. Husdyrbrug skal derfor anvende teknik, der kan anses som BAT, også i tilfælde, hvor mindre omkostningskrævende foranstaltninger ville være tilstrækkelige til at opfylde det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. Kravet om BAT kan således betyde, at næringsstoftab eller anden forurening bringes ned under det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsen³. Det bemærkes endvidere, at kravet om BAT er uafhængigt af, om produktionen vil påvirke særligt sårbare områder væsentligt eller ej. Hvis anvendelse af en BAT-teknik – f.eks. en gulvtype – bringer husdyrbrugets forurening under beskyttelsesniveauet i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3 medfører dette ikke, at BAT-teknologier i andre henseender f.eks. foderteknologier alene af denne grund kan fravælges.

¹ Rådets direktiv (96/61/EF) af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, kodificeret ved direktiv 2008/1/EF

² Forslag til lov om miljøgodkendelse (L55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 36.

³ Forslag til lov om miljøgodkendelse (L 55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 37.

Vilkår om BAT indebærer ikke, at der stilles krav om anvendelse af bestemte teknologier. Men princippet om BAT pålægger myndighederne i vilkårsfastsættelsen at lægge vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelsen af BAT.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af BAT, jf. husdyrbrugbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i en redegørelse med dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende bl.a. råvarer, energi, vand og andre hjælpestoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. Ansøgningen skal også indeholde oplysninger om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. Ansøger er således ansvarlig for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT.

Af Miljøstyrelsens svar nr. 56 på Frequently Asked Questions (FAQ) fremgår, at BAT-redegørelse i sager efter husdyrbruglovens § 12 som minimum skal indeholde følgende:

Oplysninger BAT-redegørelse for § 12

- Management
  1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier.
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
  2. Foder
  3. Staldindretning
  4. Forbrug af vand og energi
  5. Opbevaring/behandling af husdyrgødning
  6. Udbringning af husdyrgødning

Redegørelsen skal indeholde en systematisk gennemgang af, om de teknologier, der er valgt inden for de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT. Gennemgangen skal omfatte både de eksisterende og nye dele af anlægget. Redegørelsen skal endvidere indeholde et resumé af de væsentligste eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. I den forbindelse skal det begrundes, hvorfor der eventuelt er fravalgt løsninger, der er miljømæssigt bedre. Såfremt der i en eksisterende stald ikke anvendes bedst tilgængelige staldteknologier, skal der redegøres for, hvornår stalden vil blive renoveret, således at den kommer til at leve op til niveauet for bedste tilgængelige staldsystem.

Når det gælder svine- og fjerkræbrug skal redegørelsen på alle de nævnte 6 områder relateres til de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens referencedokument om BAT vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra juli 2003⁴. F.eks. under foder-teknologier angiver BREF-dokumentet, at fasefodring og fytasetilsætning betegnes som bedste tilgængelige teknik. Såfremt der ikke anvendes disse fodringsteknikker, skal det begrundes.

For så vidt angår husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12 er det Natur- og Miljøklagenævnets opfattelse, at ansøgeren skal orientere sig og over for Aabenraa Kommune redegøre for de mulige valg og/eller fravalg af BAT, der er beskrevet i Skov- og Naturstyrelsens og Miljøstyrelsens vejledninger, Miljøstyrelsens BAT-blade, Skov- og Naturstyrelsens BAT-byggeblade samt BREF-dokumentet for svine- og fjerkræavl.

Aabenraa Kommune har taget stilling til ansøgerens BAT- redegørelse, og Aabenraa Kommune har vurderet, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i relation til husdyrbrugloven.

---

⁴ BREF-dokument, Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, 2003

Der er redegjort for anvendelse af bedste tilgængelige teknik under de relevante afsnit i miljøgodkendelsen. I de samme afsnit findes ligeledes vurderingerne og eventuelle vilkår.

I nedenstående tabel vises en samlet oversigt over hvilke områder BAT-redegørelsen har omfattet, i hvilke afsnit redegørelse og vurdering kan findes. Vilkårene fremgår af afsnit 2.

Tabel 33: BAT oversigt

BAT områder	Redegørelse, vurdering og vilkår
Staldindretning	Afsnit 5.1
Foder	Afsnit 5.3
Forbrug af vand og energi	Afsnit 5.6
Reduktion af ammoniakemission	Afsnit 5.1+5.3+6.6
Affald	Afsnit 5.8
Nødfremgangsmåde, ikke planlagte hændelser	Afsnit 5.10
Opbevaring/behandling af husdyrgødning	Kap. 6
Udbringning af husdyrgødning	Afsnit 6.8
Reduktion af udvaskning af nitrat	Afsnit 8.4 og 8.6
Fosforoverskud og udledning af fosfor	Afsnit 8.5 og 8.6
Management	Se nedenstående

Management

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der bliver lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med gylle, brand mv. er beskrevet.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligehold. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes på relevante kurser i arbejdstiden, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere.

Samlet vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der i ansøgningen systematisk er sket en gennemgang af, om de teknologier, der er valgt inden for de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT, og at bedriften anvender den bedste tilgængelige teknik.

10 Alternative muligheder og 0-alternativet

Alternative muligheder

Udvidelsen sker i eksisterende stalde. Der bygges ingen nye stalde, men gulvet i de to ældste stalde vil blive renoveret, så de lever op til lovgivningen for slagtesvin i 2015, hvor fuldspalter bliver forbudt. Hvis ikke de to stalde bliver renoveret, vil de være ulovlige i 2015. Det kunne være et alternativ at bygge nyt, men dette ønsker ansøger ikke.

0-alternativet

Hvis ikke ansøger udvider, bliver staldanlægget ikke fuldt udnyttet. Den tidligere miljøgodkendelse står for at skulle revurderes af kommunen, hvilket betyder at der alligevel skal laves tilpasninger.

11 Husdyrbrugets ophør

Redegørelse

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion på ejendommen, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent - ellers anlægget vil blive tømt for dyr og gødning, og rester af kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ. Unødvendige olietanke vil blive sløjfet.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det ved helt eller delvist ophør af driften skal sikres, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage til tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel.

Det skal oplyses, at ved helt eller delvis ophør skal det anmeldes til kommunen seneste 4 uger efter ophør. Anmeldelsen skal indeholde et oplæg til vurdering, jf. § 38 k, stk. 1 i lov om jordforurening, som skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljø.

Der stilles vilkår, som skal sikre, at der ved ophør af driften træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

12 Egenkontrol og dokumentation

Redegørelse

Bedriften er med i programmet for Egenkontrol af Dyrevelfærd, udarbejdet af Videnscenter for svineproduktion. Det vil sige, at dyrlægen kommer forbi hvert kvartal og følger op på bedriftens egenkontrolprogram.

Egenkontrollen omhandler bl.a. daglig tilsyn af anlæg og ansattes ansvarsområder, herunder vand, foder, opstaldning og håndtering af dyrene, medicinsk behandling og halebid, døde og aflivede dyr, tjek af alarmanlæg, specielt ventilationsanlæg.

Herudover er der en række andre faste procedurer:

- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold smågrise og slagtesvin.
- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Etablering af flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholdere ved beholdere der ikke har telt
- Evt. spild ved fodersiloer samles op og bortskaffes
- Der laves lister over ind- og afgang af dyr (E-kontrol)

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der skal føres egenkontrol på bedriften. Der er vilkår som har til hensigt at dokumentere, at bedriften drives i overensstemmelse med forudsætningerne for godkendelsen og overholder godkendelsens vilkår.

13 Klagevejledning

Miljøgodkendelse er meddelt i medfør af Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug med senere ændringer og kan i medfør af lovens § 76 påklages til natur- og Miljøklagenævnet.

En klage skal være skriftlig og skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa eller til post@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune sender umiddelbart efter klagefristens udløb klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt tirsdag den 10. september 2013 på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En evt. klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest tirsdag den 8. oktober 2013 inden for normal kontortids ophør kl. 15:00, der er dagen for klagefristens udløb.

Miljøministeriet har anmodet Aabenraa Kommune om at oplyse, at *"for behandling af klagesager, der indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet, herunder anmodninger om genoptagelse, skal klager betale et gebyr på 500 kr. [2012-niveau]."*

Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Aabenraa Kommune. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,*
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller*
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.*

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller*
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.*

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring."

Aabenraa Kommune kan oplyse, at det af husdyrbruglovens § 81, stk. 1 fremgår, at en klage over en § 12 miljøgodkendelse ikke har opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- afgørelsens adressat
- Miljøministeren

- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Parter og klageberettigede ifølge Forvaltningslovens § 9 har ret til aktindsigt. Eventuel aftale herom kan træffes med Miljø & Natur.

Orientering om udkast til miljøgodkendelse af husdyrbruget "Tågholm" og biogasanlægget, Tågholmvej 2, 6230 Rødekro til kommentering i 6 uger og miljøgodkendelsen er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til nedenstående.

- Ansøger, Tågholmvej 2, 6230 Rødekro
- LandboSyd, upa@landbosyd.dk
- Naturstyrelsen, nst@nst.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, sesyd@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, aabenraa-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- DOF-Sønderjylland, aabenraa@dof.dk
- Det økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk

Orientering om udkast til miljøgodkendelse af husdyrbruget "Tågholm", og miljøgodkendelse af biogasanlæg, Tågholmvej 2, 6230 Rødekro til kommentering i 6 uger er endvidere blevet sendt pr. brev til nedenstående naboer og andre berørte, der enten er lejere eller ejere af ejendomme beliggende inden for det beregnede konsekvensområde for lugtemission. Ejendommenes placering fremgår af bilag 2

- Tågholmvej 3, 6230 Rødekro
- Kassøvej 39, 6230 Rødekro
- Kassøvej 43, 6230 Rødekro
- Kassøvej 45, 6230 Rødekro
- Kassøvej 47, 6230 Rødekro
- Kassøvej 50, 6230 Rødekro
- Kassøvej 51, 6230 Rødekro
- Kassøvej 53, 6230 Rødekro
- Bortpagter Klintvej 11, st. th., 6230 Rødekro

14 Bilag

1. Ansøgningsskema, § 12, stk. 2 godkendelse, skemanr. 17488, version 12, indsendt den 27. august 2013 og genereret fra www.husdyrgodkendelse.dk den 27. august 2013.
  - 1.1. Forslag til miljøgodkendelse
  - 1.2. Ansøgning for Biogasanlægget
  - 1.3. Oversigtskort
  - 1.4. Teknik og interne transportruter
  - 1.5. Beredskabsplan
  - 1.6. Udbringningsarealer og transportruter
  - 1.7. Afløbsplan
  - 1.8. Fuldmagt
  - 1.9. Scenarieberegning etape 1, skema nr. 45891
  - 1.10. BAT beregning etape 1
  - 1.11. BAT beregning etape 2

2. Konsekvensområde

husdyrgodkendelse.dk

Ansøgningskema

Type	§12 Godkendelse
Ansøgningsnummer	17488
Version	12
Dato	27-08-2013 00:00:00

Navn	Michael Torp Sangild
Adresse	Tågholmvej 2
Telefon	74666598
Mobil	20486598
E-Mail	msangild@taagholm.dk

Kort beskrivelse
Michael Sangild, Tågholmvej 2 - Udvidelse i eksisterende stalde samt godkendelse af biogasanlæg.

1.1 Ejer- og driftsforhold	3
1.2 Godkendelsespligt	3
1.3 Godkendelsens omfang	4
1.3.1 Projektets omfang	4
1.3.2 Tidligere godkendelser	4
1.3.3. Biaktiviteter	4
1.3.4 Husdyrbrugets ophør	4
1.4.1 Offentlighed og høring	5
1.4.2 Ikke-teknisk resumé	5
2.1. Dyrehold og management	5
2.2. Lokalisering	7
2.2.1 Faste afstandskrav	7
2.2.2 Landskabet og planforhold	7
2.3.1 Energiforbrug	7
2.3.2 Vandforbrug	7
2.4.1 Lugt	8
2.4.2 Støj	9
2.4.3 Lys	9
2.4.4 Fluer og skadedyr	9
2.4.5 Støv	10
2.4.6 Transport	10
2.5.1 Spildevand	10
2.5.2 Husdyrgødning og foder	10
2.5.3 Affald og kemikalier	11
2.5.4.1 Ammoniaktab	12
2.5.4.2 Påvirkning af natur	13
3.1 Markoplysninger	16
3.2 Gødningsregnskab	17
3.3 Nitrat (overfladevand)	18
3.4 Nitrat (grundvand)	19
3.5 Fosfor	19
3.6 Ammoniak fra udbringning	20
3.7 Gener fra udbringning	20
Bilag Arealer	
Bilag Staldafsnit	
Bilag Opbevaringslager	

1.1 Ejer- og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger tekst:**Kommunikations-e-mail**

Email adresse der bliver brugt til kommunikation mellem ansøger og sagsbehandler:
msangild@taagholm.dk

Ejendomme og ejendomsnumre

Navn	Ejendomsnummer	CVR/P nummer
Tågholm	5800008480	1001646994
Adresse	Postnummer	By

Matrikler på ejendom Tågholm

Ejerlav	Matrikel nummer
Kassø, Hjordkær	4a
Kassø, Hjordkær	33
Kassø, Hjordkær	3
Kassø, Hjordkær	161

CHR på ejendom Tågholm

CHR
48084

Ansøger

Michael Torp Sangild
Tågholmvej 2
6230 Rødekro

Tlf.nr.: 74666598 Mobil: 20486598

msangild@taagholm.dk

Konsulent

Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd
Peberlyk 2
6200 Aabenraa

Tlf.nr.: 74365043 Mobil: 61558262

urp@landbosyd.dk

Kontaktperson på bedriften

Michael Torp Sangild
Tågholmvej 2
6230 Rødekro

Tlf.nr.: 74666598 Mobil: 20486598

msangild@taagholm.dk

Bedriftsoplysninger

Unavngivet bedrift
Tågholmvej 2
6230 Rødekro
CVR nummer: 19258831

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.2 Godkendelsespligt

Herunder gøres der rede for, hvorfor projektet kræver godkendelse efter husdyrgodkendelsesloven.

Ansøger tekst:**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle blaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

Ansøger tekst:

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.1 Projektets omfang

Ansøger tekst:

Beskrivelse af projektets omfang:

Beskrivelse af projektets datoer:

Der bygges ikke nyt. Renovering af staldene foregår i 2013 og 2014.

Starttidspunkt for byggeriet: 03-05-2010

Sluttidspunkt for byggeriet: 03-05-2010

Starttidspunkt for driften: 03-05-2010

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.2 Tidligere godkendelser

Ansøger tekst:

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.3. Blaktiviteter

Ansøger tekst:

Der er et gårdbiogasanlæg på ejendommen. Ansøgning om godkendelse til modtagelse af mere end 30 tons om dagen er indsendt som bilag til miljøansøgningen.

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.3.4 Husdyrbrugets ophør

Ansøger tekst:

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovlige høringer.

Ansøger tekst:

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

1.4.2 Ikke-teknisk resumé

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Ansøger tekst:

Anlægget er beskrevet i tekstdelen, der er vedhæftet som bilag.

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.1. Dyrehold og management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

I tabellerne vises oversigter af staldafsnit, dyr og staldsystemer, og der bruges korte koder for staldafsnit samt for kombinationer af dyretype og staldsystem.

Ansøger tekst:

Beskrivelse af anlægget:

Husdyrbrugets samlede anlæg

Staldoversigt med angivelse af Stald-ID for staldnavn

Ud for betegnelsen for hvert staldafsnit er der angivet et stald-ID, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på staldafsnittet.

StaldID	Staldafsnit navn
ST-50989	Slagtesvin 1
ST-51869	Slagtesvin 2
ST-51870	Slagtesvin 3
ST-51871	Slagtesvin 4

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE	
				Nudrift	Ansøgt
SvSI04	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	Nudrift	11298	313,83	
		Ansøgt	19699	547,19	
SvSI01	Slagtesvin, Fuldspaltegulv	Nudrift	5640	156,66	
		Ansøgt	0	0,00	

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Stald-ID og staldsystemkoder er forklaret i de ovenstående to tabeller. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Godk pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse /ændret fravænningsvægt i alt per årso*	Antal DE
						Ind	Ud		
ST-50989	Nej	SvSI04	Nudrift	6188	1483	32,00	107,00		171,89
			Ansøgt	6367	1519	32,00	107,00		176,86
ST-51869	Nej	SvSI04	Nudrift	5110	1225	32,00	107,00		141,94
			Ansøgt	6367	1519	32,00	107,00		176,86
ST-51870	Nej	SvSI01	Nudrift	2802	672	32,00	107,00		77,83
			Ansøgt	0	0	32,00	107,00		0,00

		SvSI04	Nudrift	0	0	32,00	107,00	0,00
			Ansøgt	3491	833	32,00	107,00	96,97
ST-51871	Nej	SvSI01	Nudrift	2838	680	32,00	107,00	78,83
			Ansøgt	0	0	32,00	107,00	0,00
		SvSI04	Nudrift	0	0	32,00	107,00	0,00
			Ansøgt	3474	829	32,00	107,00	96,50
Sum			Nudrift					470,49
			Ansøgt					547,19
Ændring alle produktioner:								76,70

* Ændret fravænningsvægt i alt per årsko er beregnet efter formlen: Ændret fravænningsvægt per årsko = ((Indtastet vægt ved fravæning - 7,3) x aktuelt antal fravænnede smågrise per årsko). Hvor antal fravænnede smågrise per årsko enten er den indtastede værdi eller det aktuelle antal smågrise ifølge nyeste N-normer (dvs. systemets standardtal).

Oplysninger om udegående dyr

Produktioner som ikke fremgår af denne tabel er ikke udegående
Der er ingen udegående dyr på ejendommen

Oplysninger om mink

Der er ingen mink på ejendommen.

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravæning i soproduktioner

Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	FE / dyr eller kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årsko / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
ST-50989	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			
ST-51869	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			
ST-51870	SvSI01	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	157,60	4,40			
	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			
ST-51871	SvSI01	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	157,60	4,40			
	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			

Management

Rengøring og desinficering

Overbrusning i svinestalde

Bedste tilgængelige staldteknologi

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Slagtesvin 1:

Der er indtastet en foderkorrektion på 153,6 g råprotein i ansøgningen. Derudover er to af gyllebeholderne en del af biogasanlægget og de har derfor en gastæt overdækning, da der fortsat sker en afgang af biomassen. Dvs. at disse overdækninger er mere tætte end en almindelig overdækning. Beregningen er foretaget i ansøgningens regneark, hvoraf de relevante sider og konklusioner er i dette bilag.

Samtidig er der tale om en worst-case beregning, da alt gyllen i ansøgningen bliver opbevaret på ejendommen. Ansøger har dog aftale om opbevaringskapacitet på andre ejendomme. Se kapacitetsberegningen i godkendelsen.

Bedste tilgængelige foderteknologi

StaldID	ProduktionsID	Staldsystem kode	Bedste tilgængelige foderteknologi
ST-50989	PR-97512	SvSI04	
ST-51869	PR-97514	SvSI04	
ST-51870	PR-97515	SvSI01	
	PR-101183	SvSI04	
ST-51871	PR-97516	SvSI01	
	PR-101184	SvSI04	

Produktioner fordelt på dyrekategorier

Dyrekategorier	Nudrift/ansøgt drift	Antal Dyreenheder
Kvæg	Nudrift	0,00
	Ansøgt	0,00
Ændring - Kvæg		0,00
Fjerkræ og andre dyr	Nudrift	0,00
	Ansøgt	0,00
Ændring - Fjerkræ og andre dyr		0,00
Svin	Nudrift	470,49
	Ansøgt	547,19

Ændring - Svin		76,70
Sum	Nudrift	470,49
	Ansøgt	547,19
Ændring - I alt		76,70

Kort over staldafsnit**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.2. Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

Ansøger tekst:**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8.

Ansøger tekst:**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøger tekst:**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøger tekst:**Energiforbrug på anlæg****Energiteknologi på anlæg****Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøger tekst:

Vandforbrug på anlæg

Vandteknologi på anlæg

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.1 Lugt

I dette afsnit gøres der rede for lugtemissionen fra husdyrbruget og geneafstandene for lugt til naboer og områder, som er omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt. I tabellen "Samlet resultat af lugtberegning" vises de beregnede geneafstande for lugt til naboer og områder, som er omfattet af husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau, og det oplyses om genekriterierne er overholdt til naboer og områder, som er omfattet af beskyttelsesniveauet. I de efterfølgende tabeller vises der detaljer om lugtberegningerne. Der oplyses om de enkelte staldafsnits afstand og placering i forhold til naboer og områder omfattet af beskyttelsesniveauet, den beregnede lugtemission fra hvert staldafsnit, samt forudsætninger for beregningerne af emissionen, herunder effekten af eventuel lugtbegrænsende teknologi. Hvis der står "Ingen data" i en tabel betyder det, at der ikke er relevante data at vise om emnet i dette tilfælde. Det kan f.eks. være, hvis der ikke indgår særlig miljøteknologi til begrænsning af lugten.

Ansøger tekst:

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	1209,69	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	936,65	936,65	840,33	1041,44	Genekriterie overholdt Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	507,27	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Lugtgeneberegninger – Detaljer om staldafsnit

Byzone

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-50989	4682,67	Ja	Nej
ST-51869	4672,47	Ja	Nej
ST-51870	4613,17	Ja	Nej
ST-51871	4549,49	Ja	Nej

Samlet bebyggelse

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-50989	1039,71	Nej	Ja
ST-51869	1006,94	Nej	Ja
ST-51870	1039,87	Nej	Ja
ST-51871	1109,41	Nej	Ja

Enkelt bolig

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-50989	889,99	Nej	Nej
ST-51869	861,71	Nej	Nej
ST-51870	904,25	Nej	Nej
ST-51871	980,64	Nej	Nej

Lugtemission fra produktioner

StaldID	Kode for staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udegående	Lugt fra produktion (LE)	Lugt fra produktion (OU)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt emission fra produktion (LE)	Faktisk lugt emission fra produktion (OU)
ST-50989	SvSI04	6367,00	1519,00	105,57	0,00	15835,58	47506,72	0,00%	15835,58	47506,72
ST-51869	SvSI04	6367,00	1519,00	105,57	0,00	15835,58	47506,72	0,00%	15835,58	47506,72
ST-51870	SvSI01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00
	SvSI04	3491,00	833,00	57,89	0,00	8684,02	26052,08	0,00%	8684,02	26052,08
ST-51871	SvSI01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00
	SvSI04	3474,00	829,00	57,62	0,00	8642,32	25926,98	0,00%	8642,32	25926,98

Effekt af miljøteknologi til begrænsning af lugt

StaldID	Nudrift	Supplerende	Indtastet	Driftstimer	Resulterende
---------	---------	-------------	-----------	-------------	--------------

	ansøgt drift	teknologi	lugt effekt	pr. år	reduktion (%)
ST-50989	Ingen data				
ST-51869	Ingen data				
ST-51870	Ingen data				
ST-51871	Ingen data				

Oplysninger om ventilation (ansøgt drift)

StaldID	Naturlig ventilation	Drifts effekt (%)	Driftstimer pr. år	Højde på afkast
ST-50989	Ingen data			
ST-51869	Ingen data			
ST-51870	Ingen data			
ST-51871	Ingen data			

Afkasttype og øvrige bemærkninger

StaldID	Afkast type	Type og øvrige bemærkninger
ST-50989		
ST-51869		
ST-51870		
ST-51871		

Relevante oplysninger**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.2 Støj

I dette afsnit gøres der rede for hvilke støjkloder, der er på husdyrbruget, hvilke tidspunkter de er i drift og hvilke tiltag, der skal begrænse eller forhindre støjgener for naboerne.

Ansøger tekst:**Beskrivelse af støjkloder****Beskrivelse af driftsperiode****Beskrivelse af støjklodetiltag****Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.3 Lys

I dette afsnit beskrives mulige gener fra belysning på anlægget og eventuelle genebegrænsende foranstaltninger.

Ansøger tekst:**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.4 Fluer og skadedyr

I dette afsnit beskrives bekæmpelse og forebyggelse af fluer og skadedyr.

Ansøger tekst:**Generel beskrivelse skadedyr****Beskrivelse af gener fra fluer****Beskrivelse af rottebekæmpelse****Generel vurdering:**

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.5 Støv

I dette afsnit beskrives mulige støvgener fra husdyrbruget og eventuelle genebegrænsende foranstaltninger.

Ansøger tekst:**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.4.6 Transport

I dette afsnit gøres der rede for til- og frakørselsforhold til husdyrbruget, mulige gener fra transport samt eventuelle genebegrænsende tiltag

Ansøger tekst:**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.1 Spildevand**Ansøger tekst:****Beskrivelse af mængde af spildevand****Beskrivelse af tilledning af spildevand****Beskrivelse af afledning af spildevand****Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.2 Husdyrgødning og foder

I dette afsnit gøres der rede for mængden af produceret husdyrgødning og opbevaringen af husdyrgødningen. Der gøres desuden rede for eventuel forurening fra foderoplag samt tiltag til begrænsning af forureningen.

I tabellerne vises oplysninger om anlæggene til opbevaring af husdyrgødning. Der bruges en kort kode for hvert opbevaringslager.

Den første tabel viser en oversigt af de anlæg til opbevaring af husdyrgødning, der indgår i ansøgningen. Ud for betegnelsen for hvert opbevaringslager er der angivet en kode, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på opbevaringslageret. De følgende tabeller viser detaljerede oplysninger om opbevaringslagrene i henholdsvis nudrift og ansøgt drift.

Ansøger tekst:**Oversigt over opbevaringslagre**

Kode for opbevaringslager	Navn på opbevaringslager	Beskrivelse af opbevaringslager
LA-33772	Gylletank 1	
LA-33773	Gylletank 2	
LA-38857	Gylletank 3	
LA-38858	Gylletank 4 - buffer - nedlægges	

Detaljer om opbevaringslagre

Kode for opbevaringslager	Nyt/eksisterende opbevaringslager	Drifttype	Lagertype	Dimension	Kapacitet
LA-33772	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager		3200,00
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager		3200,00

LA-33773	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager	3200,00
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager	3200,00
LA-38857	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager	2550,00
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager	2550,00
LA-38858	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager	1440,00
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager	1440,00

Detaljer om fast lager

Kode for opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel fast i %	Andel af dybstrøelse der køres direkte ud og pløjes ned
LA-33772	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
LA-33773	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
LA-38857	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
LA-38858	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0

Detaljer om flydende lager

Kode for opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel flydende i %	Virkemiddel
LA-33772	Nudrift	35,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	36,00	Fast overdækning (betonlåg, teltoverdækning eller tilsvarende)
LA-33773	Nudrift	35,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	36,00	Fast overdækning (betonlåg, teltoverdækning eller tilsvarende)
LA-38857	Nudrift	28,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	28,00	Fast overdækning (betonlåg, teltoverdækning eller tilsvarende)
LA-38858	Nudrift	2,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)

Beskrivelse af risici**Beskrivelse af mulige uheld****Beskrivelse af risikominimering****Beskrivelse af gener i forbindelse med uheld****Beskrivelse af opbevaring af ensilage og foder****Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.3 Affald og kemikalier

I dette afsnit gøres der rede for opbevaring og bortskaffelse af affald, miljøfarlige stoffer og døde dyr på husdyrbruget.

Ansøger tekst:**Beskrivelse af døde dyr****Beskrivelse af fast affald****Beskrivelse af kemikalier generelt****Beskrivelse af pesticider****Beskrivelse af olekemikalier****Beskrivelse af øvrige kemikalier****Beskrivelse af egenkontrol****Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.4.1 Ammoniaktab

I dette afsnit gøres der rede for ammoniakemissionen fra husdyrbruget, samt hvordan emissionen begrænses.

I den første tabel vises, på baggrund af ansøgningssystemets beregninger, om det lovpålagte krav om ammoniakreduktion er overholdt

I den anden tabel vises det beregnede tab af ammoniak fordelt på forskellige typer af kilder på husdyrbruget.

I de følgende tabeller vises der oplysninger om ammoniakemission og begrænsning af emissionen for de enkelte staldafsnit. Det er bl.a. vist, hvor meget forskellige tiltag bidrager til at begrænse ammoniakemissionen i forhold til emissionen fra referencesystemet.

Ansøger tekst:

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Grovfoderrationen for kvægproduktionen på anlægget er baseret på min. 40 % græs	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-374,32 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. Ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldsystemer og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	1678,60
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	3478,93
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	505,11
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m. m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-50989	SvSI04	2916,02	3323,39	-407,37	-13,97%	0,00	0,00	0,00	3323,39
		3000,37	3419,52	-419,15	-13,97%	0,00	456,37	163,26	2799,89
ST-51869	SvSI04	2408,03	2744,43	-336,40	-13,97%	0,00	0,00	0,00	2744,43
		3000,37	3419,52	-419,15	-13,97%	0,00	456,37	163,26	2799,89
ST-51870	SvSI01	1320,41	1692,50	-372,09	-28,18%	0,00	0,00	0,00	1692,50
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	SvSI04	1645,09	1874,91	-229,82	-13,97%	0,00	250,23	89,51	1535,17
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-51871	SvSI01	1337,37	1714,25	-376,87	-28,18%	0,00	0,00	0,00	1714,25
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	SvSI04	1637,08	1865,78	-228,70	-13,97%	0,00	249,01	89,08	1527,69
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum	Nudrift	7981,83	9474,57	-1492,73		0,00	0,00	0,00	9474,57
	Ansøgt	9282,91	10579,73	-1296,82		0,00	1411,98	505,11	8662,64

Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr. produktionsenhed (kgN/år)	Ammoniaktab pr. DE (kgN/år)
ST-50989	SvSI04	0,50	19,33
		0,41	15,83
ST-51869	SvSI04	0,50	19,33
		0,41	15,83
ST-51870	SvSI01	0,56	21,75
		0,00	0,00
	SvSI04	0,00	0,00
		0,44	15,83
ST-51871	SvSI01	0,56	21,75
		0,00	0,00
	SvSI04	0,00	0,00
		0,44	15,83

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

StaldID	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (qr)	Reduceret ammoniakfordampning (kgN/år)
ST-50989	Ingen data				
ST-51869	Ingen data				
ST-51870	Ingen data				
ST-51871	Ingen data				

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Effekt af foderoptimering og antal fravænnede smågrise

StaldID	Kode for staldsystem	Nudrift Ansøgt drift	FE	Gram råprotein pr. FE	Gram P pr. FE	Antal fravænnede gnsse	Fravænningsvægt	Effekt foderoptimering
ST-50989	SvSI04	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	2,87	151,30	0,00	0,00	0,00	456,37
ST-51869	SvSI04	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	2,87	151,30	0,00	0,00	0,00	456,37
ST-51870	SvSI04	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	2,87	151,30	0,00	0,00	0,00	250,23

ST-51871	SvS104	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	2,87	151,30	0,00	0,00	0,00	249,01

Beskrivelse af foderoptimeringstiltag til begrænsning af ammoniakfordampning**Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning fra lager (miljøteknologi og andel dybstrøelse direkte ud)**

LagerID	Lager type	Nudrift Ansøgt drift	Tiltag	Indtastet emissions effekt (%)	Andel af dybstrøelse direkte ud	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
LA-33772	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Overdækning fast	50,00%	0,00	182,00
LA-33773	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Overdækning fast	50,00%	0,00	182,00
LA-38857	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Overdækning fast	50,00%	0,00	141,00
LA-38858	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00

Generel vurdering:**Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

2.5.4.2 Påvirkning af natur

I dette afsnit gøres der rede for ammoniakemissionens påvirkning af naturområder. Udgangspunktet for vurderingen af påvirkningen af ammoniakfølsomme naturområder er bl.a. størrelsen af ammoniakdepositionen på områderne. Indledende oplyses der derfor om en række faktorer, som har betydning for beregningen af ammoniakdepositionen.

Ansøger tekst:**Nøgletal emission**

	kgN/år
Samlet emission fra stald og lager	8662,64
Meremission fra stald og lager	-811,92

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning**Beskrivelse af ammoniakdeposition i naturområderne****Oversigt over beregninger på ammoniakpåvirkning af natur**

Naturpunkt (navngivet efter nærmeste stald/lager)	Kilde for ammoniak- fordampning (stald/lager)	Kildes andel af merdeposition i naturpunktet	Kildes andel af totaldeposition i naturpunktet (kildes andel + de andre kilders andele)	Total merdeposition i naturpunktet (kildes andel + de andre kilders andele)	Totaldeposition i naturpunkt (kildes andel + de andre kilders andele)
LA-33772	ST-51869	0,0	0,0	0,0	0,0
LA-33772	LA-38858	0,0	0		
LA-33772	ST-51870	0,0	0,0		
LA-33772	ST-51871	0,0	0,0		
LA-33772	LA-38857	0,0	0,0		
LA-33772	LA-33772	0,0	0,0		
LA-33772	LA-33773	0,0	0,0		
LA-33772	ST-50989	0,0	0,0		
LA-33773	ST-51869	0,0	0,0	0,0	0,0
LA-33773	LA-38858	0,0	0		
LA-33773	ST-51870	0,0	0,0		
LA-33773	ST-51871	0,0	0,0		
LA-33773	LA-38857	0,0	0,0		
LA-33773	LA-33772	0,0	0,0		
LA-33773	LA-33773	0,0	0,0		
LA-33773	ST-50989	0,0	0,0		

LA-38857	ST-51869	0,0	0,0	0,0	0,0
LA-38857	LA-38858	0,0	0		
LA-38857	ST-51870	0,0	0,0		
LA-38857	ST-51871	0,0	0,0		
LA-38857	LA-38857	0,0	0,0		
LA-38857	LA-33772	0,0	0,0		
LA-38857	LA-33773	0,0	0,0		
LA-38857	ST-50989	0,0	0,0		
LA-38858	ST-51869	0,0	0,0	0,0	0,0
LA-38858	LA-38858	0,0	0		
LA-38858	ST-51870	0,0	0,0		
LA-38858	ST-51871	0,0	0,0		
LA-38858	LA-38857	0,0	0,0		
LA-38858	LA-33772	0,0	0,0		
LA-38858	LA-33773	0,0	0,0		
LA-38858	ST-50989	0,0	0,0		
ST-50989	ST-51869	0,0	0,0	0,0	0,0
ST-50989	LA-38858	0,0	0		
ST-50989	ST-51870	0,0	0,0		
ST-50989	ST-51871	0,0	0,0		
ST-50989	LA-38857	0,0	0,0		
ST-50989	LA-33772	0,0	0,0		
ST-50989	LA-33773	0,0	0,0		
ST-50989	ST-50989	0,0	0,0		
ST-51869	ST-51869	0,0	0,0	0,0	0,0
ST-51869	LA-38858	0,0	0		
ST-51869	ST-51870	0,0	0,0		
ST-51869	ST-51871	0,0	0,0		
ST-51869	LA-38857	0,0	0,0		
ST-51869	LA-33772	0,0	0,0		
ST-51869	LA-33773	0,0	0,0		
ST-51869	ST-50989	0,0	0,0		
ST-51870	ST-51869	0,0	0,0	0,0	0,0
ST-51870	LA-38858	0,0	0		
ST-51870	ST-51870	0,0	0,0		
ST-51870	ST-51871	0,0	0,0		
ST-51870	LA-38857	0,0	0,0		
ST-51870	LA-33772	0,0	0,0		
ST-51870	LA-33773	0,0	0,0		
ST-51870	ST-50989	0,0	0,0		
ST-51871	ST-51869	0,0	0,0	0,0	0,0
ST-51871	LA-38858	0,0	0		
ST-51871	ST-51870	0,0	0,0		
ST-51871	ST-51871	0,0	0,0		
ST-51871	LA-38857	0,0	0,0		
ST-51871	LA-33772	0,0	0,0		
ST-51871	LA-33773	0,0	0,0		
ST-51871	ST-50989	0,0	0,0		

Maksimale depositioner

	kgN
Højeste merdeposition i naturområdet	0
Højeste totaldeposition i naturområdet	0,0

Naturlinje oversigt

Kilde for ammoniakfordampning (stald/lager)	Naturpunkt (navngivet efter nærmeste stald/lager)	Kildehøjde meter	Retning fra naturpunkt til kilde (grader)	Afstand fra stald/lager til naturpunkt (meter)	Ruhed opland	Ruhed natur
LA-33772	LA-33772	6	350,14	5623,32	L	Bn
LA-33772	LA-33773	6	350,14	5623,32	L	Bn
LA-33772	LA-38857	6	350,14	5623,32	L	Bn

LA-33772	LA-38858	6	350,14	5623,32	L	Bn
LA-33772	ST-50989	6	350,14	5623,32	L	Bn
LA-33772	ST-51869	6	350,14	5623,32	L	Bn
LA-33772	ST-51870	6	350,14	5623,32	L	Bn
LA-33772	ST-51871	6	350,14	5623,32	L	Bn
LA-33773	LA-33772	6	350,17	5592,42	L	Bn
LA-33773	LA-33773	6	350,17	5592,42	L	Bn
LA-33773	LA-38857	6	350,17	5592,42	L	Bn
LA-33773	LA-38858	6	350,17	5592,42	L	Bn
LA-33773	ST-50989	6	350,17	5592,42	L	Bn
LA-33773	ST-51869	6	350,17	5592,42	L	Bn
LA-33773	ST-51870	6	350,17	5592,42	L	Bn
LA-33773	ST-51871	6	350,17	5592,42	L	Bn
LA-38857	LA-33772	6	349,88	5608,67	L	Bn
LA-38857	LA-33773	6	349,88	5608,67	L	Bn
LA-38857	LA-38857	6	349,88	5608,67	L	Bn
LA-38857	LA-38858	6	349,88	5608,67	L	Bn
LA-38857	ST-50989	6	349,88	5608,67	L	Bn
LA-38857	ST-51869	6	349,88	5608,67	L	Bn
LA-38857	ST-51870	6	349,88	5608,67	L	Bn
LA-38857	ST-51871	6	349,88	5608,67	L	Bn
LA-38858	LA-33772	6	351,09	5889,94	L	Bn
LA-38858	LA-33773	6	351,09	5889,94	L	Bn
LA-38858	LA-38857	6	351,09	5889,94	L	Bn
LA-38858	LA-38858	6	351,09	5889,94	L	Bn
LA-38858	ST-50989	6	351,09	5889,94	L	Bn
LA-38858	ST-51869	6	351,09	5889,94	L	Bn
LA-38858	ST-51870	6	351,09	5889,94	L	Bn
LA-38858	ST-51871	6	351,09	5889,94	L	Bn
ST-50989	LA-33772	6	351,21	5957,62	L	Bn
ST-50989	LA-33773	6	351,21	5957,62	L	Bn
ST-50989	LA-38857	6	351,21	5957,62	L	Bn
ST-50989	LA-38858	6	351,21	5957,62	L	Bn
ST-50989	ST-50989	6	351,21	5957,62	L	Bn
ST-50989	ST-51869	6	351,21	5957,62	L	Bn
ST-50989	ST-51870	6	351,21	5957,62	L	Bn
ST-50989	ST-51871	6	351,21	5957,62	L	Bn
ST-51869	LA-33772	6	351,60	5962,64	L	Bn
ST-51869	LA-33773	6	351,60	5962,64	L	Bn
ST-51869	LA-38857	6	351,60	5962,64	L	Bn
ST-51869	LA-38858	6	351,60	5962,64	L	Bn
ST-51869	ST-50989	6	351,60	5962,64	L	Bn
ST-51869	ST-51869	6	351,60	5962,64	L	Bn
ST-51869	ST-51870	6	351,60	5962,64	L	Bn
ST-51869	ST-51871	6	351,60	5962,64	L	Bn
ST-51870	LA-33772	6	351,91	5916,14	L	Bn
ST-51870	LA-33773	6	351,91	5916,14	L	Bn
ST-51870	LA-38857	6	351,91	5916,14	L	Bn
ST-51870	LA-38858	6	351,91	5916,14	L	Bn
ST-51870	ST-50989	6	351,91	5916,14	L	Bn
ST-51870	ST-51869	6	351,91	5916,14	L	Bn
ST-51870	ST-51870	6	351,91	5916,14	L	Bn
ST-51870	ST-51871	6	351,91	5916,14	L	Bn
ST-51871	LA-33772	6	351,46	5842,80	L	Bn
ST-51871	LA-33773	6	351,46	5842,80	L	Bn
ST-51871	LA-38857	6	351,46	5842,80	L	Bn
ST-51871	LA-38858	6	351,46	5842,80	L	Bn
ST-51871	ST-50989	6	351,46	5842,80	L	Bn
ST-51871	ST-51869	6	351,46	5842,80	L	Bn
ST-51871	ST-51870	6	351,46	5842,80	L	Bn
ST-51871	ST-51871	6	351,46	5842,80	L	Bn

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.1 Markoplysninger

I dette afsnit oplyses der om en række generelle forhold om driften af husdyrbrugets udbringningsarealer, og i tabellerne vises oplysninger om de enkelte marker, som udgør udbringningsarealet. Oplysningerne er grundlaget for beregninger af nitratudvaskning og fosforoverskud samt kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøger tekst:

Grundlæggende arealoplysninger

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE: **0,00 DE**

Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder: **Ja**

Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. § 28 stk. 3 om forhøjet harmonital på 2,3 for visse kvægbedrifter: **Nej**

Er bedriften et økologisk landbrug: **Nej**

% af samlet areal med efterafgrøder udover PD-krav: **17,00 %**

Reduceret kvælstofnorm: **0,00 %**

Arealoplysninger

Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
MS 21-0	12,98	Nej	JB1	Ja	S4	S4	12,98	0,00	0,00	0,00	0,00	12,98	0,00	0,00	0,00
MS 23-0	8,33	Nej	JB1	Ja	S4	S4	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	0,00
MS 22-0	7,74	Nej	JB1	Ja	S4	S4	7,74	0,00	0,00	0,00	0,00	7,74	0,00	0,00	0,00
MS 24-0	6,76	Nej	JB1	Ja	S4	S4	6,76	0,00	0,00	0,00	0,00	6,76	0,00	0,00	0,00
MS 25-0	7,75	Nej	JB1	Ja	S4	S4	7,75	0,00	0,00	0,00	0,00	7,75	0,00	0,00	0,00
MS 26-0	5,12	Nej	JB1	Ja	S4	S4	5,12	0,00	0,00	0,00	0,00	5,12	0,00	0,00	0,00
MS 27-0	0,84	Nej	JB1	Ja	S4	S4	0,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,84	0,00	0,00	0,00
MS 3-0	14,42	Nej	JB1	Ja	S4	S4	14,42	0,00	0,00	0,00	0,00	14,42	0,00	0,00	0,00
MS 2-0	18,50	Nej	JB1	Ja	S4	S4	18,50	0,00	0,00	0,00	0,00	18,50	0,00	0,00	0,00
MS 18-0	10,53	Nej	JB1	Ja	S4	S4	10,53	0,00	0,00	0,00	0,00	10,53	0,00	0,00	0,00
MS 17-0	10,80	Nej	JB1	Ja	S4	S4	10,80	0,00	0,00	0,00	0,00	10,80	0,00	0,00	0,00
MS 16-0	16,26	Nej	JB1	Ja	S4	S4	16,26	0,00	0,00	0,00	0,00	16,26	0,00	0,00	0,00
MS 15-0	10,91	Nej	JB1	Ja	S4	S4	10,91	0,00	0,00	0,00	0,00	10,91	0,00	0,00	0,00
MS 14-0	6,88	Nej	JB1	Ja	S4	S4	6,88	0,00	0,00	0,00	0,00	6,88	0,00	0,00	0,00
MS 12-0	15,67	Nej	JB1	Ja	S4	S4	15,67	0,00	0,00	0,00	0,00	15,67	0,00	0,00	0,00
MS 4-0	8,60	Nej	JB1	Ja	S4	S4	8,60	0,00	0,00	0,00	0,00	8,60	0,00	0,00	0,00
MS 5-0	8,78	Nej	JB1	Ja	S4	S4	8,78	0,00	0,00	0,00	0,00	8,78	0,00	0,00	0,00
MS 6-0	4,58	Nej	JB1	Ja	S4	S4	4,58	0,00	0,00	0,00	0,00	4,58	0,00	0,00	0,00
MS 10-0	9,16	Nej	JB1	Ja	S4	S4	9,16	0,00	0,00	0,00	0,00	9,16	0,00	0,00	0,00
MS 9-0	9,26	Nej	JB1	Ja	S4	S4	9,26	0,00	0,00	0,00	0,00	9,26	0,00	0,00	0,00
MS 8-0	9,42	Nej	JB1	Ja	S4	S4	9,42	0,00	0,00	0,00	0,00	9,42	0,00	0,00	0,00
MS 7-0F	7,39	Nej	JB1	Ja	S4	S4	7,39	0,00	0,00	0,00	0,00	7,39	0,00	0,00	0,00
MS 41-0	20,98	Nej	JB1	Ja	S4	S4	20,98	0,00	0,00	0,00	0,00	20,98	0,00	0,00	0,00
MS 42-0	15,81	Nej	JB1	Ja	S4	S4	15,81	0,00	0,00	0,00	0,00	15,81	0,00	0,00	0,00
MS 53-0	9,08	Nej	JB1	Ja	S4	S4	9,08	0,00	0,00	0,00	0,00	9,08	0,00	0,00	0,00
MS 52-1	2,07	Nej	JB1	Ja	S4	S4	2,07	0,00	0,00	0,00	0,00	2,07	0,00	0,00	0,00
MS 52-0	1,22	Nej	JB1	Ja	S4	S4	1,22	0,00	0,00	0,00	0,00	1,22	0,00	0,00	0,00
MS 51-0	5,45	Nej	JB1	Ja	S4	S4	5,45	0,00	0,00	0,00	0,00	5,45	0,00	0,00	0,00
MS ny 1-2	1,88	Nej	JB4	Nej	S4	S4	1,88	0,00	0,00	0,00	1,88	1,88	0,00	0,00	0,00
MS ny 1-1	9,35	Nej	JB7	Nej	S2	S2	9,35	0,00	0,00	0,00	9,35	9,35	0,00	0,00	0,00
MS ny 9-0	3,46	Nej	JB6	Nej	S2	S2	3,46	0,00	0,00	0,00	3,46	3,46	0,00	0,00	0,00
MS ny 7-2	8,70	Nej	JB6	Nej	S2	S2	8,70	0,00	0,00	0,00	8,70	8,70	0,00	0,00	0,00
MS ny 6-1	5,81	Nej	JB6	Nej	S2	S2	5,81	0,00	0,00	0,00	5,81	5,81	0,00	0,00	0,00
MS ny 7-1	3,92	Nej	JB4	Nej	S4	S4	3,92	0,00	0,00	0,00	3,92	3,92	0,00	0,00	0,00
MS ny 5-0	11,87	Nej	JB6	Nej	S2	S2	11,87	0,00	0,00	0,00	11,87	11,87	0,00	0,00	0,00
MS ny 4-0	10,57	Nej	JB4	Nej	S4	S4	10,57	0,00	0,00	0,00	10,57	10,57	0,00	0,00	0,00
MS ny 8-1	7,26	Nej	JB4	Nej	S4	S4	7,26	0,00	0,00	0,00	7,26	7,26	0,00	0,00	0,00

MS ny 3-0	19,43	Nej	JB4	Nej	S4	S4	19,43	0,00	0,00	0,00	19,43	19,43	0,00	0,00	0,00
MS ny 2	3,97	Nej	JB6	Nej	S2	S2	3,97	0,00	0,00	0,00	3,97	3,97	0,00	0,00	0,00
HCH 6-1	6,14	Nej	JB1	Ja	S4	S4	6,14	0,00	0,00	0,00	0,00	6,14	0,00	0,00	0,00
HCH 1-0	3,78	Nej	JB4	Ja	S4	S4	3,78	0,00	0,00	0,00	3,78	3,78	0,00	0,00	0,00
HCH 2-0	4,27	Nej	JB4	Ja	S4	S4	4,27	0,00	0,00	0,00	4,27	4,27	0,00	0,00	0,00
HCH 22-0	5,94	Nej	JB1	Ja	S4	S4	5,94	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	0,00	0,00	0,00
HCH 12-0	4,59	Nej	JB4	Nej	S4	S4	4,59	0,00	0,00	0,00	4,59	4,59	0,00	0,00	0,00
HCH 21-1	0,53	Nej	JB1	Ja	S4	S4	0,53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,53	0,00	0,00	0,00
HCH 21-0	3,11	Nej	JB1	Ja	S4	S4	3,11	0,00	0,00	0,00	0,00	3,11	0,00	0,00	0,00
HCH 9-0	11,17	Nej	JB1	Ja	S4	S4	11,17	0,00	0,00	0,00	0,00	11,17	0,00	0,00	0,00
HCH 17-0	5,52	Nej	JB1	Ja	S4	S4	5,52	0,00	0,00	0,00	0,00	5,52	0,00	0,00	0,00
HCH 18-0	3,05	Nej	JB1	Ja	S4	S4	3,05	0,00	0,00	0,00	0,00	3,05	0,00	0,00	0,00
HCH 18-1	3,47	Nej	JB1	Ja	S4	S4	3,47	0,00	0,00	0,00	0,00	3,47	0,00	0,00	0,00
HCH 6-0	6,93	Nej	JB1	Ja	S4	S4	6,93	0,00	0,00	0,00	0,00	6,93	0,00	0,00	0,00
HCH 3-0	7,46	Nej	JB1	Ja	S4	S4	7,46	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	0,00	0,00	0,00
HCH 3-1	4,53	Nej	JB1	Ja	S4	S4	4,53	0,00	0,00	0,00	0,00	4,53	0,00	0,00	0,00
HCH 3-2	0,82	Nej	JB1	Ja	S4	S4	0,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,82	0,00	0,00	0,00
HCH 23-0	5,44	Nej	JB4	Nej	S4	S4	5,44	0,00	0,00	0,00	5,44	5,44	0,00	0,00	0,00
MS 11-0	14,23	Nej	JB1	Ja	S4	S4	14,23	0,00	0,00	0,00	0,00	14,23	0,00	0,00	0,00
MS 1-0	19,64	Nej	JB1	Ja	S4	S4	19,64	0,00	0,00	0,00	0,00	19,64	0,00	0,00	0,00
Total	462,16						462,16	0,00	0,00	0,00	104,29	462,16	0,00	0,00	0,00

De stjernemærkede (*) arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

Aftalearealer

Navn	ha	Områder omfattet af N- eller P-klasse 1- 37	Har modtageren en arealgodkendelse til modtagelse af de tilførte mængder?
Ingen data			
Total	0		

General vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.2 Gødningsregnskab

I dette afsnit vises et regnskab over produceret, tilført og fraført husdyrgødning på den bedrift, som husdyrbruget hører under, og der gøres rede for teknologi anvendt til udbringning af husdyrgødning.

Ansøger tekst:

Nudrift

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg kår, geder	DE - svin og andre dyr
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	48393,69	8977,14	0,00	470,49
Husdyrbrugets samlede anlæg	Kvæggylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Minkgylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Dybstrøelse	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fast gødning	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Antal DE
-------	--------------	-----	-----	----------

Husdyrbrugets samlede anlæg	Anden organisk gødning	9222,46	1824,60	99,81
-----------------------------	------------------------	---------	---------	-------

Afsat husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data					

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	48393,69	8977,14	0	470,49
Anden organisk gødning	9222,46	1824,60	0	99,81
Total	57616,15	10801,74	0	564,30

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Ansøgt drift**Produceret husdyrgødning**

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Svinegylle	52111,33	10440,47	0,00	547,19
Husdyrbrugets samlede anlæg	Kvæggyllle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Minkgyllle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Dybstrøelse	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Fast gødning	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
Husdyrbrugets samlede anlæg	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Antal DE
Husdyrbrugets samlede anlæg	Anden organisk gødning	9814,29	1941,69	99,83

Afsat husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data					

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	52111,33	10440,47	0	547,19
Anden organisk gødning	9814,29	1941,69	0	99,83
Total	61925,62	12382,16	0	647,02

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Udbringningsteknologi**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.3 Nitrat (overfladevand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til overfladevand. Ansøgningssystemet har beregnet nedenstående fem parametre, som indgår i kommunens vurdering af udvaskning af nitrat til overfladevand.

Ansøger tekst:

DE reduktionsprocent: 100%.

Beregning af det maksimale dyretryk DE_{max} og det reelle dyretryk DE_{real} for ansøgt drift:

DE_{max} : 1,4 DE/ha.

DE_{real} : 1,4 DE/ha.

Beregning af udvaskning af N via FarmN (kg N/ha DE_{max} uden virkemidler og kg N/ha DE_{real} med virkemidler):

KgN/ha DE_{max} : 83,6 kgN/ha.

KgN/ha DE_{real} : 75,4 kgN/ha.

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via FarmN.

Ansøgt

- MS ny 1-2: 44 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 1-1: 39 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 9-0: 45 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 7-2: 45 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 6-1: 45 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 7-1: 44 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 5-0: 45 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 4-0: 44 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 8-1: 44 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 3-0: 44 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 2: 45 mg nitrat pr. liter.
- HCH 1-0: 44 mg nitrat pr. liter.
- HCH 2-0: 44 mg nitrat pr. liter.
- HCH 12-0: 44 mg nitrat pr. liter.
- HCH 23-0: 44 mg nitrat pr. liter.

Merbelastning (Ansøgt - Nudrift)

- MS ny 1-2: -4 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 1-1: -1 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 9-0: -2 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 7-2: -2 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 6-1: -2 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 7-1: -4 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 5-0: -2 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 4-0: -4 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 8-1: -4 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 3-0: -4 mg nitrat pr. liter.
- MS ny 2: -2 mg nitrat pr. liter.
- HCH 1-0: -4 mg nitrat pr. liter.
- HCH 2-0: -4 mg nitrat pr. liter.
- HCH 12-0: -4 mg nitrat pr. liter.
- HCH 23-0: -4 mg nitrat pr. liter.

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.4 Nitrat (grundvand)

Ansøger tekst:

Resultat af FarmN beregningerne på nitrat (Grundvand) findes på foregående side - 3.3. Nitrat (overfladevand)

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.5 Fosfor

Dette afsnit drejer sig om påvirkningen af overfladevand med fosfor. I ansøgningssystemet er udbringningsarealernes fordeling i fosforklasser opgjort, som det fremgår af nedenstående tabel, og der er foretaget beregninger, som indgår i kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøger tekst:

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller drænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	462,16 ha	1,7 kg P/ha/år	5,2 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	1,7 kg P/ha/år	5,2 kg P/ha/år
Lavbundsgrunde og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	1,7 kg P/ha/år	1,7 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	1,7 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: Ja
Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: -0,2 kg P.
Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : 5,2 kg P/ha/år.
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: 26,8 kg P/ha/år.
P-fraførsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): 21,6 kg P/ha/år.
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: 5,2 kg P/ha/år.

Kommentar fosfor**Generel vurdering:****Vilkår:**

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.6 Ammoniak fra udbringning

I dette afsnit gøres der rede for påvirkning af natur som følge af ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

Ansøger tekst:**Generel vurdering:****Vilkår:**

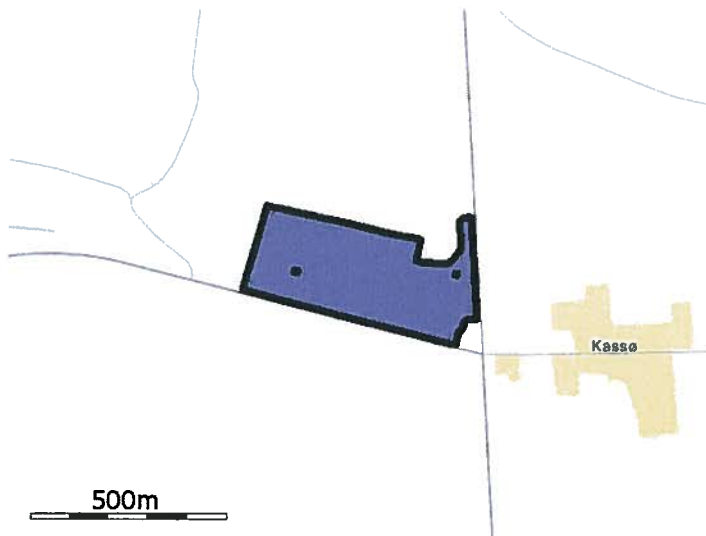
Id	Vilkår
Ingen vilkår	

3.7 Gener fra udbringning**Ansøger tekst:****Generel vurdering:****Vilkår:**

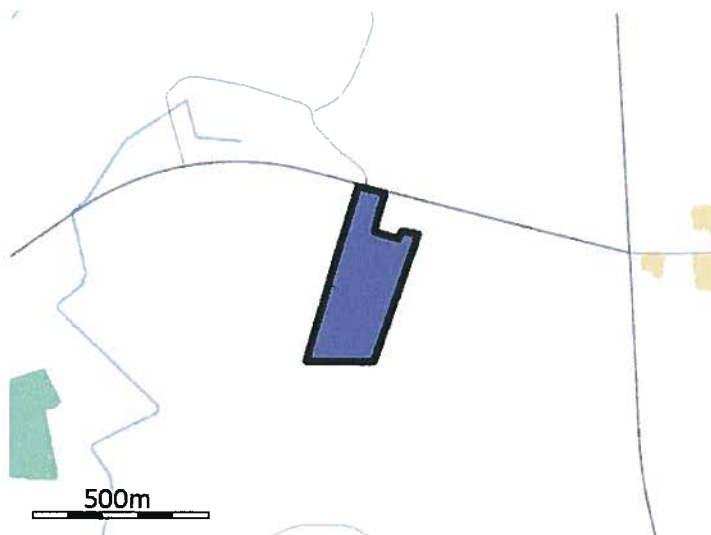
Id	Vilkår
Ingen vilkår	

Arealer

Udbringningsarealer

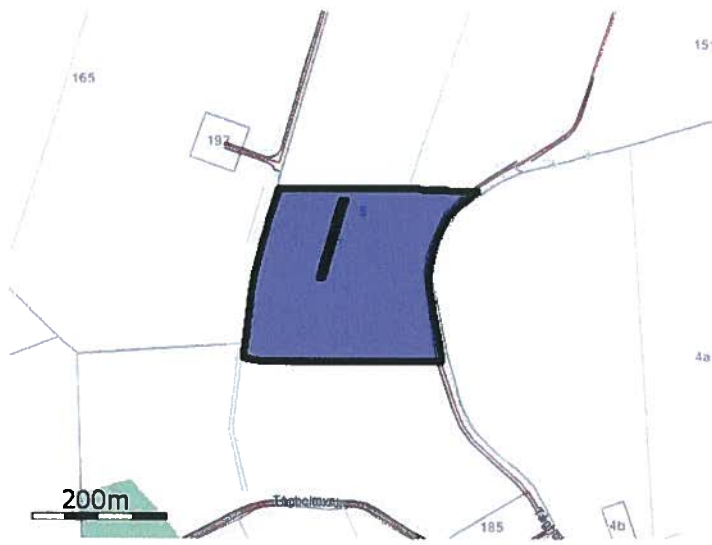
Navn: MS 21-0 ha: 12,98

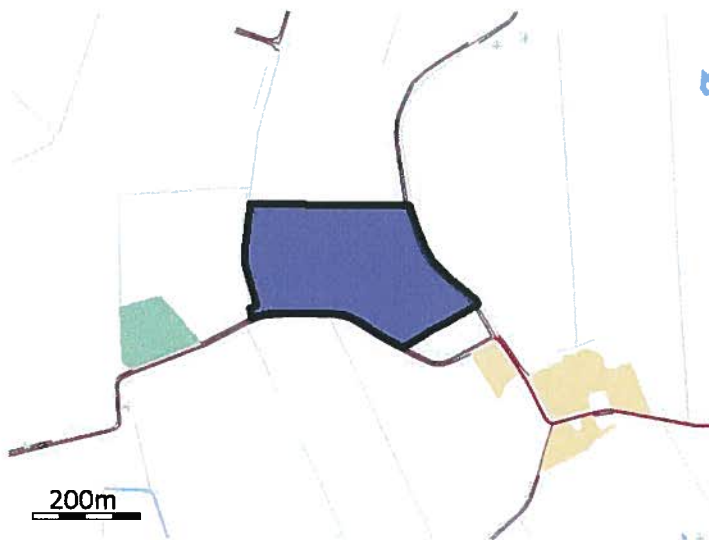
Navn: MS 23-0 ha: 8,33

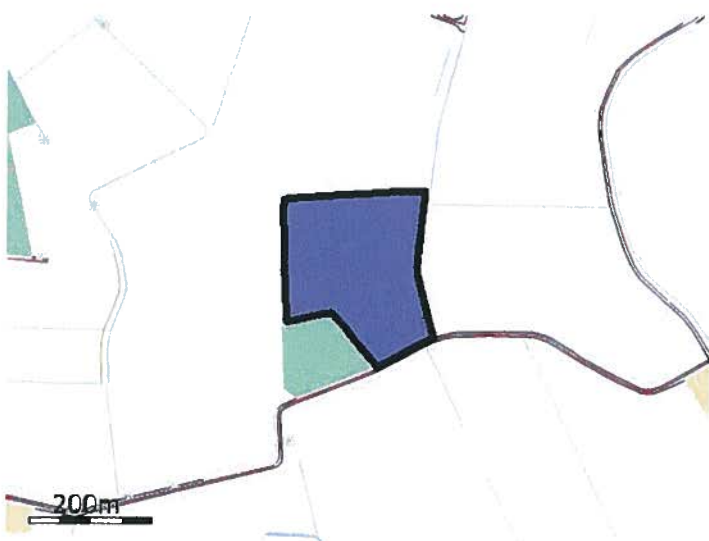
Navn: MS 22-0 ha: 7,74

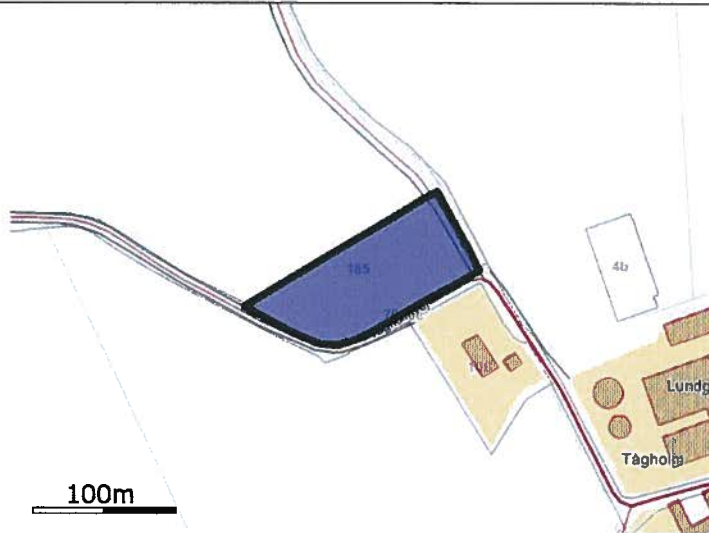
Navn: MS 24-0 ha: 6,76

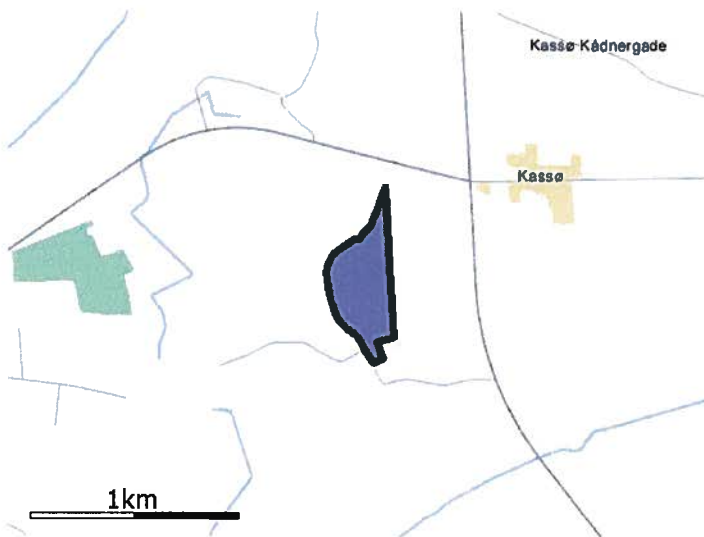
Navn: MS 25-0 ha: 7,75

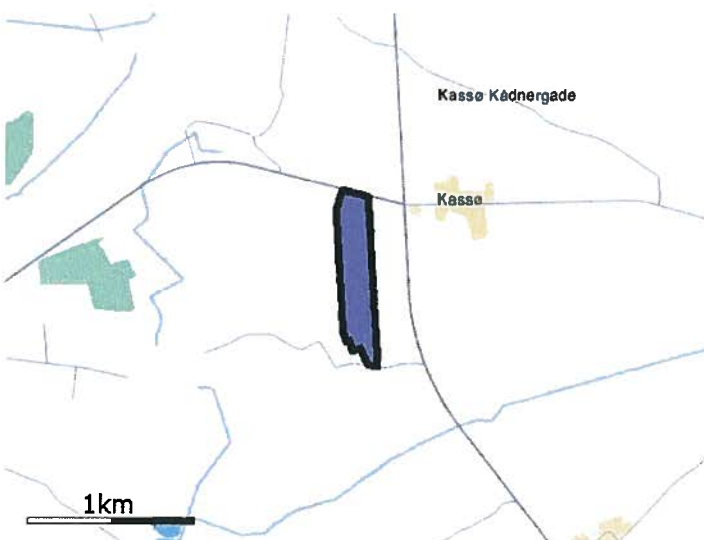
Navn: MS 26-0 ha: 5,12

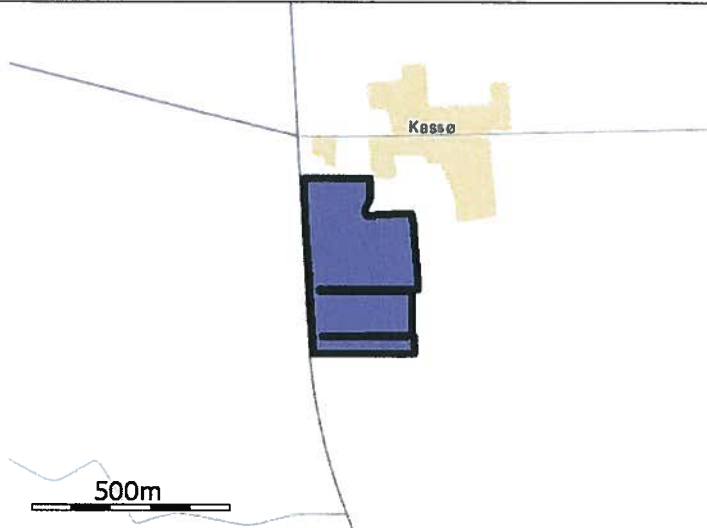
Navn: MS 27-0 ha: 0,84

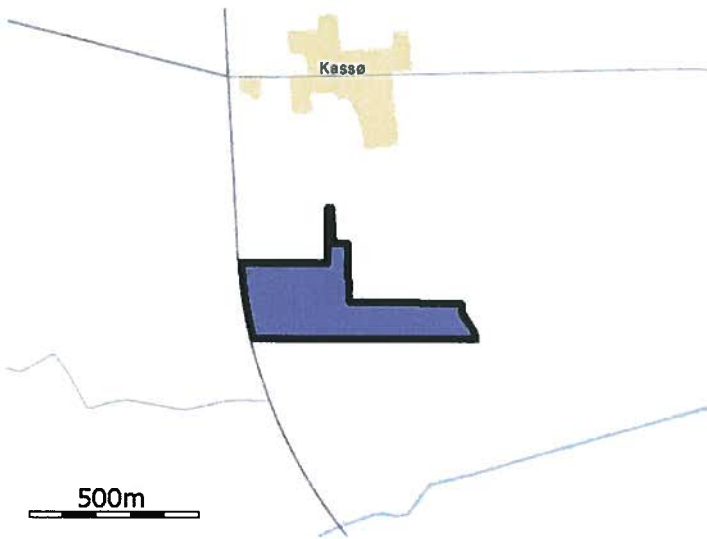
Navn: MS 3-0 ha: 14,42

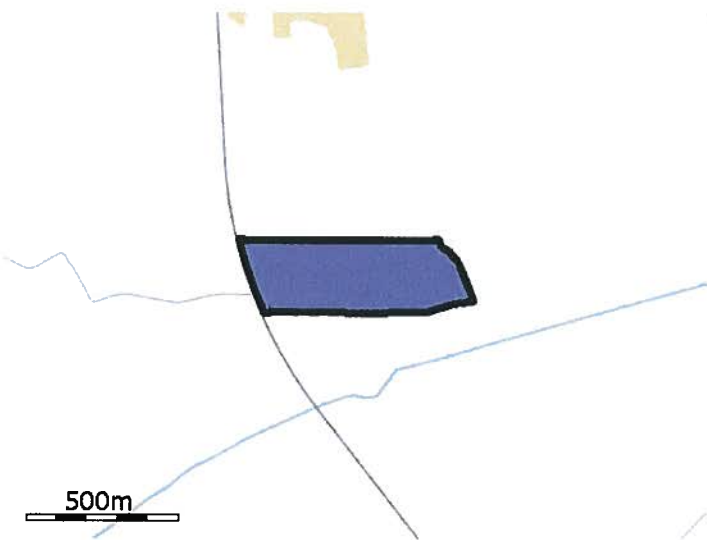
Navn: MS 2-0 ha: 18,50

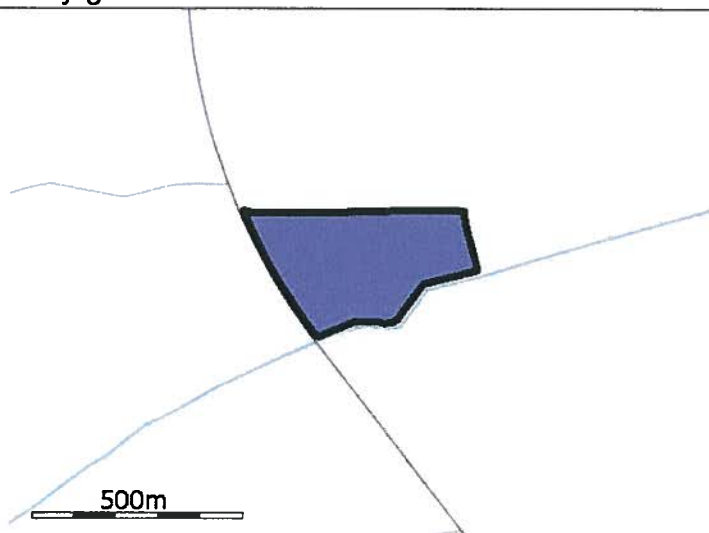
Navn: MS 18-0 ha: 10,53

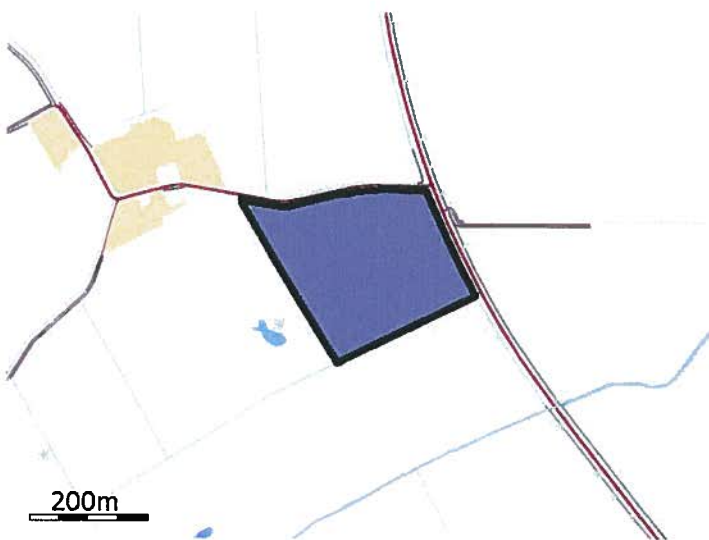
Navn: MS 17-0 ha: 10,80

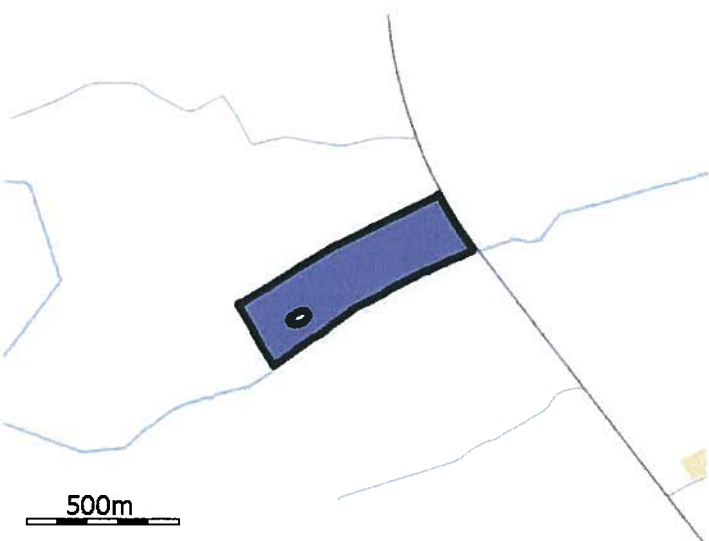
Navn: MS 16-0 ha: 16,26

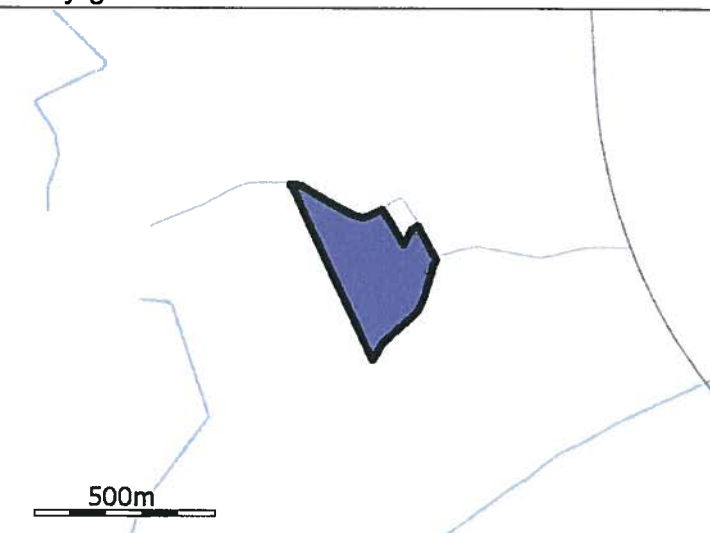
Navn: MS 15-0 ha: 10,91

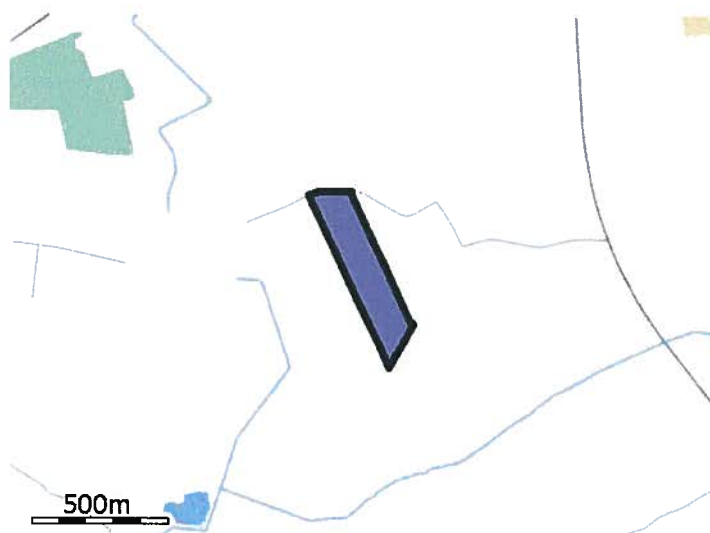
Navn: MS 14-0 ha: 6,88

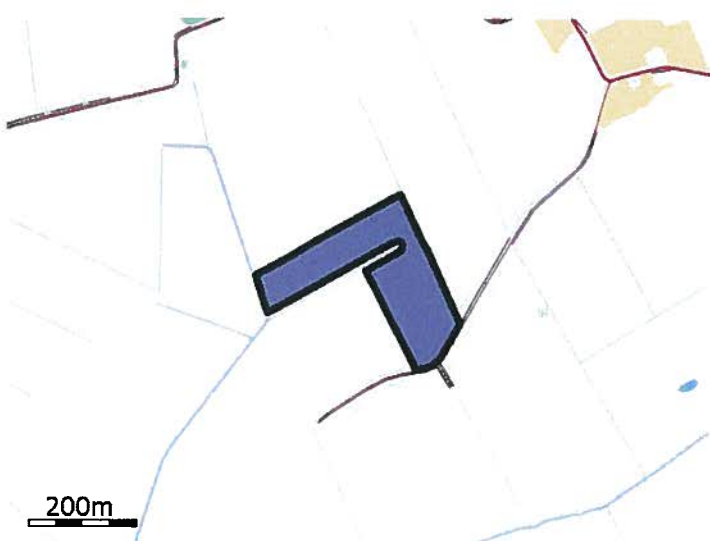
Navn: MS 12-0 ha: 15,67

Navn: MS 4-0 ha: 8,60

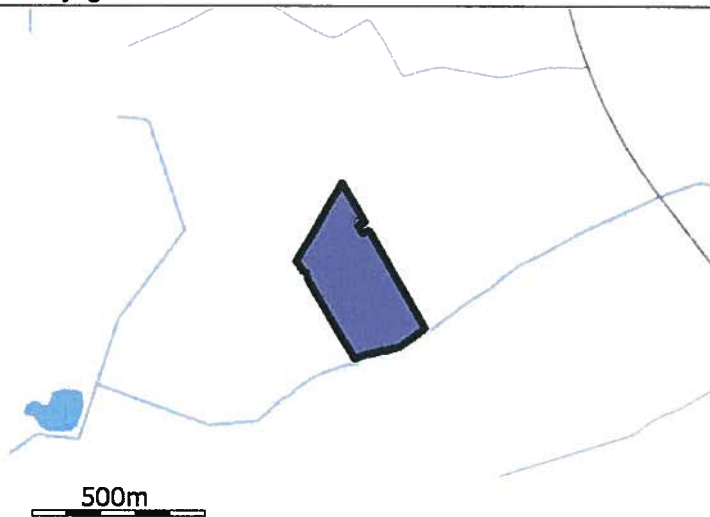

Navn: MS 5-0 ha: 8,78

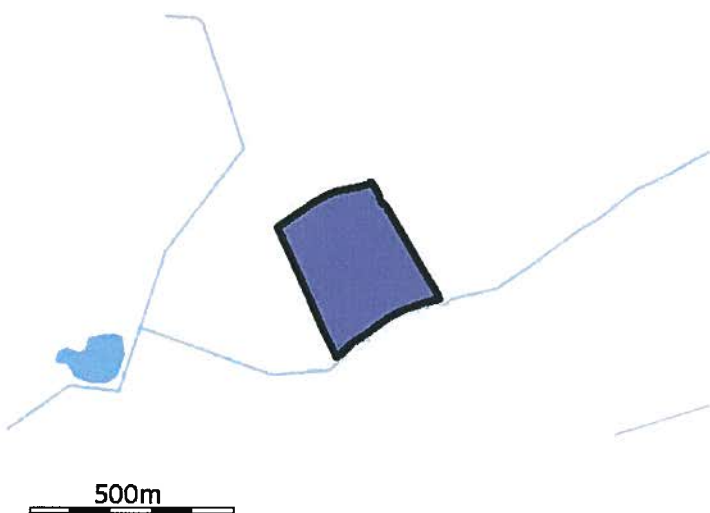

Navn: MS 6-0 ha: 4,58

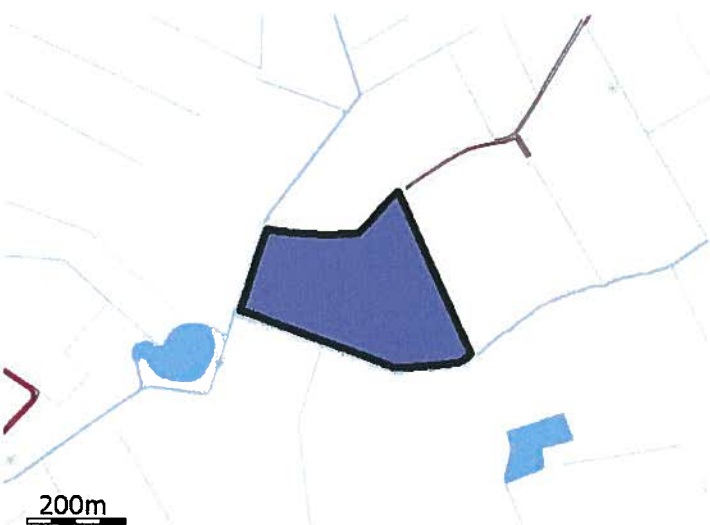

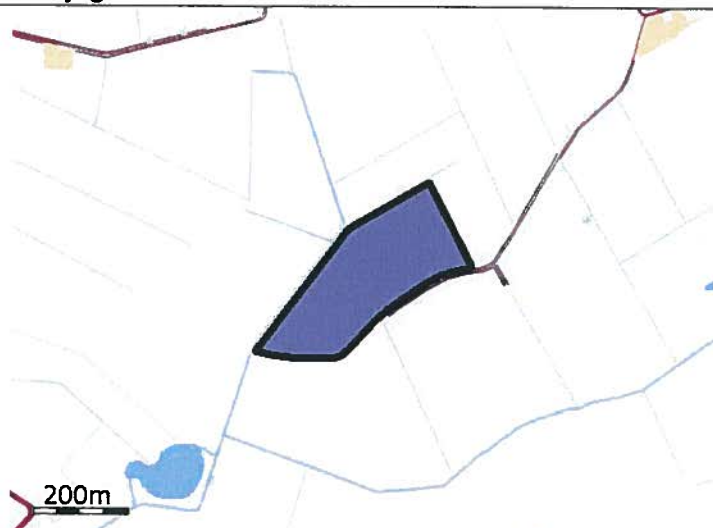
Navn: MS 10-0 ha: 9,16

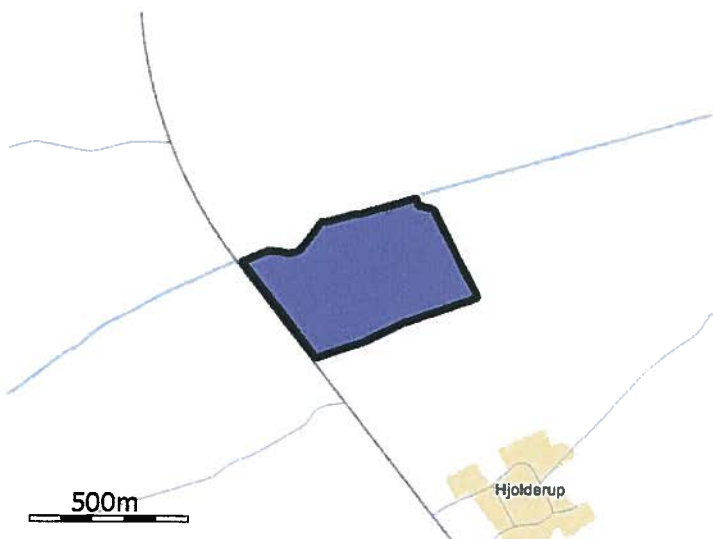
Navn: MS 9-0 ha: 9,26

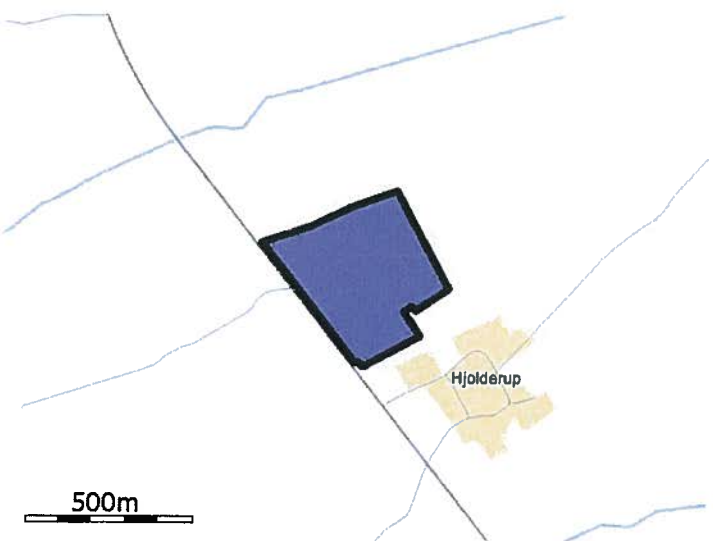
Navn: MS 8-0 ha: 9,42

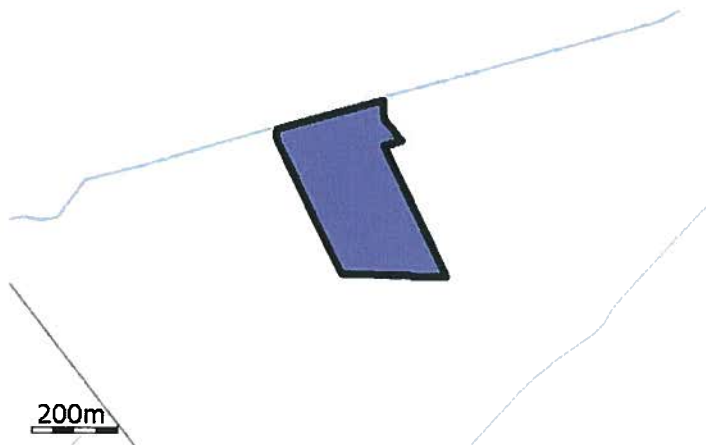
Navn: MS 7-0F ha: 7,39

Navn: MS 41-0 ha: 20,98

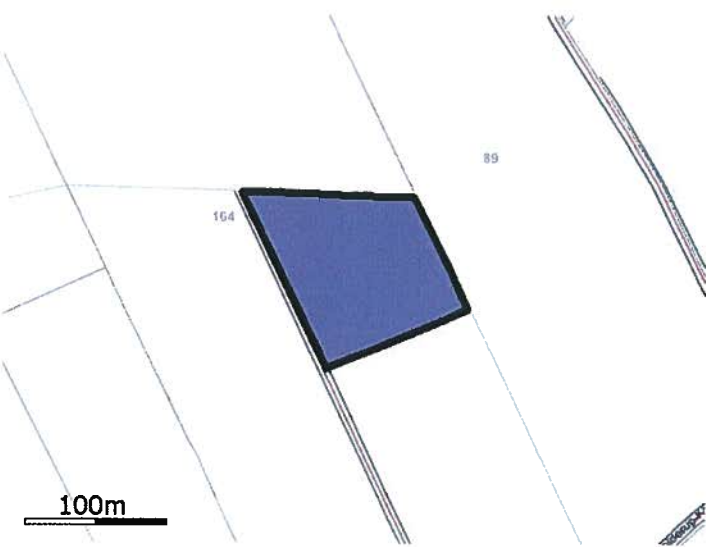
Navn: MS 42-0 ha: 15,81

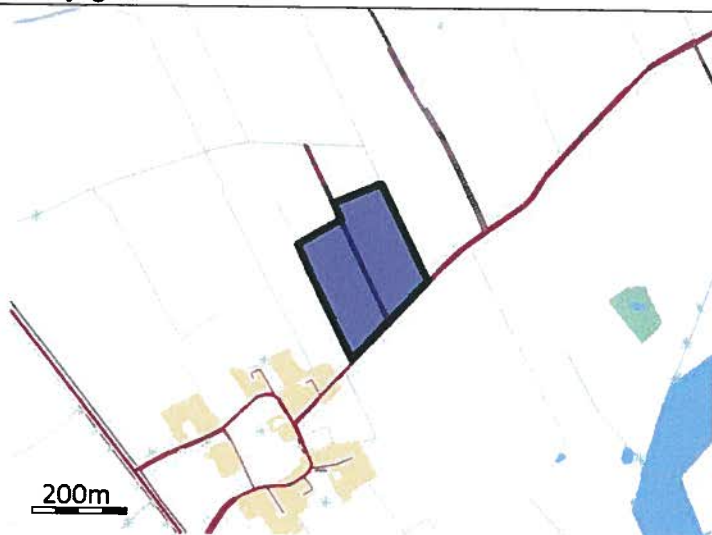
Navn: MS 53-0 ha: 9,08

Navn: MS 52-1 ha: 2,07

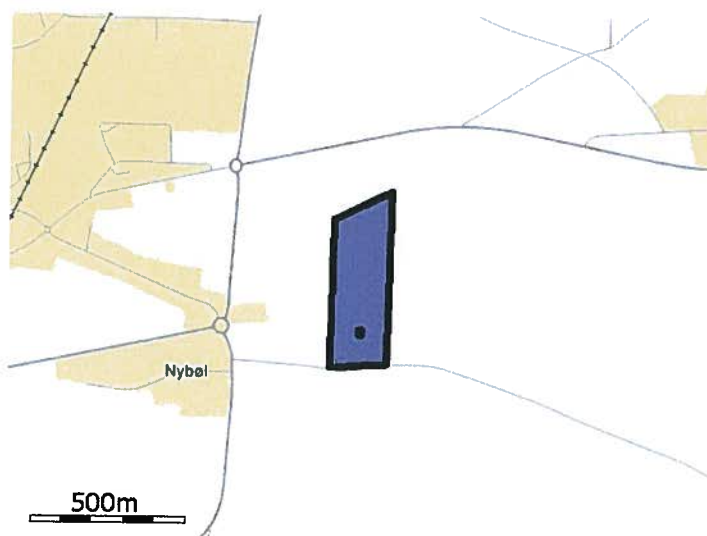
Navn: MS 52-0 ha: 1,22

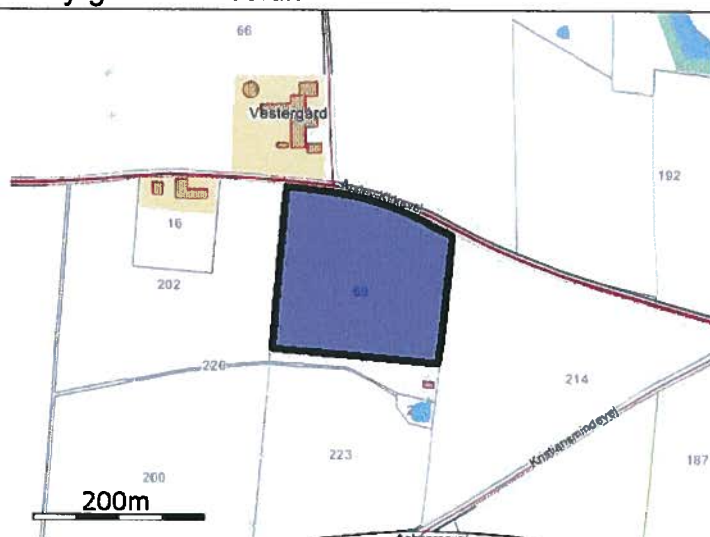
Navn: MS 51-0 ha: 5,45

Navn: MS ny 1-2 ha: 1,88

Navn: MS ny 1-1 ha: 9,35

Navn: MS ny 9-0 ha: 3,46

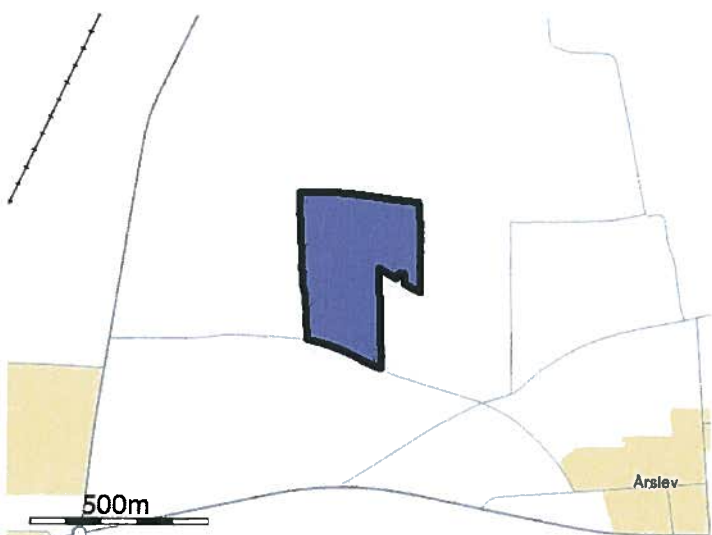
Navn: MS ny 7-2 ha: 8,70

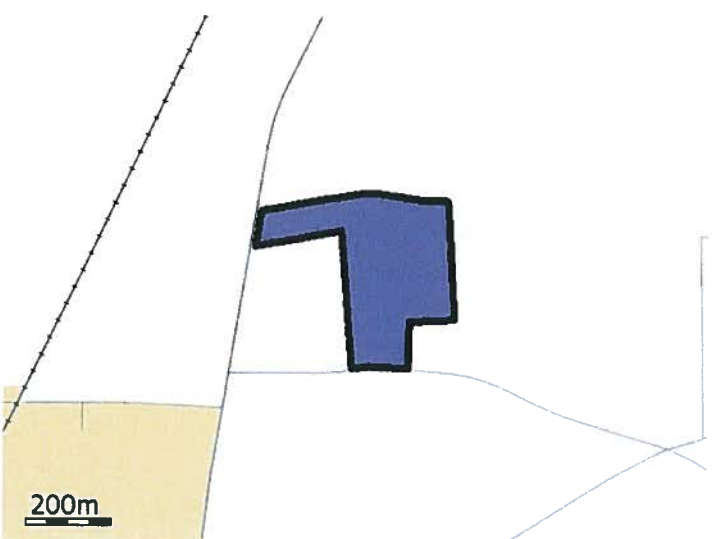
Navn: MS ny 6-1 ha: 5,81

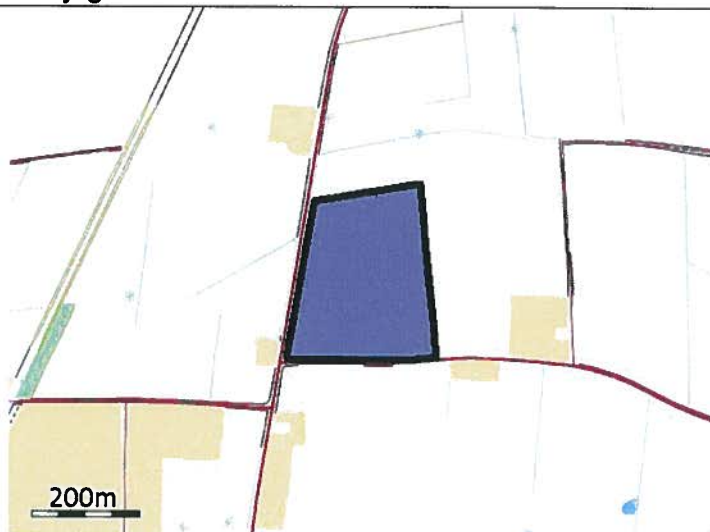
Navn: MS ny 7-1 ha: 3,92

Navn: MS ny 5-0 ha: 11,87

Navn: MS ny 4-0 ha: 10,57

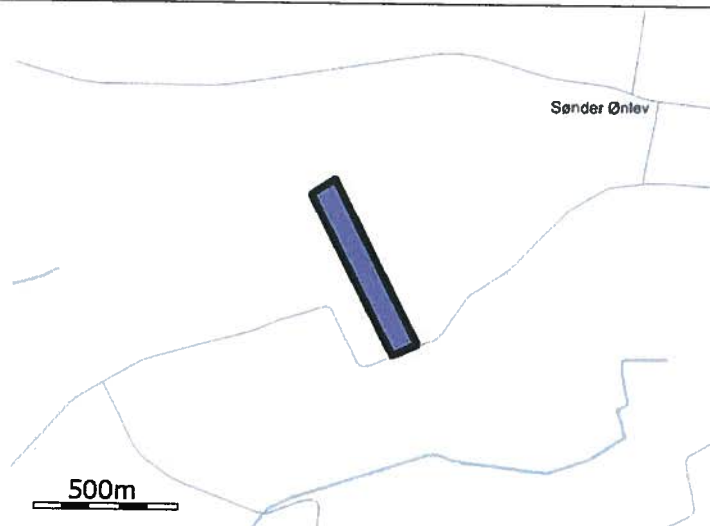
Navn: MS ny 8-1 ha: 7,26

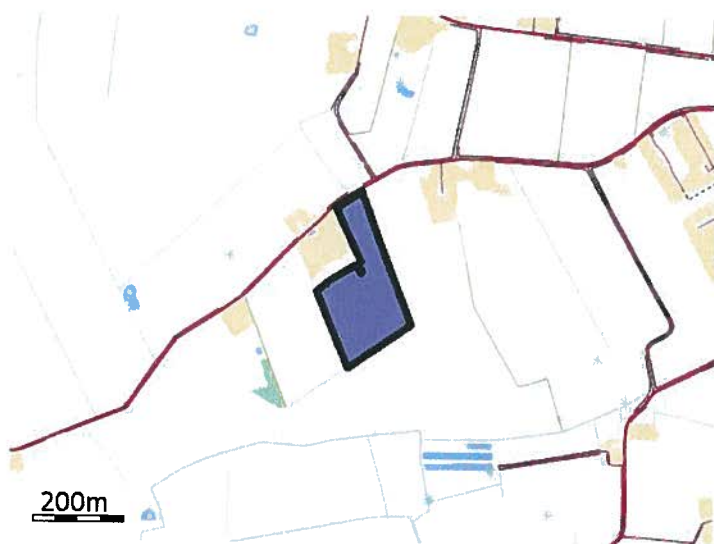
Navn: MS ny 3-0 ha: 19,43

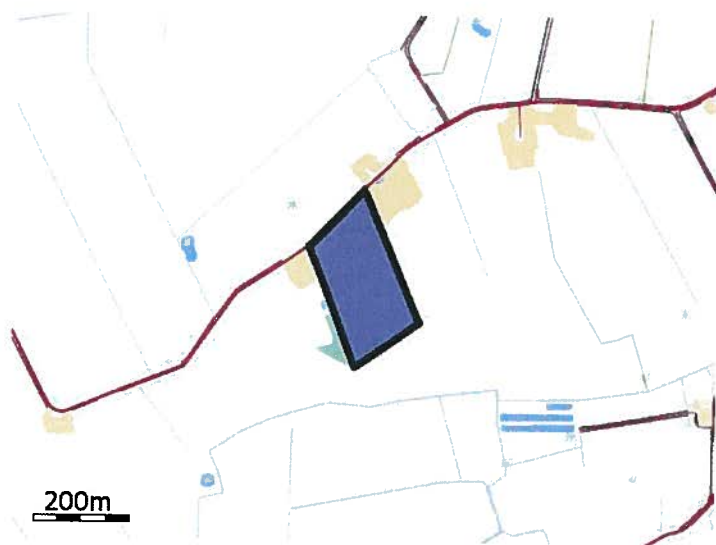
Navn: MS ny 2 ha: 3,97

Navn: HCH 6-1 ha: 6,14

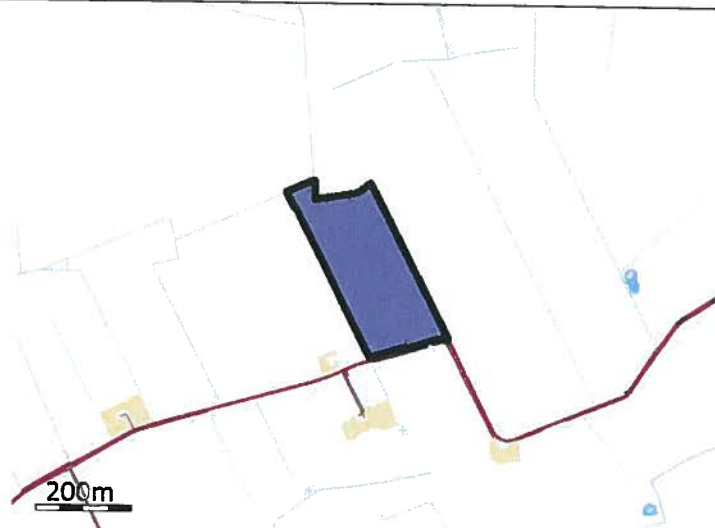

Navn: HCH 1-0 ha: 3,78

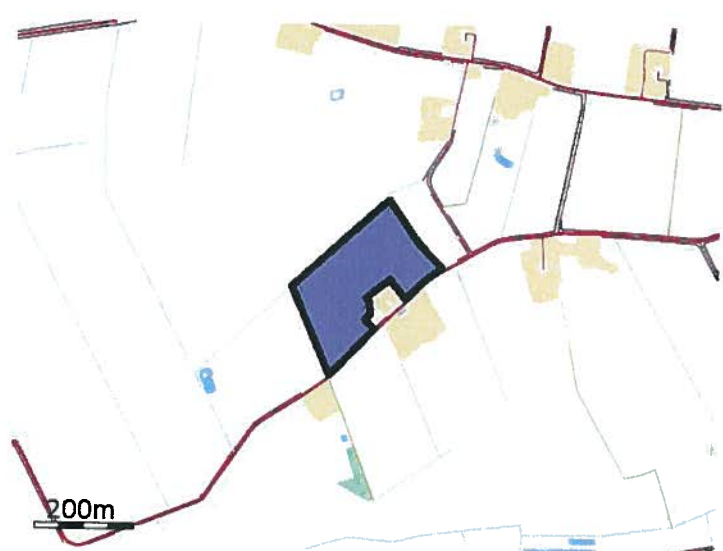

Navn: HCH 2-0 ha: 4,27

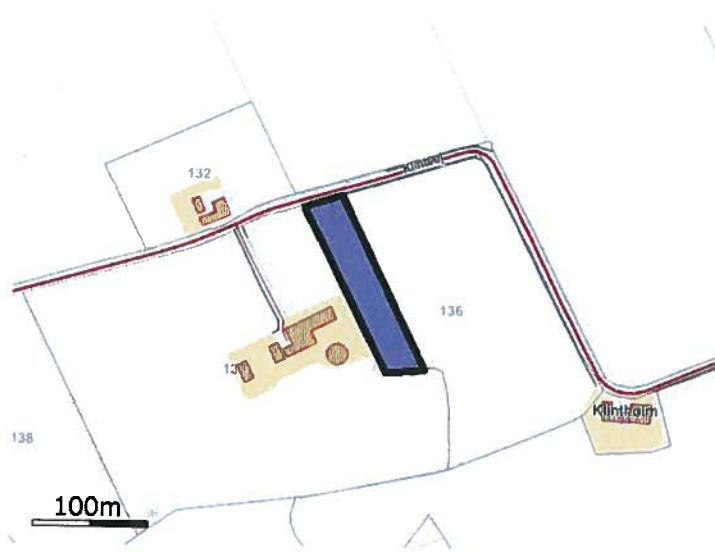

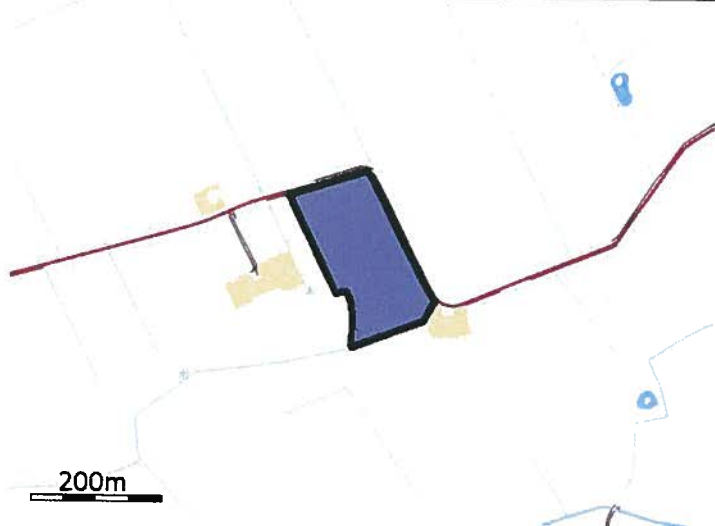
Navn: HCH 22-0 ha: 5,94

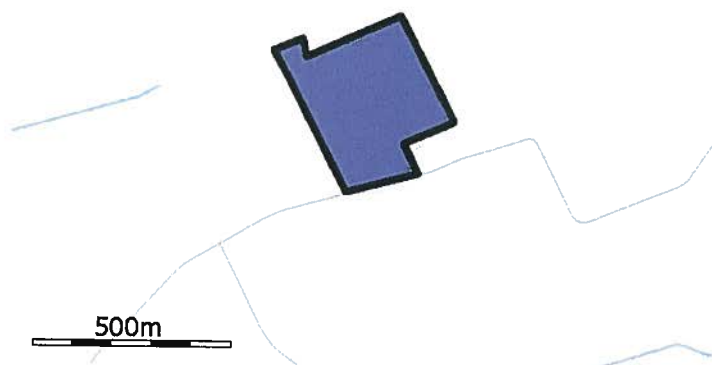
Navn: HCH 12-0 ha: 4,59

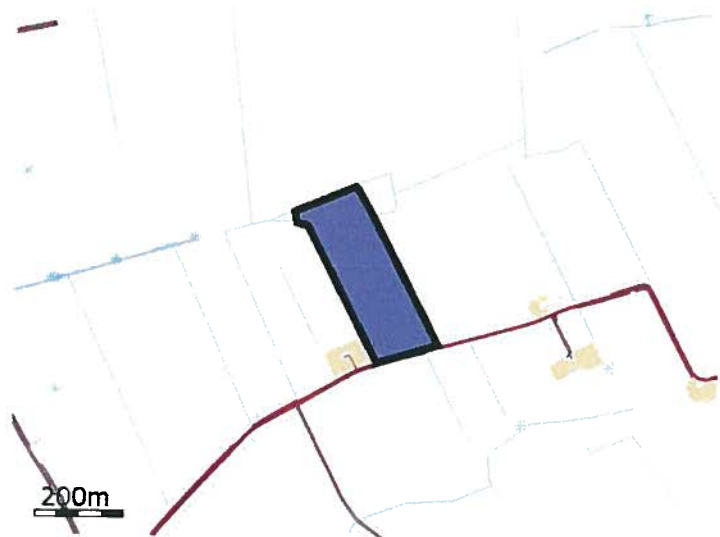
Navn: HCH 21-1 ha: 0,53

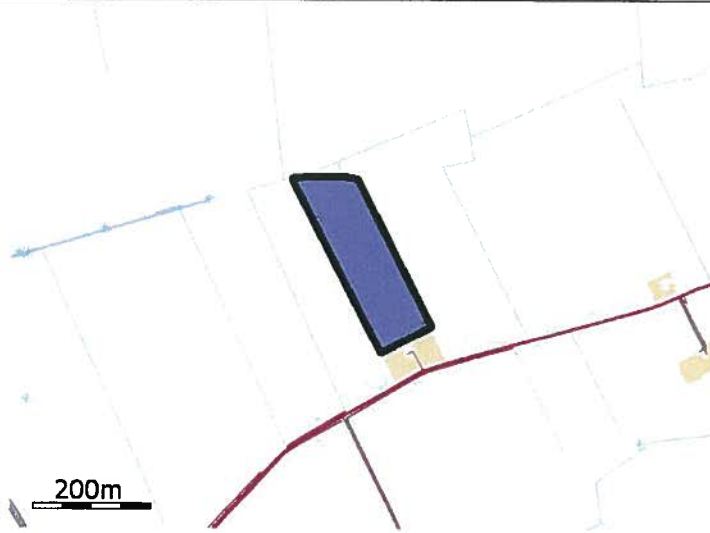
Navn: HCH 21-0 ha: 3,11

Navn: HCH 9-0 ha: 11,17

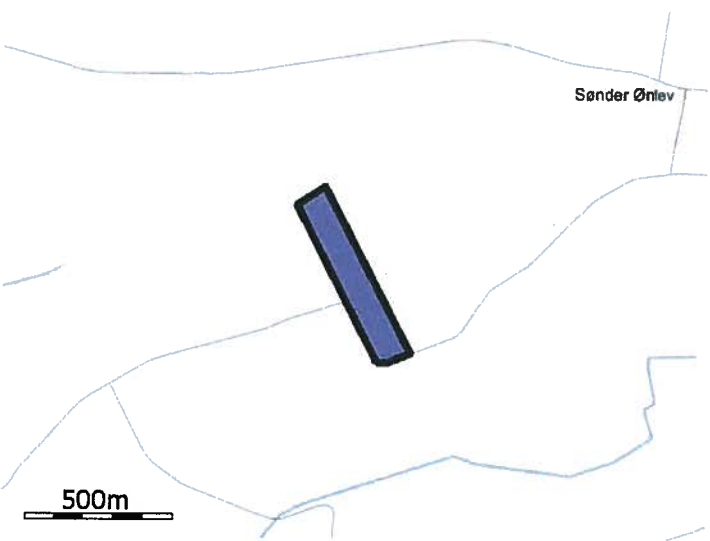
Navn: HCH 17-0 ha: 5,52

Navn: HCH 18-0 ha: 3,05

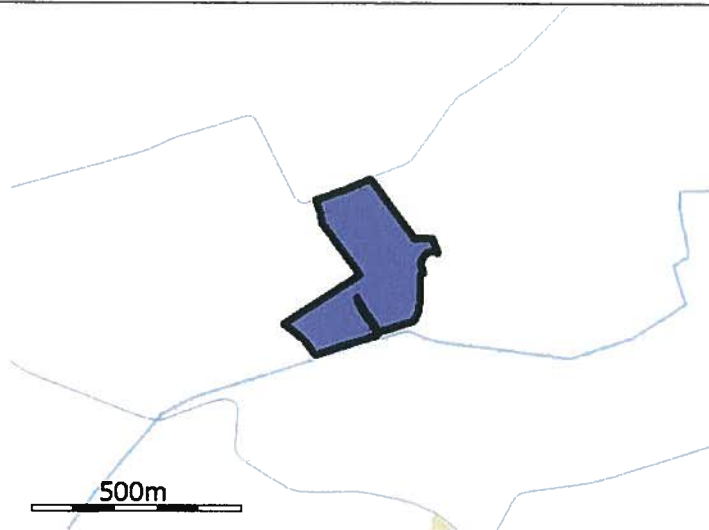

Navn: HCH 18-1 ha: 3,47

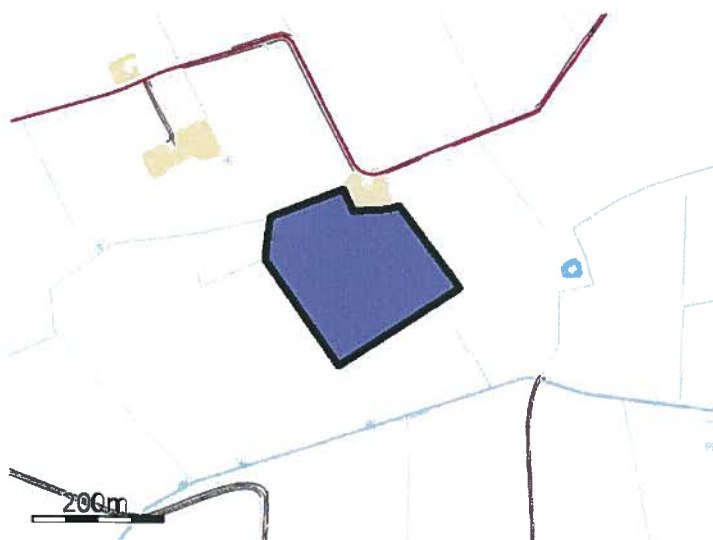

Navn: HCH 6-0 ha: 6,93

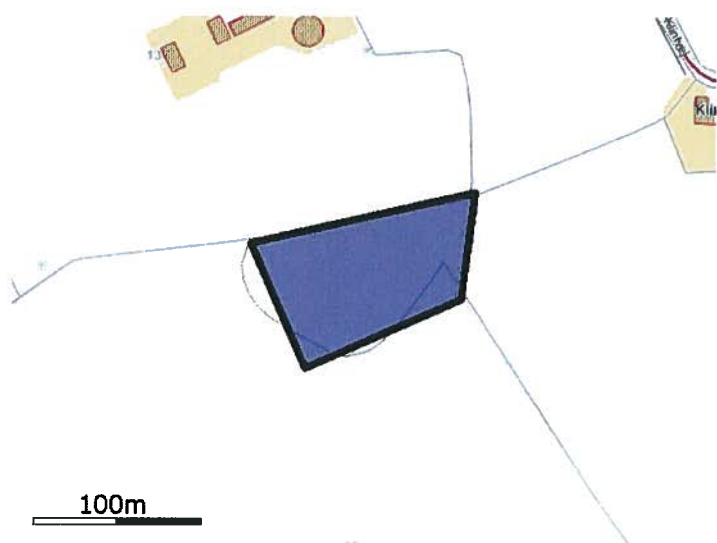
Sønder Øniev

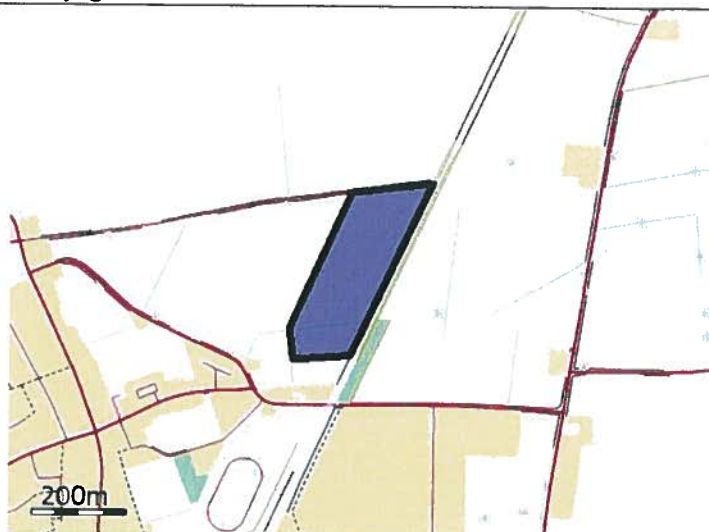
Navn: HCH 3-0 ha: 7,46

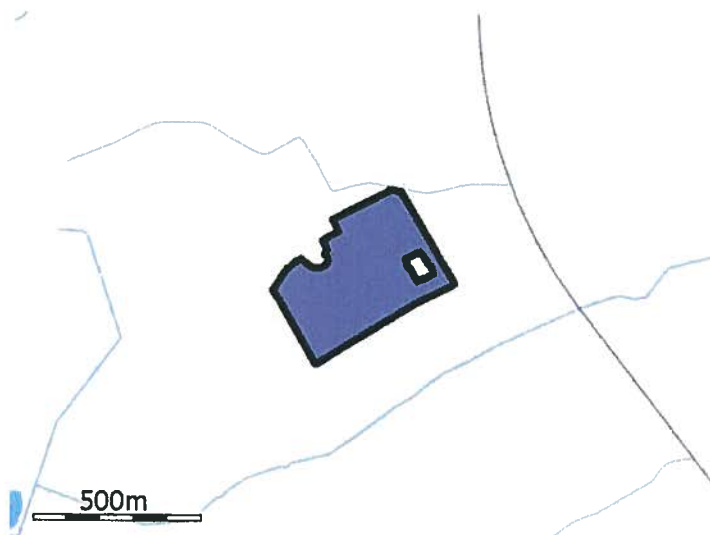
Navn: HCH 3-1 ha: 4,53

Navn: HCH 3-2 ha: 0,82

Navn: HCH 23-0 ha: 5,44

Navn: MS 11-0 ha: 14,23

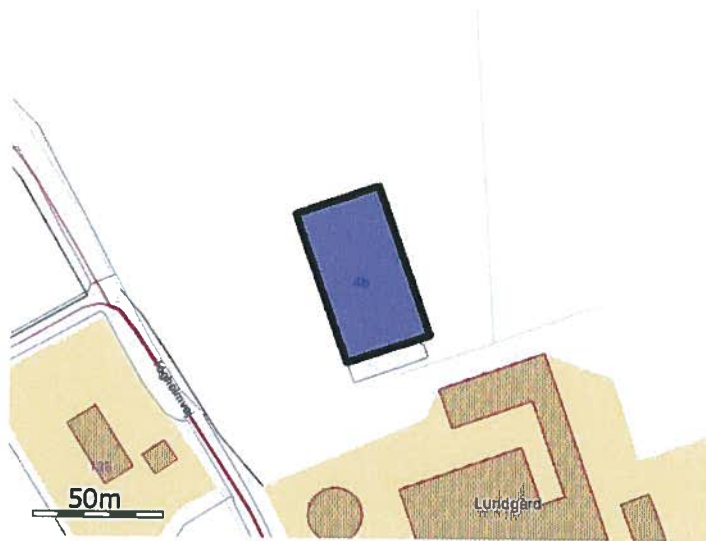

Navn: MS 1-0 ha: 19,64

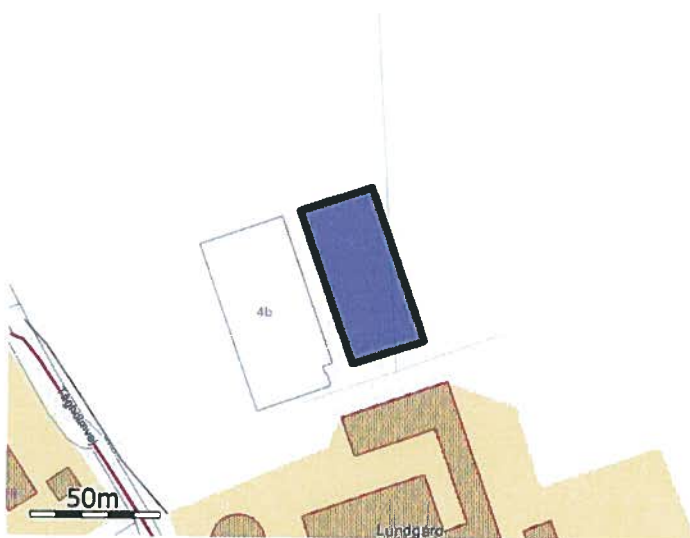
De stjerne (*) markerede arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

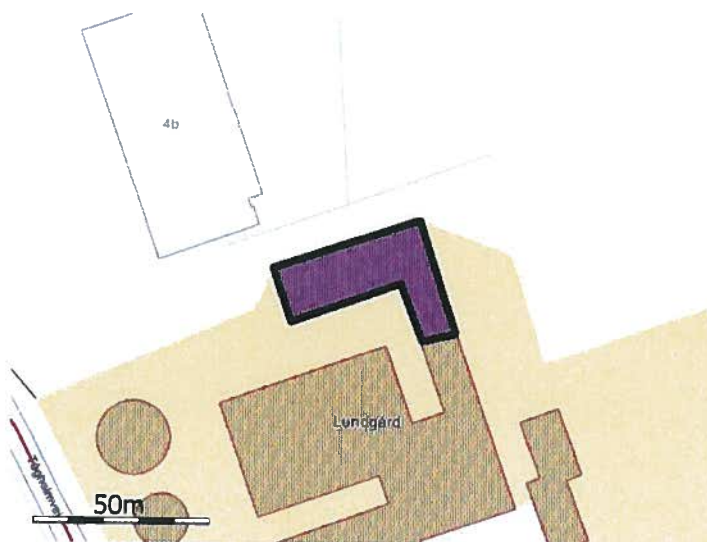
Staldafsnit

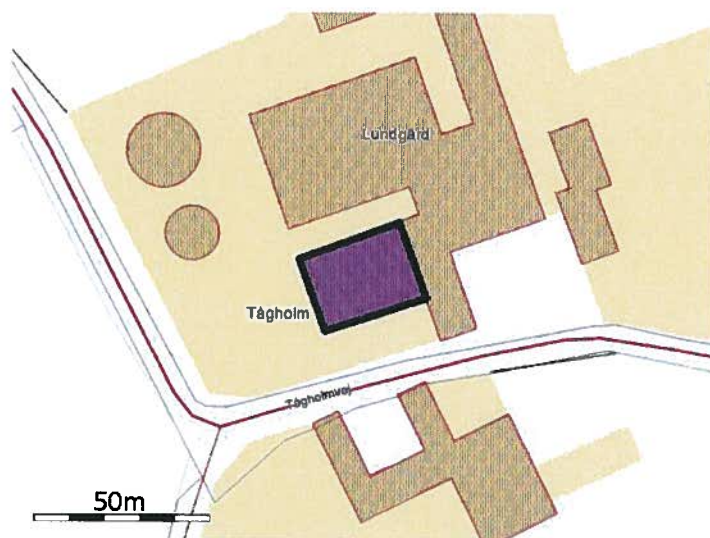
Navn: Slagtesvin 1

Navn: Slagtesvin 2

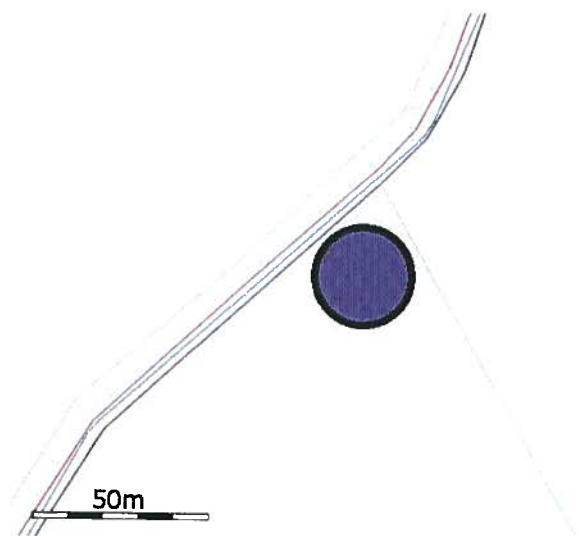
Navn: Slagtesvin 3

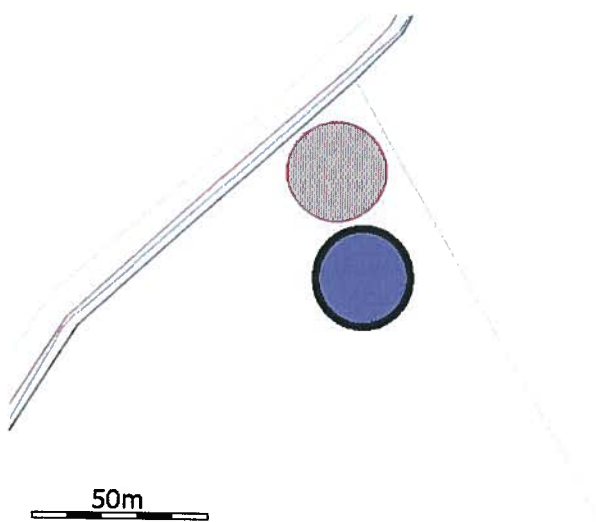
Navn: Slagtesvin 4

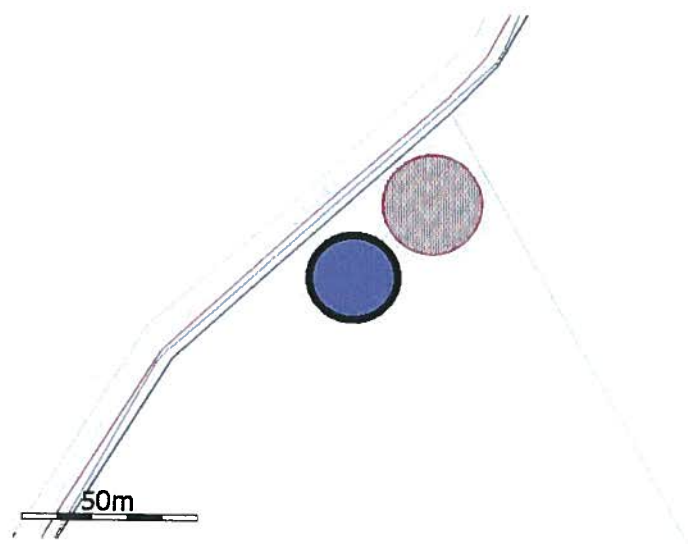
Opbevaringslager

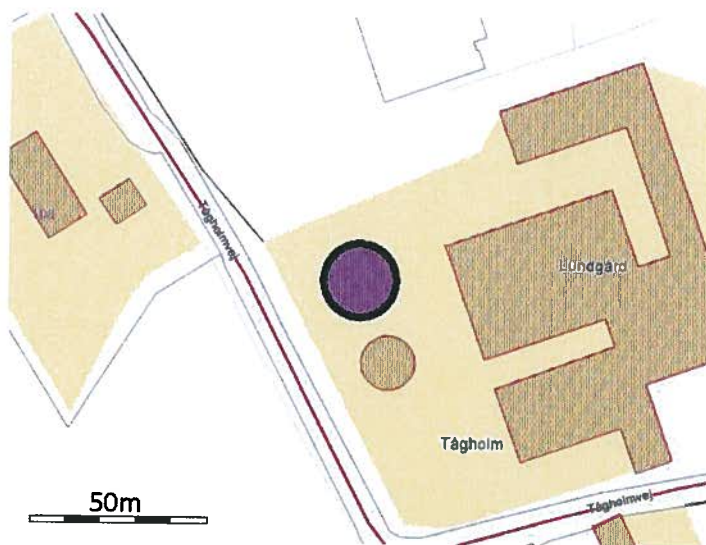
Navn: Gylletank 1

Navn: Gylletank 2

Navn: Gylletank 3

Navn: Gylletank 4 - buffer - nedlægges

Forslag
Miljøgodkendelse af
Svinebruget Tågholm
Tågholmvej 2, 6230 Røde kro

§ 12

Lovbekendtgørelse nr. 1486
af 4. december 2009 af lov
om miljøgodkendelse mv. af
husdyrbrug med senere ændringer

Godkendelsesdato:
xx. måned 201x

Aabenraa Kommune
Teknik & Miljø
Miljø & Natur
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg
Tlf. 73 76 76 76

Indholdsfortegnelse

Datablad	4
1 Resumé og samlet vurdering	5
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	5
1.2 Ikke teknisk resumé	5
1.3 Offentlighed.....	7
1.4 Meddelelse af miljøgodkendelse	8
2 Vilkår	10
2.1 Generelle forhold.....	10
2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	10
2.3 Husdyrhold, staldanlæg og drift	10
2.4 Gødningsproduktion og – håndtering	12
2.5 Forurening og gener fra husdyrbruget.....	12
2.6 Påvirkninger fra arealerne	15
2.7 Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT) /renere teknologi.....	17
2.8 0-alternativet og andre alternativer	17
2.9 Husdyrbrugets ophør	17
2.10 Egenkontrol og dokumentation.....	17
3 Generelle forhold	19
3.1 Beskrivelse af husdyrbruget.....	19
3.2 Meddelelesespligt.....	19
3.3 Gyldighed	20
3.4 Retsbeskyttelse.....	20
3.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	20
4 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	21
4.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.	21
4.2 Placering i landskabet	23
5 Husdyrhold, staldanlæg og drift	27
5.1 Husdyrhold og staldindretning.....	27
5.1.1 Generelt	27
5.1.2 BAT staldteknologi	28
5.2 Ventilation.....	30
5.3 Fodring	31
5.3.1 Generelt	31
5.3.2 BAT foder	32
5.4 Opbevaring og håndtering af foder	33
5.5 Rengøring af stalde	33
5.6 Energi- og vandforbrug	33
5.6.1 Generelt	33
5.6.2 BAT energi- og vandforbrug	35
5.7 Spildevand samt tag- og overfladevand.....	35
5.8 Kemikalier og medicin.....	37
5.9 Affald.....	37
5.9.1 Generelt	37
5.9.2 BAT affald	38
5.10 Olie	38
5.11 Driftsforstyrrelser og uheld.....	39
5.11.1 Generelt	39
5.11.2 BAT driftsforstyrrelser og uheld	40
6 Gødningsproduktion og –håndtering	40
6.1 Gødningstyper og –mængder.....	40
6.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning	40

6.2.1	Generelt	40
6.2.2	BAT opbevaring af husdyrgødning	42
6.3	Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost.....	43
6.4	Anden organisk gødning	43
6.5	Håndtering og udbringning af husdyrgødning	43
6.5.1	Generelt	43
6.5.2	BAT håndtering og udbringning af husdyrgødning	44
7	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	46
7.1	Lugt	46
7.2	Fluer og skadedyr.....	47
7.3	Transport	47
7.4	Støj.....	48
7.5	Støv	49
7.6	Lys	49
7.7	Ammoniak – generel reduktion	50
7.8	Ammoniak – individuel reduktion	51
8	Påvirkninger fra arealerne.....	59
8.1	Udbringningsarealerne	59
8.1.1	Arealanvendelse	61
8.1.2	Aftalearealer	62
8.2	Beskyttet natur	62
8.3	Nitrat til grundvand	64
8.4	Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande	65
8.5	Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande	66
8.6	Natura 2000	67
8.7	Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)	71
9	Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT)/renere teknologi	74
10	Alternative muligheder og 0-alternativet	78
11	Husdyrbrugets ophør	79
12	Egenkontrol og dokumentation	80
13	Klagevejledning.....	81
14	Bilag.....	83

Datablad

Titel: Miljøgodkendelse af svinebruget "Tågholm" på Tågholmvej 2, 6230 Rødekro. Miljøgodkendelse meddeles i medfør af 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.

Godkendelsesdato: xx. Måned 200X

Ansøger: Michael Torp Sangild, Tågholmvej 2, 6230 Rødekro

Telefonnr.: 7466 6598

Mobilnummer: 2048 6598

E-mail: msangild@taagholm.dk

Ejer af ejendommen: Michael Torp Sangild, Tågholmvej 2, 6230 Rødekro, 2048 6598

Kontaktperson: Michael Torp Sangild, Tågholmvej 2, 6230 Rødekro, 2048 6598

Husdyrbrugets navn: Tågholm

Ejendomsnr.: 5800008480

Matr.nr. og ejerlav: 3, 4a og 4b, Kassø, Hjordkær

CVR nr.: 19258831

CVR/p nr.: 1001646994

CHRnr.: 48084

Biaktiviteter: Biogas: gårdanlæg placeret på Tågholm

Andre ejendomme: Kassøvej 53

Miljørådgiver: Anita Baagøe, LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa, 7436 5023, anb@landbosyd.dk

Tilsynsmyndighed: Aabenraa Kommune
X Kommune for så vidt angår vilkår x

Sagsbehandler, miljø: Navn

Kvalitetssikring, miljø: Navn

Sagsbehandler, natur: Navn

Kvalitetssikring, natur: Navn

Sagsnr: xx/xxxx, dok. x

Høring: x Kommune

Øvrige afgørelser: Miljøgodkendelse af biogasanlæg, § 10 på Kassøvej 53

Skabelonversion: 4

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse

Michael Torp Sangild har ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af svineproduktionen på ejendommen "Tågholm" beliggende Tågholmvej 2, 6230 Rødekro. Ansøgningen er indsendt til kommunen gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem. I ansøgningssystemet er der beregninger af bl.a. lugtgener, overholdelse af afstand og ammoniakbelastning, som hverken landmanden eller kommunen kan ændre.

Ansøgning er oprindeligt indsendt den xx. måned 20xx, seneste revision af ansøgning er med skema nr. 17488, version x indsendt til Aabenraa Kommune den xx. måned 200x og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 20xx. Ansøgningen fremgår af bilag 1.

Husdyrbruget har tidligere være miljøgodkendt i 2002.

Ansøgningen vedrører en renovering af to stalde samt en udvidelse af produktionen af slagtesvin i de eksisterende stalde. Det betyder en stigning af antallet af dyr, fra 14.164 dyr (470,49 DE) i nudrift til 19.740 dyr (548,32 DE) i ansøgt drift.

Ansøger planlægger en udvidelse opdelt i 2 etaper.

Etape 1: Udvidelse af produktionen i stald 1.1.1 og 1.1.2 samt renovering af gulvet i stald 1.1.4, så de lever op til gældende lovgivning i 2015, i alt 511,1 DE.

Etape 2: Udvidelse af produktionen i stald 1.1.4, renovering af gulvet i stald 1.1.3, så det lever op til gældende lovgivning i 2015 samt udvide produktionen i stald 1.1.3, i alt 548,32 DE. Etablering af gastæt silo med en højde på 12 m og en kapacitet på 1000 m³.

Renoveringen forventes at foregå løbende fra starten af 2013 og til slutningen af 2014. Det forventes at den ene stald renoveres i etape 1, mens den anden stald renoveres i etape 2. Spalterne udskiftes løbende på sektionniveau, så det ikke er nødvendigt med en sanering af hele stalden, hvilket er grunden til at renoveringen strækker sig over forholdsvis lang tid.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Svineproduktionen på Tågholmvej 2, 6230 Rødekro udvider fra de nuværende 16.938 slagtesvin svarende til 470,49 DE til 19.740 slagtesvin svarende til 548,32 DE, i de eksisterende stalde. Samtidig udvides produktionen i biogasanlægget fra under 30 t/dag til over 30 t/dag. Godkendelse af biogasanlægget sker i forbindelse med godkendelse af husdyrproduktionen.

Der modtages 58,3 DE svinegylle fra ansøgers anden ejendom på Kassøvej 53. Der afgives 64,42 DE svinegylle til en økologisk kvægbedrift. Resten afsættes til bedriftens biogasanlæg. Til biogasanlægget modtages 208 DE fra slagteri. Det giver en biomasse på 750,33 DE, som afsættes til egne arealer samt aftalearealer. Der hører i alt 635,24 ha udbringningsarealer til produktionen, heraf 321,29 ha af udbringningsarealer i form af gylleaftaler.

Alle arealerne ligger i robuste områder.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Udvidelsen sker i eksisterende stalde. Der vil blive opført en ny kornsilo, i forbindelse med de eksisterende kornsiloer.

Landskabelige værdier

Ejendommen ligger i Aabenraa Kommune, tæt på hovedvejen mellem Rødekro og Bolderslev (nr. 175/179). Der er ca. 97 m fra staldene til nærmeste nabo, Tågholmvej 3, som ejes af ansøger. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Kassøvej 47, som ligger ca. 850 m fra staldanlægget.

Alle bygninger er eksisterende og ligger på begge sider af Tågholmvej. Flere steder er anlægget skjult af beplantning. Ejendommen ligger i et landskab der er en mellemting mellem det østjyske og det vestjyske. Området er ikke specielt kuperet og der er få naturelementer. Markerne er store og ofte kun adskilt af et enkelt læhegn eller en grøft.

Lugt, støv og støj

Udvidelsen sker i de eksisterende stalde, hvorfor denne ifølge beregningerne ikke medfører forøgede lugtgener for naboerne. Nærmeste nabo, Kassøvej 47, ligger ca. 850 meter fra staldanlægget og den beregnede geneafstand for lugt er 507 meter. Samlet bebyggelse bliver udløst af Kassøvej 43, som ligger ca. 990 m fra staldanlægget. Der ligger ingen byzone, sommerhusområder eller udpegede lokalplan boligområder inden for 1000 m fra produktionen.

Ved levering af foder kan der forekomme støv, men dette foregår i foderlade og det vurderes, at det ikke giver gener udenfor husdyrbruget.

Der kan forekomme støj i forbindelse med blanding af foder og ved indblæsning af foder i siloerne, samt ved transporter til og fra ejendommen. Desuden kommer der støj fra ventilationen. På grund af afstand til nærmeste nabo, vurderes det ikke at udgøre en væsentlig gene.

Transport til og fra ejendommen

Udvidelsen af husdyrbruget vil bl.a. medføre, at antallet af transporter øges fra ca. 861 til ca. 987 årligt.

Idet transporterne ikke kommer til at gå gennem et tættere bebygget område vurderes, at ændringen i antallet af transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der findes ingen arealer med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. indenfor en afstand af 1000 m fra anlægget, og det nærmeste Natura 2000 område ved Tinglev sø og mose, ligger ca. 6 km syd for anlægget.

Der er udarbejdet beregninger på ammoniakbelastningen til natur i nærområdet, som er beskyttet efter § 3 i lov om naturbeskyttelse. Beregningerne viser, at der er en mindre afsætning af ammoniak i ansøgt drift end i nu-situationen.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Det gør sig ligeledes gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Udbringningsarealerne er placeret uden for områder, der er sårbare for nitratudvaskning. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til x kg N/ha.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser mv. Det betyder, at udvidelsens virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT

er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene, og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

Det vurderes, at ansøger anvender BAT indenfor:

- Vand og energi, da der bl.a. anvendes vandtildeling med bideventiler, iblødsætning inden vask, lavenergi-lysstofrør og lavenergi-varmepærer.
- Management, da der bl.a. laves mark- og gødningsplan, beredskabsplan osv.
- Staldindretning, da kravet til reduktion er opfyldt ved foderkorrektur og overdækning af gyllebeholdere.
- Opbevaring af gødning, da der bl.a. anvendes gyllebeholdere som kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, beholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt og er overdækket med telt.
- Udbringning af gødning, da der bl.a. ikke køres på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, al gylle på vårsæd nedfældes og der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov.

Alternative løsninger

Udvidelsen sker i eksisterende stalde. Der bygges ingen nye stalde, men gulvet i de to ældste stalde vil blive renoveret, så de lever op til lovgivningen for slagtesvin i 2015, hvor fuldspalter bliver forbudt. Hvis ikke de to stalde bliver renoveret, vil de være ulovlige i 2015. Det kunne være et alternativ at bygge nyt, men dette ønsker ansøger ikke.

Vurdering

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Aabenraa Kommune har meddelt miljøgodkendelse af den ansøgte udvidelse af husdyrbruget Tågholmvej 2, 6230 Rødekro.

1.3 Offentlighed

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge xx, 20xx i **Aabenraa Ugeavis/Lokal - Bladet Budstikken, Aabenraa** for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Aabenraa Kommune har ikke modtaget henvendelser angående anmodning om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Eller

Den x. måned 200x modtog Aabenraa Kommune henvendelse fra XX, der har anmodet om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse. Desuden er der indkommet bemærkninger fra xx, som omhandler xx. Bemærkningerne gav anledning til følgende ændringer af projektet.

Museum Sønderjylland – arkæologi Haderslev blev x. måned 201x orienteret om ansøgningen.

Ansøgningsmaterialet og udkastet til miljøgodkendelse blev den x. måned 20xx sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, samt til andre, som har anmodet herom. Høringsberettigede er mærket med * i listen over klageberettigede i afsnit 13 Klagevejledning. Der var en frist på 6 (3 uger for § 11 og § 12, stk. 3 godkendelser) uger til afgivelse af bemærkninger.

Der er ikke kommet bemærkninger i høringsperioden.

Eller

Den x. måned 200x modtog Aabenraa Kommune bemærkninger fra xx. Bemærkningerne er vedlagt som bilag x.

Ansøgningen og udkastet er blevet ændret med hensyn til

- gyllebeholderens placering
-

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentlig annonceret i Lokal- Bladet Budstikken onsdag den x. måned 200x, og afgørelsen bliver fremsendt til klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, samt de myndigheder der har været inddraget i sagens behandling. Disse er listet i afsnit 13 Klagevejledning.

1.4 Meddelelse af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø & Natur meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af husdyrbruget på Tågholmvej 2, 6230 Rødekro.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion på:

- 19740 slagtesvin (32 – 107 kg)

Svarende til 548,32 DE.

Miljøgodkendelsen meddeles også til:

- Renovering af stald 1.1.3 og 1.1.4
- 1 gastæt silo med en højde på 12 m og med et rumindhold på 1000 m³

Det skal oplyses, at denne miljøgodkendelse ikke omfatter accept af anmeldt byggeri eller andre tilladelser/afgørelser efter anden lovgivning end efter husdyrbruget.

Godkendelsen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Tågholmvej 2, 6230 Rødekro.

Miljøgodkendelsen meddeles:

- på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger,
- efter § 12, stk. 3 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer og
- i henhold til de fastsatte vilkår.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser og Aabenraa Kommunes regulativer – også selv om disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- heller ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer, og
- ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Den xx. måned 201x

Navn

Miljøsagsbehandler

Teknik & Miljø

Miljø & Natur

Aabenraa Kommune

Plantagevej 4, 6330 Padborg

www.aabenraa.dk

Direkte 73 76 xx xx

landbrug@aabenraa.dk

Navn

Natursagsbehandler

Teknik & Miljø

Miljø & Natur

Aabenraa Kommune

Plantagevej 4, 6330 Padborg

www.aabenraa.dk

Direkte 73 76 xx xx

landbrug@aabenraa.dk

2 Vilkår

2.1 Generelle forhold

Beskrivelse af husdyrbruget

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 17488, version x, genereret den xx. måned 201x og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 201x og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles skriftligt til Aabenraa Kommune.

Gyldighed

3. Den samlede miljøgodkendelse bortfalder, såfremt etape 1 ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Etape 2 bortfalder, såfremt den ikke udnyttet inden 5 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at renoveringen har fundet sted, og der er indsat dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være udnyttet 5 år efter meddelelse af godkendelsen.

2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Bygge- og beskyttelseslinier og fredninger

4. nn

Placering i landskabet

5. nn

2.3 Husdyrhold, staldanlæg og drift

Husdyrhold og staldindretning

6. Dyreholdets omfang og sammensætning samt fordeling i de enkelte staldafsnit må på årsplan ikke overstige/ændres i forhold til nedenstående tabel dog med mulighed for fleksibilitet som angivet i vilkårene x og x.

Stald Nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/ alder	Sti-pladser/ antal dyr	DE
1.1.1	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter	32-107 kg	1519 / 6380	177,22
1.1.2	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter	32-107 kg	1519 / 6380	177,22
1.1.3	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter	32-107 kg	833 / 3499	97,19
1.1.4	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter	32-107 kg	829 / 3481	96,69
I alt					548,32

7. Inden for de enkelte dyretyper tillades afvigelser i antal DE på +/- 10 % på årsplan, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides, jf. ovenstående tabel.
8. Driftsherren skal underrette Aabenraa kommune om besætningens størrelse efter 5 år, og når besætningen er nået op på 548,32 (max) DE.
9. Produktionen kan gennemføres med en variation på +/- x kg i ind- og afgangsvægten, dog således at årsproduktionen ikke overstiger 548,32 DE.
10. Slagtesvineproduktionen skal foretages jævnt fordelt hen over året.
11. Det skal sikres, at spalterne altid er funktionsdygtige, således at gødning og urin hurtigt fjernes fra gulvet og ledes til gødningskanalerne. Kontrol skal ske minimum 1 gang i døgnet.

Ventilation

12. Ventilatorer skal serviceres og renholdes med de for det konkrete anlægs vejledende intervaller og specifikationer med henblik på driftssikker funktion.

Fodring

13. Den samlede foderration til slagtesvinene må i gennemsnit over en 3-årig periode maksimalt indeholde 156,1 gram total råprotein pr. foderenhed (FE).
14. Foderets indhold af totalfosfor til de enkelte dyretyper må ikke indeholde mere totalfosfor end angivet i nedenstående tabel.

	Vægtinterval	Samlet fosforindhold (% pr. kg tørfoder)
Slagtesvin	25-50 kg	0,45-0,55
Slagtesvin	50-110 kg	0,38-0,49

15. Fytase skal tilsættes slagtesvinefoderet efter normal praksis.
16. Krav til dokumentation til foderkorrektio n fremgår af vilkår x (det sidste vilkår under egenkontrol og dokumentation).

Opbevaring og håndtering af foder

17. Foder skal håndteres på en måde, så der ikke opstår gener

Rengøring af stalde

18. Staldene skal rengøres minimum hver x. uge. Dato for rengøring skal noteres i driftsjournalen, samtidig kontrolleres spalternes funktionsdygtighed.

Energi- og vandforbrug

19. Vask af stald skal foregå med højtryksrensere.
20. Elforbruget skal mindst registreres en gang årligt. Elforbruget skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
21. Vandforbruget til dyreholdet skal registreres mindst en gang årligt. Vandforbruget skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.

Spildevand samt tag - og overfaldevand

22. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllebeholder.

Kemikalier og medicin mv.

23. Gødningsstoffer, kemikalier, foderstoffer m.v., skal opbevares, således at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer hvis der måtte ske udslip.

Affald

24. Affald skal opbevares og håndteres, som beskrevet i tabel x

Olie

25. Opbevaring af dieselolie skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund så spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
26. Tankning af diesel fra stationær tank skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
27. Olie- og fedtprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
28. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning.

Driftsforstyrrelser og uheld

29. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af eventuelt spild.
30. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejderne.
31. Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen.

2.4 Gødningsproduktion og – håndtering

Gødningstyper og mængder

32. nn.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

33. Overdækningen af gyllebeholdere skal lukkes igen umiddelbart efter endt omrøring og udkørsel. Skader på den faste overdækning skal reparerer, således at overdækningen altid er helt tæt.

Anden organisk gødning

34. Bedriftens arealer må tilføres organisk materiale fra bedriftens biogasanlæg

Håndtering og udbringning af husdyrgødning

35. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
36. Der må ikke etableres og anvendes fast pumpeudstyr på gyllebeholderne.
37. Fast og mobilt pumpeudstyr må ikke kunne fjernbetjenes.
38. Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal der senest den x. måned 20xx etableres en støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder, hvor påfyldning af gylle ved gyllebeholderne finder sted. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.
39. Traktordrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, fx ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved kraftoverførselsakslen. Traktoren skal aflåses eller helt frakobles pumpeudstyret.
40. Husdyrgødning må ikke køres ud på arealer, der er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.

2.5 Forurening og gener fra husdyrbruget

Lugt

41. Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Eventuelle udgifter hertil afholdes af bedriften.
42. Hvis der er udarbejdet en OML lugtberegning, skal der stilles vilkår til de kriterier, der indgår i beregningerne

Fluer og skadedyr

43. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Transport

44. Ved transport af gylle ud på offentlige veje/private fællesveje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, så spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal det straks opsamles.
45. Transport af husdyrgødning fra ejendommen skal fortrinsvis ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 07.00-18.00 og lørdag i tidsrummet kl. 7.00-14.00. Det skal tilstræbes, at der ikke køres husdyrgødning ud på offentlige veje/private fællesveje på søn- og helligdage.
46. Transport af indkøbt foder, halm, ensilage og øvrige hjælpemidler til og fra ejendommen skal fortrinsvis ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 07.00-18.00 og lørdag i tidsrummet kl. 07.00-14.00. Det skal tilstræbes, at der ikke køres indkøbt foder, ensilage og øvrige hjælpemidler ud på offentlige veje/private fællesveje på søn- og helligdage. For tilkørsel af foderafgrøder som eksempelvis græs og majs til siloanlæg eller til faste oplagsplader gælder vilkåret ikke.
47. Transport af dyr til og fra ejendommen skal fortrinsvist ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 07.00-18.00 og lørdag i tidsrummet kl. 07.00-14.00. Det skal tilstræbes, at der ikke transporteres dyr ud på offentlige veje/private fællesveje på søn- og helligdage.

Støj

48. Bidraget fra landbruget med driftsbygninger på adressen xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land og i landsbyen Store xxxxxxxx ikke overskride følgende værdier:

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 - 07.00
Det åbne land	55	45	40
Område xxxxxx	55	45	40

Notationer og principper, der anvendes ved beskrivelse og regulering af ekstern støj fra landbruget, er anført i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved udendørs opholdsarealer ved boliger.

Støjgrænserne må i område nr. 32.B.1 i landsbyen xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx ikke overskrides noget sted i området.

For dagperioden kl. 07.00-18.00 skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

For aftenperioden kl. 18.00 -22.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede time.

For natperioden kl. 22.00 - 07.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede halve time.

Støj fra intern transport på landbrugets område medregnes i landbrugets støjbidrag.

Dog medregnes kun støjbidrag fra transport ved driftsbygninger og i umiddelbar nærhed af disse samt ved gyllebeholdere.

Ved tilkørsel af foderafgrøder som eksempelvis græs og majs til siloanlæg eller til faste oplagspladser eller ved bortkørsel af gylle/fast gødning i forbindelse med udbringning til mark kan der ses bort fra støjbidraget fra disse aktiviteter.

Støj fra faststående anlæg placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, eksempelvis fast opstillede motorer og vandpumper, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Støj fra mobile anlæg opstillet ved driftsbygninger, eksempelvis fra blæsere på lastvogne med varer til landbruget, skal medregnes i landbrugets støjbidrag, uagtet at anlæggene måtte befinde sig på et køretøj, der ikke hører til landbruget.

Målinger/beregninger til kontrol af, at grænseværdierne er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Dog kan målinger/beregninger kræves højst en gang årligt.

Tilsynsmyndigheden kan kræve, at målinger/beregninger skal foretages af et akkrediteret firma eller laboratorium eller af en certificeret person omfattet af Miljøstyrelsens godkendelsesordning "Miljømåling - ekstern støj". Udgifterne afholdes af landbruget.

Støv

49. nn

Lys

50. Belysning i staldene skal være slukket mellem kl. 23 og kl. 06, med mindre menneskelig aktivitet er påkrævet i stalden.

Ammoniak – generel reduktion

51. nn.

Ammoniak – individuel reduktion og natur

52. **Markstak** af komposteret husdyrgødning må ikke placeres nærmere end 300 m fra natur-område **xx**, som er en bufferzone i forhold til dette § 7-naturområde.
53. Markstakke skal ligge minimum **x** m fra (naturområde).

2.6 Påvirkninger fra arealerne

Udbringningsarealerne

54. På bedriften må ikke anvendes et kvæg/svinesædskifte, der har et højere udvaskningsindex end **xxx**, jvnf. bilag W.
55. På bedriftens udbringningsarealer må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til et husdyrtryk på **x,xx** DE/ha.
56. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de **xx** ha udspretningsareal, som fremgår af **nedenstående** kort (eller bilag x).
57. Udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker inden for 1000 m til de såkaldte § 7 naturarealer skal ske ved nedfældning. Se nedenstående kort (eller bilag x).
58. Udbringning af flydende husdyrgødning må kun foretages ved nedfældning på følgende arealer: mark nr. **nnn** og **nnnn**.
59. Der må ikke udbringes husdyrgødning i en zone nærmere end **xx** m fra det næringsstoffølsomme område, som angivet på kortet **nedenfor** (eller i bilag x).
60. Ved udbringning af husdyrgødning på ubevoksede arealer skal det nedbringes inden **x** timer.
61. Denne miljøgodkendelses gyldighed er betinget af at der foreligger gyldige arealgodkendelser af aftalearealerne tilhørende **xx**.
62. Der skal foreligge skriftlige aftaler på forpagtninger og gylleaftaler af mindst 1 års varighed.
63. Der må afgives husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha til arealerne på aftalearealer.
64. Engarealer angivet med gult på ovenstående kort må ikke tilføres husdyrgødning uden dispensation fra Aabenraa Kommune.
65. Kvæg svarende til **16** DE af besætningen på **xx**, græsser udenfor udbringningsarealet hvert år. Dokumentation herfor skal på kommunens forlangende kunne forevises i form af nedskrevne registreringer med oplysninger om antallet af dyr per mark.
66. Der skal afsættes **xx** DE til aftalearealer.
67. Græsningstrykket på de ejede engarealer langs **xx** og **xx** må ikke overstige 0,8 DE/ha/år.

Beskyttet natur

68. Indenfor en **xx** meters zone fra **xxx** å/bæk/sø, se bilag x, skal al jordbearbejdning så vidt muligt foregå parallelt med højdekurverne, altså parallelt med bredderne.
69. Ved udbringning på græsarealer skal gyllen nedfældes, og der må maksimalt tilføres **Y** ton/ha.
70. Der skal etableres en **x** m bred dyrknings-, sprøjtning- og gødskningsfri bræmme langs **xx** å/bæk/sø, se **nedenstående** kort (eller bilag x).

71. Det må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til åer, bække, grøfter, dræn eller søer.
72. Det er ansøgers ansvar at den person som udbringer gyllen eller dybstrøelsen bliver informeret om at engarealer ned mod **xxx** ikke må modtage husdyrgødning. Grænserne skal kendes og respekteres.
73. Afgræsning på de beskyttede enge skal ske således af kvæget ikke kan ødelægges vandløbsbrinkerne eller forurene vandet med gødning.

Nitrat til grundvand

74. På bedriften må ikke anvendes et kvæg/svinesædskifte, der har et højere udvaskningsindex end **xxx jvnj. bilag W.**
75. På bedriftens marker nr. **111111**, skal der anvendes et "grundvandssædskifte" med et udvaskningsindex på højst **xx**. De nævnte marker fremgår af kortet nedenfor, og udvaskningsindex ses i **bilag y**.
76. På bedriftens øvrige udbringningsarealer må der ikke anvendes et kvæg/svinesædskifte med et højere udvaskningsindex end **xx**.
77. På bedriften skal der hvert år være **xx** % efterafgrøder, svarende til **xx** ha – ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige efterafgrøder må erstatte af "grønne marker".
78. På bedriftens marker nr. **111**, skal der hvert år være **xx** % efterafgrøder. Disse efterafgrøder kan ikke samtidig tælles med i det generelle krav om efterafgrøder. Efterafgrøder på de nævnte marker, skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperioder og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige efterafgrøder må erstattes af "grønne marker".
79. På bedriften skal der hvert år være efterafgrøder på i alt **xx** %. Af disse skal der hvert år være placeret efterafgrøder på mindst **yy** ha indenfor markerne nr. **1111**. Efterafgrøderne skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige efterafgrøder må erstattes af "grønne marker".
80. De to marker, mark **65** og **66** i ansøgningen, som har areal beliggende indenfor NFI område skal dyrkes med et grundvandssædskifte med minimum **30** % miljøgræs.
81. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for andelen af efterafgrøder og tildelt husdyrgødning for de seneste 5 år, f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber. Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.
82. Ekstra efterafgrøder (ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder) nævnt under vilkår **x**, skal anvendes på de arealer, der ligger indenfor det nitratfølsomme område. Alle efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning.

Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

83. Dyretrykket på engarealerne fra de græssende dyr på højst være 0,8 DE/ha/år.
84. På bedriften må ikke anvendes et kvæg/svinesædskifte, der har et højere udvaskningsindex end **xx, jvnf. bilag W.**
85. Der skal bedriftens udbringningsarealer være mindst **xx** % efterafgrøder, svarende til **xx** ha – ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige efterafgrøder må erstattes af "grønne marker".

86. Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst **xx** % efterafgrøder, svarende til **xx** ha – ud over de til en hver til gældende, generelle krav om lovpligtige efterafgrøder. Disse skal fordeles således, at der i det **xxx**-følsomme områder (markerne **nn**, **bb**, **vv**) hvert år mindst er **yy** ha med efterafgrøder, svarende til 50 % af markarealer. Alle efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige efterafgrøder må erstattes af "grønne marker".
87. Mængden af husdyrgødning på bedriften må ikke overstige **xx** DE/ha på ejede og forpagtede udbringningsarealer. Det antal DE, der er aftale afsat til anden bedrift (gylleaftalearealer) indgår ikke i denne beregning af DE/ha, da disse tilføres **xx** DE/ha.
88. Bedriftens egne og forpagtede arealer kan tilføres et husdyrtryk på **x** DE/ha, dog må der maksimalt tilføres **x** kg N/ha og **x** kg P/ha med organisk gødning.
89. Ansøger er ansvarlig for, at gylleudbringning på gylleaftale udføres i henhold til de vilkår der er opsat i godkendelse for det enkelte areal. Vilkåret omfatter kun de aftalearealer, hvorpå ansøger levere gyllen udbragt.
90. Normen for tilførsel af husdyrgødning kan kun afviges efter reglerne om korrektion efter **bilag y**, hvis der foreligger dokumentation herfor, Kravene til dokumentation fremgår af **bilag y**.
91. Ved beregning af bedriftens kvælstofkvote, skal alle afgrøders kvælstofnorm nedsættes til **xx** % af Plantedirektoratets til en hver tid gældende normer.

Fosfor til overfaldevand – vandløb, søer og kystvande

92. Fosforoverskuddet må ikke overstige **x** kg P/ha/år. Det forudsættes, at der ikke tilføres fosfor med handelsgødning/uorganisk gødning, såfremt der er balance eller fosforoverskud på arealerne (startgødning til majs undtaget). Der må ikke tilføres arealerne anden organisk gødning med indhold af fosfor.

Natura 2000

93. nn

Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

94. Der skal laves tiltag **x**/afhjælpnde foranstaltning **Y** for at beskytte **z**.

2.7 Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT) /renere teknologi

95. nn

2.8 0-alternativet og andre alternativer

96. nn

2.9 Husdyrbrugets ophør

97. Ved hel eller delvis ophør af virksomheden skal Aabenraa Kommune kontaktes med henblik på vejledning om nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

2.10 Egenkontrol og dokumentation

98. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt. Den skal opbevares i mindst 5 år og forevises på Aabenraa Kommunes forlangende. Det kan være gødnings-

regnskaber, ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen, foderanalyser, fakturaer for indkøbt foder, en-dags foderkontroller, effektivitetskontroller, slagteriafregninger, årsopgørelser fra slagteriet, andre kvitteringer for afsatte og købte dyr, afsnit fra drifts- og skatteregnskaber vedrørende omsætning af foder og dyr samt status dyr og foder.

99. Gyllebeholderne skal tømmes mindst én gang om året, hvor de skal gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes. Tidspunktet for gennemgangen skal registreres i driftsjournalen.
100. Driftsforstyrrelser og uheld, der vurderes at kunne påvirke natur og miljø skal registreres med dato og beskrivelse i driftsjournalen.
101. For indkøbte fodermidler skal følge- og indlægssedler opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på kommunens forlangende.
102. Dokumentationen for foderets indhold af g råprotein pr. FE til dyretype kan f.eks. være effektivitets-/produktionskontrol, foderkontrol eller ajourførte foderplaner. Dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Såfremt korrektionsfaktoren anvendes i forbindelse med bedriftens gødningsregnskab, skal dokumentationen være identisk med Plantedirektoratets krav om dokumentation.

3 Generelle forhold

Husdyrbruget er større end 250 dyreenheder (DE) og er derfor omfattet af § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer. Husdyrbruget er omfattet af en miljøgodkendelse efter Miljøbeskyttelsesloven. Da udvidelsen ikke kan adskilles fra den øvrige produktion, kan udvidelsen ikke godkendes efter § 12, stk. 3 (tillægsgodkendelse), og hele virksomheden er derfor godkendelsespligtig. Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbruget.

Kommunen skal i forbindelse med udarbejdelse af en miljøgodkendelse vurdere om ændringen af dyreholdet kan give gener for naboer (lugt, støj, støv osv.), men også om ændringen giver en belastning på miljøet og naturen herunder belastningen med nitrat og fosfor. Naturvurderingen omfatter ændringens påvirkninger af beskyttet natur i henhold til både husdyrbrugloven og naturbeskyttelsesloven, samt EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Desuden skal kommunen vurdere om diverse afstandskrav overholdes, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og kravet om BAT er opfyldt, samt sikre at uheld forebygges.

Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug stiller krav om reduktion af ammoniakemissionen. Kravet afhænger af tidspunktet for indsendelse af ansøgningen. Ansøgninger indsendt første gang i 2007 skal reducere ammoniakemissionen med 15 % i forhold til normtallet for bedste staldsystem i 2005/2006. For ansøgninger indsendt første gang i 2008 skal ammoniakemissionen reduceres med 20 %, og i 2009 og 2010 skal ammoniakemissionen reduceres med 25 %.

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse/ændring af det eksisterende husdyrbrug. Vilkår der vedrører driften skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal vilkårene oversættes til et sprog, som de forstår.

3.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Redegørelse

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Tågholmvej 2, 6230 Rødekro med ejendoms nr. 5800008480. Ansøger ejer Tågholmvej 2 og Kassøvej 53. Stald 1.1.1 ligger på matrikel nr. 4b, som tilhører Kassøvej 53. Produktionen i denne stald er teknisk og forureningsmæssigt forbundet med produktionen på Tågholmvej 2, og er derfor en del af denne miljøgodkendelse.

Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 48084, og virksomhedens CVR nr. er 19258831.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, som fremgår af ansøgningsskema nummer 17488, version x, genereret den xx. måned 20xx og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 20xx. Ansøgningen med tilhørende bilag, der bl.a. indeholder den miljøtekniske beskrivelse, er vedlagt som bilag 1.

3.2 Meddelelesespligt

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser eller ændringer i dyreholdet, herunder staldanlæggene, gødningsopbevaringsanlæggene, harmoniarealerne og lignende, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune.

De anmeldte ændringer vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan udskiftes uden en ny miljøgodkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de godkendte arealer.

3.3 Gyldighed

Den samlede miljøgodkendelse bortfalder, såfremt etape 1 ikke er udnyttet inden 2 år efter den er meddelt. Etape 2 bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år efter den er meddelt. Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført være opfyldt fra det tidspunkt, hvor godkendelsen udnyttes.

Herefter gælder det, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Afvigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv., betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

3.4 Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen indtil xx. Måned 20xx.

Aabenraa Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, hvis:

- der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsens meddelelse.

Det samme er tilfældet, hvis:

- der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

3.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 20xx.

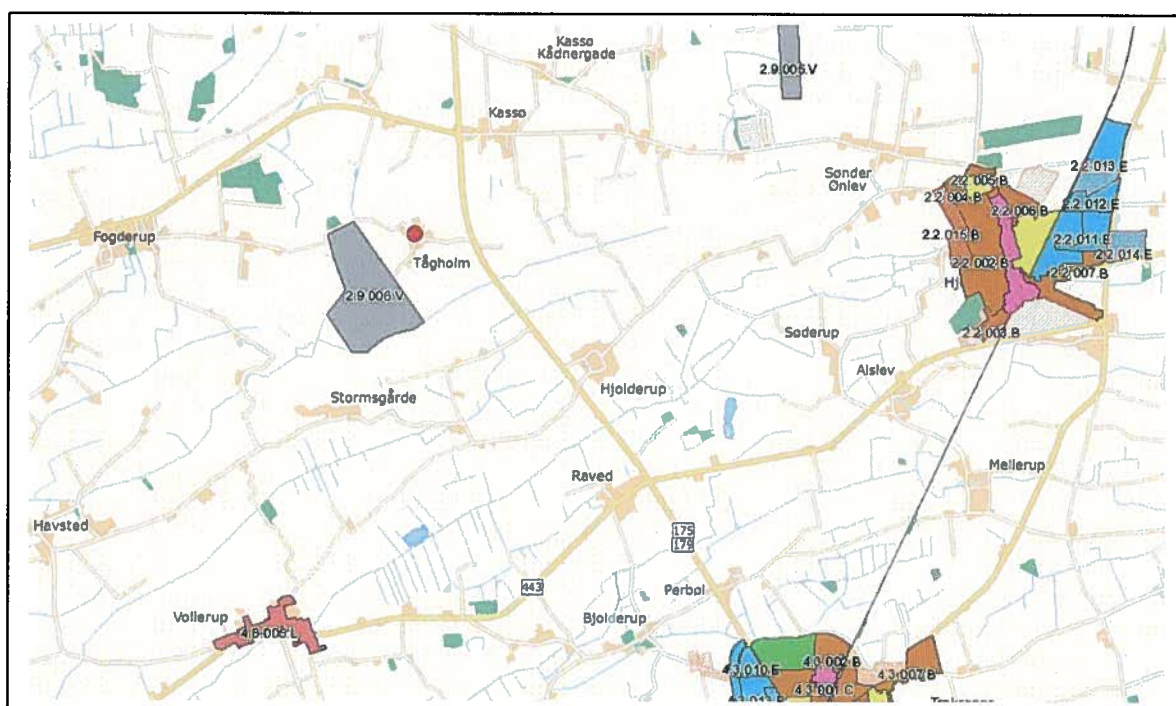
4 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

4.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.

Redegørelse

Afstandene er enten målt fra nærmeste stald/gyllebeholder eller fra det samlede staldanlæg som beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Husdyrbruget er beliggende i landzone. Det grå område vest for Tågholm, er udlagt til vindmølleanlæg.

Tabel 1 Afstandskrav til kommuneplaner/lokalplaner/nabobeboelse

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	4,5 km	Fra Tågholm til fremtidig byzone ved Bolderslev	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	18 km	Fra Tågholm til sommerhusområde nord for Aabenraa fjord.	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	3,3 km	Fra Tågholm til planlagt arealer til blandet bolig og erhverv i Vollerup	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	5,8 km	Fra Tågholm til lokalplan Å 4.3. Fritidsområde ved Arnhøjvej	50 m
Nabobeboelse	97 m	Fra stald 1.1.1. til Tågholmvej 3. Beboelsesejendom som ejes af	50 m

		ansøger	
--	--	---------	--

Afstandene til kommuneplaner/lokalplaner fremgår af bilag 1.4

Tabel 2 Afstandskrav – placering af anlæg

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	ca. 45 m	Fra stald 1.1.4 til stuehus	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>> 25 m	Der er ikke kendskab til, hvor den nærmeste levnedsmiddelvirksomhed ligger, formodentligt i Bolderslev eller Hjordkær	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	ca. 2,7 km	Fra staldanlægget til vandværk i Fogderup	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	ca. 100 m	DGU.Nr.: 160.1493 Drikkevandsboring på ejendommen	25 m
Vandløb	ca. 350 m	Fra gyllebeholder 1.1.7 til beskyttet vandløb vest for ejendommen	15 m
Dræn (rørlagt vandløb)	ca. 3 m	Fra stald 1.1.2 til rørlagt vandløb	15 m
Sø	ca. 250 m	Fra gyllebeholder 1.1.6 til sø øst for anlægget	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	>> 15 m / ca. 15 m	Der er ingen kendte private fællesveje i nærheden af anlægget / Fra stald 1.1.4 til Tågholmvej	15 m
Naboskel	ca. 70 m	Fra stald 1.1.1 til matr. Nr. 108 Kassø, Hjordkær (Kassøvej 3)	30 m

Afstandene fremgår af bilag 1.5

Kirkebeskyttelseslinie og kirkeomgivelser

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for "Kirkebyggelinien" eller udpegningen "Kirkelandskaber".

Kystnærhedszonen

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg indenfor udpegningen "Kystnærhedszonen".

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Lavbund og okker".

Skovrejsningsområder

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Strandbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Klitfredningslinie

Der er hverken bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Skovbyggelinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Sø- og åbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Sø- og åbeskyttelseslinier".

Fredede områder, fortidsminder og fortidsmindebeskyttelseslinier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinien for fortidsminder.

Der er ingen arealer inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinien for fortidsminder.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29f fastsat regler om, at der på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra dem ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes.

I henhold til naturbeskyttelsesloven, LBK nr. 1042 af 20/10/2008, må der ikke inden for 100 meter fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven foretages ændringer i tilstanden af arealet, herunder etableres hegn, placeres campingvogne og lignende. Forbuddet gælder ikke for sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme og landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning. Forbuddet gælder endvidere ikke for fortidsminder, der ikke er synlige i terrænet, samt fortidsminder, der er nævnt i bilag 1 til loven.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

Følgende arealer der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger": MS 2-0, MS 3-0 og MS 22-0.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29a fastsat regler om, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende. For sten- og jorddiger og lignende, der er beskyttet som fortidsminder, gælder alene reglerne om fortidsminder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bygge- og beskyttelseslinjerne er overholdt.

4.2 Placering i landskabet

Redegørelse

Landskabelige værdier

Ejendommen ligger i Aabenraa Kommune, tæt på hovedvejen mellem Rødekro og Bolderslev (nr. 175/179). Der er ca. 97 m fra staldene til nærmeste nabo, Tågholmvej 3, som ejes af ansøger. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Kassøvej 47, som ligger ca. 850 m fra staldanlægget.

Alle bygninger er eksisterende og ligger på begge sider af Tågholmvej. Flere steder er anlægget skjult af beplantning. Ejendommen ligger i et fladt terræn der er en mellemting mellem det østjyske og det vestjyske landskab. Området er ikke specielt kuperet og der er få naturelementer. Markerne er store og ofte kun adskilt af et enkelt læhegn eller en grøft.

Tabel 3 Materialevalg

Bygning		Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
1.1.1	Stald	1500 m ²	6 m	30 °	Betonelementer i gule bakkesten og stort eternittag	Slagtesvin
1.1.2	Stald	1500 m ²	6 m	30 °	Betonelementer i gule bakkesten og stort eternittag	Slagtesvin
1.1.3	Stald	860 m ²	4,5 / 5,5 m	20 / 25°	Gavl af betonelementer i gule bakkesten og langsider af gule mursten. Taget er gråt eternit	Slagtesvin
1.1.4	Stald	690 m ²	5,5 m	25 °	Gule mursten og gråt eternittag	Slagtesvin
1.1.5	Gyllebeholder	3200 m ³	7 m	-	Grå betonelementer og gråt telt	Opbevaring af husdyrgødning
1.1.6	Gyllebeholder	3200 m ³	7 m	-	Grå betonelementer og gråt telt	Opbevaring af husdyrgødning
1.1.7	Gyllebeholder	2550 m ³	7 m	-	Grå betonelementer og gråt telt	Opbevaring af husdyrgødning
1.1.8	Gyllebeholder	1440 m ³	4 m	-	Grå betonelementer	Buffertank til opbevaring af husdyrgødning
9	Udlevering	160 m ²	4,5 m	20 °	Betonelementer i gule bakkesten med sort eternittag	Mellemgang mellem stalde og udlevering
10	Foderlade	750 m ²	5 m	25 °	Gavl af gule mursten, og langsider af røde blikplader. Gråt eternittag	Opbevaring af foder samt blandeanlæg
11	Kartoffellade	715 m ²	4,5 m	20°	Gule mursten med gråt eternittag	Opbevaring af kartofler
12	Garage	220 m ²	6,5 m	35°	Gulkalket mursten med sort tag	Privat
13	Overdækket terrasse	80 m ²	3 m	-	-	Privat
14	Stuehus	220 m ²	6,5 m	40 °	Gulkalket mursten med sorte teglsten	Privat beboelse
15	Kartoffellade	400 m ²	6,5 m	40 °	Gule mursten med sort eternittag	Kartoffelopbevaring, kølerum, kemikalierum
16	Maskinhus	730 m ²	7 m	20 °	Gule mursten med gråt eternittag og blå gav-	Maskiner og værksted

					lende	
17	Maskinhus	1080 m ²	7,5 m	20 °	Gule mursten med gråt eternittag og blå gav-lende	Maskiner og værksted
18	Maskinhus	830 m ²	7,5 m	25 °	Røde og hvide blikplader med gråt eternittag	Maskiner
19	Maskinhus	325 m ²	7,5 m	25 °	Røde og hvide blikplader med gråt eternittag	Maskiner
20	Biogasanlæg	325 m ²	7,5 m	25 °	Røde og hvide blikplader med gråt eternittag, samt blå siloer	Beskrevet i ansøgning for biogasanlæg

Udover bygninger og gyllebeholdere er der på ejendommen også en brovægt, 3 eksisterende kornsiloer samt 1 ny kornsilo. Siloerne er beskrevet under foderdelen.

Områder med landskabelig værdi

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kystlandskaber".

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde landskaber".

Uforstyrrede landskaber

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Naturmæssige værdier

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Særlig næringsfattige naturarealer".

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Naturområder".

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Områder med naturinteresser".

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug

Der er ca. 8,8 km til det nærmeste udpegede § 7 areal. Det er et beskyttet he-de/overdrev øst for anlægget.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 6 km syd for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. DK009X062, Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 26 km sydøst for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. DK009X064, Flensborg Fjord og Nybøl Nor.

Beskyttede naturarealer (§ 3)

Der er ingen bygninger inden for udpegningen. Følgende arealer grænser op til eller ligger helt eller delvis inden for udpegningen "Beskyttede Vandløb": MS 10-0, MS 12-0, MS 15-0, MS 41-0, MS 42-0, MS 43-0, MS 51-0, MS 52-1, MS 53-0, MS 6-0, MS 7-0F, MS 8-0 og MS 9-0. Og følgende areal grænser op til eller ligger helt eller delvis inden for udpegningen: "Beskyttede sø": MS 1-0, MS 10-0, MS 12-0, MS 15-0, MS 4-0.

Geologiske værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål", "Planlagte arealer til ferie-fritidsformål" eller "Planlagte arealer til byformål".

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den nye silo kan placeres som ønsket, og at det ikke er nødvendigt med yderligere tiltag.

5 Husdyrhold, staldanlæg og drift

5.1 Husdyrhold og staldindretning

5.1.1 Generelt

Redegørelse

Ud over Tågholm har ansøger også en produktion på Kassøvej 53. Stald 1.1.1 ligger på matrikel Kassø, Hjordkær 4b, som hører til Kassøvej 53. Stald 1.1.1 er produktionsmæssigt forbundet med staldanlægget på Tågholm og er derfor en del af miljøgodkendelsen.

Produktionen i staldene er en alt ind/alt ud på sektionsniveau. Staldene er indrettet med et almindeligt vakuumsystem. I stald 1.1.1 og 1.1.2 er der 60 cm gyllekanal og i stald 1.1.3 og 1.1.4 er der 40-45 cm gyllekanal. I staldene 1.1.3 og 1.1.4 bliver gulvet renoveret og ændret til et drænet gulv og spalter. Renoveringen sker trinvis efterhånden som sektionerne tømmes og rengøres.

Udvidelsen vil foregå i 2 etaper.

Etape 1: Udvidelse af produktionen i stald 1.1.1 og 1.1.2 samt renoverer gulvet i stald 1.1.4, så de lever op til gældende lovgivning i 2015, i alt 511,1 DE.

Etape 2: Udvidelse af produktionen i stald 1.1.4, renoverer gulvet i stald 1.1.3, så de lever op til gældende lovgivning i 2015 samt udvide produktionen i stald 1.1.3, i alt 548,32 DE. Etablering af gastæt silo med en højde på 12 m og en kapacitet på 1000 m³.

Renoveringen forventes at foregå løbende fra starten af 2013 og til slutningen af 2014. Det forventes at den ene stald renoveres i etape 1, mens den anden stald renoveres i etape 2. Spalterne udskiftes løbende på sektionsniveau, så det ikke er nødvendigt med en sanering af hele stalden, hvilket er grunden til at renoveringen strækker sig over forholdsvis lang tid.

Der er et tilhørende biogasanlæg, med status af et gårdanlæg. I forbindelse med udvidelsen vil anlægget få tilført mere end 30 tons om dagen. Derfor vil der sammen med miljøgodkendelsen på Tågholm blive givet miljøgodkendelse af biogasanlægget. Se ansøgning i bilag x.

Tabel 4 Dyreholdet efter etape 2

Stald nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/alder	Stipladser /antal dyr	DE
1.1.1	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter	32-107 kg	1519 / 6380	177,22
1.1.2	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter	32-107 kg	1519 / 6380	177,22
1.1.3	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter	32-107 kg	833 / 3499	97,19
1.1.4	Slagtesvin	Drænet gulv og spalter	32-107 kg	829 / 3481	96,69
				4700 / 19740	548,32

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at produktionen kan betragtes som kontinuerlig. Det vurderes endvidere, at dyreholdet i nogen grad kan variere indenfor antal og vægt af slagtesvin, under forudsætning af, at det maksimale antal dyreenheder og genekriteriet for lugt fortsat kan overholdes.

5.1.2 BAT staldteknologi

Redegørelse

Der er flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene, og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

Af BREF-dokumentet fremgår det, at følgende staldsystemer er BAT:

Staldsystemer for grise, slagtesvinestalden:

- et fuldspaltet gulv med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle, eller
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler, med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

Ifølge Dansk Svineproduktion har staldtyper med gyllekanaler med skrå vægge og skrånende gødningskakker samt stier med et centralt konvekst massivt gulv ikke fundet udbredelse i Danmark.

Endvidere findes der 6 BAT-byggeblade:

- Faresti med delvist spaltegulv (106.02-51, revideret 11.11.2004)
- To-klimastald med delvist spaltegulv (106.03-52, revideret 11.11.2004)
- Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal (106.04-52, revideret 26.10.2004)
- Køling af gyllen i svinestalde (1. udgave, oprettet 19.05.2009)
- Svovlsyrebehandling af gyllen i slagtesvinestalde (1. udgave, oprettet 19.05.2009)
- Luftvasker med syre (2. udgave, revideret 19.05.2009)

Miljøministeriet har en liste over landbrugsteknologier, den såkaldte Teknologiliste, som gennemgår teknologier, der har gennemgået en test, og som menes at have en miljøeffektivitet og som er driftssikre. Teknologilisten tager udgangspunkt i de tidligere BAT-blade, nu kaldte Teknologiblade.

For slagtesvin er der 3 teknologier i forhold til BAT staldindretning:

- Svovlsyrebehandling af gylle
- Luftrensning
- Køling af gylle i svinestalde

Ud over BREF-dokumentet, BAT-byggebladene og Teknologiblade er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. Med de angivne tilpasninger kommer IT-systemet til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Indretning af staldene og lageret:

Stald 1.1.1: Stalden er opført i 2005. Den er indrettet med drænet gulv og spalter med vakuumsystem. Der sker ingen ændringer. Det forventes først at stalden skal renoveres om 15 år.

Stald 1.1.2: Stalden er opført i 2005. Den er indrettet med drænet gulv og spalter med vakuumsystem. Der sker ingen ændringer. Det forventes først at stalden skal renoveres om 15 år.

Stald 1.1.3: Stalden er opført i 1991/96 og 2000/2005. Den er indrettet med fuldspaltegulv med vakuumsystem. Gulvet vil i forbindelse med udvidelsen blive renoveret, så gulvet lever op til gældende lovgivning i 2015, dvs. at gulvet bliver ændret til drænet gulv med spalter. Der etableres ikke fast gulv i forbindelse med renoveringen, da ansøger ikke ønsker den risiko der er for svineri i den enkelte sti. En sti med fast gulv og svineri giver bl.a. et dårligere indeklima i stalden både for grisene og for medarbejdere. Arbejdsbyrden for medarbejdere øges og risikoen for sygdom blandt grisene øges.

Stald 1.1.4: Stalden er oprindelig fra 1958, men er renoveret i 1992. Den er indrettet med fuldspaltegulv med vakuumsystem. Gulvet vil i forbindelse med udvidelsen blive renoveret, så gulvet lever op til gældende lovgivning i 2015, dvs. at gulvet bliver ændret til drænet gulv med spalter. Der etableres ikke fast gulv i forbindelse med renoveringen, da ansøger ikke ønsker den risiko der er for svineri i den enkelte sti. En sti med fast gulv og svineri giver bl.a. et dårligere indeklima i stalden både for grisene og for medarbejdere. Arbejdsbyrden for medarbejdere øges og risikoen for sygdom blandt grisene øges.

Lageret: Gyllebeholder 1.1.5 og 1.1.6 er en del af biogasanlægget. Det betyder, at der stadig sker en afgang af biomassen i beholderne. Overdækningen er derfor gastæt, hvilket betyder at der ikke sker et ammoniaktab fra de to beholdere, hvilket der gør ved en normal teltoverdækning. I ansøgningssystemet er det kun muligt at benytte et normalt telt som virkemiddel (50 % reduktion). Derfor er der indsendt ekstra beregninger, som viser hvor stor ammoniaktabet fra lagrene er med de gastætte telte i forhold til de normale telte. Se beregningen i bilag xx.

Ammoniak-beregning

Kommunens BAT-niveau for slagtesvin er et 25-49 % fast gulv med køling af kanalerne, hvis den indvundne varme kan genanvendes. Køling af kanalerne er ikke en mulighed i dette produktionsanlæg. I nedenstående tabel er udarbejdet en beregning, som viser ammoniaktabet fra det valgte staldsystem (stald + lager), samt kommunens BAT-niveau (stald + lager). Derved vises hvor mange kg N der mangler for at nå BAT-niveauet, samt de valgte virkemidler.

Ammoniak-beregning: (se bilag 12)			
Stald	Tab uden virkemidler	Tab BAT-niveau	Manglende reduktion
1.1.1	3426,51 kg N	2999,28 kg N	427,23 kg N
1.1.2	3426,51 kg N	2999,28 kg N	427,23 kg N
1.1.3	1879,21 kg N	1644,90 kg N	234,31 kg N
1.1.4	1869,54 kg N	1636,44 kg N	233,10 kg N
I alt	10601,80 kg N	9279,90 kg N	1321,8 kg N
Virkemidler for at nå BAT-niveau			
	- Foderkorrektion, 156,1 g råprotein pr FE:		-582,0 kg N
	- Overdækning af gyllebeholdere:		-978,8 kg N
I alt			-178,9 kg N

Beregningen viser, at BAT er opfyldt på hele ejendommen, ved hjælp af en foderkorrektion og overdækning af gyllebeholderne.

Fravalg af BAT indenfor staldteknologi

Køling i kanalerne: Der er ikke mulighed for at anvende den varme, som køling af gyllen i kummearealet vil afgive. Varmen i staldene, stuehuset og Tågholmvej 3 kommer fra ejendommens biogasanlæg. I forbindelse med afgang af gyllen, produceres overskudsvarme. Da der er tale om et gårdanlæg, er det kun muligt at benytte overskudsvarmen på den ejendom, biogasanlægget er tilknyttet.

Det er Aabenraa kommunes vurdering, at gyllekøling i slagtesvinestalde er BAT, såfremt varmen kan anvendes. Dette er ikke til fældet på Tågholm, hvor der allerede benyttes varme fra biogasanlægget.

Forsuring af gyllen: Da alt gyllen afgasses i ejendommens biogasanlæg, er forsuring ikke en mulighed. Forsuring øger svovlindholdet i gyllen, hvilket ikke vil være et problem i et stort fællesbiogasanlæg, hvor den forsurede gylle blandes med almindelig gylle. Dette er dog ikke tilfældet på Tågholm, hvor biogasanlægget er et gårdanlæg, der kun afgasser bedriftens egen gylle.

Luftvasker med syre: Der er stadig tekniske problemer med de anlæg der er i drift, og der skal påregnes et vist tidsforbrug til overvågning. Scanairclean og Turbovent, som beregningerne i BAT-byggebladets beregninger er fortaget for, er ikke længere tilgængelige på det danske marked længere.

Samlet vurdering

Med henblik på at reducere staldanlægs ammoniakfordampning er i BAT – grundlaget (EU's BREF-note, BAT-byggeblade og Teknologiblade) udpeget nogle teknikker, der vurderes i tilstrækkeligt omfang imødekomme disse intentioner. Det fremgår af EU's BREF – note, at det til slagtesvin bl.a. er BAT at have fuldspaltegulv med vaakummsystem under hyppig fjernelse af gylle.

Stald 1.1.1 og 1.1.2: Staldene er fra 2005 og skal ikke renoveres. Stald 1.1.3 og 1.1.4: Staldene vil blive renoveret i forbindelse med udvidelsen, til drænet gulv med spalter. I forhold til EU's BREF – note er dette BAT. Dog fremgår det af BAT-byggeblad for slagtesvin nr. 106.04-52, at der forventes en reduktion på 15 % af ammoniakfordampningen med delvist spaltegulv i forhold til referencesystemet, der er drænet gulv med spalter. I forbindelse med offentliggørelsen af en række BAT-blade pr. 1. juni 2009 har Miljøstyrelsen tilkendegivet, at BAT-blade handler om, hvilke teknologier der kan være relevante at tage i betragtning, når kommunen skal vurdere, hvad der i de konkrete tilfælde skal betragtes som BAT. Ansøger har kompenseret for gulvtypen, ved at indføre en foderkorrektion på alle stalde samt overdække gyllebeholderne, hvilket nedbringer ammoniakfordampningen tilsvarende.

Da alt gyllen føres til gårdbiogasanlæg er forsuring af gyllen ikke en mulighed. Luftvasker med syre er der, ud fra ansøgers oplysninger samt Miljøstyrelsens beregninger og udmeldinger, ikke proportionalitet i at etablere.

På baggrund af ovenstående, er BAT opfyldt, og stald 1.1.1 og stald 1.1.2 kan fortsætte indtil de skal renoveres. Stald 1.1.3 og stald 1.1.4 kan ændres til drænet gulv og spalter.

5.2 Ventilation

Redegørelse

I alle staldbygningerne er der undertryksventilation. Denne type ventilation er mere strømbesparende end ligetryksventilation. Derudover er alle udsugningerne etableret med Multistep styring. Dette er et temperaturreguleret styringsystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget. Dette giver en årlig strømbesparelse på 40-50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem.

Efter hvert hold slagtesvin vaskes ventilationen i staldafsnittet sammen med det øvrige inventar. Herved fjernes snavs, som kan yde modstand og derved øge el-forbruget.

Luftsydelseerne er for det eksisterende og det nye anlæg beregnet ud fra de enkelte staldafsnits dyretype, antal stipladser og antal afkast.

Tabel 5 Ventilation

Stald nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation	Antal afkast (udsugninger)	Højde over tag
1.1.1	Undertryk	194.000 m ³ /time	13	ca. 1½ m
1.1.2	Undertryk	194.000 m ³ /time	13	ca. 1½ m
1.1.3	Undertryk	106.000 m ³ /time	6	ca. 1½ m
1.1.4	Undertryk	106.000 m ³ /time	7	ca. 1½ m

Placeringen af ventilatorerne fremgår af bilag 1.7

Vurdering

Naturlig ventilation er BAT ifølge EU's BREF-note kap 5, som er opstillet på baggrund af vurderinger i notens kap. 4. Aabenraa Kommune finder imidlertid ikke, at vurderingerne i BREF-note giver grundlag for et generelt krav. Tværtimod peges på, at ventilation bør kunne sikre luftskifte af hensyn til dyrevelfærd, hvilket effektivt sikres ved mekanisk ventilation. Tilsvarende anføres i forhold til lugt, at lugtproblemer imødegås ved bl.a. at tilføje højde og hastighed i ventilationsafkast. Dette er i øvrigt i overensstemmelse med principperne om lugtreduktion, som anvendes i industrielle brancher. Af afsnit 4.7 fremgår, at lugtproblemer bl.a. skal imødegås ved at undlade luftstrømme hen over gødningsarealer, mens det af afsnit 2.3.2.2 f.eks. fremgår om naturlig ventilation, at etablering af luftstrøm gennem gødningsareal effektivt sikrer en lav gaskoncentration i stalden. Det er indtrykket, at BREF – notens betragtninger ikke tilstrækkeligt har gennemgået en "Cross – media effect" vurdering.

Aabenraa Kommune vurderer derfor, at der er grundlag for at betragte det eksisterende system som BAT.

For mekanisk ventilerede stalde er det BAT at optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumventilation om vinteren og undgå modstand i ventilationssystemer gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans. Derfor fastsættes vilkår om rengøring og eftersyn.

5.3 Fodring

5.3.1 Generelt

Redegørelse

Der anvendes hjemmeblandet foder på ejendommen. Blandeanlægget står i bygning 10 og der er tale om et vådfodringsanlæg. Der fodres med to forskellige blandinger, i forhold til grisenes alder og vægt.

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved der beregnes på baggrund af normal.

I www.husdyrgodkendelse.dk er det muligt at benytte flere virkemidler for at leve op til 25 % ammoniakreduktionskravet, men systemet er ikke fleksibelt. Derfor er der, i ansøgt drift indtastet en foderkorrektion ved alle slagtesvinene på 153,6 g råprotein pr. FE, så det er muligt at indsende ansøgningen. I virkeligheden er det kun nødvendigt med en foderkorrektion på **156,1** g råprotein pr. FE. Beregningen er foretaget i Regnearket og er vedhæftet som bilag 10.

Vurdering

Ved korrektionen for slagtesvin (for ændring af indholdet af råprotein pr. FE) beregnes kvælstofindholdet ud fra de faktiske produktionsforhold på bedriften i forhold til fodermængde og fodersammensætning samt indgangs- og afgangsvægt. Ved anvendelse af

korrektionen dokumenteres der en ændret udskillelse af kvælstof i husdyrgødningen, hvilket igen medfører en ændret ammoniakemission.

Disse ændringer kan således være en forudsætning for opfyldelse af kravene til reduktion af ammoniakemissionen og kvælstof, og der er derfor sat vilkår til niveauet for korrektionen og til dokumentation af dette.

Korrektionsfaktor vedrørende ammoniak må højst være 0,96 beregnet efter følgende Formel: Type 2 ligning 05/06 / Type 1 ligning 05/06, hvor type 2 ligningen udtrykker g N i foder minus g N i tilvækst, og hvor type 1 ligningen udtrykker g N ab dyr for det ansøgte dyr (referencedyret):

$$((\text{FEsv pr. produceret svin} \times \text{g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,028 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) \times 1000 / ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (20,95 + 0,177 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt})))$$

Korrektionsfaktoren beregnes som:

I ansøgningen er dette opnået på følgende måde.

- FEsv per slagtesvin = 215,25 FE per gris, beregnet som 2,87 FE/kg tilvækst x 75 kg tilvækst
- 156,1 gram råprotein per FE
- udgangsvægt 107 kg
- indgangsvægt på 32 kg

Korrektionsfaktoren beregnes som følger for slagtesvin 32-107 kg: $((215,25 \times 156,1 \text{ g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((107 - 32) \times 0,028 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) \times 1000 / (107 - 32) \times (20,95 + 0,177 \times (107 + 32)) = 0,96$.

På baggrund heraf fastsættes korrektionsfaktoren til 0,96 for alle slagtesvin på hele bedriften. Det forventes dog, at der vil være fleksibilitet med hensyn til de forskellige variable parametre. Den indtastede værdi for proteinindhold er ikke bindende, så længe korrektionsfaktoren ikke overstiger 0,96.

Korrektionen gælder for samtlige dyr i den pågældende dyregruppe altså for samtlige slagtesvin på hele ejendommen.

5.3.2 BAT foder

Redegørelse

I forhold til BAT foder er der EU's BREF-note og Miljøministeriets Teknologiblade. Der anvendes foder indeholdende et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder, jf. BREF. Foderet er tilsat fytase. For at overholde den generelle ammoniakreduktionskrav anvendes et foder med maksimalt 156,1 g råprotein/FE til slagtesvin.

Vejledende niveauer for råprotein i BAT-foder til svin:

Art	Faser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾
Slagtesvin	25-50 kg	15-17	0,45-0,55
Slagtesvin	50-110 kg	14-15	0,38-0,49

Vurdering

Det er forureningsforebyggende (BAT) at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor, ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer modsvare dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige. Der anvendes ikke benzoesyre i foderet.

På baggrund af at det oplyses, at der tilsættes fytase i overensstemmelse med de vejledende BAT – betragtninger i EU's BREF-note, er det Aabenraa Kommunes vurdering, at den valgte fodring kan betragtes som BAT.

5.4 Opbevaring og håndtering af foder

Redegørelse

Foder opbevares i indendørs siloer i bygning 10. Eget korn opbevares i udendørs kornsilos, som står i forbindelse med bygning 10. Der er tale om 1 silo med en højde på 15 m og en kapacitet på 570 m³ og 2 siloer med en højde på 12 m og en kapacitet på 1000m³. I forbindelse med udvidelsen, ønsker ansøger at opstille en silo mere, også med en højde på 12 m og en kapacitet på 1000 m³.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den aktuelle foderopbevaring sikrer, at risiko for tilhold af skadedyr samt støvgener mindskes. Der er fastsat vilkår for foderopbevaring.

5.5 Rengøring af stalde

Redegørelse

Der rengøres mellem hvert hold grise. Rengøringen foregår med iblødsætning og derefter højtryksrensere. Der vaskes med varmt vand og staldene desinficeres ikke.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at renholdelse af staldene er tilfredsstillende og medvirkende til at nedbringe bl.a. lugtgener af dyreholdet.

5.6 Energi- og vandforbrug

5.6.1 Generelt

Redegørelse

Samlede energi- og vandforbrug i nudrift og efter ansøgningen (skønnede mængder):

Tabel 6 Energiforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug Efter
Elforbrug	350.000 kWh	350.000 kWh
Opvarmning stuehus	varme fra biogasanlæg	varme fra biogasanlæg
Opvarmning stald	varme fra biogasanlæg	varme fra biogasanlæg
Dieselolie til markbruget	30.000 l	30.000 l

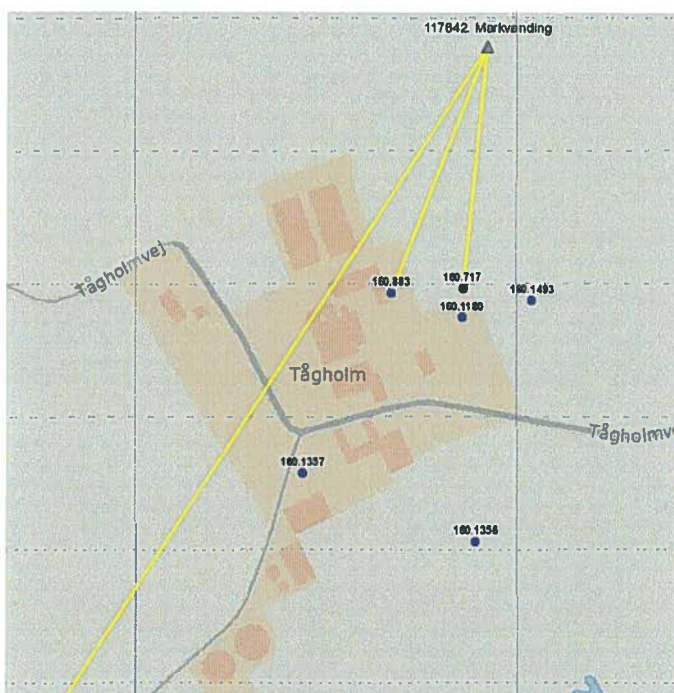
Tabel 7 Vandforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand inkl. vandspild	9050 m ³	10.500 m ³

Vask af stald, overbrusning, iblødsætning m.v.	420 m ³	500 m ³
Rengøring af markredskaber	20 m ³	20 m ³
Sprøjtning, markbrug	100 m ³	100 m ³
Markvanding	290.000 m ³	290.000 m ³
I alt vandforbrug uden markvanding	9590 m ³	11.120 m ³

Vandindvindingsanlæg fremgår af bilag 1.3

Der er stor variation i forbrug af el og vand fra år til år, og forbruget er større end på bedrifter med ren slagtesvineproduktion. Det skyldes til dels biogasanlægget, foderanlægget, korntørring og markvanding. Der er vandingstilladelser på alle arealer, som bliver udnyttet efter behov. Der er vandingstilladelserne på 290.000 m³ til markvanding som er gældende indtil 2021.

Der er egen boring på ejendommen. Der er afvigelser på det faktiske antal boringer i forhold til GEUS. Boring 160.1180, 160.1357 og 160.883 benyttes til markvanding. Boring 160.1493 benyttes til drikkevand. Boring 160.717 er lukket og ansøger har ingen kendskab til boring 160.1356.

Vurdering

Aabenraa Kommune har taget udgangspunkt i følgende nøgletal for el og vand i henhold til vurderingen af energi- og vandforbruget for det ansøgte projekt.

Nøgletal, jf. Håndbog i svinehold 2008:

- ca. 60 kWh pr. 20 producerede standardslagtesvin
- ca. 0,6 m³ vand pr. producerede standardslagtesvin

På baggrund af ovenstående nøgletal er det årlige elforbrug for produktionen af 19.740 slagtesvin beregnet til ca. 59.220 kWh el og det årlige vandforbrug er beregnet til 11.844 m³ vand.

I forhold til det skønnede energiforbrug, skal der tages højde for forskelle fra år til år, pga. vanding af arealerne. Derudover bruges biogasanlægget også end del strøm. Derfor er det ikke muligt at sammenligne standardtallene med det ansøgte. I staldene og i stuehuset benyttes varme fra biogasanlægget til opvarmning, hvilket mindsker brugen af olie. Vandforbruget ligger under normtallene.

5.6.2 BAT energi- og vandforbrug

Redegørelse

Lyset i staldene er tændt efter behov og styres automatisk.

I alle staldbygninger er der undertryksventilation, som er mere strømbesparende end fx ligetryksventilation. Der er p.t. ikke planer om at udskifte ventilationen i staldene. Bliver der behov for det, vil der blive valgt et strømbesparende system, såfremt det er foreneligt med ventilationsbehovet i stalden. Efter hvert hold slagtesvin vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Alle udsugningsskorstene styres med det strømbesparende MultiStep styring (temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget), hvilket giver en årlig strømbesparelse på 40 – 50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vandbesparelse opnås ved drikkenipler som sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten).

Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med rent vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug). Vandforbruget måles ikke som sådant, men tjekkes løbende (ca. en gang om måneden). Staldene kontrolleres dagligt, og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne foranstaltninger til reduktion af energi- og vandforbrug lever op til BAT-kravene i EU's BREF-note.

Det er kommunens vurdering, at regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget ikke er relevant, hvis der anvendes drikkesystemer, hvor det maksimale flow passer til de forskellige dyrs drikkehastighed, og som afbryder vandtilførslen, når dyrene ikke drikker.

Der anvendes ikke lavenergibelysning, men det er oplyst, at energibesparende modeller vil blive valgt ved udskiftning. Kommunen finder, at der herved er truffet tilstrækkelige forholdsregler til at spare på energien.

Der stilles vilkår om, at der skal føres egenkontrol med energi og vandforbrug, samt at det løbende overvejes at indføre ressourcebesparende tiltag.

5.7 Spildevand samt tag- og overfladevand

Redegørelse

Spildevand fra driftsbygningerne består af:

- vaskevand
- vand fra overbrusningsanlæg
- drikkevandsspild

Sanitært spildevand

- stuehuset

Tag- og overfladevand

- driftsbygninger
- befæstede arealer
- stuehuset

Rengøring af marksprøjte foregår i marken og på Kassøvej 53.

Tabel 8 Spildevand

Spildevandstyper	m³ /år før udvi- delse	m³ /år efter ud- videlse	Afledes til	Rense- foranstaltning
Rengøringsvand, drik- kevandsspild mv.	1700 m ³	2000 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskeplads, vaske- vand	20 m ³	20 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Tagvand	6600 m ³	6600 m ³	Dræn og vide- re til rørlagt vandløb	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	170 m ³	170 m ³	Septiktank og videre til dræn	Bundfældning

Afløbsforholdene fremgår af bilag 1.3 og spildevandsanlæggene fremgår af bilag 1.5

Mængderne af rengøring til vask af stalde, drikkevandsspild og vand til overbrusning er skønnet ud fra kapacitetsberegningens normaltal.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelses regler.

I spildevandsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1448 af 11. december 2007) defineres spildevand som alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse samt befæstede arealer. Tag- og overfladevand defineres som regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer, som ikke indeholder andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller har en væsentlig anden sammensætning.

Nedsivning eller udledning direkte til vandløb af overfladevand, som kan være forurenet fra driften, kræver tilladelse efter bekendtgørelsens kapitel 12. Der gøres derfor opmærksom på, at nye arealer ikke må tilsluttes eksisterende afledning eller ny afledning, inden der er meddelt tilladelse efter spildevandsbekendtgørelsen.

Idet det i øvrigt vurderes, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra driftsmæssigt spildevand, finder kommunen ikke anledning til at stille videre krav i nærværende afgørelse.

5.8 Kemikalier og medicin

Redegørelse

Tabel 9 Kemikalier og medicin

Type	Opbevaringssted	Maksimalt oplagret mængde
Pesticider	Kemirum i bygning 15	ca. 500 l. Omkring 14 dage i foråret.
Smøreolie og fedtprodukter	Værksted i bygning 16 og 17	ca. 400 l (3 tønder)
Handelsgødning	Maskinhus i bygning 19	ca. 70 tons. Omkring 14 dage i foråret.
Medicin	I køleskab i stalde	Til 30 dages forbrug

Vask af sprøjten foregår i marken, samt på vaskeplads på Kassøvej 53.

På ejendommen er der udarbejdet procedure for håndtering af kemikalier og indrettet specielt kemirum, der skal sikre korrekt håndtering og opbevaring af kemikalier.

Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte op-sugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.

Vurdering

Aabenraa Kommunen vurderer, at der uanset dette og ved vilkår bør sikres mod forurening fra oplag af olier og kemikalier. Der stilles derfor vilkår om, at olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

5.9 Affald

5.9.1 Generelt

Redegørelse

Farligt affald skal anmeldes til Kommunen. Anmeldelsen skal omfatte oplysninger om affaldstype (EAK-kode), samt affaldets mængde, emballering, sammensætning og egenskaber. Tabel 10 er ikke en anmeldelse af farligt affald. Desuden skal al farligt affald sorteres i separate beholdere og afleveres til godkendte modtagere skal kunne dokumenteres overfor Kommunen. Opbevaring og bortskaffelse af affald skal altid ske efter Kommunens regulativer.

Tabel 10 er ikke en anmeldelse af farligt affald.

Tabel 10 Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Mængder pr. år	EAK-kode
Farligt affald			
Spildolie	Bygning 16	-	13.02.08
Olietromle	Bygning 16	ca. 2 tromler	15.01.04
Olie- og brændstof-filtre	Bygning 16	ca. 5 filtre	16.01.07
Spraydåser	I stalde	ca. 50 stk.	16.05.04
Kanyler i særlig beholder	I stalde	ca. 2 beholdere	18.02.02
Tomme medicinglas	Industricontainer	ca. 200 glas	Afhængig af indhold / 15.01.07
Andet affald:			

Tom emballage (papir/pap)	Dagrenovation	Afhentes ugentligt	15.01.01
Bigbags af PE-plast	Industricontainer	Afhentes hver 14 dag	15.01.02
Jern og metal	Ved gyllebeholder 1.1.8	Afhentes efter aftale	02.01.10

Affald skal opbevares og bortskaffes efter Aabenraa Kommunes regulativer.

Ved transport af affald skal transportør (ansøger eller andre) sikre at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, og at den ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

Døde dyr opbevares på en plads ved bygning 18. De ligger på spalter, og er beskyttet mod direkte sollys. Dyrene er altid overdækket og pladsen er ikke synlig fra vejen. Daka afhenter dyrene og afhentning skal tilmeldes pr. telefon. Placerings af døde dyr fremgår af bilag 1.2

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at de valgte metoder til opbevaring og bortskaffelse af affald er i overensstemmelse med kommunens regulativer.

Der stilles vilkår om opbevaring af døde dyr. Kommunen vurderer herudover, at kommunens regulativer fastsætter tilstrækkelige krav til opbevaring, håndtering og bortskaffelse af erhvervsaffald og farligt affald.

5.9.2 BAT affald

Redegørelse

Under afsnit 5.9.1 er redegjort for håndtering, opbevaring og bortskaffelse af affald.

Vurdering

Som et led i udførelse af godt landmandskab, anses korrekt tilrettelæggelse af bortskaffelse af produkter og spild for BAT, jf. BAT – grundlaget (EU's BREF-note for intensiv fjerkræ- og svineproduktion over en vis størrelse). Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen (i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand).

5.10 Olie

Redegørelse

Ved afmelding af gamle olietanke og anmeldelse af ny olietank, samt hvis der er spørgsmål om de specielle krav til plasttanke og olietanke på husdyrbruget, så kontaktes kommunens ansvarlige for olietanke på miljoe@aabenraa.dk

Ændring i ejendommens tankforhold skal anmeldes til kommunen. Skemaet til dette findes på kommunens hjemmeside under borger/natur og miljø/miljø/olietanke.

Alle tanke står på fast bund uden afløb. Tankene er på ben og der er påfyldningsalarm.

Tabel 11 Olietanke

Olietanke	Aktiv/ afblændede	Placering	Volumen	Årgang	Tanknr.	G.nr.
Olietank til dieselolie	Aktiv	Bygning 19	2500 l	2001	119876	5023

Olietank	Aktiv	Bygning 20	1800 l	2001	119173	5313
----------	-------	------------	--------	------	--------	------

Placeringen af bedriftens olietanke fremgår af bilag 1.3

Vurdering

Olie- og dieseltankene er omfattet af olietankbekendtgørelsen (aktuelt: Bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, herefter kaldet olietankbekendtgørelsen), som fastlægger reglerne for tankenes indretning, drift, vedligeholdelse og sløjfning med henblik på at sikre mod forurening. Kommunen fører tilsyn efter bekendtgørelsen med at reglerne overholdes.

Aabenraa Kommunen finder, at det ved vilkår bør sikres mod forurening fra oplag af olie. Der stilles derfor vilkår om, at olie skal opbevares således, at det ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

5.11 Driftsforstyrrelser og uheld

5.11.1 Generelt

Redegørelse

Ved overpumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholdere aktiveres en kontakt på el-pumpen. Der er desuden en hovedafbryder i stalden, som slukkes efter overpumpning. Der er ligeledes en timer på pumpen, som slukkes automatisk efter en halv time. Det tjekkes løbende, om der er plads i gyllebeholderne før overpumpning. Forbeholderen er placeret i et niveau i forhold til gyllekanalerne, så det ikke er muligt at få overløb fra forbeholderen. Der er ingen faste rør eller pumper til overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn. Der er heller ikke spjæld mellem forbeholder og gyllebeholder.

Skulle uheldet være ude og en gyllebeholder bryder sammen eller overfyldes ved en fejl og gyllen løber ud på marken syd for gyllebeholderne, vil en del af gyllen kunne løbe til grøft vest for gyllebeholderne. I dette tilfælde vil grøften kunne blokeres. Herefter vil oppumpning af forurenede vand vha. slamsuger iværksættes. Det vurderes, at der er ekstrem lille sandsynlighed for, at dette vil ske. Gyllebeholderne er omfattet af tiårsbeholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende. Der er sidst foretaget kontrol af alle beholdere i 2006. Beholdere der endnu ikke er 10 år gamle, blev kontrolleret på samme tid.

I forbindelse med fx sygdomsudbrud med efterfølgende restriktioner over for svineflytninger eller slagteristrejke kan der ske en midlertidig ophobning af dyr på ejendommen. Dette vil bevirke, at lugtemissionen fra staldene bliver større end normalt. Denne situation forventes at forekomme meget sjældent.

Der er ingen afløb på det gulv, hvor olietankene er opstillet. Tankene er på ben og har påfyldningsalarm. Se punktet "Oplag af olie og kemikalier" for yderligere oplysninger om olietankene.

De andre olieprodukter og spildolie på ejendommen opbevares i værksted, og der er ingen afløb.

Der er en beredskabsplan fra 2007 med kontaktoplysninger. Den vil blive opdateret så forholdsregler i forbindelse med uheld med gylle, brand mv. er beskrevet. Det er driftsherrens ansvar, at medarbejderne er bekendt med indholdet af beredskabsplanen.

Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden, Aabenraa Kommune på tlf. 73 76 76 76.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at en beredskabsplan kan give et godt overblik over relevante installationer og oplag mv. på ejendommen, samt anvisninger for handling, som vil kunne reducere forureningsomfanget i tilfælde af uheld.

Kommunen finder, at det bør sikres ved vilkår, at der til stadighed forefindes en opdateret beredskabsplan for ejendommen. Der stilles derfor vilkår om dette, og at beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Kommunen finder endvidere, at det ved vilkår bør sikres mod forurening fra oplag af olier og kemikalier. Der stilles derfor vilkår om, at olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

5.11.2 BAT driftsforstyrrelser og uheld

Redegørelse

Det er BAT at udarbejde en beredskabsplan. Beredskabsplanen skal som udgangspunkt følge Skov- og Naturstyrelsens skabelon.

Vurdering

Udarbejdelse af beredskabsplan opfattes at kommunen som værende BAT, idet udarbejdelsen af planen gør, at man får vurderet og gennemtænkt forskellige former for procedurer ved diverse uheld således at evt. skader ved uheld kan minimeres. Der er derfor sat vilkår om at der skal udarbejdes en beredskabsplan hvis en sådan ikke allerede forefindes.

6 Gødningsproduktion og -håndtering

6.1 Gødningstyper og -mængder

Redegørelse

Tabel 12 Produceret husdyrgødning og modtaget organisk affald

Dyretype	Gødningstype	Mængde Efter	
		Flydende	Fast
Slagtesvin	Flydende	10.067	-
Affald	Organisk affald til biogasanlæg	5.850	
Sum		15.071	

6.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning

6.2.1 Generelt

Redegørelse

Gyllebeholder 1.1.5, 1.1.6 og 1.1.7 ligger samlet. De er alle ca. 4 meter dybe og ca. 2 m over terræn. De er alle dækket af telt, som giver en samlet højde på ca. 7 m. Beholder 1.1.5 og 1.1.6 er en gastæt overdækning. De er af grå betonelementer, der er dykket indløb, intet spjæld, ingen pumpe eller fast rør til overpumpning af gylle. Der er omfangsrør og pejlebrønd. Der er ingen afskærmende beplantning omkring beholderne, men de kan ikke ses fra Tågholmvej.

Gyllebeholder 1.1.8 er en buffertank. Den er ca. 4 m dyb og ca. 2 m over terræn. Den er af grå betonelementer og der er ingen fast overdækning. Der er dykket indløb, intet

spjæld, ingen pumpe eller fast rør til overpumpning af gylle. Der er omfangsrør og pejlebrønd. Mod Tågholmvej, er den afskærmet af beplantning.

Der er foretaget 10 års beholderkontrol på alle ansøgers gyllebeholdere i 2006.

Tabel 13 Opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning og biomasse

Anlæg	Kapacitet i m ³	Pumpe-anlæg	Fabrikat	Opført år	Overdækning	% før	% efter
Gyllebeholder 1.1.5	3200	Ingen	Lundsby	2003	Gastæt telt	35	35
Gyllebeholder 1.1.6	3200	Ingen	Lundsby	2006	Gastæt telt	35	35
Gyllebeholder 1.1.7	2550	Ingen	Perstrup	1992	Telt	28	28
Gyllebeholder 1.1.8	1440	Ingen	Muleby	1988	Flydelag	2	2
I alt	10.390					100	100

I www.husdyrgodkendelse.dk er der indtastet 100 % af gødningen bliver opbevaret på ejendommen. Dette er ikke tilfældet, da en del bliver kørt til Kristian Krogh's beholder og en del køres til Kassøvej 45. Det betyder at beregningen i www.husdyrgodkendelse.dk er en worst case beregning i forhold til N-tabet fra lageret.

Kapacitetsberegning:

Ud over gyllebeholdere på Tågholm, ejer ansøger en beholder på 2000 m³ på Kassøvej 45, som benyttes som buffer. Ansøger har også en opbevaringsaftale med Kristian Krogh på 1700 m³. Derudover er der mellem 1½ og 2 måneders opbevaringskapacitet i kanalerne, som ikke er med i kapacitetsberegningen.

Husdyrgødning og organisk affald:

19.740 slagtesvin a' 0,51 ton gylle pr. år	10.067 ton
70 m ² vaskeplads a' 0,7 m ³ /m ² regnvand pr. år	49 m ³
- 2238 m ² overdækket gyllebeholder a' 0,4 m ³ /m ²	-895 m ³
Organisk affald	<u>5.850 ton</u>
I alt	15.071 m ³

Kapacitet på Tågholm: 10.390 m³ (uden kanaler og forbeholdere)
Der 8,27 mdr. opbevaringskapacitet

Med beholder på Kassøvej 45 og beholder ved Kristian Krogh: 14.090 m³
Der er 11,21 mdr. opbevaringskapacitet.

Gyllebeholder 1.1.5 og 1.1.6 er en del af biogasanlægget. Det betyder at gyllen bliver pumpet fra biogasanlægget til gyllebeholderne, når gyllen er afgasset, men at afgasningsprocessen stadig er i gang. Den sidste gas bliver ført tilbage til biogasanlægget. Derfor er disse gyllebeholdere overdækket med et gastæt telt, hvilket betyder, at de tilbageholder 100 % hvilket en normal teltoverdækning ikke gør.

Der skal foretages daglige tjek og løbende service af gyllebeholderne efter behov.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer at kravet om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet (jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6) er overholdt.

Indretning og drift af beholdere skal ske i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens

regler. Der fastsættes vilkår om, at Husdyrbruget til enhver tid skal kunne dokumentere, at have opbevaringskapacitet for husdyrgødning i overensstemmelse med gældende lovgivning, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

6.2.2 BAT opbevaring af husdyrgødning

Redegørelse

BAT vedrørende opbevaring af gylle:

Da der er tale om:

- stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholdernes bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning

og beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Vurdering

Med henblik på at reducere ammoniakfordampning og lugt, samt risici for gylleudslip, er i BAT – grundlaget (EU's BREF - note og BAT – Byggeblade) udpeget nogle teknikker, som vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner.

En del af disse teknikker er i en vis udstrækning integreret i den danske lovgivning, hvilket betyder, at danske husdyrbrug i vid udstrækning lever op til BAT - grundlaget. Det gælder bl.a. følgende, der ifølge EU's BREF – note er BAT:

- At flydende husdyrgødning opbevares i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger, og at beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Dette krav anses for opfyldt ved indretning efter reglerne i § 15 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.
- At dække beholderen ved at bruge et af følgende: et fast låg, tag eller en teltstruktur eller et flydelag, såsom snittet halm, lærred, folie, tørv, ekspanderet ler (LECA), ekspanderet polystyren (EPS) eller naturlig udtørnings skorpe. Dette krav anses for opfyldt ved indretning efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.
- At bruge dobbelte ventiler til alle ventiludgange fra lageret. Dette krav anses for opfyldt ved indretning efter reglerne i § 17 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Ifølge EU's BREF – note er efterfølgende punkter også BAT, men der er ikke lovgivet for dette i dansk lovgivning. Det er BAT at:

- Lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år.
- Gyllen kun røres lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken.

Der fastsættes vilkår i overensstemmelse med dette.

På baggrund af de valgte løsninger (herunder som følge af reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen) og BAT – betragtningerne i BAT – grundlaget, er det kommunens vurdering, at indretning og drift af opbevaringsanlæggene kan betragtes som BAT.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget til enhver tid kan dokumentere, at kapaciteten af gødningsopbevaringsanlæg opfylder husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser.

Idet det forudsættes, at etablering, indretning og drift af den fremtidige gødningsopbevaring sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørel-

sen, herunder at gylle opbevares i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelsens kapitel 6, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering ved vilkår i nærværende afsnit.

I ovenstående afsnit "Driftsforstyrrelser og uheld" er der foretaget en vurdering af forureningsrisici i forbindelse med håndtering af gylle ved fremtidig og eksisterende beholdere, herunder indretning med pumpe mv.

6.3 Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost

Redegørelse

Der produceres eller opbevares hverken fast husdyrgødning, dybstrøelse eller kompost på husdyrbruget.

6.4 Anden organisk gødning

Redegørelse

I forbindelse med biogasanlægget bliver der tilført anden organisk gødning. Se redegørelsen i ansøgningen om miljøgodkendelse af biogasanlægget. Her bliver den anden organiske gødning blandet med husdyrgødningen.

Biogasanlægget er registreret ved Aabenraa Kommune, som kan henvise interesserede leverandører til ansøger.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med miljøgodkendelsen af biogasanlægget er taget højde for anlæggets påvirkninger og risici.

6.5 Håndtering og udbringning af husdyrgødning

6.5.1 Generelt

Redegørelse

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Det er maskinstation der står for udbringning af gylle. På arealer med vintersæd køres ud med gyllevogn med slæbeslanger. På alle andre arealer køres gyllen ud med nedfælder. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud med slæbeslanger på veletablerede afgrøder eller med nedfælder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Nedfælder i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne. Det medfører et mindre udbytte og i sidste en mindre N-optagelse i afgrøderne og dermed en større udvaskning.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer, og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløb med krav om bræmmer.

Udbringning sker normalt kun på hverdage.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og

benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig.

6.5.2 BAT håndtering og udbringning af husdyrgødning

Redegørelse

Med henblik på at reducere ammoniakfordampning og lugt er i BAT – grundlaget (EU's BREF - note og BAT – Byggeblade) udpeget nogle teknikker, som vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner.

En del af disse teknikker er i en vis udstrækning integreret i den danske lovgivning, hvilket betyder, at danske husdyrbrug i vid udstrækning lever op til BAT - grundlaget. Det gælder bl.a. følgende, der ifølge EU's BREF – note er BAT:

- At føre journal over spredning af uorganisk gødning på markerne. Kravet anses for opfyldt ved reglerne i § 22 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
- At føre journal over spredning af husdyrgødning på markerne. Kravet anses også for opfyldt ved reglerne i § 22 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
- At minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødningen med afgrødens forventede krav. Kravet anses for opfyldt ved reglerne i § 21 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
- At tage hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift. Kravet anses for opfyldt ved reglerne i § 21 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
- At reducere forurening af vand ved ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker, kravet anses for opfyldt ved reglerne i § 21 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, og ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet). Kravet anses for opfyldt ved reglerne i § 69 i lov om vandløb.

Ifølge EU's BREF – note er det endvidere BAT at:

- Spredde gødning så tæt så muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted.
- Undgå at tilføre gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.
- Håndtere spredningen af gødning således, at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved navnlig at gøre følgende: at spredde gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme, samt at undgå weekender og helligdage, og at være opmærksom på vindretning i forhold til naboerne.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at husdyrbruget med det oplyste omkring bedst mulig udnyttelse af næringsstoffer og udbringningen af husdyrgødning i forhold til arealernes beskaffenhed og hensyn til naboer også lever op til de sidstnævnte BAT - krav.

På baggrund af de valgte løsninger (herunder som følge af reglerne i dansk lovgivning) og BAT – betragtningerne i BAT – grundlaget, er det således kommunens vurdering, at gødning og udspredning kan betragtes som BAT.

7 Forurening og gener fra husdyrbruget

7.1 Lugt

Redegørelse

Beskyttelsesniveauet for lugt fra husdyrbruget omfattet af husdyrbrugslovens § 12 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. I bilaget er genekriterierne til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og til eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde angivet. Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktiske afstand, skal der give afslag.

I www.husdyrgodkendelse.dk er alle stalde indtegnet og 1) den nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftsherren, 2) den nærmeste samlede bebyggelse og 3) det nærmeste eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde markeret. It-ansøgningssystemet beregner geneafstandene og de gennemsnitsafstande. Lugtgeneafstandene er beregnet som fuld besætning, hvor alle de eksisterende og nye staldeafsnit indgår i beregningerne.

Tabel 16 Resultat af lugtberegning fra it-ansøgning

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand (meter)	Korrigeret geneafstand (meter)	Korrigeret geneafstand (meter), nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand (meter)	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	1209,69 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabo-beboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet Bebyggelse	Ny	936,65 m	936,65 m	840,33 m	1041,44 m	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.
Enkelt bolig	Ny	507,27 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabo-beboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

De tomme felter i tabellen betyder, at geneafstanden er større end 1,2 x geneafstanden og er ikke opgivet i tabellen fra ansøgningsskemaet.

Som det fremgår af tabellen herover er alle afstandskrav til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone overholdt.

Anlægget er beliggende længere væk end 300 m til samlet bebyggelse og byzone, samt længere væk end 100 m til den nærmeste nabo-beboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger. Der er således ingen kumulation med andre ejendomme med et husdyrhold større end 75 dyreenheder.

Anlæg

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med biogasanlæg, pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgodkendelse.

Håndtering og udbringning af husdyrgødning

Der sker ikke omrøring af gyllebeholdere, undtaget lige før udbringning, og gylleudbringning sker normalt kun på hverdag.

Vurdering

Nærmeste nabobeboelse, der ikke er et landbrug og som ikke ejes af ansøger (Kassøvej 43), ligger ca. 850 meter fra nærmeste staldafsnit. Den ukorrigerede geneafstand til denne ejendom er beregnet til 507 meter. Nærmeste samlede bebyggelse bliver udløst af Kassøvej 43, som ligger ca. 1000 m fra nærmeste staldafsnit. Den korrigerede geneafstand er 840,3 meter og byzone ligger mere end 2 km fra bedriften. For alle områder er genekriteriet overholdt, da den ukorrigerede og den korrigerede geneafstand er kortere end afstanden til områderne.

Det vurderes, at der med rimelighed kan reguleres i antal producerede slagtesvin, idet en normal slagtesvineproduktion kræver en vis fleksibilitet med hensyn til slagtevægt. Det er dog forudsat, at det samlede antal DE eller geneafstanden for lugt ikke forøges.

Aabenraa Kommune vurderer, at godkendelsen ikke vil medføre lugtgener for naboejendomme, da nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, samlede bebyggelse og byzone ligger udenfor den beregnede geneafstand. Det vurderes derfor, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse.

7.2 Fluer og skadedyr

Redegørelse

Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinjer. På nuværende tidspunkt benytter ansøger en fluegift, men måske vil der indsættes rovfluer.

Ansøger har et privat firma (Nomus A/S) til at foretage rottebekæmpelse. Kasser med gift tilses ca. 5 gange årligt samt ved henvendelse. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres.

Opbevaring af foder sker i lukkede siloer, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ejendommen efter udvidelsen kan drives, uden at dette medfører væsentlig påvirkning af omgivelserne fra skadedyr.

Der stilles dog vilkår om, at fluer bekæmpes i henhold til de veterinære bestemmelser. Ligeledes stilles der vilkår om opbevaring af foder og oprydning på ejendommen, så der ikke er risiko for tilhold af skadedyr.

Kommunen finder endvidere, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb overfor gener, hvorfor der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til fluegener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.

7.3 Transport

Redegørelse

Til- og frakørsel sker ad Tågholmvej. En stor del af transporterne vil komme via Hellevad-Bovvej. Transporterne sker typisk i dagtimerne på hverdage.

Der vil ske en lille stigning i antallet af transporter. Det vil hovedsageligt skyldes, at en del af husdyrgødningen vil blive transporteret med lastbil til de aftalearealer, der ligger langt væk. Der vil ikke ske en stor stigning af transporter med dyr, da lastbilerne blot vil være mere fyldte. Det vurderes at stigningen i antallet af transporter ikke vil være til gene for naboerne.

Der vil i forbindelse med markarbejde forekomme transporter i aftentimerne og nattetimerne. Evt. flytning af gylle vil ikke ske i sommermånederne, al transport af dyr sker i dagtimerne og foder bestilles normalt til levering på almindelige ugedage i dagtimerne.

Tabel 15 Transporter

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel
Foder	26	-	Lastbil	26	-	Lastbil
Sækkevare, samt bigbags	12	-	Lastbil	12	-	Lastbil
Dieselolie	12	-	Lastbil	12	-	Lastbil
Levering af smågrise	104	-	Lastbil	104	-	Lastbil
Afhentning af slagtesvin	104	-	Lastbil	130	-	Lastbil
Afhentning af døde dyr	75	-	Lastbil	75	-	Lastbil
Affald	78	-	Lastbil	78	-	Lastbil
Husdyrgødning	420	25 t	gyllevogn	450	25 t	gyllevogn
Husdyrgødning	30	33 t	Lastbil	100	33 t	lastbil
Biogasanlæg	360	-	Lastbil	360	-	Lastbil
Transporter i alt	1221			1347		

Interne transportveje fremgår af bilag 1.3 og transportvej for gylletransporter vises på bilag 1.6.

Herudover forekommer transport med mindre biler og personbiler, herunder f.eks. dyrlæge, inseminør, ydelseskontrol mv.

Vurdering

Der vil dog komme en stigning af transporter. Kommunen finder, at der er taget nogle initiativer for at mindske generne for naboerne fra transporterne.

Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af Husdyrloven, hvorefter der ikke kan stilles vilkår til trafik / kørsel på offentlig vej. Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet efter færdselslovens regler. Ansøger opfordres til kun at transportere gylle gennem byområder på hverdage i tidsrummet kl. 8.00-18.00.

Der stilles vilkår om, at mest mulig kørsel til markerne skal ske uden kørsel på offentlig vej, samt til omfang og udførsel af transport.

Kommunen vurderer, at det er sandsynligt, at udvidelsen af transport til og fra ejendommens anlæg – med de tiltag, der er gjort - kan gennemføres, uden at det vil medføre væsentlig påvirkning af omgivelserne.

7.4 Støj

Redegørelse

Hele udvidelsen sker i eksisterende stalde, så støjniveauet forventes ikke at ændre sig. Pga. afstanden til naboer forventes de ikke at blive generet. Der vil derfor ikke blive foretaget særlige tiltag for at begrænse støjen fra staldanlægget.

Tabel 16 Støjkilder

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På alle stalde	Døgnet rundt
Foderhåndtering	Fodersiloer ligger i bygning 10, og lastbiler bakker ind i laden.	ca. 2 gange i måneden
Blandekar	Bygning 10	4 gange/døgn
Kompressor	Bygning 10	Efter behov, ca. 4 timer/døgn
Lastbiler m.v.	Ind- og udlevering af dyr ved samtlige stalde	I dagtimerne

Støjkilderne fremgår af bilag 1.7

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at.....

Aabenraa Kommune udarbejder dette afsnittet, herunder støjvilkår

7.5 Støv

Redegørelse

Støvgener kan opstå ved håndtering af foder og halm og i særlige tilfælde fra trafik til og fra husdyrbruget.

Det er oplyst, at der ikke forventes aktiviteter på bedriften, som kan medføre støvgener.

Vurdering

Der henvises til god landmandspraksis at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Kommunen finder, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb overfor gener, hvorfor der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til støvgener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.

Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor anlægget. Ansøger opfordres til hensynsfuld kørsel på grus- og markveje, så støvgener minimeres.

7.6 Lys

Redegørelse

Der er lys ved udlevering og i gårdsplads. Ved udlevering skal lyset tændes og slukkes manuelt. I gårdspladsen er der automatisk tænd og sluk. Det vurderes at ingen naboer er generet af belysningen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den ansøgte udvidelse ikke vil medføre væsentlig forøgelse af husdyrbrugets lysfrembringelse, og at ejendommen kan drives, uden at dette medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne. Kommunen finder dog, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb heroverfor, hvorfor der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til lyspåvirkning, som tilsynsmyndigheden finder væsentlig.

7.7 Ammoniak – generel reduktion

Redegørelse

Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12 er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. For ansøgninger fremsendt i 2010 gælder det, at det generelle krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/2006 er 25 %.

Det vigtigste tiltag for at nedbringe ammoniakfordampningen er en foderkorrektio n for alle slagtesvinene samt overdækning af gyllebeholderne. Der henvises til afsnit 5.1 for en detaljeret beskrivelse af de enkelte tiltag.

Tabel 17. Resultaterne fra beregningerne af den generelle ammoniakemission fra ansøgningsystemet med almindelige teltoverdækninger og 153,6 g råprotein samt resultaterne fra beregningerne i bilag 10 med gastætte telte og foderkorrektio n på 156,1 g råprotein.

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt? **Ja**
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet: **-13,00 kg N/år.**

Staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakkrav: **0,00 kg N/år.**

Staldsystemer mv. omfattet af det generelle ammoniakkrav, men eksisterende, uændret produktion: **4866,55 kg N/år.**

Husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (etableringer, udvidelser, ændringer): **3636,33 kg N/år.**

Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning: **535,84 kg N/år.**

Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning: **0,00 kg N/år.**

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt? **Ja**
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet: **-2,00 kg N/år.**

Staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakkrav: **0,00 kg N/år.**

Staldsystemer mv. omfattet af det generelle ammoniakkrav, men eksisterende, uændret produktion: **5070,83 kg N/år.**

Husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (etableringer, udvidelser, ændringer): **3788,97 kg N/år.**

Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning: **190,06 kg N/år.**

Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning: **0,00 kg N/år.**

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det generelle ammoniakreduktionskrav på 25 % reduktion i forhold til referencestaldsystemer er overholdt.

7.8 Ammoniak – individuel reduktion

Produktionen på Tågholmvej 2 medfører dannelse af husdyrgødning (gylle, fast gødning), som indeholder store mængder af næringsstoffer (kvælstof, fosfor m.fl.), der ved uheldig behandling vil kunne tilføres naturområder og vandmiljøet.

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udslip af luftbåren kvælstof (ammoniakfordampning).

Som en følge af bekendtgørelsens (bek. om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug) beskyttelsesniveauer gælder for ammoniak et generelt reduktionskrav for godkendelsespligtige husdyrbrug. Det indebærer, at der i forbindelse med alle miljøgodkendelser er fastsat et generelt standardkrav til reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lagre. For ansøgninger indsendt i 2010 er kravet en 25 % reduktion. Kravet vedrører alene reduktion af den forøgede emission, altså ammoniakemissionen fra selve udvidelsen, samt for stalde der renoveres. Det fremgår af ansøgningen, at dette reduktionskrav er overholdt.

Det fremgår af ansøgningen, at den ansøgte udvidelse vil give anledning til en meremission af ammoniak på -436 kg N/år, og at husdyrbrugets samlede emission herved bliver på 9039 kg N/år.

Det fremgår af de indsendte beregninger i bilag xx, at den ansøgte udvidelse med en foderkorrektion på 156,1 g råprotein vil give anledning til en meremission af ammoniak på -425 kg N/år, og at husdyrbrugets samlede emission herved bliver på 9050 kg N/år.

Kvælstof og fosfor er begrænsende næringsstoffer for mange økosystemer. Når et naturområde belastes med ekstra næringsstoffer (eutrofieres), fører det til ændret artssammensætning, fordi konkurrencestærke og kraftigt voksende plantearter (som f.eks. *stornælde*, *blåtop* og *vild kørvel*) bliver begunstiget på bekostning af lavtvoksende og konkurrencesvage plantearter (såkaldte nøjsomhedsarter).

Eutrofieringen kan blive så kraftig, at naturtypernes tålegrænse bliver overskredet. Resultatet bliver, at flere af de karakteristiske nøjsomhedsarter forsvinder, og naturtypernes tilstand ændres.

Selv små ekstra tilførsler af næringsstoffer kan på sigt føre til ændret artssammensætning.

Eutrofiering af naturområder kan ske i form af direkte tilførsel af gødning eller indirekte i form af f.eks. kvælstofdeposition fra luften eller jordfygning fra marker.

Eutrofiering af naturligt næringsfattige arealer såsom visse overdrev, heder og moser bevirker således, at plantevæksten ændrer sig og bliver kraftig og tæt. Derved forsvinder et stort antal lave og lyskrævende plantearter, og temperaturen ved jordoverfladen falder ("mikroklimaet" ændrer sig). Det medfører, at arter, som kræver et varmt mikroklima (dagsommerfugle, mange biller og andre insekter), forsvinder.

Naturarealer på ejendommen

Følgende naturarealer har Aabenraa kommune besigtiget og/eller analyseret ud fra kort og luftfoto:

- Alle arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor/på udbringningsarealerne
- Alle arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor en radius af 1 km fra anlægget (xxxxxxxxxxxxxxxx)

Naturarealerne omfatter x overdrev, x moser, x heder og x vandhuller. Arealerne er beskrevet under hhv. afsnittet "Husdyrlovens § 7" og "Naturbeskyttelseslovens § 3" nedenfor.

Naturtyperne er alle beskyttede i henhold til § 3 i Naturbeskyttelsesloven, og i kommuneplanen for Aabenraa Kommune 2010 er flere af de besigtigede overdrev udpeget som "naturområder", "særligt næringsfattige naturarealer" og "områder med naturinteresser".

Baggrundsbelastningen i området er på ca. 20 kg N/ha pr. år (Atmosfærisk deposition 2008. NOVANA, Faglig rapport nr. 761, 2010 og <http://www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/>).

Husdyrlovens § 7

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod eutrofiering med ammoniak må den luftbårne ammoniak deposition (nedfald) fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. (lov nr. 1572 af 20.12.2006) ikke øges, hvis afstanden er mindre end 300 meter (bufferzone I). Er afstanden mellem anlæg og § 7-området mellem 300 meter og 1000 meter, må merbelastningen af ammoniak i naturområdet ikke overskride 0,3-0,7 kg N/ha/år (afhængig af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE, der ligger nærmere bruget og § 7 naturområdet end 1000 meter (bufferzone II)).

De naturområder, der er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., er:

- 1) Højmose
- 2) Lobeliesø
- 3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 4) Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 5) Hede, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 6) Overdrev, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne. Kommunen er dog forpligtet til at foretage en konkret vurdering af, om beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt til at sikre naturområderne den fornødne beskyttelse. Vurderes det ikke at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forurenings begrænsende vilkår, som rækker ud over ovennævnte fastsatte beskyttelsesniveauer.

Redegørelse (arealer omfattet af husdyrlovens § 7)

Der ligger ingen naturområder indenfor 1000 meter fra anlægget, som er omfattet af Husdyrlovens § 7, jf. kort 1.

Der er dog lavet beregninger på merdepositionen og den totale deposition af ammoniak fra anlægget til følgende punkt og naturområde (kort 1):

- 1) Hede i Frøslev Plantage ca. 1,4 km mod syd-øst (§ 7 natur)
Merdeposition: 0,09 kg N/ha
Total deposition: 0,23 kg N/ha

Der er ikke beregnet på merdepositionen til Frøslev Mose, som ligger ca. 3,4 km fra anlægget, da merdepositionen vurderes negligerbar, når afstanden er over 3 km (jævnfør teknisk notat fra DMU (2006)).

Xxxxx

Kort 1. Naturområder omfattet af Husdyrlovens § 7, med bufferzoner og beregningspunkter for ammoniakdeposition.

Indenfor 1000 meter fra anlægget ligger der **X** naturområder (**F** og **A** på kort **X**), som udover Naturbeskyttelseslovens § 3 er omfattet af Husdyrlovens § 7, jf. kort 1.

Område **X**

Stavmosen (besigtiget april 2009)	
Se registrering i naturdata: http://www.naturdata.dk/formedit.aspx?AktId=415504&OnlyShow=1&ShowBack=0	
Naturtype/undertype	Højmose eller nedbrudt højmose
Lokalitetsbeskrivelse	Stavmosen består overvejende af nedbrudt højmose med tidligere tørvegrave. Centralt i mosen findes endnu partier med aktiv højmose. I mosen blev bl.a. registreret revling, hedelyng, dun-birk, alm. jomfruhår, og blåtop. I våde partier vokser tørvemosser, tue-kæruld, smalbladet kæruld, blåtop, klokkelyng, tranebær mm. Mosen afvandes af vandløb langs både nord- og sydsiden. Det vurderes, at vandbalancen i den nedbrudte højmose vil kunne gendannes gennem fjernelse af grøfter, der afvander området. Ved vandstandshævning og pleje forventes, at der vil kunne skabes forhold, så højmosen vil kunne udvikle sig mod aktiv højmose indenfor ca. 30 år.
Lokalisering i forhold til anlæg	280 meter vest for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Området grænser ikke op til ejendommens udbringingsarealer.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	Merdeposition: 0 kg N/ha/år Totaldeposition: 1 kg N/ha/år
N-tålegrænse	5-10 kg N/ha/år
Betydning som levested for bilag IV-arter	Det vurderes, at Stavmosen bl.a. vil være levested for spidssnudet frø.
Natura 2000 område	Ikke relevant her.
Kommuneplan/regionplan	Udpeget som naturområde, særligt næringsfattigt naturareal og område med naturinteresser i Kommuneplan 2009.
Fredning	Ikke fredet.

Område **X**

Overdrevets navn (besigt. dato)	
Se registrering i naturdata: http://www.naturdata.dk/formedit.aspx?AktId=415504&OnlyShow=1&ShowBack=0	
Naturtype/undertype	Surt overdrev
Lokalitetsbeskrivelse	-
Lokalisering i forhold til anlæg	-
Lokalisering i forhold til arealer	-

N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	10-20 kg N/ha/år
Betydning som levested for bilag IV-arter	-
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	-
Fredning	-

Område X

Hedens navn (besigt. dato)	
Se registrering i naturdata: http://www.naturdata.dk/formedit.aspx?AktId=415504&OnlyShow=1&ShowBack=0	
Naturtype/undertype	Tør hede eller våd hede
Lokalitetsbeskrivelse	-
Lokalisering i forhold til anlæg	-
Lokalisering i forhold til arealer	-
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	10-20 kg N/ha/år (tør hede) 15-25 kg N/ha/år (våd hede)
Betydning som levested for bilag IV-arter	-
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	-
Fredning	-

Vurdering (arealer omfattet af husdyrlovens § 7)

Stavmosen er en værdifuld højmoser/nedbrudt højmoser, der er tydeligt påvirket af næringsstoffer og afvanding som følge af både tidligere tørvegravning og afvanding fra de vandløb, der omgiver mosen. Baggrundsbelastningen i området på ca. 17 kg N/ha/år er en stor overskridelse af naturtypens tålegrænse. Ejendommen på Gl. bane 10 ligger indenfor bufferzone 1 i forhold til Stavmosen. Eftersom der ikke sker en forøgelse af kvælstofdepositionen i mosen er kravet i husdyrloven overholdt. Det fremgår af husdyrloven, at beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø. Totalbelastningen fra ejendommen til Stavmosen overstiger ikke 1,0 kg N/ha/år, og det vurderes at depositionen fra anlægget ikke vil forringe forholdene i mosen væsentligt.

Der stilles ikke yderligere vilkår i forhold til anlægget og dets ammoniakemission til Stavmosen.

§ 3 natur

Jf. Husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end ovennævnte "§ 7-arealer", som kan blive påvirket af ammoniakemissionen fra xxxxxxxx.

Desuden gælder det jf. Naturbeskyttelseslovens § 3, at tilstanden af visse naturarealer ikke må ændres, når de har et vist areal, naturindhold m.m.

Endeligt gælder ifølge kommuneplanens udpegning af særligt næringsfattige naturarealer, at der på eller i nærheden af disse arealer ikke må ske etablering eller udvidelse af husdyrbrug eller andet, som i væsentlig grad forringer den biologiske mangfoldighed, og der skal foretages en konkret vurdering af, om påvirkningen af naturarealerne er uacceptabel høj.

Redegørelse (arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3)

Kort 2. Naturområder omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, samt beregningspunkter for ammoniakdeposition.

Nedenfor er gennemgået de arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, der ligger i nærheden af ejendommens anlæg og/eller ligger i tilknytning til ejendommens udbringingsarealer. (jf. kort 2).

Område X

Mosens navn (besigt. dato)	
Se registrering i naturdata: http://www.naturdata.dk/formedit.aspx?AktId=415504&OnlyShow=1&ShowBack=0	
Naturtype/undertype	Fattigkær/hedemose/hængesæk
Lokalitetsbeskrivelse	-
Lokalisering i forhold til anlæg	-
Lokalisering i forhold til arealer	-
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	10-20 kg N/ha/år (fattigkær/hedemose) 10-15 kg N/ha/år (hængesæk)
Betydning som levested for bilag IV-arter	-
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	-
Fredning	-

Område X

Overdrevets navn (besigt. dato)	
Se registrering i naturdata: http://www.naturdata.dk/formedit.aspx?AktId=415504&OnlyShow=1&ShowBack=0	
Naturtype/undertype	Surt overdrev eller indlandsklit
Lokalitetsbeskrivelse	-
Lokalisering i forhold til anlæg	-
Lokalisering i forhold til arealer	-
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	10-20 kg N/ha/år
Betydning som levested for bilag IV-arter	-

Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	-
Fredning	-

Område X

Hedens navn (besigt. dato)	
Se registrering i naturdata: http://www.naturdata.dk/formedit.aspx?AktId=415504&OnlyShow=1&ShowBack=0	
Naturtype/undertype	Tør hede eller våd hede
Lokalitetsbeskrivelse	-
Lokalisering i forhold til anlæg	-
Lokalisering i forhold til arealer	-
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	10-20 kg N/ha/år (tør hede) 15-25 kg N/ha/år (våd hede)
Betydning som levested for bilag IV-arter	-
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	-
Fredning	-

Område X

Vandhullets navn (besigt. dato)	
Se registrering i naturdata: http://www.naturdata.dk/formedit.aspx?AktId=415504&OnlyShow=1&ShowBack=0	
Naturtype/undertype	Vandhul (sø)
Lokalitetsbeskrivelse	-
Lokalisering i forhold til anlæg	-
Lokalisering i forhold til arealer	-
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder. Hvis søen er ren (kvælstofbegrænset) kan 5-10 kg N/ha/år bruges.
Betydning som levested for bilag IV-arter	-
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	-
Fredning	-

Område X

Engens navn (besigt. dato)

Se registrering i naturdata: http://www.naturdata.dk/formedit.aspx?AktId=415504&OnlyShow=1&ShowBack=0	
Naturtype/undertype	Fersk eng
Lokalitetsbeskrivelse	-
Lokalisering i forhold til anlæg	-
Lokalisering i forhold til arealer	-
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	15-25 kg N/ha/år
Betydning som levested for bilag IV-arter	-
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	-
Fredning	-

Vurdering (arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3)

OBS: Der mangler eksempel vedr. natur, som sidestilles med § 7.

Moser

Moserne er besigtiget. Der er tale om en nedbrudt højmoser (C, beskrevet under afsnittet om § 7 ovenfor) og tre moser (B, E og F), der ikke betegnes hverken som højmoser eller nedbrudt højmoser. Moserne B, C og E er beliggende indenfor 1000 meter fra anlægget. De tre moser (B, E og F) vurderes ud fra vegetationen at høre ind under typen hedemoser og fattigkær med en tålegrænse på 10-20 kg N/ha/år.

Baggrundsbelastningen for området er 16-18 kg N/ha/år (faglig rapport fra DMU nr. 708, 2009).

Der er lavet beregninger af merdepositionen på moserne B og E, da de ligger indenfor 1000 meter fra anlægget. Denne beregning viser en merdeposition som følge af udvidelsen på 0,4 kg N/ha/år på mose B og 0,3 kg N/ha/år på mose E.

Moserne vurderes at være næringsberiget med en naturtilstand som moderat-ringe i forhold til referencetilstanden for naturtypen mose (fattigkær/hedemose). Vegetationen i moserne er meget ensidig og består i overvejende grad af blåtop og spredt træbevoksning i form af birk og pil.

Med begrundelse i at baggrundsbelastningen ikke overskrider den øvre tålegrænse for moserne, og at merdepositionen på moserne er lille (0,3-0,4 kg N/ha/år), vurderer kommunen, at ammoniakdepositionen fra anlægget ikke bidrager væsentligt til at forringe naturtilstanden i moserne.

Moseområde F er med baggrund i vegetationen ikke vurderet som særlig næringsfølsomt (se beskrivelse af mosen under afsnit XX). Den ligger så langt fra anlægget (1200 meter vest for), at det vurderes, at ammoniakdepositionen fra anlægget ikke bidrager væsentligt til at forringe naturtilstanden i mosen.

I forhold til moserne (C, E, G og J) er der ikke lavet en ammoniakdepositionsregning.

Det vurderes, at moserne modtager samme mængde som overdrevene, der er beskrevet ovenfor. Moserne vurderes generelt som værende næringsberigede med en naturtilstand som ringe-moderat i forhold til referencetilstanden naturtypen mose. Vegetationen i moserne består i overvejende grad af næringstolerante arter. Den øgede mængde ammoniak fra anlægget vurderes derfor ikke at forringe naturtilstanden i moserne væsentligt.

Vandhuller

Der forekommer en række vandhuller indenfor ca. 1 km fra anlægget (X, X, X og X). Vandhullerne er næringsberigede, men det vurderes, at den luftbårne ammoniakdeposition fra anlægget på xxxxxxxxxxxxxx har en meget begrænset effekt. Hovedkilden til næringsberigelse af vandhullerne vurderes at være overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand, der løber på jordoverfladen til vandhullerne, dels som næringsberiget overflade-

devand, der løber til vandhullet via rodzonen på dyrkede arealer. Ammoniak fra anlægget vurderes ikke at forringe naturtilstanden i vandhullerne.

Vandløb

Vandløbene i området vurderes ikke at blive påvirket af luftbåren ammoniak fra anlægget, idet den tilførte mængde fra luften er meget begrænset i forhold til den mængde næringsstof, der udledes fra dyrkede arealer, jf. afsnit X.X og X.X.

Natura 2000

Kommunen skal vurdere, om produktionen vil være i overensstemmelse med EF-habitatdirektiv-forpligtelserne. Det omfatter bl.a. at produktionen ikke medfører negative påvirkninger af de arter og naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget i internationale naturbeskyttelsesområder, og forholdene for arter omfattet af direktivets bilag IV må ikke forringes.

Redegørelse og vurderinger vedr. arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter) findes i afsnit X.X.

8 Påvirkninger fra arealerne

8.1 Udbringningsarealerne

Redegørelse

Miljøgodkendelsen omfatter de udbringningsarealer, der fremgår af ansøgningens afsnit 4.1 (se bilag 1). Placeringen af udbringningsarealerne fremgår af oversigtskort herunder. Alle udbringningsarealer ligger i Aabenraa Kommune.

Kort X. Udbringningsarealer og nitratfølsomme indvindingsområder.

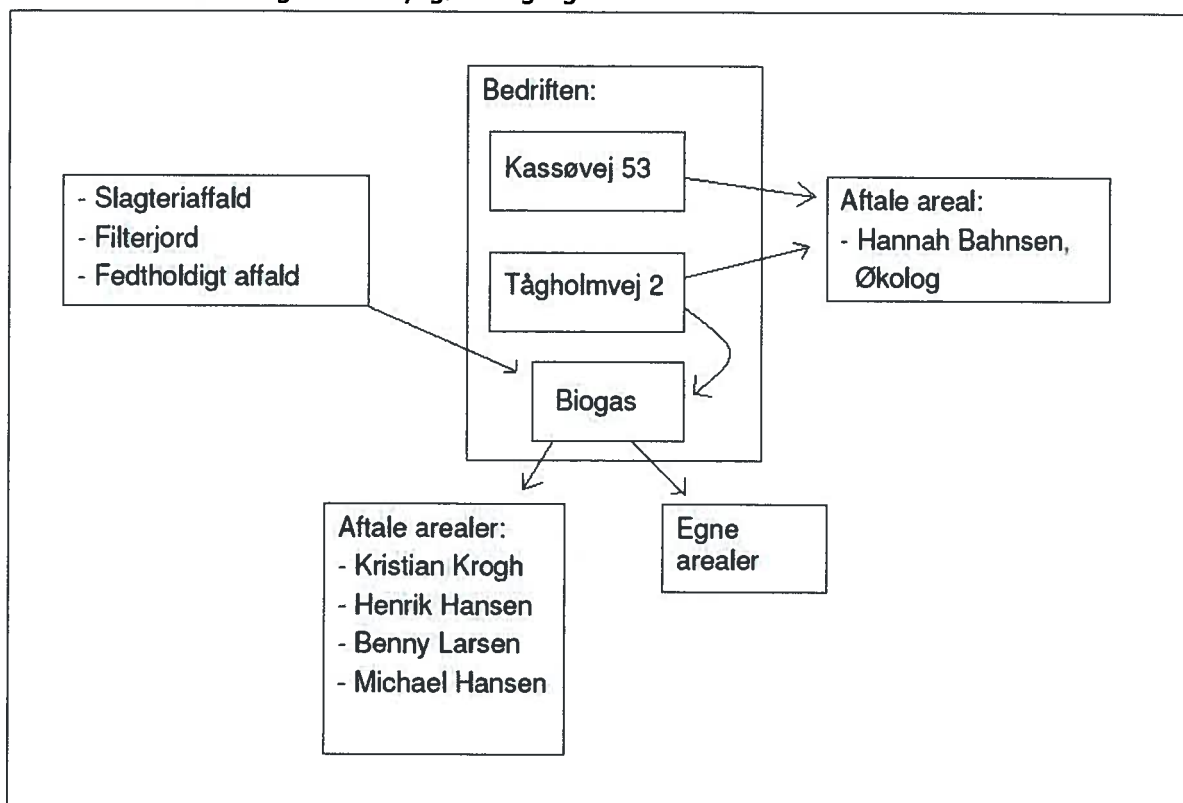
Det er oplyst i ansøgningen, at husdyrbruget råder over xxx ha udbringningsarealer, heraf ejer ansøger xx ha, og de resterende xx ha er forpagtede arealer.

Derudover er der for at kunne opfylde harmonikravet lavet aftale om overførsel af husdyrgødning til i alt xxx ha. Aftalearealerne er fordelt på x modtagere, som modtager enten gylle eller dybstrøelse eller forarbejdet husdyrgødning i form af rejektvand.

Tabel X. Oversigt over ejede og forpagtede udbringningsarealer samt gylleaftaler

Ejede arealer			
Navn	Adresse	Udbringningsareal ha	Antal DE og Gødningstype
Michael T. Sangild	Tågholmvej 2, 6230 Rødekro	294,19 (blå farve)	411,87 DE Afgasset biomasse
Forpagtede arealer			
Navn	Adresse	Udbringningsareal ha	
Gretel Thulstrup	Tågholmvej 2A, 6230 Rødekro	7,73 (blå farve)	10,82 DE Afgasset biomasse
Birger Jørgensen	Hjordkærvej 20, 6030 Rødekro	12,03 (blå farve)	16,84 DE Afgasset biomasse
Gylleaftale			
Navn	Adresse	Udbringningsareal ha	
Hannah Bahnsen	Åbenråvej 160, 6360 Tinglev	92,03 (lilla farve)	64,42 DE Svinegylle
Kristian Krogh	Sottrup By 8, 6372 Bylderup-Bov	99,30 (rød farve)	139,02 DE Afgasset biomasse
Henrik Hansen	Klintvej 9, 6230 Rødekro	29,25 (gul farve)	41,06 DE Afgasset biomasse
Benny Larsen	Hjolderupmarkvej 10, 6230 Rødekro	14,15 (lys blå farve)	19,81 DE Afgasset biomasse
Michael Hansen	Sønderlykkevej 1, 6240 Løgumkloster	86,51 (sort farve)	112,0 DE Afgasset biomasse
I alt		635,19 ha	

Illustration: Fordeling af husdyrgødning og biomasse

Ejendommen (adresse) producerer efter udvidelsen samlet xxx DE husdyrgødning, hvoraf xx DE afsættes til gylleaftaler i form af dybstrøelse til xxx og gylle til xxx. Gylleaftalerne kan belægges med 1,4 DE/ha.

Tilsammen udgør aftalearealerne xxx ha.

Det ejede/forpagtede harmoniareal er xxx ha til udbringning af xxx DE med xx kg N og xx kg P fra adresse. Andelen af dybstrøelse er xx DE. Der udbringes 1,40 DE/ha (harmoonital, DEreel).

Særlige forhold i den pågældende ansøgning

F.eks. separationsanlæg eller+ afsat gødning som græsning uden for udbringningsareal. Ejede arealer som indgår som aftalearealer pga. at det er græsningsarealer mm.

Jordbund og dræning

xxxx

Lavbundsarealer

En del af udbringningsarealerne ved XXXXX er lavbundsarealer i lavbundsklasse II (mid-del risiko for okkerudledning). En del af udbringningsarealerne ved XXXXXX er lavbundsarealer i lavbundsklasse I (stor risiko for okkerudledning).

Okkerforurening er et problem i de vestløbende sønderjyske vandløb. Problemet skyldes udvaskning af jernforbindelser i jorden i forbindelse med dræning af landbrugsarealer og tidligere tiders reguleringer (udretning) af vandløbene for at forbedre afvandingen. Okkerudvaskningen finder især sted i vinterhalvåret, og lokalt kan der ske okkerforurening ved oprensning af grøfter og vandløb eller rensning (spuling) af drænsystemer. Uddybning af vandløb og grøfter forøger okkerudvaskningen og er sammen med intensivering af grødeskæring ikke ønskelig, hvor vandløbet ligger i "Naturområder" eller "Områder med naturinteresser" (udpegninger i Kommuneplan 2009 for Aabenraa Kommune).

Både på de ejede udbringningsarealer og på de forpagtede udbringningsarealer i/ved XXXXX er der lavbundsarealer udpeget som "VMPII-lavbundsarealer" (mark nr. XX, XX,

XX) og "Øvrige lavbundsarealer" (mark nr. XX, XX, XX). VMPII-lavbundsarealer er potentielt egnede som vådområder og vurderes at kunne genoprettes som vådområder med henblik på at kunne tilbageholde kvælstof. På "Øvrige lavbundsarealer" kan der ved vandstandshævning genskabes områder med stor natur- og miljømæssig værdi. Udpegnen af lavbundsarealer har ingen betydning for, om områderne fortsat kan drives jordbrugsmæssigt eller for mulighederne for at opføre nødvendige landbrugsbygninger.

Beskyttede sten- og jorddiger og andre fredninger
xxxxx

Kommunegrænse

Flere af udbringningsarealerne ligger i xxxxx Kommune, som har vurderet dem med henblik på, om der skal stilles særlige vilkår. Det gælder arealerne x, x, x jf. kort x. Arealgodkendelsen af aftalearealer tilhørende xx udarbejdes ligeledes af xxxx Kommune.

Ændringer af udbringningsarealerne skal anmeldes senest den 1. august til Aabenraa Kommune, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er sårbare.

Vurdering

Aabenraa kommune vurderer, at udbringningsarealet på xxx ha ejede/forpagtede og xxx ha aftalearealer harmonerer med husdyrholdet og er tilstrækkeligt til at opfylde harmonikravene.

8.1.1 Arealanvendelse

Redegørelse

Der anvendes referencesædskifte svarende til standardsædskiftet på arealerne, hvilket betyder, at der er taget højde for den værst tænkelige situation. Der er altså ikke risiko for større udvaskning af nitrat til overfladevand og grundvand eller fosforoverskud, end de her angivne, hvis der anvendes andre sædskifter end referencesædskiftet.

Kvæg

Husdyrbruget er omfattet af reglerne omkring sædskifte m.m. for ejendomme, hvor der må udbringes 2,3 dyreenheder per ha jf. husdyrbekendtgørelsen. Referencesædskiftet er K12 med 14 % lovpligtige efterafgrøder og 65 - 95 % af sædskiftet med græs eller kløvergræs.

I den fremtidige drift vil der ligeledes blive anvendt et sædskifte svarende til K12.

Svin

På arealer med jordbundstypen JB1, grovsandet jord, er anvendt sædskifte S4 svarende til referencesædskiftet. Tre arealer har dog jordbundstypen JB11, humusjord, her er sædskiftet og referencesædskiftet S2.

For at overholde krav om nitratudvaskning til grundvand anvendes X % ekstra efterafgrøder i forhold til Plantedirektoratets krav (se afsnit X.X).

Ved udbringning af husdyrgødning på ubevoksede arealer nedbringes det hurtigst muligt og inden 6 timer.

Al udbringning på græs og sort jord skal ske ved nedfældning fra 1. januar 2011.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at sædskiftekravene er overholdt.

8.1.2 Aftalearealer

Det skal vurderes, om aftalearealerne kræver separat godkendelse efter § 16 i "Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug".

For arealer, som ligger indenfor nitratfølsomt indvindingsområde, stilles særlige krav til beskyttelse mod nedsivning af nitrat til grundvand, og her udløses en § 16 arealgodkendelse.

Ligger aftalearealerne ikke i nitratfølsomt indvindingsområde, skal det vurderes, om arealernes sårbarhed i forhold til natur og overfladevand kræver en særlig beskyttelse, der rækker udover den generelle lovgivnings rammer. Er det tilfældet, udløses en § 16 arealgodkendelse.

Redegørelse

Arealernes beliggenhed i forhold til beskyttet natur og nitratfølsomt indvindingsområde kan ses herunder.

Kort X. Beliggenhed af aftalearealer i forhold til beskyttet natur m.m.

Arealerne ligger ikke i nitratfølsomt indvindingsområde og skal derfor ikke arealgodkendes særskilt, med mindre det vurderes, at arealernes robusthed i forhold til natur og overfladevand kræver en særlig beskyttelse, som medfører vilkår.

Udskiftning af aftalearealer kan ikke ske uden tilladelse fra Aabenraa Kommune

Vurdering

Evt. krav om § 16 godkendelse.

8.2 Beskyttet natur

Introduktion til hvad der er omfattet:

Påvirkning af naturområder direkte fra udbringningsarealerne præciseres som et generelt afsnit.

Redegørelse

For overskuelighedens skyld er alle naturarealer beskrevet samlet i afsnit X.x.

Xxxxx

Kort X. Viser placeringen af beskyttet natur, beskyttede vandløb og udbringningsarealer samt hvilke naturarealer, der er besigtiget (A-K).

Udbringningsarealerne ligger temmelig spredt. Ingen af ejendommens ejede eller forpagtede arealer ligger helt eller delvist i opland til målsatte søer, men en del af arealerne (mark nr. X, X og X) grænser direkte op til vandløb, der er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3 (jf. kort X). Ingen af udbringningsarealerne skræner stejlt ned mod vandløbene.

Bedriftens arealer afvander til flere vandløbsoplande, Grænsevandløbet, Porså og Gåskær Rebbøl skelgrøft til Terkelsbøl Å, Rebbøl Bæk og Søderup Å.

Vandløb	Målsætning	Status for målsætning	DVFI (Stationsnr.)	Bemærkninger
	A/B ₁ /B ₂ /B ₃ /C (Forklaring på målsæt-	Opfyldt/Ikke opfyldt pga. regulering, okker og hård-	424-5100 (2003) DVFI 4 (Noget forringet biologisk vandløbs-	

	ningen)	hændet vedligeholdelse	kvalitet)	

Tabel X. Målsatte vandløb, der afvander XXXXXX's udbringningsarealer.

Vurdering

Vandhuller

Det vurderes, at hovedkilden til næringsberigelse af vandhullerne er overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand der løber på jordoverfladen til vandhullerne, dels som næringsberiget overfladevand der løber til via rodzonen på dyrkede arealer.

Derfor stilles der vilkår om overholdelse af dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmmer rundt om x vandhuller (H, L og P, jf. kort x), der forekommer på eller op til udbringningsarealerne. Størrelsen af bræmmer afhænger af terrænforholdene op til vandhullet og vil være større på faldende terræn end på fladt terræn.

Moser

Moserne (J og G, jf. kort x) på eller op til udbringningsarealerne er ikke omfattet af Husdyrlovens § 7 som værende højmoser eller specielt næringsfattige moser. Begge moser ligger indenfor bufferzone 2, jf. billede x, fra overdrev, der er omfattet af Husdyrlovens § 7 og udløser bufferzoner, hvor udbringning af husdyrgødning skal ske ved nedfældning på sort jord og græs. Dvs. på arealerne op til moserne nedfældes husdyrgødning på sort jord og græs. Dette vurderes at nedsætte den luftbårne ammoniakbelastning til moserne fra de arealer, hvor afgrøden er græs eller sommerafgrøder, mens ammoniakbelastningen fra arealer med vintersæd vil være uændret.

Moserne vurderes generelt som værende næringsberigede med en naturtilstand som ringe-moderat i forhold til referencetilstanden for naturtypen mose. Vegetationen i mosen består i overvejende grad af næringstolerante arter, der er begunstiget af næringstilførsel via luft og overfladevand (se beskrivelse af naturområderne i skemaerne i afsnit X.X). Der stilles på baggrund af ovenstående ingen vilkår i forhold til moserne (J og G) i området.

Overdrev

Udbringning af husdyrgødning indenfor 1000 meter fra naturområder omfattet af Husdyrlovens § 7 skal på sort jord og græs ske ved nedfældning.

Bedriftens arealer med mark nr. xxxxxxxxxx og aftalearealerne med mark nr. xxxxxxxxxx ligger alle indenfor 1000 meter bufferzonen til overdrev omfattet af Husdyrlovens § 7. På disse arealer skal flydende husdyrgødning nedfældes på sort jord og græs.

Det vurderes, at der ikke bør ske en forøgelse af kvælstofdepositionen, hvis naturindholdet og naturtilstanden skal bevares, idet baggrundsbelastningen i området overskrider tålegrænsen. Overdrevene er næringsbelastede i deres nuværende tilstand. Kravet om nedfældning af husdyrgødning på sort jord og græs indenfor 1000 meter fra overdrevene vurderes at mindske tilførslen af luftbåren ammoniak til overdrevene.

Der stilles ingen yderligere vilkår til beskyttelse af overdrev i området.

Enge

Afgræsning kan stadig foregå med et dyretryk på ca. 0,8 DE/ha.

Vandløb og målsatte søer

Vandløbene er følsomme overfor øget udledning og tilførsel af sand og næringsstoffer fra omkringliggende landbrugsarealer. Generelt er vandløbene præget af tidligere regulering, hårdhændet vedligeholdelse og okker. Grænsevandløbet og Porså er desuden påvirket af spildevand fra spredt bebyggelse, og den øvre del af Rebbøl bæk er påvirket af regnvandsudløb. Ingen af vandløbene har opfyldt målsætningen (Regionplan 2005-2016).

For at sikre de beskyttede vandløb mod øget udvaskning af næringsstoffer, overfladeafstrømning af gødning og næringsstoffer samt øget sandvandring, som vil påvirke eksem-

pelvis laks og snæbels (bilag IV-art) leve- og ynglesteder blandt andet ved tilsanding af gydegrus, og dels for at sikre anvendeligheden af vandløb som spredningskorridorer for områdets dyre- og planteliv, samt for at sikre leve- og rastesteder for bilag IV-arter (herunder eksempelvis padden) samt til beskyttelse af habitatområdet Vadehavet, stilles der vilkår om 2 meter dyrknings-, sprøjte- og gødningsfri bræmmer langs de beskyttede vandløb, der grænser op til ejendommens udbringningsarealer og som ikke i forvejen er pålagt 2 meter bræmmer jf. vandløbslovens § 69.

På følgende marker skal der etableres 2 meter dyrkningsfri bræmmer op til de beskyttede vandløb: mark nr. X, X og X (jf. kort X).

Lille Søgård Sø er i Regionplan 2005-2016 B målsat. Dvs. at søen skal have et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv, samt specifikt for denne sø en sommersigt dybde på mindst 1 meter. Målsætningen er ikke opfyldt (*Regionplan 2005-2016*). Da arealerne fra Lyngskovvej 1 ikke er drænede, eller grænser direkte op til tilløb til Bjerndrup Mølleå, i form af grøfter og rørlagte vandløb, vurderes det, at Lille Søgård Sø ikke påvirkes af næringsstoffer fra udbringningsarealerne. Der stilles ikke yderligere vilkår i forbindelse med målopfyldelsen i Lille Søgård Sø.

8.3 Nitrat til grundvand

Redegørelse

Bedriften har **xxx** ha udbringningsarealer beliggende inden for nitratfølsomme indvindingsområder (mark nr. **xxxxx**).

Der er i det pågældende område ikke udarbejdet en indsatsplan. Derfor kan der ifølge Husdyrloven ikke tillades nogen merbelastning med nitrat, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen.

For ikke at overskride en udvaskning på **50** mg nitrat pr. liter øges det samlede areal med efterafgrøder, udover plantedirektoratets krav, med **XX** %.

Beregningen i ansøgningssystemet viser, at nitratudvaskningen fra rodzonen, ved brug af **X** % ekstra efterafgrøder, ligger på **XX** mg nitrat per liter, hvilket svarer til en merbelastning på 0 mg i forhold til nudrift. Kravet om, at der ikke sker nogen merbelastning, er dermed overholdt.

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at der udvaskes **XX** mg nitrat pr. liter fra rodzonen ved det valgte standard og referencesædskifte. Kravet mht. nitratudvaskning er derfor opfyldt.

En nitratudvaskning på **XX** mg nitrat pr. liter er basis for de vurderinger, der er foretaget. Da der i ansøgningen er valgt samme standard- og referencesædskifte, kan der ikke stilles vilkår til sædskiftet, idet sædskifte ikke er valgt som virkemiddel til at nedbringe nitratudvaskningen. For at sikre at nitratudvaskningen ikke væsentligt øges, stilles der vilkår om, hvor meget husdyrgødning, herunder andelen af dybstrøelse, der maksimalt må tilføres arealerne.

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af det beskrevne og de stillede vilkår, at grundvandsbeskyttelsen er tilstrækkelig.

Xxxxxxxx

Kort x. Placering af udbringningsarealer i forhold til nitratfølsomt indvindingsopland.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af beregningen i ansøgningssystemet, at kravet om ingen merbelastning af nitrat til grundvand i eftersituationen (ansøgt drift) er overholdt.

8.4 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

Kvælstof, herunder nitrat, der føres til overfladevand, stammer hovedsageligt fra gødskningen på landbrugsarealer. En del af den tilførte kvælstof optages ikke af afgrøden på marken men siver igennem rodzonen til det øvre grundvand eller løber via dræn og grøfter til vandløb, søer og i sidste ende til havet.

Undervejs omdannes en stor del af de nedsvivende kvælstofforbindelser til luftformigt kvælstof via en proces kaldet kvælstofreduktion. Hvor stor kvælstofreduktionen er, afhænger af jordbundstypen (reduktionspotentiallet), og hvor hurtigt nitraten føres til vandløb eller søer. På drænedede arealer føres nitrat væsentligt hurtigere til vandmiljøet end på udrænedede arealer, hvor det skal føres via grundvandet til vandmiljøet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*). Når kvælstoffet er nået ud i vandløbene, er reduktionen meget lav, ca. 2 %. Dvs. at størstedelen af den kvælstof, der føres til vandløb, ender i havet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*). Føres vandet gennem søer, sker der en yderligere reduktion på gennemsnitlig 400 kg N/ha søbund.

Når nitrat kommer ud i vandmiljøet, påvirker det naturen ved, at det bruges af planterne som næringsstof og giver en større planteproduktion af sump- og undervandsplanter samt alger, der i høje koncentrationer giver uklart vand. Normalt anses kvælstof i vandløbene ikke for at have stor betydning for levevilkårene for planter, fisk og andet dyreliv. Her er det som regel andre faktorer, fx de fysiske forhold, der er mere afgørende for plante- og dyrelivet (*Næringsstoffer - arealanvendelse og naturgenopretning, Temarapport fra DMU 13/1997*). En reduktion i udvaskning af kvælstof (og andre næringsstoffer) vil dog utvivlsomt føre til en mindre grødevækst og en mindre produktion af organisk stof i vandløbet, hvilket vil forbedre miljøtilstanden og leveforholdene for dyrelivet samt give mindre tilførsel af organisk stof og næringsstoffer til søer og havet. Kraftig grødevækst kan reducere iltindholdet i vandløbet med deraf negativ virkning på dyrelivet til følge.

Redegørelse

Udbringningsarealerne afvander via Almstrup Bæk, Bjerndrup Mølleå og Uge Bæk til Sønderåsystemet og videre til Vidå, Rudbøl Sø og Vadehavet. Sønderåen er målsat B2 – dvs. laksefiskevand, der skal fungere som opvækst og opholdsområde for ørred og andre laksefisk. Målsætningen tager sigte mod at beskytte og opbæjle den alsidige flora og fauna, som naturligt er tilknyttet denne type vandløb.

For at opfylde målsætningen for Sønderåen kræves en DVFI værdi på minimum 5. Måling i både 2007 og 2008 har vist en DVFI værdi på 7 (st. nr. 425-1250 Nord for Rens), hvilket er den højeste værdi, et vandløb kan få. Målsætningen er derfor opfyldt (Regionplan 2005-2016).

Sønderåen og mindre tilløb er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 mod tilstandsændring. Vandløbene er beskrevet nærmere i afsnit X.X under "vandløb og målsatte søer"

Ingen af bedriftens udbringningsarealer eller aftalearealer ligger indenfor områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3. Der er således i hht. Lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand ingen krav om reduceret husdyrtryk på udbringningsarealerne.

Arealerne ligger i et område, hvor N-reduktionsprocenten i jordbunden er mellem 76 og 100 procent, dvs. at 76-100 % af det udledte kvælstof i jorden vil blive nedbrudt/fjernet fra jorden, før det ender i overfladevandsrecipienten.

Der er i ansøgningsystemet beregnet en udvaskning af N til overfladevand på xx kg N/ha/år. Med det høje reduktionspotentialt i området betyder det, at der reelt vil udvaskes maksimalt xx kg N/ha/år.

Udledning af N i nudrift er efter korrektion for reduktionspotentialt på xx kg N/ha/år.

Dvs. at der efter udvidelsen årligt udledes ca. xx kg N mere per ha end i nudriften. Totalt betyder det en merudledning på ca. xxx kg N/år til overfladevand. Her skal aftalearealer IKKE regnes med.

Husdyrgødning fra produktionen udbringes på xxx ha ejet areal (og xxx ha aftaleareal). Ifølge ansøgningen er ingen af de ejede arealer drænedede.

Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er overholdt ved harmonikravet, reduktionspotentialet er højt, og arealerne afvander til et Natura 2000 område (Vadehavet), som ikke afkaster nitratklasser. Vurdering af næringsstoffer i forhold til Vadehavet/Natura 2000 vandområder findes i afsnit X.X.

Vurdering

Bedriftens udbringningsarealer ligger alle udenfor nitratklasserne 1 – 3 (reduktionsprocenten er 100 %). Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er overholdt.

Da det vurderes, at der ikke sker forøget udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealer i forhold til førsituationen og med henvisning til afsnittet om "Beskyttet natur" – "Vandløb og målsatte søer", vurderes det, at beskyttede vandløb og søer ikke vil ændre tilstand i negativ retning på baggrund af udvidelsen af produktionen på xxxxxxxxxxxxxxx.

Da:

- målsætningen i xxxxxxx er opfyldt
- xxxxxx vurderes ikke direkte at blive påvirket af udbringningsarealerne (vurderingen må stå andet steds)
- manglende opfyldelse af målsætningen i xxxxxx å ikke skyldes udledning af næringsstoffer (vurderingen må stå andet steds)
- og xxxxxx ikke vurderes at blive påvirket af næringsstoffer fra udbringningsarealer fra xxxxxxx

er der således ikke grundlag for at stille yderligere vilkår til begrænsning af kvælstofudvaskningen alene i forhold til opfyldelse af målsætningen for xxxxxxx, xxxxxxx, xxxxxx og xxxxxx.

Desuden vurderes, at vilkårene i afsnittet om beskyttet natur (afsnit 8.2) er tilstrækkelige til at sikre øvrige vandhuller og naturarealer mod næringsstoffer fra overfladevand.

Beregning af udvaskning er forudsat at gødningsmængderne i ansøgt drift, jf. nedenstående tabel, fastholdes. Dybstrøelse har en højere nitratudvaskning end gylle, fordi udnyttelsesgraden af dybstrøelse er 45 %, mens den for kvæggylle er 70 %. Forudsætningen for beregningerne på udvaskning af nitrat vil ikke være overholdt, hvis der produceres mere dybstrøelse end det, der fremgår af ansøgningen. Dvs. for at sikre, at der ikke sker en forøget udvaskning stilles vilkår om, at der ikke må produceres mere dybstrøelse end det ansøgte, jf. nedenstående tabel.

8.5 Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande

Hovedparten af fosfortab fra landbrugsarealer sker fra kuperede marker i omdrift langs vandløb og fra drænedede lavbundsarealer. Også hvor jordens P-tal (mængden af opløst fosfor i jordvandet) er højt, kan der være et stort fosfortab. Humusjords evne til at binde fosfor er særlig dårlig, mens jern i oxideret form kan binde fosfor. Derfor er risikoen for udvaskning af fosfor stor på lavbundsarealer bestående af humusjord med begrænset jernindhold, dvs. på lavbundsarealer som ikke er omfattet af okkerklasse I.

I Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug af 31.03 2009 er der fastsat beskyttelsesniveauer i forhold til fosforoverskud gældende kun for husdyrbrugsprojekter med udbringningsarealer, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor.

Kortværket, der angiver disse Natura 2000 områder, omfatter ikke oplandene til Natura 2000 søtyper, som klassificeres som sårbare recipienter.

Kravet til fosforoverskud på udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor, afhænger af jordtype,

dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænedede lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder. Fosforoverskud må ikke øges på lavbundsarealer, der er drænedede/grøftede, og som ikke har et højt indhold af jern.

Der stilles ikke krav til fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget. Beregninger af fosforoverskud omfatter ikke tilført fosfor i handelsgødning.

De øvrige landbrugsarealer, som ligger uden for oplande til et fosforoverbelastet Natura 2000 vandområde, beskyttes jf. lovgivningen kun via harmonireglerne.

Vadehavet er i henhold til lovgivningen udpeget som mindre sårbart overfor fosfor. I oplandet hertil er harmonikravet således alene beskyttelsesniveau for P-overskud.

I forhold til sårbare naturområder med særlig lokal eller regional værdi (f. eks. målsatte søer, grusgravssøer, fjorde) udenfor Natura 2000 områder kan kommunen, hvis det vurderes nødvendigt, skærpe beskyttelsen.

Redegørelse

Der tilføres årligt xxxx kg fosfor til markerne i ansøgt drift. Ifølge ansøgningen får arealet derved et fosfor overskud på xxx kg P/ha.

Resterende gødning afsættes til aftalearealer, der i alt modtager xxxxx kg fosfor fra bedriften.

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til hhv. XXXXXXXX via XXXXX og til XXXXXX via XXXXXXXX. Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er dermed beliggende i oplande til et Natura 2000, der i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Derfor skal der ikke, i henhold til lovgivningen, stilles krav til fosforoverskudet på bedriften.

Søer er sårbare overfor tilførsel af fosfor, og oftest er søer, der er overbelastede med fosfor, præget af masseopblomstringer af alger med uklart vand til følge.

Der er flere arealer, som har forøget risiko for udvaskning af fosfor, idet de er lavbundsarealer bestående af humusjord udenfor okkerklasse I eller har terrænfald mod vandløb/sø.

Arealerne er jf. ansøgning ikke drænedede.

Vurdering

Aabenraa kommune finder ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Bedriftens arealer er ikke hverken drænedede, kuperede eller vandløbsnære og ligger ikke i opland til sårbare og målsatte søer.

8.6 Natura 2000

Redegørelse

Eks. Hvis arealer ligger i opland til Vidåsystemet og Vadehavet:

Bedriftens arealer ligger i oplandet til Bjerndrup Mølleå, som afvander til Vidåsystemet. I Vidåsystemet er Sønderådal udpeget som Natura 2000 område, der udgøres af habitatområde nr. H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen og fuglebeskyttelsesområde F63 Sønderådal. Sønderå leder videre ud i Vidåen og fuglebeskyttelsesområde F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen samt Habitat- og Fuglebeskyttelsesområde F57 og H78 Vadehavet, samt Ramsarområde 27.

Vadehavet er angivet som sårbart Natura 2000 område, jf. miljøstyrelsens kortværk.

Udledningen af kvælstof m.m. fra husdyrbrugets udbringningsarealer skal i hht. Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 1. maj 2007) vurderes i forhold til, om det vil skade udpegningsgrundlaget for de ovenfor nævnte habitat og fuglebeskyttelsesområder.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet H78 Vadehavet, H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen, Fuglebeskyttelsesområderne F63 Sønderådal, F60 Vidå, Tøndermarsken og saltvandssøen, F57 Vadehavet og Ramsarområdet 27 indeholder følgende naturtyper og arter:

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- 3150 Næringsrig sø
- 3260 Vandløb

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- Snæbel
- Flodlampret
- Bæklampret
- Dyndsmerring
- Odder

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H78:

• 1110 Sandbanke	• 2250 Enebærklit
• 1130 Flodmunding	• 2310 Visse-indlandsklit
• 1140 Vadeflade	• 2330 Græs-indlandsklit
• 1150 Lagune	• 3130 Søbred med småurter
• 1160 Bugt	• 3140 Kransnålalge-sø
• 1170 Rev	• 3150 Næringsrig sø
• 1310 Enårig strandengsvegetation	• 3160 Brunvandet sø
• 1320 Vadegræssamfund	• 3260 Vandløb
• 1330 Strandeng	• 4010 Våd hede
• 2110 Forklit	• 6210 Kalkoverdrev
• 2120 Hvid klit	• 6230 Surt overdrev
• 2130 Grå/grøn klit	• 6410 Tidvis våd eng
• 2140 Klithede	• 7150 Tørvelavning
• 2160 Havtornklit	• 7230 Riggær
• 2170 Grårisklit	• 9190 Stilkege-krat
• 2180 Skovklit	• 91D0 Skovbevokset tørvemose
• 2190 Klitlavning	

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H78:

- Havlampret
- Bæklampret
- Flodlampret
- Stavsild
- Laks
- Snæbel
- Marsvin
- Odder
- Gråsæl

- Spættet sæl

Fuglearter der indgår i udpegningsgrundlaget for F63:

- Mosehornugle
- Rørdrum
- Sortterne
- Rørhøg
- Hedehøg

Fuglearter der indgår i udpegningsgrundlaget for F60 og F57:

• Rørdrum	• Hvid stork	
• Rørhøg	• Engsnarre	• Lysbuget knortegås
• Hedehøg	• Pibesvane	• Sandløber
• Mosehornugle	• Sangsvane	• Sandterne
• Spidsand	• Lille kobbersneppe	• Strandskade
• Skeand	• Blåhals	• Dværgmåge
• Pibeand	• Brushane	• Sortand
• Grågås	• Hjejle	• Stor regnspeve
• Kortnæbbet gås	• Strandhjejle	• Edderfugl
• Bramgås	• Plettet rørvagtel	• Dværgterne
• Almindelig ryle	• Klyde	• Havterne
• Sortterne	• Fjordterne	• Splitterne
• Islandsk ryle	• Gravand	• Hvidklire
• Hvidbrystet præstekrave	• Krikand	• Rødben
	• Mørkbuget knortegås	

Fleere af arterne og naturtyperne er sårbare overfor næringsberigelse af deres levesteder. F.eks. er snæbel i Vidåsystemet følsomme overfor sandvandring og næringsberigelse af vandløbet, idet det kan medføre en skadelig effekt på deres gydepladser, hvis iltindholdet nedsættes og bunden belægges med et slam/sandlag.

Højt næringsindhold i åvandet, der føres til Rudbøl Sø, kan medføre en hurtigere tilgroning af Magisterkog og Rudbøl Sø sammenlignet med en ren naturtilstand i oplandet, hvilket giver dårligere leveforhold for bl.a. rørdrum (baisanalyse for H90 og forslag til Natura 2000 plan).

Rudbøl sø er A₁ målsat, der er en målsætning med skærpede krav, som anvendes, hvis særlige naturværdier ønskes bevaret. Målsætningen er ikke opfyldt ifølge regionplan 2005-2016 og udkast til vandplan for vanddistrikt 4.1.

Baisanalysen for F63 Sønderådal siger, at vandkvaliteten i Sønderåen gennem de seneste årtier er forbedret, og vandkvaliteten og næringsbelastning anses ikke for at være en trussel mod fuglene på udpegningsgrundlaget (**Forslag til Natura 2000-plan, Sønder Ådal, område nr. 101**).

Ifølge basianalysen for H78 og F57 Vadehavet er den internationale målsætning om, at Vadehavet skal være et "ikke næringsbelastet område" ikke opfyldt pga. de høje kvælstofkoncentrationer. "Opfyldelsen af målsætningen vil som minimum kræve en reduktion af næringsbelastningen med 50 % for kvælstof og 80 % for fosfor i forhold til niveauet i begyndelsen af 1989-90, som oprindeligt fastlagt i vandmiljø-handlingsplanen. Dette mål er endnu ikke nået for den sønderjyske del af det danske vadehav. Det vil derfor være nødvendigt fortsat at reducere især det diffuse bidrag for at nå de internationale, nationale og regionale mål. Det er desuden vigtigt at reducere den atmosfæriske næringsbe-

lastning gennem en indsats overfor kilderne hertil" (Basisanalyse for vanddistrikt 50, Del 2 (s. 37 og 39)).

Ifølge hjemmesiden vandognatur.dk, under beskrivelsen af naturområdet N89 Vadehavet, beskrives de væsentligste trusler mod naturtyperne og arterne i området som værende bl.a. næringsstofbelastningen, intensiv landbrugsdrift, tilgroning og afvanding. I udkast til vandplan er tilstanden i Vadehavet angivet som moderat til dårlig, hvor Lister Dyb er angivet som ringe. Årsagen skyldes for højt indhold af klorofyl (næringsstoffer). For at opnå målopfyldelse kræves mindst at tilstanden er god.

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Aabenraa Kommune skal bemærke, at der jf. Miljømålsloven skal laves indsats- og handlingsplaner for overfladevand, grundvand og Natura 2000 områder.

Ved gennemførelse af den nødvendige indsats skal det sikres, at der opstår god natur- og miljøtilstand. I udkast til vandplan for vanddistrikt 4.1 Kruså/Vidå og hovedopland 1.10 Vadehavet forventes det, at tidsfristen for målopfyldelse udskydes til efter 2015 pga. usikkerhed og manglende viden. Fastlæggelse af indsatskrav udskydes derfor til Vandplan 2015. Der må dog ikke gives tilladelse til øget forurening, der kan være til hindring for opnåelse af god tilstand i vandmiljøet.

Vurdering

Kravene til N og P er overholdt med harmonikravet på XX DE/ha (DE-reel), idet arealerne ikke afvander til et Natura 2000 område, der i hht. miljøstyrelsens kortværk udløser N- og P-klasser.

Kan projektet i sig selv påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt pga. udvaskning af næringsstoffer?

Vidå udmunder i Lister Dyb tidevandsområde i Vadehavet. I udkastet til vandplanen for Vadehavet er oplandet til Lister Dyb (Vidå og Brede Å) opgivet til i alt 162.400 ha (inkl. oplandet i Tyskland).. XXXXXXX 's udbringningsarealer udgør XXX ha. Dvs. at udbringningsarealerne udgør ca. XX % af det samlede opland til Lister Dyb.

Ifølge tal fra udkast til vandplanen er den gennemsnitlige udledning til Lister Dyb (i perioden 2001-2005) 1727 tons N/år og 70,4* tons P/år (*er oplyst af Miljøcenter Ribe). Udledningen af nitrat fra XXX er beregnet til x,xx tons pr. år. Fosfor udvaskningen fra XXXX er ukendt, da der pt. ikke findes modeller, der kan beregne denne udvaskning. Nitratudledningen fra XXXX udgør efter reduktion fra udbringningsarealer til recipienten i alt x,xx % af den samlede udledning til Lister Dyb.

Det vurderes på den baggrund, at bedriften i sig selv ikke kan påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt.

Kan projektet i sammenhæng med andre projekter påvirke Natura 2000 områder væsentligt pga. nitratudvaskning?

Udbringningsarealerne til xxxxxxx er beliggende i "Opland til sårbare Natura 2000 områder", der ifølge basisanalyserne er overbelastet med næringsstoffer. Arealerne har et N-reduktionspotentiale på 76-100 % (ifølge www.miljoportal.dk).

Et højt N-reduktionspotentiale betyder, at en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser omdannes til luftformigt kvælstof eller bindes i jorden, inden de når grundvand eller vandløb, forudsat at arealerne ikke er afvandede og dræned. Er arealerne afvandede og/eller dræned er nitratreduktionen væsentlig mindre og udvaskningen dermed større.

Selvom xxxxxx ligger i opland til et sårbart Natura 2000 område, vurderer Aabenraa Kommune, at de generelle harmoniregler sammen med et højt N-reduktionspotentiale og med de nye dyreenhedsberegninger, der er trådt i kraft, samt husdyrlovens beskyttel-

sesniveauer, at udvaskningen af kvælstof og fosfor på sigt vil falde. I øvrigt viser undersøgelser udført af Conterra, at der ikke er sket en signifikant stigning i antallet af DE i oplandet til Vadehavet i perioden fra 2001 til 2007. Dermed er det Aabenraa Kommunes vurdering, at udvidelsen på XXX ikke vil betyde en forringelse af Vadehavet eller de tilhørende habitat- og fuglebeskyttelsesområder.

8.7 Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af de bilag IV arter, hvor projektområdet ligger indenfor eller i nærheden af artens naturlige udbredelse. Der er søgt efter registreringer indenfor de seneste 10 år i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, *Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*, og naturdatabaser på www.naturdata.dk. Der er i databaserne ingen registreringer af de pågældende arter i eller omkring projektets udbredelsesområde. XX er tidligere registreret (årstal) i vandhuller ved projektområdet.

Redegørelse

Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet. Den har haft en tilbagegang i de sydøstlige dele af Danmark, men der er ikke længere dokumentation for en tilbagegang i de øvrige dele af landet. Den er derfor vurderet ikke truet i Danmark.

Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhuller gennem øget belastning med næringsstoffer eller dræning og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Arealerne i projektområdet er landbrugsjord i omdrift, og arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen. Vandhullerne i eller grænsende op til udbringningsarealerne skal være omgivet af dyrkningsfri bræmmer, målt fra vandhullets øverste kant (kronen).

Kommunen vurderer, at dyknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmmer vil yde vandhullerne beskyttelse mod næringsstoffer tilført via overfladeafstrømning og sikre padderne skjul i den tid, yngelen forlader vandhullet. Derfor vurderes det, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning (oprensning kræver tilladelse fra kommunen) af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Bræmmer langs vandløb bruges af padder dels som spredningskorridorer og ledelinier mellem ynglesteder og dels som rasteområder udenfor yngletiden. Beskyttede vandløb skal derfor være omgivet af 2 meter udyrkede bræmmer for at sikre vandløbet som spredningskorridor og rasteområde for området padder og andre dyrearter.

Løgfrø. Løgfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark og er i tilbagegang. Det er muligt at løgfrøen fortsat er i så stærk tilbagegang på landsplan, at den skal klassificeres som truet. Men der er for få pålidelige data om bestandsudviklingen til at afgøre dette sikkert. Løgfrøen foretrækker lysåbne vandhuller i omgivelser med let jord, hvor den kan grave sig ned om dagen. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggel-

se af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Løvfrø. Løvfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark. Den findes blandt andet i den østlige del af Sønderjylland mellem Aabenraa og Kolding. Da løvfrøen har været i betydelig fremgang igennem de sidste 10 år, vurderes den ikke truet i Danmark. Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder. Mest optimale er lavvandede tidvise vandhuller og oversvømmelser på afgræssede arealer. Uden for yngletiden opholder løvfrøen sig især i brombærbuske i levende hegn, krat og skovbryn.

Projektområdet omfatter ikke umiddelbart løvfrøens udbredelsesområde, men det kan ikke udelukkes at løvfrøen findes i området, da den er fundet få km øst for
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Stor Vandsalamander. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, hvorfor den er vurderet ikke truet, dog er den fåtallig i Jylland vest for israndslinien. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand men kan uden for yngletiden opholde sig i dybere vandhuller og vandhuller med forurenede vand. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l.

På den baggrund vurderes det, at den store vandsalamander kan forekomme i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Udsætning af fisk vil også være skadeligt, da fiskene æder salamanderens æg og yngel.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø (se ovenfor), at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Markfirben. Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Selv om markfirben fortsat synes at gå lidt tilbage, er der ikke dokumentation for en kraftig tilbagegang. Den vurderes derfor ikke truet i Danmark. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskrånninger.

Det vurderes at markfirben lever på flere af de besigtigede overdrev. Trusler mod arten er næringsberigelse af levesteder, der medfører øget tilgroning og tættere vegetation, der forringer yngle og rastemulighederne for markfirben.

Hasselmus. Hasselmusen er spredt til sjældent forekommende i Danmark. Hasselmusens levesteder er knyttet til en lagdelt og forskelligartet løvskov, rig på frø- og frugtsætning med en mangfoldig underskov bestående af forskellige urter og bærbuske. Hasselmusen kræver stabile og uforstyrrede levesteder, og i Aabenraa Kommune er der kun registreret en bestand i Søgård Skov. Det kan dog ikke helt udelukkes at projektområdet omfatter hasselmusens udbredelsesområde, idet der er forholdsvis kort afstand fra dens registrerede udbredelsesområde til xxxxxxxx.

Flagermus. Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er artsafhængige og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn.

Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men med baggrund i at arealerne er landbrugsjord i omdrift, og at arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Odder. Odderen er nu udbredt helt ned til den dansk-tyske grænse i større vandløb og søer. Det må derfor formodes, at den forekommer i vandløbssystemerne i Aabenraa Kommune. Det vurderes, at vandløb og grøfter i projektområdet vil være velegnede som levesteder. Odderen er med sikkerhed observeret i Vidå-systemet.

Grøn mosaikguldsmed. I Sønderjylland forekommer den lokalt bl.a. ved kanaler i Tøndermarsken og omkring Tinglev Sø. Arten yngler kun i søer, damme og kanaler med forekomst af krebseklo i to meget forskellige typer af natur:

- søer og moser, der ikke er for næringsrige, og hvor solen kan skinne ned på vandfladen. Ofte i skov.
- kanaler og grøfter i marsken i Sydvestjylland, som ligger helt åbent og har et rigt planteliv.

Hunnen lægger æggene ved indboring i blade af krebseklo.

Trusler imod arten er næringsberigelse og sløjfning af vandhuller, udsætning og fodring af fisk samt vandstandssænkning.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som butsnudet frø, grøn frø, lille vandsalamander, bjergsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under bilag IV padderne ovenfor. **Bjergsalamander er opført på den danske rødliste som sjældnen og næsten truet.** Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akuttruede, sårbare eller sjældne i den danske natur. Listen revideres løbende. Ingen af de øvrige paddearter, der kan forekomme i projektområdet eller markfirben har status af truet i Danmark jf. den seneste revision af rødlisten i 2003-2008. Spidssnudet frø, butsnudet frø, løvfrø, løgfrø, grøn frø, skrubtudse og stor – og lille vandsalamander er dog opført på gullisten 1997 som opmærksomhedskrævende. Gullisten er en oversigt over plante- og dyrearter, der er i tilbagegang i Danmark.

Blandt pattedyrene er både odder, hasselmus og ni flagermusarter fredede og opført på rødlisten fra 1997. Listen er under revision og opdatering mangler stadig.

Grøn mosaikguldsmed er ligeledes fredet og rødlistet som næsten truet i Danmark jf. revision af rødlisten i 2003-2008.

Vurdering

Kommunen har **ikke** registreret planter og dyr, omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlisters på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udspretningsarealer, men vurderer at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området.

Kommunen vurderer, under forudsætning af at vilkårene i afsnit **xx** overholdes, at driften af arealerne ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter eller andre fredede eller rødlistede arter.

9 Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT)/renere teknologi

Redegørelse

Et af hovedformålene med lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er at fremme anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT = Best Available Techniques), herunder renere teknologi.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i IPPC-direktivet¹, hvoraf fremgår følgende:

I direktivets artikel 2, nr. 11, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som: "det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Der forstås ved:

"teknik": både den anvendte teknologi og den måde, hvorpå anlæg konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned.

"tilgængelig": udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i den relevante industrisektor på økonomisk og teknisk mulige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i den pågældende medlemsstat eller ej, når blot driftslederen kan disponere over teknikken på rimelige vilkår.

"bedste": mest effektiv teknik til opnåelse af et højt generelt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en udvidelse eller ændring².

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT er generaliseret i den forstand, at vurderingen foretages i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt i den pågældende industrisektor, jf. direktivets artikel 2, nr. 11.

BAT skal i alle tilfælde anvendes med henblik på at nedbringe den samlede, miljømæssige belastning af omgivelserne. Husdyrbrug skal derfor anvende teknik, der kan anses som BAT, også i tilfælde, hvor mindre omkostningskrævende foranstaltninger ville være tilstrækkelige til at opfylde det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. Kravet om BAT kan således betyde, at næringsstofftab eller anden forurening bringes ned under det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsen³. Det bemærkes endvidere, at kravet om BAT er uafhængigt af, om produktionen vil påvirke særligt sårbare områder væsentligt eller ej. Hvis anvendelse af en BAT-teknik – f.eks. en gulvtype – bringer husdyrbrugets forurening under beskyttelsesniveauet i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3 medfører dette ikke, at BAT-teknologier i andre henseender f.eks. foderteknologier alene af denne grund kan fravælges.

¹ Rådets direktiv (96/61/EF) af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, kodificeret ved direktiv 2008/1/EF

² Forslag til lov om miljøgodkendelse (L55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 36.

³ Forslag til lov om miljøgodkendelse (L 55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 37.

Vilkår om BAT indebærer ikke, at der stilles krav om anvendelse af bestemte teknologier. Men princippet om BAT pålægger myndighederne i vilkårsfastsættelsen at lægge vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelsen af BAT.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af BAT, jf. husdyrbrugbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i en redegørelse med dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende bl.a. råvarer, energi, vand og andre hjælpestoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. Ansøgningen skal også indeholde oplysninger om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. Ansøger er således ansvarlig for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT.

Af Miljøstyrelsens svar nr. 56 på Frequently Asked Questions (FAQ) fremgår, at BAT-redegørelse i sager efter husdyrbruglovens § 12 som minimum skal indeholde følgende:

Oplysninger BAT-redegørelse for § 12

- Management
  1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier.
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
  2. Foder
  3. Staldindretning
  4. Forbrug af vand og energi
  5. Opbevaring/behandling af husdyrgødning
  6. Udbringning af husdyrgødning

Redegørelsen skal indeholde en systematisk gennemgang af, om de teknologier, der er valgt inden for de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT. Gennemgangen skal omfatte både de eksisterende og nye dele af anlægget. Redegørelsen skal endvidere indeholde et resumé af de væsentligste eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. I den forbindelse skal det begrundes, hvorfor der eventuelt er fravalgt løsninger, der er miljømæssigt bedre. Såfremt der i en eksisterende stald ikke anvendes bedst tilgængelige stalddokumenter, skal der redegøres for, hvornår stalden vil blive renoveret, således at den kommer til at leve op til niveauet for bedste tilgængelige stalddokumenter.

Når det gælder svine- og fjerkræbrug skal redegørelsen på alle de nævnte 6 områder relateres til de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens referencedokument om BAT vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra juli 2003⁴. F.eks. under foder-teknologier angiver BREF-dokumentet, at fasefodring og fytasetilsætning betegnes som bedste tilgængelige teknik. Såfremt der ikke anvendes disse fodringsteknikker, skal det begrundes.

BAT inden for kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er udarbejdet et BREF-dokument, der svarer til BREF-dokumentet vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion af den grund, at kvæg ikke er listet i IPPC-direktivets artikel 6.6. Det fremgår af husdyrbruglovens § 19 og § 23, at Aabenraa Kommune ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 12 skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik og varetage hensyn til anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Da der i husdyrbrugloven således ikke skelnes mellem dyrearter, skal der redegøres for anvendelse af BAT på alle husdyrbrug uanset dyreart.

---

⁴ BREF-dokument, Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, 2003

For så vidt angår husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12 er det Miljøklagenævnets opfattelse, at ansøgeren skal orientere sig og over for Aabenraa Kommune redegøre for de mulige valg og/eller fravalg af BAT, der er beskrevet i Skov- og Naturstyrelsens og Miljøstyrelsens vejledninger, Miljøstyrelsens BAT-blade, Skov- og Naturstyrelsens BAT-byggeblade samt BREF-dokumentet for svine- og fjerkræavl.

Aabenraa Kommune har taget stilling til ansøgerens BAT- redegørelse, og Aabenraa Kommune har vurderet, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i relation til husdyrbrugloven.

Der er redegjort for anvendelse af bedste tilgængelige teknik under de relevante afsnit i miljøgodkendelsen. I de samme afsnit findes ligeledes vurderingerne og eventuelle vilkår.

I nedenstående tabel vises en samlet oversigt over hvilke områder BAT-redegørelsen har omfattet, i hvilke afsnit redegørelse, vurdering og vilkår kan findes, og hvilke vilkår der er blevet stillet.

Tabel 17 BAT oversigt

BAT områder	Redegørelse, vurdering og vilkår
Staldindretning	Afsnit 5.1
Foder	Afsnit 5.3
Forbrug af vand og energi	Afsnit 5.6
Reduktion af ammoniakemission	Afsnit 5.1+5.3+6.3+6.4+6.5+6.6
Affald	Afsnit 5.8
Nødfremgangsmåde, ikke planlagte hændelser	Afsnit 5.10
Opbevaring/behandling af husdyrgødning	Kap. 6
Udbringning af husdyrgødning	Afsnit 6.8
Reduktion af udvaskning af nitrat	-
Fosforoverskud og udledning af fosfor	-
Management	Se nedenstående

Management

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der bliver lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med gylle, brand mv. er beskrevet.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligehold. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes på relevante kurser i arbejdstiden, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere.

Vurdering

Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt. Det er på baggrund af den beskrevne drift vurderet at det ansøgte projekt lever op til dette.

Det er på ovenstående baggrund kommunens vurdering, at der med de valgte løsninger for ombygninger, udvidelser, samt fremtidig drift, er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Miljøgodkendelsen er meddelt på grundlag af, at de oplyste teknikker bringes i anvendelse. På den baggrund bør husdyrbruget til enhver tid kunne redegøre for, at dette grundlag er til stede. Der stilles derfor vilkår om, at virksomheden – på tilsynsmyndighedens anmodning - skal redegøre for, at husdyrbrugets anlæg og drift er i overensstemmelse med de oplyste teknikker. Tilsynsmyndigheden kan stille krav til, i hvilken form redegørelsen skal leveres, herunder f.eks. procedurebeskrivelser, driftsregistreringer, regnskabsforhold mv.

I bilag 2 til vejledningen til husdyrgodkendelsesloven foreslås bl.a. følgende generelle vilkår i relation til BAT:

- Der skal i godkendelsesperioden foretages fornøden forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik til nedbringelse af eventuelle gener fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg.
- Ved substitution af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at substitutionen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.
- Anlæg der er særligt energiforbrugende, f.eks. ventilationsanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

Der stilles vilkår til husdyrbruget i overensstemmelse med vejledningens anbefalinger.

10 Alternative muligheder og 0-alternativet

Alternative muligheder

Udvidelsen sker i eksisterende stalde. Der bygges ingen nye stalde, men gulvet i de to ældste stalde vil blive renoveret, så de lever op til lovgivningen for slagtesvin i 2015, hvor fuldspalter bliver forbudt. Hvis ikke de to stalde bliver renoveret, vil de være ulovlige i 2015. Det kunne være et alternativ at bygge nyt, men dette ønsker ansøger ikke.

0-alternativet

Hvis ikke ansøger udvider, bliver staldanlægget ikke fuldt udnyttet. Den tidligere miljøgodkendelse står for at skulle revurderes af kommunen, hvilket betyder at der alligevel skal laves tilpasninger.

11 Husdyrbrugets ophør

Redegørelse

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion på ejendommen, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent - ellers vil anlæget blive tømt for dyr og gødning, og rester af kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ. Unødvendige olietanke vil blive sløjfet.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det ved ophør af driften skal sikres, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage til tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel.

Der stilles vilkår som skal sikre, at der ved ophør af driften træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

12 Egenkontrol og dokumentation

Redegørelse

Bedriften er med i programmet for Egenkontrol af Dyrevelfærd, udarbejdet af Videnscenter for svineproduktion. Det vil sige at dyrlægen kommer forbi hvert kvartal og følger op på bedriftens egenkontrolprogram.

Egenkontrollen omhandler bl.a. daglig tilsyn af anlæg og ansattes ansvarsområder, herunder vand, foder, opstaldning og håndtering af dyrene, medicinsk behandling og halebid, døde og aflivede dyr, check af alarmanlæg, specielt ventilationsanlæg.

Herudover er der en række andre fast procedurer:

- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold smågrise og slagtesvin.
- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Etablering af flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholdere ved begoldere der ikke har telt
- Evt. spild ved fodersiloer samles op og bortskaffes
- Der laves lister over ind- og afgang af dyr (E-kontrol)

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der skal føres egenkontrol på bedriften. Der er vilkår som har til hensigt at dokumentere, at bedriften drives i overensstemmelse med forudsætningerne for godkendelsen og overholder godkendelsens vilkår.

13 Klagevejledning

Miljøgodkendelse er meddelt i medfør af Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug med senere ændringer og kan i medfør af lovens § 76 påklages til Miljøklagenævnet.

En klage skal være skriftlig og skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Plantagevej 4, 6330 Padborg eller til post@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune sender umiddelbart efter klagefristens udløb klagen til Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt onsdag den **xx. måned 20xx** i Lokal - Bladet Budstikken, Aabenraa. En evt. klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest onsdag den **xx. måned 20xx** inden for normal kontortids ophør kl. 15:00, der er dagen for klagefristens udløb.

En klage over denne § 11 eller § 12 miljøgodkendelse har opsættende virkning jf. § 81, stk. 3, idet der er stillet vilkår om de landskabelige værdier i henhold til § 27, stk. 1, nr. 3 med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Eller

En klage over denne § 11 eller § 12 miljøgodkendelse har ikke opsættende virkning jf. § 81, stk. 3, idet der ikke er stillet vilkår om de landskabelige værdier i henhold til § 27, stk. 1, nr. 3 med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- afgørelsens adressat
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Parter og klageberettigede ifølge Forvaltningslovens § 9 har ret til aktindsigt. Eventuel aftale herom kan træffes med Miljø & Natur.

Miljøgodkendelsen er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til nedenstående. Beboelser beliggende inden for det beregnede konsekvensområdet, fremgår af bilag 2.

- Ansøger Navn, adresse, postnr. By*
- Nabo navn, adresse, postnr. By*
- Nabo navn, adresse, postnr. By*
- Nabo og bortforpagter navn, adresse, postnr. By*
- Bortforpagter Navn, adresse, postnr. By*
- Modtager af husdyrgødning Navn, adresse, postnr. By*
- Modtager af husdyrgødning navn, adresse, postnr. By*
- Miljørådgiver navn, landsøkonomisk forening, e-mail adresse*
- Miljøministeriet, Miljøcenter Ribe, post@rib.mim.dk

- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, syd@sst.dk *
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk*
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité: aabenraa@dn.dk*
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk*
- DOF-Sønderjylland, aabenraa@dof.dk*
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk*
- Danmarks Fiskeriforening mail@dkfisk.dk*
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk*
- Danmarks Sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk*

* har fået ansøgningsmateriale og udkast til kommentering.

14 Bilag

1. Ansøgningsskema, § 11 eller § 12, stk. 2 eller stk. 3 godkendelse, skemanr. xxxx, version x, genereret den xx. måned 200x og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 200x
  - 1.1. Oplysningsskema til www.husdyrgodkendelse.dk /forslag til miljøgodkendelse
  - 1.2. Målefast oversigtsplaner i passende målestoksforhold med angivelse af anlæggenes (stalde og lignende indretninger til dyr, som f.eks. foderpladser og løbegårde m.v., gødningsopbevaringsanlæg, ensilageoplæg, ensilagebeholder, beholder til spildevand) placering i forhold til omgivelserne, herunder placering i forhold til omkringboende m.v. samt afstande til sårbar natur, jf. § 6 og § 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, samt afstande til andre natur- og kulturområder m.v. På planen angives højdekoter, hvor det er relevant. Planen forsynes med nordpil og nødvendig signaturforklaring.
  - 1.3. Tegning i passende målestoksforhold, der viser den samlede virksomhed, herunder produktionsanlæggets placering på ejendommen og indretning dvs. placering af stalde, møddinger, gyllebeholdere, ensilageplads, befæstede arealer, inkl. afløb, interne transportveje, nedgravede tanke, boringer og brønde m.v. Planen forsynes med nordpil og nødvendig signaturforklaring.
  - 1.4. Beredskabsplan
  - 1.5. Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet
  - 1.6. Udbringningsarealer og transportruter
  - 1.7. Angivelse og placering af støjkluder, der kan give væsentlige støjgener for omgivelserne (ventilationsanlæg, kompressorer, korntørningsanlæg, malkestald m.v.). Forventede årlige og daglige driftsperioder under normale forhold angives. Eventuelle støj- og vibrationsdæmpende foranstaltninger beskrives.
  - 1.8. Fuldmagt
2. Konsekvensområde (Kommunen udarbejder dette bilag)
3. Høringssvar fra x Kommune
4. Kommentarer til udkast til miljøgodkendelse af x. måned 200x fra x

**Ansøgning om miljøgodkendelse af biogasanlæg på
ejendommen Tågholm, Tågholmvej 2, 6230 Rødekro**

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Indledning.....	3
Oplysninger om ansøger og ejerforhold.....	3
Oplysninger om virksomhedens art.....	3
Oplysning om etablering.....	4
Virksomhedens beliggenhed.....	4
Tegninger over virksomheden	4
Beskrivelse af virksomhedens produktion og kapacitet.....	4
Oplysninger om forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger.....	6
Forslag til vilkår og egenkontrol	8

Indledning

Med denne ansøgning søges om godkendelse til udvidelse af det eksisterende biogasanlæg på ejendommen Tågholm, i henhold til Miljøbeskyttelsesloven samt Bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed.

Denne ansøgning er udarbejdet i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget efter lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Ansøgningen er udarbejdet på grundlag af:

- Miljøbeskyttelsesloven, bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed (bek. nr. 1640 af 13.12.06) – Godkendelsesbekendtgørelsen - listepunkt K213

Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Ansøger, ejer og kontaktperson

Navn: Michael Torp Sangild
Adresse: Tågholmvej 2, 6230 Rødekro
Telefon: 7466 6598 / 2048 6598
E-mail: msangild@taagholm.dk

Virksomhedens navn, adresse mv.

Navn: Tågholm
Adresse: Tågholmvej 2, 6230 Rødekro
Matr. 3, Kassø, Hjordkær
CVR nr. 19258831
P-nummer: 1001646994

Oplysninger om virksomhedens art

Denne del af ansøgningen om miljøgodkendelse omfatter udelukkende udvidelsen af biogasanlægget. For oplysninger om husdyrproduktionen, se miljøansøgning i www.husdyrgodkendelse.dk, skema 17488.

Listebetegnelse

K213

Beskrivelse af de ansøgte projekt

I forbindelse med en ny miljøgodkendelse af hele ejendommen "Taagholm" ønskes der også en miljøgodkendelse af bedriftens gårdbiogasanlæg.

Et biogasanlæg må betragtes som en væsentlig miljøforbedrende foranstaltning på en landbrugsbedrift. Der sker en kraftig reduktion af lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, gødningen er mere tilgængelig for afgrøderne på markerne, og gyllens energipotentialer udnyttes til el og varme og overflødiggør dermed bedriftens indkøb af fyringsolie. Biogasanlægget har været under gårdens hidtidige miljøgodkendelse, da den daglige behandlede mængde har været under 30 tons. For at optimere anlægget til fremtiden og dermed kunne behandle større mængder ønskes en selvstændig miljøgodkendelse. Selve anlæggets udformning vil forblive uændret i forhold til, da anlægget blev opstartet i 2002. Der er derfor ingen bygningsmæssige ændringer i forbindelse med ansøgningen.

Kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer

Der bliver ikke tilsat kemi i anlægget, ud over biomassen, da dette vil ødelægge den biologiske proces. Der er alarm direkte til ansøger, hvis der skulle ske en fejl i systemet, så den kan blive udbedret hurtigst muligt. Egenkontrol af anlægget bliver foretaget dagligt og noteret i logbog.

Midlertidig drift

Der er ikke tale om et anlæg til midlertidig drift.

Oplysning om etablering

Bygningsmæssige ændringer/udvidelser

Der vil ikke ske bygningsmæssige ændringer, da der udelukkende er tale om en udvidelse af kapaciteten.

Forventet start og afslutning af bygge- og anlægsarbejder

Der vil ikke foregå bygge- og anlægsarbejde.

Virksomhedens beliggenhed

Oversigtsplan

Situationsplan og biogasanlægget er vedlagt.

Lokaliseringsovervejelser for gylleseparationsanlægget

Biogasanlægget er beliggende som en naturlig integreret del af hele landbrugsvirksomheden. Der er vedlagt et oversigtskort som bilag.

Virksomhedens daglige driftstid

Anlægget er i drift døgnet rundt (under normale forhold). Den væsentligste gene er støj, som dog må betegnes som minimal. Støjkilderne er motor/generator og nødkøler. Der er ingen væsentlige lugtgener i forbindelse med daglig drift, da hele processen foregår i lukkede tanke.

Til- og frakørselsforhold

Der er gode til og frakørselsforhold til anlægget. Der forventes én daglig transport til anlægget med lastbil i gennemsnit på hverdage. Ingen tilkørsel lørdage og søndage. I forbindelse med udbringning af den afgassede husdyrgødning i foråret vil der være en øget transport over en kortere periode på ca. 4 uger. Der må forventes øget transportstøj fra traktor i denne forbindelse.

For en beskrivelse af transportveje og antallet af transporter til resten af ejendommen og til arealerne, fremgår af bilag til www.husdyrgodkendelse.dk, skema 17488.

Tegninger over virksomheden

Tegninger

Placering af bygningen til separationsanlægget fremgår af situationsplanen.

Øvrige bygninger, transportveje mv. fremgår af bilag til www.husdyrgodkendelse.dk og er beskrevet heri.

Beskrivelse af virksomhedens produktion og kapacitet

Produktionskapacitet

Beskrivelse af anlægget:

1. 400 m³ fortank
2. 800 m³ reaktortank- lodret ståltank med centerplaceret røreværk, varmesystem og ind- og udpumpningsystem
3. 2 * 50 m³ fedttanke.
4. 500 m³ gaspose anbragt i maskinhus
5. Biologisk biogasrensningsanlæg. H₂S-fjernelse fra biogassen
6. 330 kW motor/generator, indbygget i bulderhus med alle nødvendige komponenter samt el- og processtyring for motor-generatoren og reaktorens drift.
7. 50 m³ akkumuleringstank
8. En 300 kW kedel + gasfyr + skorsten

Biomasse grundlag:

Bedriftens gylleproduktion på ca. 9.221 m³.

Gylle/maveindhold fra slagteriet på ca. 5000 m³.

Filterjord på ca. 600 tons

Andet fedtholdigt affald ca. 250 tons

I alt ca. 15.071 m³

Det giver en daglig kapacitet på ca. 41,3 m³ om dagen.

Systematisk beskrivelse af procesforløb

Biogasanlægget omsætter organiske biomasser (gylle og fedtholdigt affald) til energi (el og varme) og et gødningsprodukt. Omsætningen finder sted under anaerobe forhold i en lukket reaktortank på 800 m³.

Under den anaerobe nedbrydning dannes biogas bestående af metan (CH₄, 55 – 65%) og kuldioxid (CO₂, 35 – 45%). Herudover er der et mindre indhold af svovlbrinte (H₂S) og frit kvælstof (N₂) samt spor af ammoniak.

Biogassen har en brændværdi på ca. 23 MJ/Nm³.

Gyllen fra fortanken pumpes ind i reaktoren i portioner 10 gange dagligt. Fedtet opbevares ved 60°C og doseres direkte i reaktortanken i portioner 10 gange dagligt. Biomassen udrådnes ved 52°C i reaktortanken på 800 m³, med en opholdstid på ca. 20 dage. Biomassen fortsætter afgangningen i opbevaringstankene så den sidste rest af energi udnyttes.

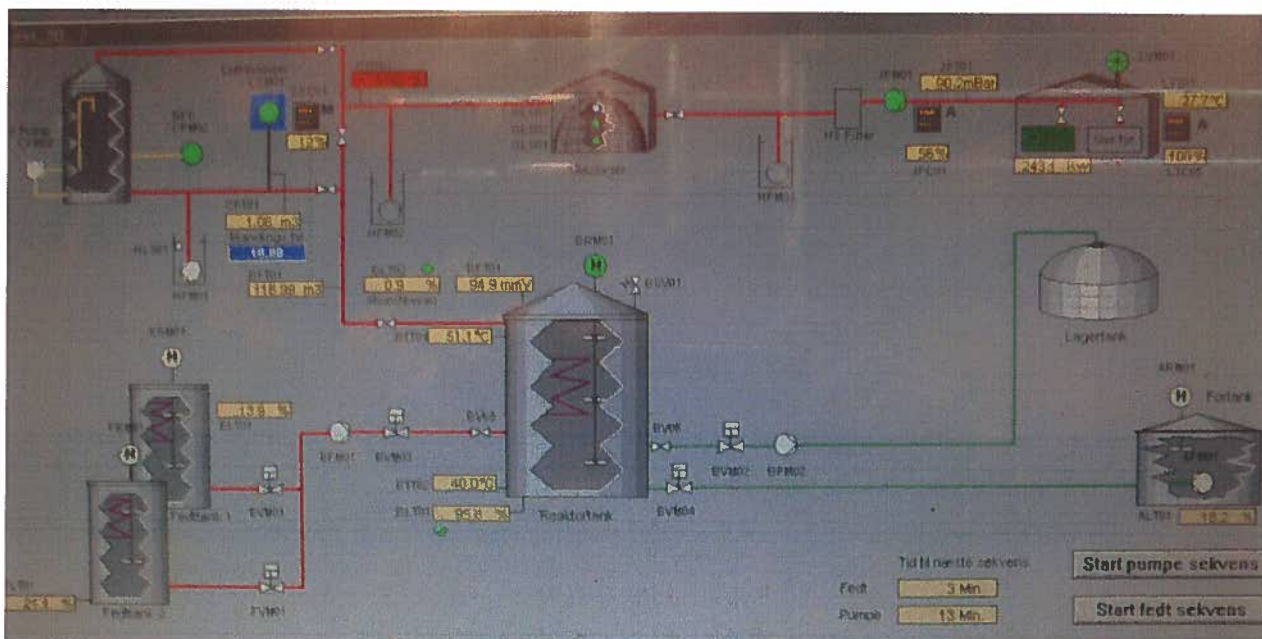
Biogassen føres fra reaktoren til gaslageret. Undervejs passerer den det biologiske svovlrensningssystem. Undervejs afkøles gassen hvorved vanddamp kondenserer. Kondensvandet opsamles og pumpes til udkørselstanken. Gassen ledes fra gaslager til motoren ved hjælp af gasblæser.

Biogassen bliver afbrændt og producerer el og varme. Varmen bruges til processen og til bedriftens stalde, korntørring og stuehuse. Strømmen sælges til nettet. Den afgassede gylle/biomasse anvendes til gødning på bedriftens arealer samt tilhørende gylleaftagere.

Energien fra biogasanlægget erstatter hovedsagelig energi baseret på fossile brændsler, som er forurenende. Derfor producerer anlægget CO₂ neutral energi. Anlægget erstatter et forbrug på over 75.000 liter fyringsolie.

Kraftvarmeanlægget består af en 330 kW gasmotor/generator, som indbygget i et lyddæmpet teknikhus med alle nødvendige komponenter, så som el og processtyring, overvågningsudstyr over anlægget mm. Styreenheden er en PLC styring hvor alle sikkerhedsfunktioner og sætpunkter er tilgængelige. Styreenheden er tilkoblet telefon/net, så evt. alarmer og andre driftsforstyrrelser hurtigt kan afhjælpes.

Kedlen er en 300 kW kedel, som bruges til afbrænding af biogas, når motoren har driftsstop og i forbindelse med servicebesøg mm.

Oplysninger om mulige driftsforstyrrelser og uheld

Procestanke (reaktortanken):

Reaktortanken er udlagt med en høj grad af sikkerhed for at undgå driftsforstyrrelser. Ind- og udpumpningsrør er udstyret med elektrisk motorventil styret med el-actuator, som åbner og lukker under ind- og udpumpning og forhindrer tilbageløb af biomasse fra reaktoren.

Reaktortanken er monteret med radar niveautransmitter (min. og max. Niveauekontrol) der over PLC styringen aktiverer ind og udpumpningen fra tanken. PLC styringen er programmeret til at afpasse pumpernes pumpetider i forhold til hinanden, således at der opretholdes et fast væskeniveau i tankene under drift.

Til sikring mod overløb eller overskumning, er der indskudt en mekanisk niveaubryder i tanktoppen, der automatisk afbryder tilpumpning og aktiverer udpumpning fra tanken indtil væskestanden falder. Der gives samtidig alarm for transmitter fejl og registrering i styretavlen

Reaktortanken er udstyret med en tryk/vakuum (500 mmVs/-50 mmVS) ventil der beskytter tank mod over/undertryk.

Der er udarbejdet et egenkontrolprogram for anlægget med et afkrydsningskema over vigtige processer. De fleste processer gennemgås hver hverdag mens enkelte funktioner tjekkes ugentligt. Der er ophængt brandslukningsmateriel mm, og ligeledes er der en liste med vigtige telefonnumre såsom læge, diverse montører, mm.

Kraftvarmeanlæg:

Alle driftsparametre styres, overvåges og registreres. Hvis der opstår alvorlige problemer med motoren, så den producerede gasmængde ikke kan anvendes i motoren, er anlægget forsynet med et gasfyr til afbrænding af overskudsgas.

Gaslager:

Gaslageret er forsynet med trykmåler, som overvåger fyldning af gasposen og styring af anvendelse af biogassen. Trykmåleren kan også anvendes til kontrol af gasposens tæthed. Individere er gasposen udstyret med en overtryks sikkerhedsventil.

Styrings- og overvågningssystem:

Anlægget er forsynet med et styrings- og overvågningssystem med alarm på vigtige funktioner. Ved alarm aktiveres tlf-modem, som kontakter den ansvarlige driftsleder pr tlf.

Oplysninger om forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger

Røggasemissioner fra motoren bliver målt i forbindelse med serviceeftersyn på motoren. Dette kører efter fast interval på 1000 driftstimer. Svovlbrinten er effektivt rensset fra i det biologiske filter. Svovlfilteret renses løbende med skyllefunktion, som kører efter et fast interval. Slam fra filteret pumpes til gylleudkørselstanken.

Alle biogasanlæggets gylletanke har gennemgået den 10 årige beholderkontrol i 2007. Reaktortank og efterafgasningstanke er forsynet med sikkerhedsventiler mod overtryk.

Motor:

Røggasemissioner fra motoren bliver målt i forbindelse med serviceeftersyn på motoren. Dette kører efter fast interval på 1000 driftstimer. Svovlbrinten er effektivt rensset fra i det biologiske filter.

Svovl:

Svovlfilteret renses løbende med skyllefunktion, som kører efter et fast interval. Selve filteret er udført i rustfri stål og er fuldstændig tæt. Slam fra filteret pumpes til gylleudkørselstanken.

Tanke:

Alle biogasanlæggets gylletanke har gennemgået den 10 årige beholderkontrol i 2007. Reaktortank og efterafgasningstanke er forsynet med sikkerhedsventiler mod overtryk.

Luftforurening

Ved lækage på gasrørssystemet vil dette blive opdaget ved egenkontrol. En evt. lækage repareres hurtigst muligt, så luftforureningen stoppes.

Spildevand

Kondensatvand ledes til den afgassede gylle og udspreddes dermed på landbrugsjorden, anslået mængde 10 liter i døgnet.

Støj

Transportstøj:

Transport vil forekomme ved modtagelse af hjælpepestoffer. Der modtages i gns. en lastbil på hverdage, og dette sker inden for normal arbejdstid. Weekender er undtaget. Der vil ligeledes være transportstøj i forbindelse med flytning/udbringning af den afgassede gylle. Dette vil ske med traditionel traktor med gyllevogn.

I forårsmånederne vil der være en transportmængde på ca. 350 læs.

Flytning vil ske i vinterhalvåret, anslået ca. 100 læs med lastbil.

Anlægsstøj:

Motor/generator er installeret i et lydisoleret hus. Den er anbragt på svingningsdæmpere og på særskilt fundament for at undgå vibrationer.

Udstødningen fra motoren er monteret med støjdæmpning.

Nødkøleren er ligeledes indkapslet for at undgå generende støj.

Der vurderes at fordi de væsentligste støjkluder er lyddæmpet er der ikke vanskeligheder med at overholde krav til støj. De nærmeste beboelser befinder sig på en afstand på 300 m. Begge beboelser tilhører ejeren af anlægget. Det oplyses at driftsstøjen fra anlægget ikke kan høres ved de 2 beboelser.

Affald

Af affald forventes følgende:

Motorolie ca. 300 l pr. år som afhentes af godkendt modtager.

Oliefiltre ca. 6 stk/år, som afleveres med lign. Affald fra landbruget.

Sand fra bundfald i tankene tilføres landbrugsjorden i forbindelse med udbringning.

Papir/pap mm bortskaffes sammen med lignende affald fra landbruget.

Der forekommer herudover ikke affald i nævneværdigt omfang.

Jord og grundvand

Det vurderes at anlæggets drift ikke vil give anledning til forurening af jord og grundvand.

Forslag til vilkår og egenkontrol

Forslag til vilkår – ting der bør være muligt:

- For at opnå den optimale miljømæssige fordel fra biogasanlægget skal husdyrgødningen fra bedriftens svineproduktion (Taaghholm) tilføres anlægget. Derudover bør der forventes, at også husdyrgødning fra nabobedrifter (kvæg/svin) bør kunne tilføres anlægget, hvis dette kan have interesse, og kan medføre merværdi til både anlægsejer og leverandør. Anlægget bør være disponent for at være med til at opfylde målsætningen om at mest mulig husdyrgødning afgasses.
- Det er en fordel med en enkel ejerstruktur, det medfører større ejerskab /ansvar og forpligtigelsen for at sikre optimal drift øges.
- Anlægget bør også være interesseret i at modtage evt. biologiske affaldsstoffer fra nærliggende industrier, og dermed være en aktiv medspiller i at "rydde op" på betryggende vis. Anlægget er opført i kommunens kartotek over mulige anlæg, der kan modtage organisk affald.

Egenkontrol:

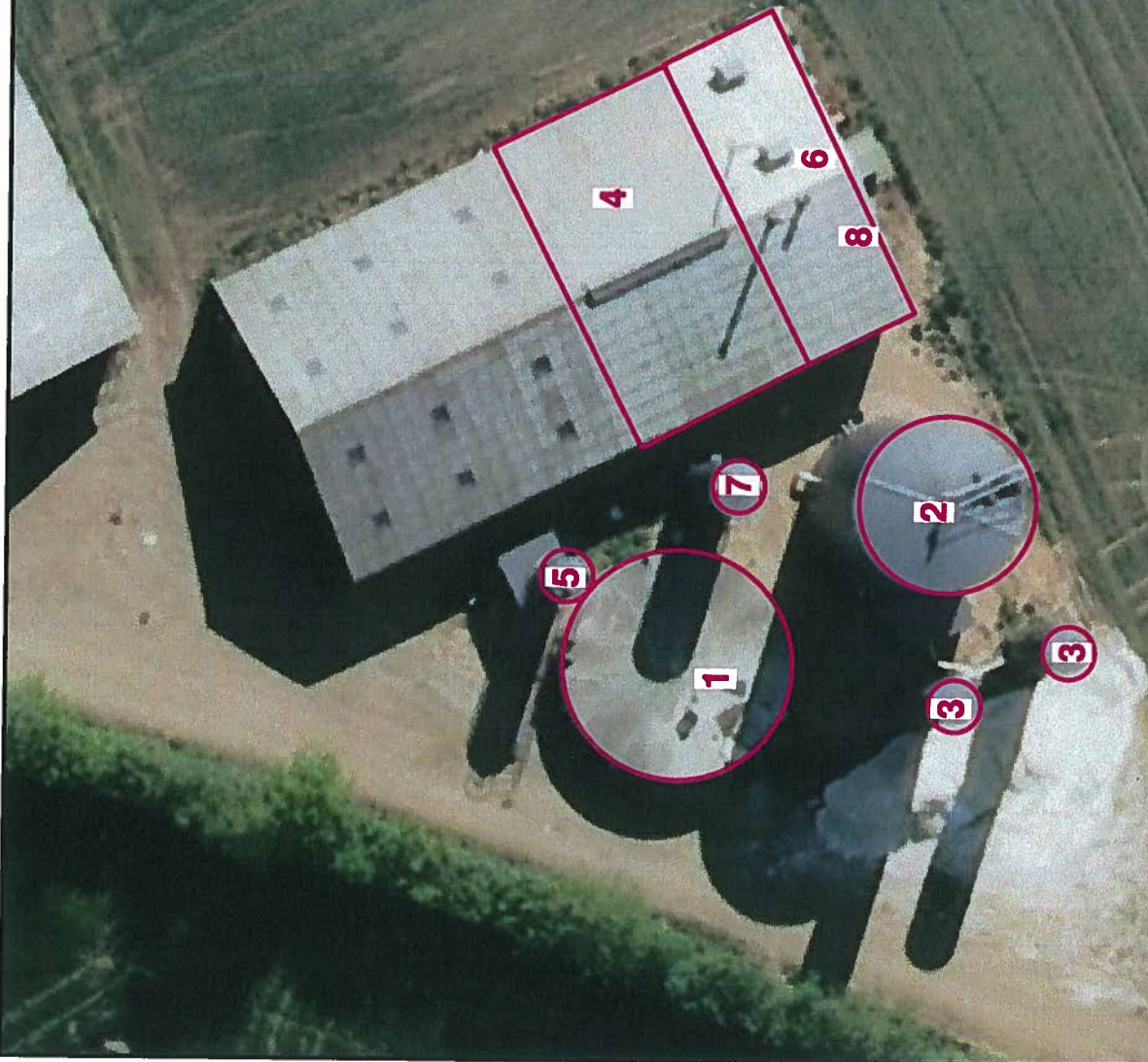
- Anlæggets driftsmanualer følges og der er et dagligt tilsyn med anlægget. Særlige risikoelementer fremgår af et egenkontrol program, som gennemgås 1 gang dagligt.

- Det er forbundet med store økonomiske omkostninger at få uheldige driftsstop på anlægget, derfor følges anlæggets drift nøje og der er 2 personer, der er instrueret i betjening af anlægget. Der føres tilsyn med de produkter der tilføres anlægget, så disse ikke indeholde stoffer der er skadelige for den biologiske proces. Ligeledes undersøges tilsætningsstoffers indhold af næringsstoffer (ved hjælp af analyser), som dermed indgår i bedriftens gødningsregnskab.

Signaturforklaring

- 1 Fortank
- 2 Reaktortank
- 3 Fedttanke
- 4 Gaspose
- 5 Biologisk biogasrensningsanlæg
- 6 Generator
- 7 Akkumuleringstank
- 8 Kedel og gasfyrr

20 meter

DDO Copyright ©OWI

LandboSYD

Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Tågholm - Bilag 6

Situationsplan Biogas

Dato: 02.09.2010 / 11:14:40

J.Nr.

Målforhold: 1:400

Init.: anb

Signaturbeskrivelse

- 1.1.1. Stald
- 1.1.2. Stald
- 1.1.3. Stald
- 1.1.4. Stald
- 1.1.5. Gyllebeholder
- 1.1.6. Gyllebeholder
- 1.1.7. Gyllebeholder
- 1.1.8. Buffertank
- 9 udlevering
- 10 Foderlade
- 11 Kartoffelbæde
- 12 Garage
- 13 Overdækket terrasse
- 14 Stuehus
- 15 Kartoffel og kølehus
- 16 Maskinhus med værktøed
- 17 Maskinhus med værktøed
- 18 Maskinhus
- 19 Maskinhus
- 20 Biogas anlæg (se separat ansøgning)
- 21 Kornsilø
- 22 Kornsilø
- 23 Kornsilø
- 24 Ny kornsilø - forventet placering
- 25 Ny kornsilø - alternativ placering
- 26 Brovægt
- 27 Vaskplads til smøgrisebil
- 28 Silo - fjernet

LandboSYD

Peberlyk 2, 8200 Aabentea
Tlf. 74385000 Fax. 74385001

Tågholm - Bilag 2
Situationsplan

Dato: 02.09.2010 / 10:53:26

J.Nr.

Målforhold: 1:2500

Init.: anb

125 meter
DDO Copyright COWI

B = Baboelise
L = Landbrug

Kassøvej 47
Nærmeste nabo
Ca. 850 m

Kassøvej 43
Udløser Samlet bebyggelse
Ca 990 m

Tågholmvej 8
Ejer af afsøger

400 meter

DDO Copyright GOWI

LandboSYD

Peberlyk 2, 8200 Aabenraa
Tlf. 74385000 Fax. 74385001

Tågholm - Bilag 3
Lokalisering

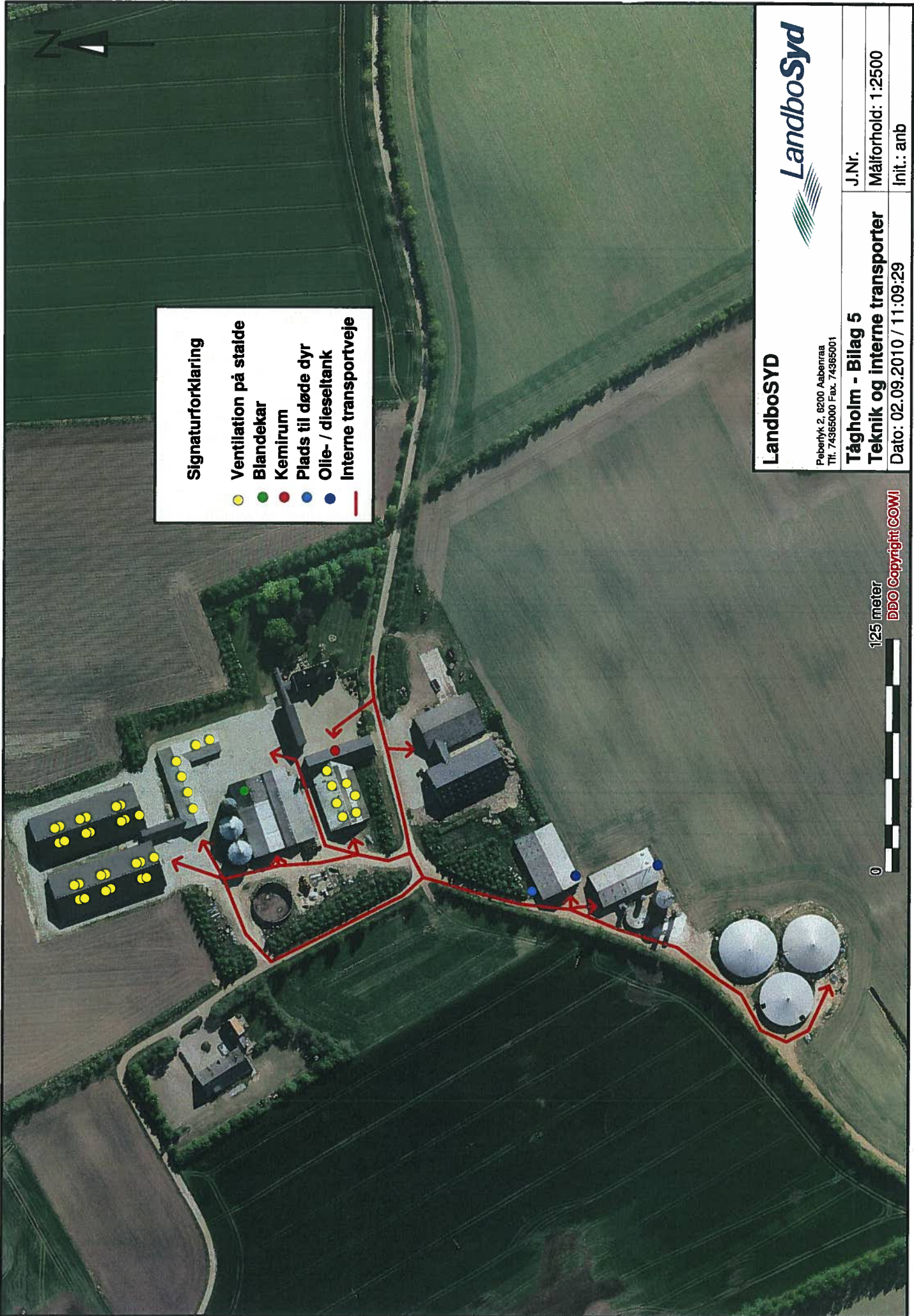
Dato: 02.09.2010 / 10:57:12

J.Nr.

Målforhold: 1:8000

Init.: anb

©

Signaturforklaring

- Ventilation på stalde
- Blandekar
- Kemirum
- Plads til døde dyr
- Olie- / dieseltank
- Interne transportveje

LandboSYD

Peberlyk 2, 8200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Tågholm - Bilag 5

Teknik og interne transporter

Dato: 02.09.2010 / 11:09:29

J.Nr. Måltorhold: 1:2500
Init.: anb

125 meter
0
DDO Copyright COWI

Beredskabsplan (Aabenraa Kommune)

**Beredskabsplan
for
Tågholm
Tågholmvej 2, 6230 Rødekro
Tlf. 74666598 / 20486598**

Indholdsfortegnelse:

TELEFONNUMRE	3
BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS	4
OVERLØB AF GYLLE	5
KEMIKALIE- OG OLIESPILD	6
STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE	7
STRØMSVIGT	8
TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER.....	9
BILAG A Kort over ejendommen	10
BILAG B Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb.....	11

Udarbejdet af Anita Baagøe, LandboSyd

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand ol.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i APV-mappe på kontoret.

Kopi af beredskabsplanen findes i mappe i forrummet.

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Mark- og drikkevandsboringer/brønde
- Kemikalielager (f.eks. bekæmpelsesmidler, handelsgødning, svovlsyre til forsuring)
- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriel og åndedrætsværn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbrøder m.v.
- vt. fald/kote mod vandløb/dræn/brønde og boringer
- Trykflasker/oplag af f.eks. F-gas, stationære F-gasbeholdere, svejseanlæg m.v.
- Flugtveje for dyr/frigørelse mm.

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFONNUMRE

Nærmeste telefon står i Stuehuset og har nr. **74 66 65 98**.

Miljømyndighed	kontaktes på telefon 73 76 76 76 (Mandag – onsdag kl. 08.00-16.00, torsdag kl. 08.00-17.00, fredag kl. 08.00-14.00)
Falck	kontaktes på telefon 70 10 20 30 dag og nat
Brandvæsen	kontaktes på telefon 112 dag og nat
Lægevagt	kontaktes på telefon 70 11 07 07 fra kl. 16.00 – 08.00 og lørdag, søn- og helligdage hele døgnet
Tandlægevagt	kontaktes på telefon 65 41 45 51 fra kl. 9.00 – 12.00 på lørdage, søndage og helligdage
Landbocenteret	kontaktes på telefon 74 36 50 00
Dyrlæge (Haderslev)	kontaktes på telefon 74 52 23 53
Foderstofforretning	kontaktes på telefon 70 15 30 40
Elektriker	kontaktes på telefon 74 64 64 40
Smeden	kontaktes på telefon 74 66 95 32
VVS	kontaktes på telefon 74 66 95 32
SKOV ventilation	telefon support 72 17 55 44
SKOV ventilation	vagttelefon efter 16.00 97 73 24 44

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- Hvad er der sket og at det er en gårdbrand.
- Er der tilskadekomne – hvor mange?
- Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt ejeren, Michael på tlf. **20 48 65 98**

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af

dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskort.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlevér denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.
- Hvor det brænder.
- Brandens omfang.
- Hvor der er adgangsveje.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan afhjælpe situationen:

Brandslukningsudstyr, fremgår af oversigtskort

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – RING 112

Oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Michael på tlf. **20 48 65 98**

Kontakt miljømyndighederne på tlf. **73 76 76 76**

Forsøg opdæmning for at undgå at gylle løber til grøft eller rørlagt vandløb (se bilag B).

Hvis gylle er løbet til grøft, forsøgt at lukke grøft, før det løber videre til vandløb.

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle.
Er gyllen løbet til dræn skal der laves en opdæmning af vandløbet med en bigballe (se bilag B).

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Halm, sand og muld

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie – RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Michael på tlf. **20 48 65 98**

Kontakt miljømyndighederne på tlf. **73 76 76 76**.

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til drænbrønd placeret i gårdsplads samt bag garage (se vedlagte kort).

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe (se vedlagte kort).

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Halm, sand og muld

Sæk med spåner (på værksted) og kattegrus

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

Hovedhane sidder ved Foderrum.

Derudover er der stophaner ved Stuehus, Biogasanlæg, bygningerne nord og syd

Elektricitet

Hovedafbryder sidder ved: Kemirum og maskinhus

(Der er hovedafbrydere ved transformerstation ved Tågholmvej og bioasanlæg, som ikke er tilgængelige).

El-tavle sidder ved: _____.

Nye ampere sikringer opbevares ved eltavler ved kemirum og i maskinhus

Der bruges automatsikringer.

Afbryder til _____ sidder ved _____.

Afbryder til _____ sidder ved _____.

Afbryder til _____ sidder ved _____.

Afbryder til _____ sidder ved _____.

STRØMSVIGT INSTRUKS

Vurdér om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt bliver Michael kontaktet af alarmcentralen, som er en del af nødventilationssystemet

Eventuelt iværksæt opstart af nødstrømsgenerator, som står i maskinhus

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon, således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.

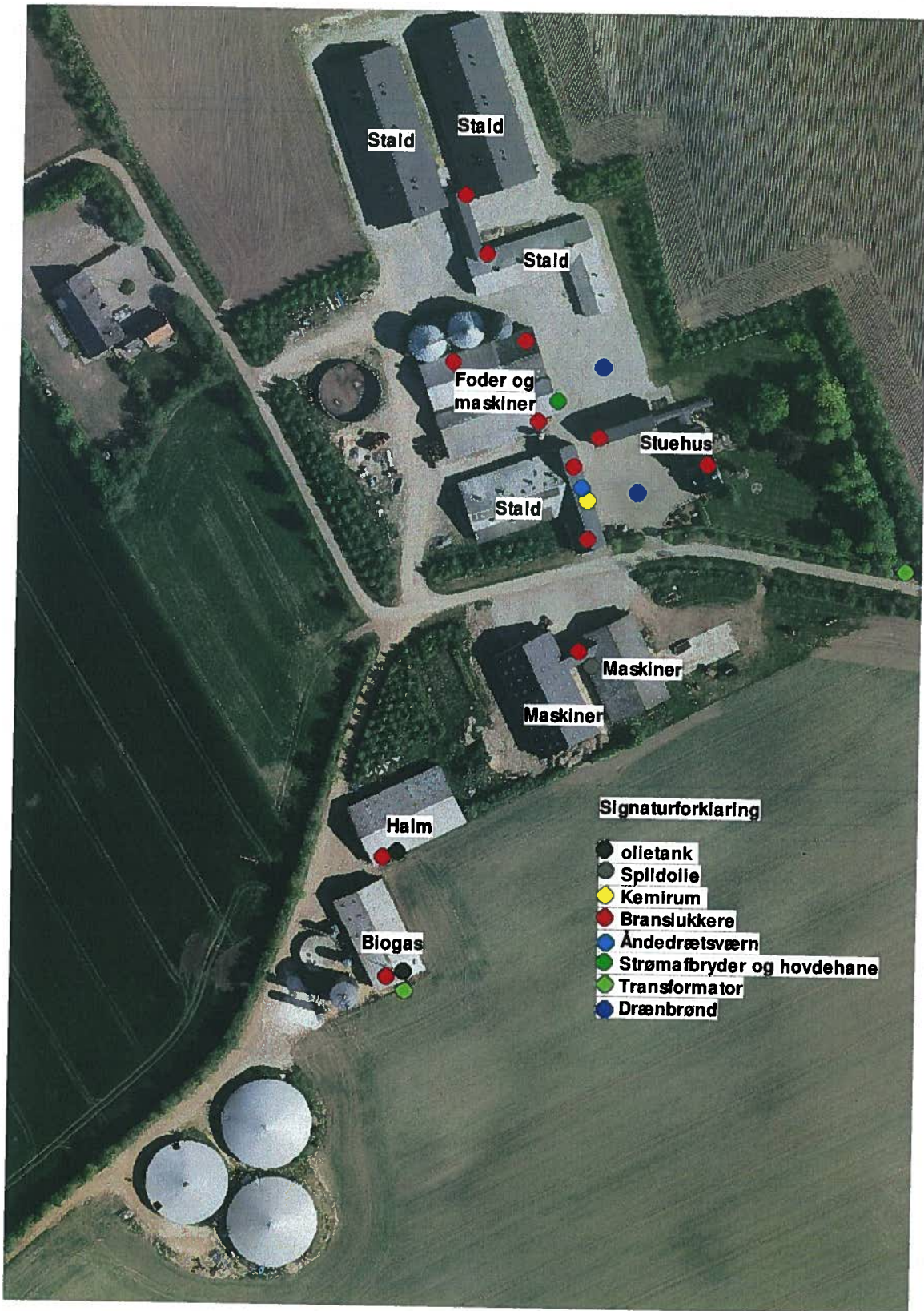
Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

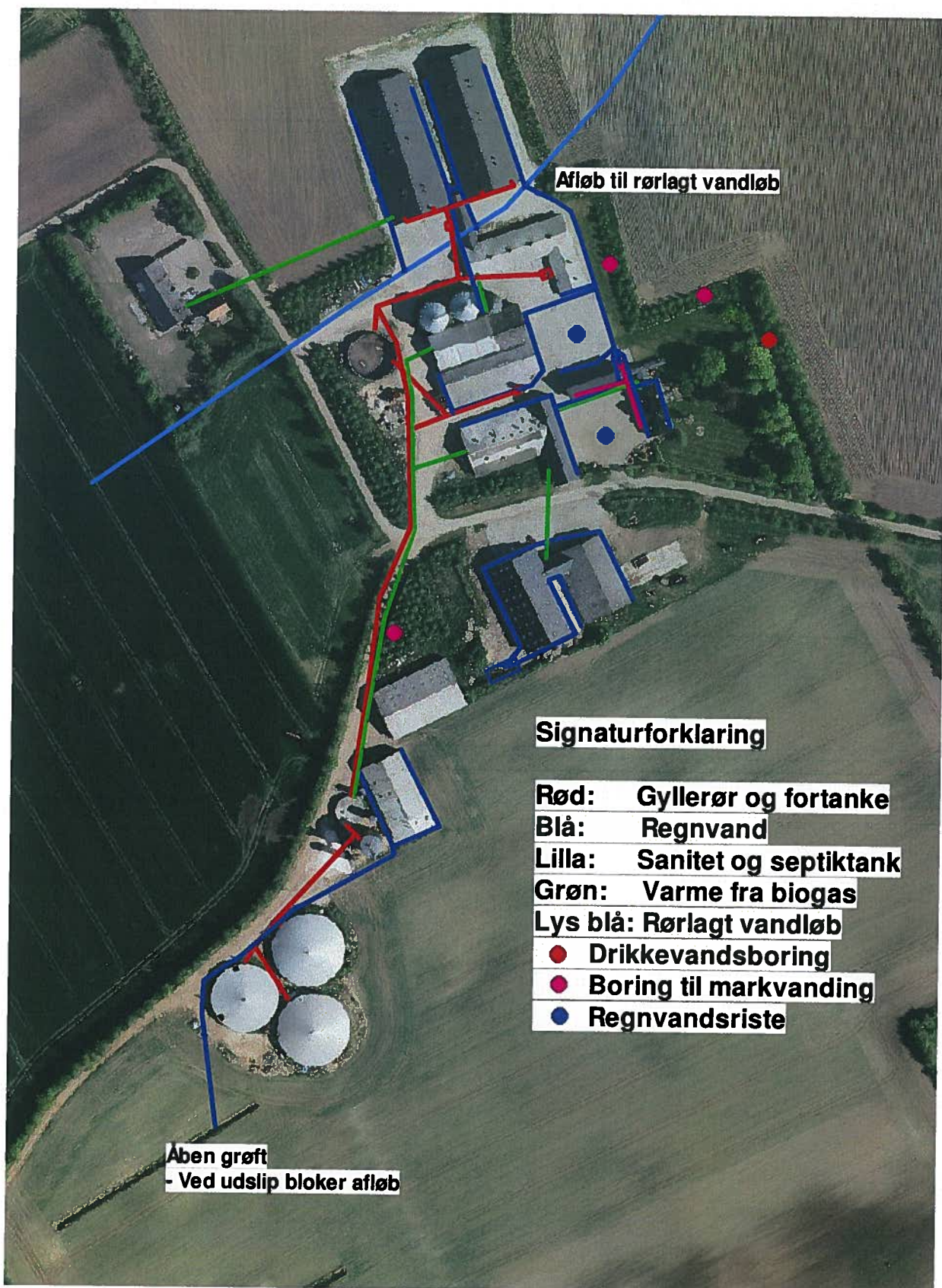
Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

BILAG A Kort over ejendommen

BILAG B Kort over udløbspunkter fra drænen til vandløb

LandboSYD
Planteavl

Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
 Tlf: 74365000 Fax: 74365001

Kørselsveje for husdyrgødning

J.Nr.

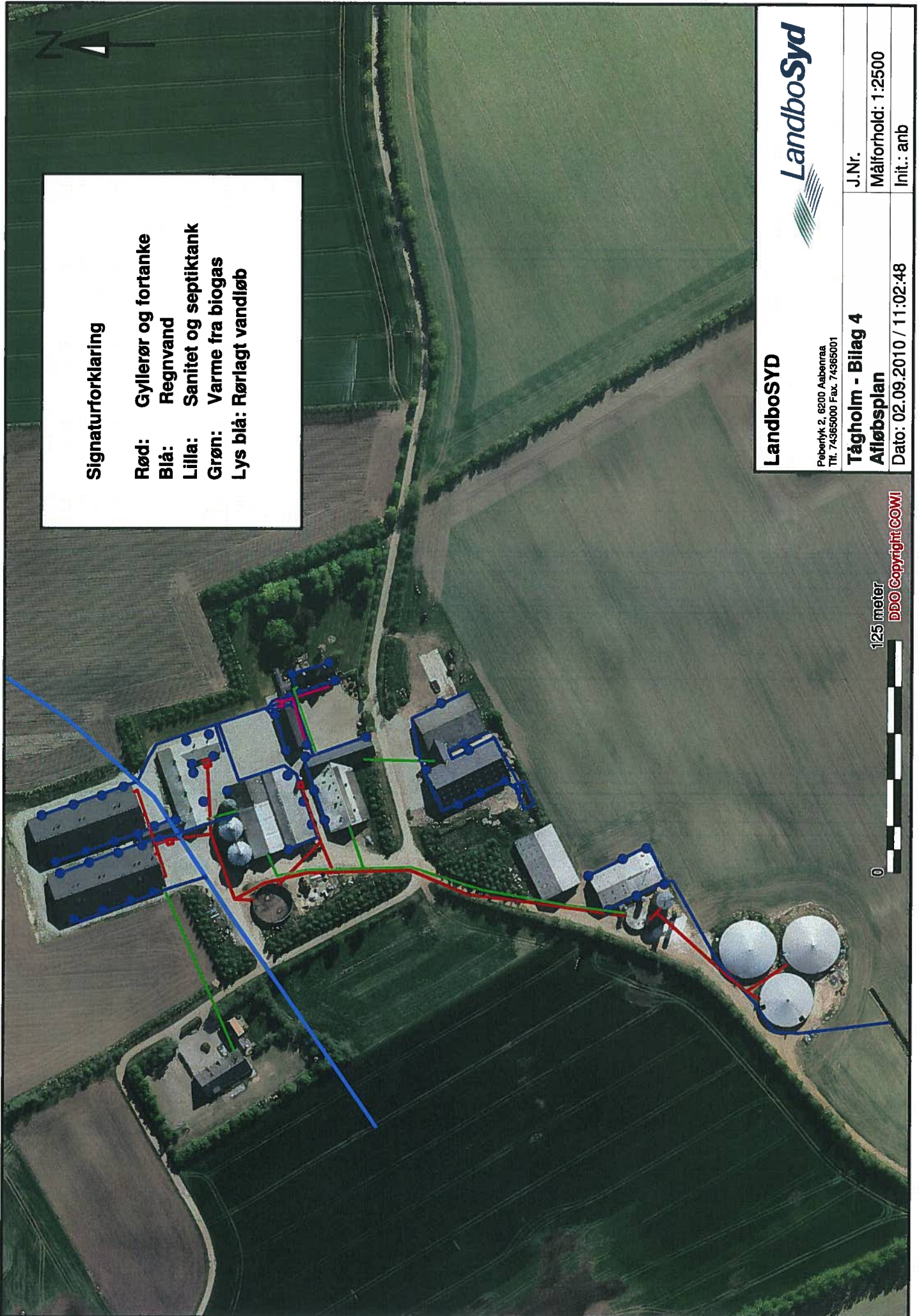
Målforhold: 1:30000

Init.: upa

Dato: 01.06.2012 / 14:49:49

1500 meter

DDO Copyright COMI

Signaturforklaring

- Rød:** Gyllerør og fortanke
Blå: Regnvand
Lilla: Sanitet og septiktank
Grøn: Varme fra biogas
Lys blå: Rørlagt vandløb

LandboSYD

Feberlyk 2, 6200 Aaberraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Tågholm - Bilag 4
Afløbsplan

Dato: 02.09.2010 / 11:02:48

J.Nr.

Målforhold: 1:2500

Init.: anb

125 meter

DDO Copyright COWI

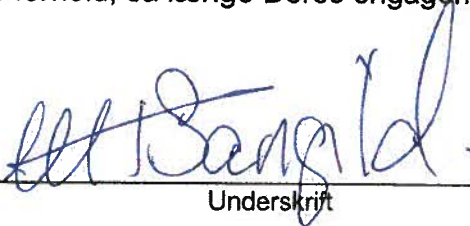
Fuldmagt.

Undertegnede *Michael T. Sangild*... befuldmægtiger herved LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa til at indsende ansøgning om miljøgodkendelse efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til ..... *Aabenraa*..... Kommune via IT-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk.

Undertegnede bekræfter samtidig at have gennemlæst ansøgningen om miljøgodkendelse, og erklærer sig indforstået med forudsætningerne heri.

Fuldmagten er gældende for dette forhold, så længe Deres engagement består hos LandboSyd.

Aabenraa, d. *7.1.9.*-2010

Underskrift

2.1. Dyrehold og management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

I tabellerne vises oversigter af staldafsnit, dyr og staldsystemer, og der bruges korte koder for staldafsnit samt for kombinationer af dyretype og staldsystem.

Ansøger tekst:

Beskrivelse af anlægget:

Husdyrbrugets samlede anlæg

Staldoversigt med angivelse af Stald-ID for staldnavn

Ud for betegnelsen for hvert staldafsnit er der angivet et stald-ID, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på staldafsnittet.

StaldID	Staldafsnit navn
ST-152661	Slagtesvin 2
ST-152662	Slagtesvin 3
ST-152663	Slagtesvin 4
ST-152664	Slagtesvin 1

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSI04	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	Nudrift	11298	313,83
		Ansøgt	15572	432,56
SvSI01	Slagtesvin, Fuldspaltegulv	Nudrift	5640	156,67
		Ansøgt	2802	77,83

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Stald-ID og staldsystemkoder er forkåret i de ovenstående to tabeller. Tal i kursiv er standardtal (normaltal), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse /ændret fravænningsvægt i alt per årsko*	Antal DE
						Ind	Ud		
ST-152661	Nej	SvSI04	Nudrift	5110	1225	32,00	107,00		141,94
			Ansøgt	6367	1519	32,00	107,00		176,86
ST-152662	Nej	SvSI01	Nudrift	2802	672	32,00	107,00		77,83
			Ansøgt	2802	672	32,00	107,00		77,83
		SvSI04	Nudrift	0	0	32,00	107,00		0,00
			Ansøgt	0	0	32,00	107,00		0,00
ST-152663	Nej	SvSI01	Nudrift	2838	680	32,00	107,00		78,83
			Ansøgt	0	0	32,00	107,00		0,00
		SvSI04	Nudrift	0	0	32,00	107,00		0,00
			Ansøgt	2838	680	32,00	107,00		78,83
ST-152664	Nej	SvSI04	Nudrift	6188	1483	32,00	107,00		171,89
			Ansøgt	6367	1519	32,00	107,00		176,86
			Sum	Nudrift					
	Ansøgt						510,39		
Ændring alle produktioner:									39,89

* Ændret fravænningsvægt i alt per årsko er beregnet efter formlen: Ændret fravænningsvægt per årsko = ((Indtastet vægt ved fravænnelse - 7,3) x aktuelt antal fravænnede smågrise per årsko). Hvor antal fravænnede smågrise per årsko enten er den indtastede værdi eller det aktuelle antal smågrise ifølge nyeste N-normer (dvs. systemets standardtal).

Oplysninger om udegående dyr

Produktioner som ikke fremgår af denne tabel er ikke udegående
Der er ingen udegående dyr på ejendommen

Oplysninger om mink

Der er ingen mink på ejendommen.

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravænnelse i soproduktioner

Tal i kursiv er standardtal (normaltal), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / Ansøgt	FE per årscyklus / FE per kg tilvækst / kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Protein % i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årsko / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
ST-152661	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / Ansøgt	FE per årsdyr / FE per kg tilvækst / kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Protein % i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årssø / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
ST-152662	SvSI01	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			
ST-152663	SvSI01	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	157,60	4,40			
	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			
ST-152664	SvSI04	Nudrift	2,87	157,60	4,40			
		Ansøgt	2,87	151,30	4,40			

Management

Rengøring og desinficering

Overbrugning i svinestalde

Bedste tilgængelige staldteknologi

Bedst tilgængelig staldteknologi for Staldafsnit Slagtesvin 1:

Der er indtastet en foderkorrektion på 153,6 g råprotein i ansøgningen. Derudover er to af gyllebeholdere en del af biogasanlægget og de har derfor en gastæt overdækning, da der fortsat sker en afgang af biomassen. Dvs. at disse overdækninger er mere tætte end en almindelig overdækning. Beregningen er foretaget i ansøgningens regneark, hvoraf de relevante sider og konklusioner er i dette bilag. Samtidig er der tale om en worst-case beregning, da alt gyllen i ansøgningen bliver opbevaret på ejendommen. Ansøger har dog aftale om opbevaringskapacitet på andre ejendomme. Se kapacitetsberegningen i godkendelsen.

Bedste tilgængelige foderteknologi

StaldID	ProduktionsID	Kode for staldsystem	Bedste tilgængelige foderteknologi
ST-152661	PR-284967	SvSI04	
ST-152662	PR-284965	SvSI01	
	PR-284966	SvSI04	
ST-152663	PR-284963	SvSI01	
	PR-284964	SvSI04	
ST-152664	PR-284962	SvSI04	

Produktioner fordelt på dyrekategorier

Dyrekategorier	Nudrift/ansøgt drift	Antal Dyreenheder
Kvæg	Nudrift	0,00
	Ansøgt	0,00
Ændring - Kvæg		0,00
Fjerkræ og andre dyr	Nudrift	0,00
	Ansøgt	0,00
Ændring - Fjerkræ og andre dyr		0,00
Svin	Nudrift	470,50
	Ansøgt	510,39
Ændring - Svin		39,89
Sum	Nudrift	470,50
	Ansøgt	510,39
Ændring - I alt		39,89

Kort over staldafsnit

2.5.4.1 Ammoniaktab

I dette afsnit gøres der rede for ammoniakemissionen fra husdyrbruget, samt hvordan emissionen begrænses.

I den første tabel vises, på baggrund af ansøgningssystemets beregninger, om det lovpligtige krav om ammoniakreduktion er overholdt

I den anden tabel vises det beregnede tab af ammoniak fordelt på forskellige typer af kilder på husdyrbruget.

I de følgende tabeller vises der oplysninger om ammoniakemission og begrænsning af emissionen for de enkelte staldafsnit. Det er bl.a. vist, hvor meget forskellige tiltag bidrager til at begrænse ammoniakemissionen i forhold til emissionen fra referencesystemet.

Ansøger tekst:

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Grovfoderrationen for kvægproduktionen på anlægget er baseret på min. 40 % græs	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-982,01 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. Ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	6004,70
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	1740,73
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	476,94
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-152661	SvSI04	2408,03	2744,43	-336,40	-13,97%	0,00	0,00	0,00	2744,43
		3000,37	3419,52	-419,15	-13,97%	0,00	456,37	159,99	2803,16
ST-152662	SvSI01	1320,41	1692,50	-372,09	-28,18%	0,00	0,00	0,00	1692,50
		1320,41	1692,50	-372,09	-28,18%	0,00	225,86	68,87	1397,77
	SvSI04	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
ST-152663	SvSI01	1337,37	1714,25	-376,87	-28,18%	0,00	0,00	0,00	1714,25
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	SvSI04	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		1248,72	1423,17	-174,45	-13,97%	0,00	135,51	69,38	1218,28
ST-152664	SvSI04	2916,02	3323,39	-407,37	-13,97%	0,00	0,00	0,00	3323,39
		3000,37	3419,52	-419,15	-13,97%	0,00	456,37	159,99	2803,16
Sum	Nudrift	7981,83	9474,57	-1492,73		0,00	0,00	0,00	9474,57
	Ansøgt	8569,87	9954,71	-1384,84		0,00	1274,11	458,23	8222,37

Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr. produktionsenhed (kgN/år)	Ammoniaktab pr. DE (kgN/år)
ST-152661	SvSI04	0,50	19,33
		0,41	15,85
ST-152662	SvSI01	0,56	21,75
		0,47	17,96
	SvSI04	0,00	0,00
		0,00	0,00
ST-152663	SvSI01	0,56	21,75
		0,00	0,00
	SvSI04	0,00	0,00
		0,43	15,45
ST-152664	SvSI04	0,50	19,33
		0,41	15,85

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

StaldID	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniakfordampning (kgN/år)
ST-152661	Ingen data				
ST-152662	Ingen data				
ST-152663	Ingen data				
ST-152664	Ingen data				

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Effekt af foderoptimering og antal fravænnede smågrise

StaldID	Kode for staldsystem	Nudrift Ansøgt drift	FE	Gram råprotein pr. FE	Gram P pr. FE	Antal fravænnede grise	Fravænningsvægt	Effekt foderoptimering
ST-152661	SvSI04	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	2,87	151,30	0,00	0,00	0,00	456,37
ST-152662	SvSI01	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	151,30	0,00	0,00	0,00	225,86
ST-152663	SvSI04	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	151,30	0,00	0,00	0,00	135,51
ST-152664	SvSI04	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	2,87	151,30	0,00	0,00	0,00	456,37

Beskrivelse af foderoptimeringstiltag til begrænsning af ammoniakfordampning

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning fra lager (miljøteknologi og andel dybstrøelse direkte ud)

LagerID	Lager type	Nudrift Ansøgt drift	Tiltag	Indtastet emmissions effekt (%)	Andel af dybstrøelse direkte ud	Reduceret ammoniakfordampning (kgN/år)
LA-102243	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Overdækning fast	50,00%	0,00	131,00
LA-102244	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00
LA-102245	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Overdækning fast	50,00%	0,00	164,00
LA-102246	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Overdækning fast	50,00%	0,00	164,00

BAT - beregning. Ammoniakemission fra eksisterende og nye staldafsnit og fra det samlede anlæg

Tågholmvej 2, 6230 Rødekro

Etape 1, skema 45891 - scenarieberegning

Ansøgning modtaget af Aabenraa Kommune før den 10. april 2011

StaldID ST	Afsnit Navn	Ny Eks.	Art/type	Antal	Tab	Standard	Vægt/alder		Faktor	Afgræsning		NH3 emission Kg N/år
							Ind	Ud		Indenfor	Udenfor	
ST-50989	1.1.1	Eks.	Sig.sv.	6.380	0,40	30-102	32	107	1,0710			2.733,18
ST-51869	1.1.2	Eks.	Sig.sv.	6.380	0,40	30-102	32	107	1,0710			2.733,18
ST-51870	1.1.3	Eks.	Sig.sv.	2.802	0,40	30-102	32	107	1,0710			1.200,37
ST-51871	1.1.4	Eks.	Sig.sv.	2.838	0,40	30-102	32	107	1,0710			1.215,79
BAT-krav												
Samlede emission fra anlæg, jf. skema 45891, scenarieberegning												7.882,53
BAT-krav - samlet emission fra anlæg												8.222,37
BAT-kravet er opfyldt												<u>-339,84</u>

Husdyrgodkendelse.dk og vejledninger

Søer: Gyllebaserede staldsystemer - Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), 31. maj 2011
 Slagtesvin: Gyllebaserede staldsystemer - Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), 31. maj 2011
 Smågrise: Gyllebaserede staldsystemer - Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), 31. maj 2011

husdyrgodkendelse.dk		Vejledninger	
SvSo04	Årsso, løbe og drægtighedsstald, Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	IT 2007	Tabel 2: Løsgående, delvist spaltegulv
SvSo01	Årsso, løbe og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	IT 2007	Tabel 2: Individuel opstaldning, delvist spaltegulv
SvSo07	Årsso, løbe og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	IT 2007	Tabel 2: Individuel opstaldning, delvist spaltegulv
SvSo01	Årsso, løbe og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	IT 2007	Tabel 2: Individuel opstaldning, delvist spaltegulv
SvSo09	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	IT 2007	Tabel 2: Kassestier, delvist spaltegulv
SvSl04	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	IT 2007	Tabel 2: Drænet gulv
SvSo03	Årsso, løbe og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, fast gulv	IT 2007	Tabel 2: Individuel opstaldning, delvist spaltegulv
SvSm05	Smågrise fra 7,2 kg, Dybstrøelse	IT 2007	Tabel 2: Delvist, fast gulv
Får		Ingen	
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	IT 2007	Tabel 1: Under 50.000
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	IT 2007	Tabel 1: Under 50.000
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	IT 2007	Tabel 1: Under 50.000
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	IT 2007	Tabel 1: Under 50.000

BAT - beregning. Ammoniakemission fra eksisterende og nye staldafsnit og fra det samlede anlæg

Tågholmvej 2, 6230 Rødekro
 Etape 2, skema 17488

Ansøgning modtaget af Aabenraa Kommune før den 10. april 2011

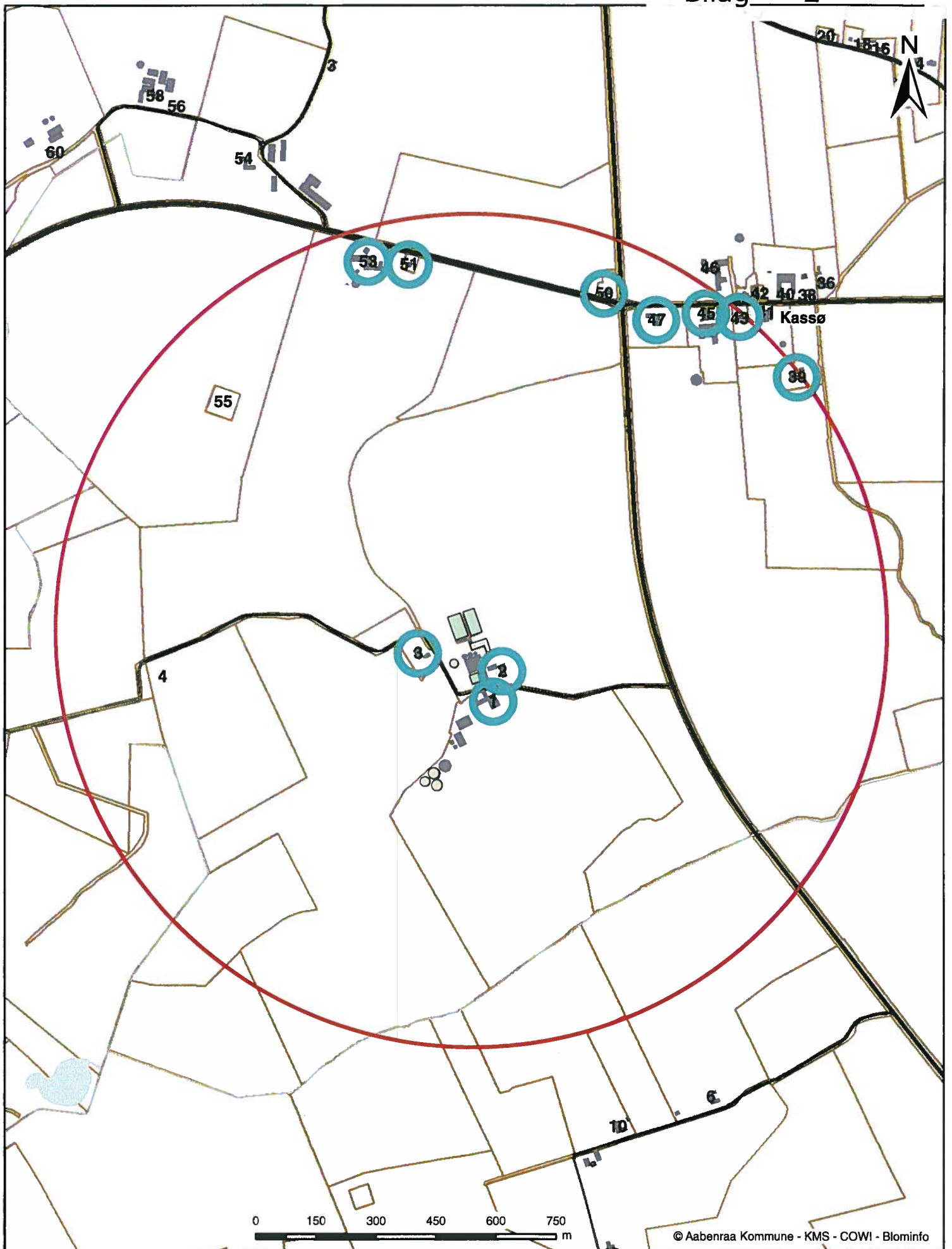
StaldID ST	Afsnit Navn	Ny Eks.	Art/type	Antal	Tab	Standard	Vægt/alder		Faktor	Afgræsning			NH3 emission Kg N/år
							Ind	Ud		Indenfor	Udenfor	I alt	
ST-50989	1.1.1	Eks.	Slg.sv.	6.367	0,40	30-102	32	107	1,0710				2.727,61
ST-51869	1.1.2	Eks.	Slg.sv.	6.367	0,40	30-102	32	107	1,0710				2.727,61
ST-51870	1.1.3	Eks.	Slg.sv.	3.491	0,40	30-102	32	107	1,0710				1.495,54
ST-51871	1.1.4	Eks.	Slg.sv.	3.474	0,40	30-102	32	107	1,0710				1.488,26
BAT-krav													8.439,01
Samlede emission fra anlæg, jf. skema 17488, version 11													8.662,64
BAT-krav - samlet emission fra anlæg													-223,63
BAT-kravet er opfyldt													

Husdyrgodkendelse.dk og vejledninger

Søer: Gyllebaseerede staldsystemer - Vejledende emissionsgrænseværsdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), 31. maj 2011
 Slagtesvin: Gyllebaseerede staldsystemer - Vejledende emissionsgrænseværsdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), 31. maj 2011
 Smågrise: Gyllebaseerede staldsystemer - Vejledende emissionsgrænseværsdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), 31. maj 2011

husdyrgodkendelse.dk		Vejledninger	
SvSo04	Årsso, løbe og drægtighedsstald, Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	Søer	IT 2007 Tabel 2: Løsgående, delvist spaltegulv
SvSo01	Årsso, løbe og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Søer	IT 2007 Tabel 2: Individuel opstaldning, delvist spaltegulv
SvSo07	Årsso, løbe og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Søer	IT 2007 Tabel 2: Individuel opstaldning, delvist spaltegulv
SvSo01	Årsso, løbe og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Søer	IT 2007 Tabel 2: Individuel opstaldning, delvist spaltegulv
SvSo09	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	Søer	IT 2007 Tabel 2: Kassestier, delvist spaltegulv
SvSI04	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin	IT 2007 Tabel 2: Drænet gulv
SvSo03	Årsso, løbe og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, fast gulv	Søer	IT 2007 Tabel 2: Individuel opstaldning, delvist spaltegulv
SvSm05	Smågrise fra 7,2 kg, Dybstrøelse	Smågrise	IT 2007 Tabel 2: Delvist, fast gulv
Får	Får	Ingen	
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Smågrise	IT 2007 Tabel 1: Under 50.000
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Smågrise	IT 2007 Tabel 1: Under 50.000
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Smågrise	IT 2007 Tabel 1: Under 50.000
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Smågrise	IT 2007 Tabel 1: Under 50.000

0 150 300 450 600 750 m

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI - Blominfo

Tågholmvej 2, 6230 Røde Kro
 Beregnet konsekvensområde er 1042,86 m

Teknik & Miljø
 Skalbækvej 2
 6200 Aabenraa

Dato: 04-02-2013   Mål: 1:12.000   Initialer: tket